

Kdo stoji za napadi na M. Jakliča

Ekskluzivno o prepirih na Delu

V zadnjih letih sta se predsednik uprave Mercatorja Zoran Janković in njegova družina povzpela med najbogatejše v Sloveniji.

Obogatel na račun Mercatorja

9 771408 049069

POLITIKA
Vojna za Radiotelevizijo Slovenija

SLOVENIJA
Vrnitev Primorske k matici

INTERVJU
Mag. Klemen Jaklič
Zakon onemogoča politične zlorabe

Vaš glas **ZA** novi zakon o RTV Slovenija pomeni odločitev:

- **ZA** bolj pester in bolj kvaliteten program javne radiotelevizije
- **ZA** pravico novinarjev do svobodnega poročanja
- **ZA** bolj varčno poslovanje in za manjši RTV prispevek
- **ZA** več kulture, dobre zabave in več kvalitetnih informacij
- **ZA** enaka merila za vse ter za uravnoveženo in profesionalno poročanje
- **ZA** možnost, da pri vodenju RTVS sodelujejo vsi, ki jo plačujejo
- **ZA** evropsko primerljiv zakon, ki bo odpravil neustavnost
- **ZA** ločitev informacije od komentarja
- **ZA** pravico ljudi, da bodo seznanjeni, kako se porablja njihov denar
- **ZA** to, da bo konec preprirov med predsednikoma LDS in SD o tem, katera od teh dveh strank bolj politično obvladuje RTV Slovenija

 <p>Iz pisma Tonetu Ropu, predsedniku LDS: "Ko boste agitirali med ljudmi za referendum, daj, spomni se, dragi Tone, kakšen velik vpliv je imela tvoja stranka (LDS) nanje (medije) cel čas tranzicije. Z zakonom ali mimo njega!" Borut Pahor, predsednik SD</p>	 <p>Iz pisma Borutu Pahorju, predsedniku (ZL)SD: "Spomni se, dragi Borut, da je na čelu sveta RTVS še vedno nekdanji predsednik (ZL)SD." Tone Rop, predsednik LDS</p>
--	--

ZA boljši in cenejši program javne radiotelevizije

Radiotelevizija predstavlja skupaj s svojim arhivom ter mnogimi dobrimi strokovnjaki in novinarji pomembno nacionalno bogastvo. Mnogo zaposlenih na RTV Slovenija je vložilo vse svoje znanje in sposobnosti v njen razvoj. Zaradi sedaj veljavnega zakona o RTV Slovenija, sprejetega pod taktirko LDS in ZLSD, pa je prihajalo do primerov slabega in predragega poslovanja, izplačila previsokih plač in honorarjev, omejevanja informacij ter celo do poskusov cenzure. Namesto dobrega programa smo velikokrat pričeli nenehnemu ponavljanju enih in istih oddaj. Sedaj je priložnost, z novim zakonom poslovanje in program RTVS bistveno izboljšamo in pocenimo. Vabimo Vas, da se udeležite referenduma 25. septembra in glasujete **ZA** novi zakon o RTV Slovenija.

Glasovnico pravilno izpolnimo takole:

GLASOVNICA

Referendumsko vprašanje se glasi:

"Ali ste za to, da se uveljavi Zakon o Radioteleviziji Slovenija (ZRTVS-1), ki ga je na predlog Vlade Republike Slovenije sprejel Državni zbor Republike Slovenije 15. julija 2005?"

ZA

PROTI

ZA
BOLJŠI
PROGRAM
JAVNE
RADIOTELEVIZIJE

www.zartvslo.si

ZA
NIZJI
RTV
PRISPEVEK

9 Staro in novo

Leto 2005 bo prešlo v slovensko politično zgodovino kot leto hudih in mučnih spopadov – v politiki in gospodarstvu, šolstvu in kulturi.

11 Premalo za preobrat?

12 Vojna za nacionalko

Od referenduma o novem zakonu o Radioteleviziji Slovenija nas loči le še nekaj dni. Javnomenjske ankete kažejo, da bo izid tesen, o zmagi pa bodo najverjetneje odločili še neopredeljeni volivci.

16 Obletnica priključitve Primorske

V petek, 16. septembra, je bila v portoroškem Avditoriju državna proslava ob obletnici priključitve Primorske matični domovini. Proslava v spomin na ta dogodek je bila organizirana prvič.

18 Bogataš iz Mercatorja

20 Linč predsednika Vzajemne

26 Prepiri na Delu

31 Janševa Baltska turneja

Med 12. in 14. septembrom je predsednik slovenske vlade Janez Janša z močno politično in gospodarsko delegacijo obiskal baltske države. Litva, Latvija in Estonija imajo veliko skupnega s Slovenijo, zato je bil obisk priložnost za številne primerjave in izmenjavo izkušenj.

34 Novi zakon onemogoča politične zlorabe

Pogovor z mag. Klemenom Jakličem

Sprevrženo je siliti Slovenijo, naj ostane pri obstoječem spolitiziranem korporativnem eksperimentu in naj ne poskuša brzdati politizacije na enak način, kot to uspešno počne velika večina evropskih držav, v katerih odgovornost za končno potrditev članov sveta prevzame vlada ali parlament.

42 Leksikon Cerkva

56 Enajsti september

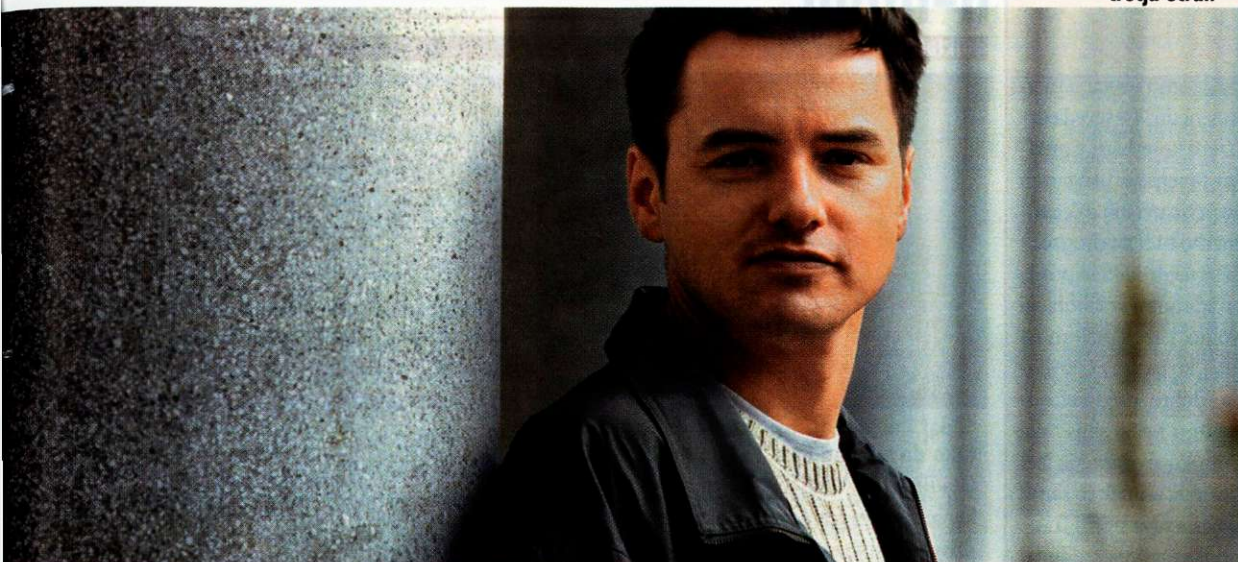

V nedeljo, 11. septembra, je v New Yorku znova počilo. Tokrat je napadel teniški velikan Roger Federer in ugnal vse po vrsti.

Demokracija, p.p. 4315, Komenskega 11, 1000 Ljubljana, SI; telefon: 01-434-54-48 (uredništvo), urednik@demokracija.si; 01-434-54-63 (tajništvo), tajništvo@demokracija.si; faks: 01-434-54-62; Glavni in odgovorni urednik: Metod Berlec; tehnični urednik: Bojan Jovan; novinarji: Vida Kocjan, Denis Vengust, Monika Maljevič, Barbara Kavtičnik, Gašper Blažič, Aleš Kocjan, Mitja Volčanšek, Gregor Drnovšek, Ana Müllner, Peter Avsenik; kolumnisti: dr. Janez Jerovšek, dr. Matej Makarovič, dr. Janko Kos, mag. Andrej Aplenc, dr. Peter Starič, dr. Ljubo Sirc, dr. Andrej Capuder, mag. Klemen Jaklič, Esad Babačić; stalni zunanji sodelavci: Igor Gošte, Miran Mihelič, Peter Colnar, Lovro Kastelic; Vera Ban (p.p. 1716); lektoriranje: Joža Gruden; skeniranje: Matej Šoper; prelom: Tone Tehovnik, Matej Šoper; realizacija: Nova orbita, d.o.o.; fotografija: SAFO, Reuters; tisk: Ma-tisk, d.o.o., Maribor; datum natisa: dan pred izidom; izhaja vsak četrtek; cena 550 tolarjev; izdaja: Nova obzorja, d.o.o.; direktor: Andrej Lasbajer; naklada: 11.000 izvodov; TRR: 24200-9004125033, Raiffeisen Krekova banka, d. d., Maribor, poštnina plačana pri pošti 1102. Nenaročenih člankov in fotografij ne plačujemo in ne vračamo. Fotografija na naslovnici: Fotomontaža

Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost (Ur. l. RS, št. 89/98) sodi tednik *Demokracija* med proizvode, za katere se obračunava davek na dodano vrednost po stopnji 8,5 %.

Naročniški oddelek: narocnine@demokracija.si; Naročniki prejmejo položnico s prvo revijo v mesecu. Odjave sprejemamo pisno do 15. v mesecu z veljavnostjo prvega v naslednjem mesecu. Letna naročnina za države članice Evropske zveze znaša 260 evrov, za druge pa 288 USD.

V vrtincu strasti

Ponedeljkova tiskovna konferenca predsednika vlade Janeza Janše, ki je bila posvečena nedeljskemu referendumu o novem zakonu o Radioteleviziji Slovenija, je predreferendumsko dogajanje pošteno razvenela. Po Janševem mnenju so razlogi za novi zakon o RTV Slovenija predvsem obstoječe stanje na nacionalni televiziji, nujnost uskladitve z ureditvijo v drugih evropskih državah, neustavnost obstoječega zakona, ki jo je ugotovilo Ustavno sodišče Republike Slovenije, in zaveza koalicijskih strank, da bodo predlagale spremembo in posodobitev omenjenega zakona. Janša je opozoril na neizkoriščenost potencialov na nacionalni RTV, slabo stanje v javnem zavodu in s tem povezano slabo organiziranost in neracionalno poslovanje, kar je po njegovo posledica sistemsko nedorečene funkcije vodstva zavoda. Razlog, da je vlada predlagala novi zakon, so "nekatera dogajanja, ki smo jim bili priče v času, kar velja sedanjí zakon, in ki so pripeljala tudi do nekaterih eklatantnih postopkov politizacije javnega zavoda". Pri tem je spomnil na dejstvo, da svet RTVS kot organ upravljanja že drugi mandat vodi nekdanji predsednik politične stranke (gre za nekdanjega predsednika Združene liste socialnih demokratov Janeza Kocijančiča), ki je v svetu kot predstavnik športne zveze (Olimpijskega komiteja Slovenije). S spremembami zakona se po njegovem prepričanju postavljajo višja merila in "preprečuje prikrita politizacija prek t. i. civilne družbe". Slovenija potrebuje ta zakon, ki ga je predlagala vlada, in sicer zato, ker potrebujemo bolj dinamično nacionalno televizijo in radio, ki bosta bolj zazrta v prihodnost in bosta sposobna slediti ne samo dnevnemu dogajanju, ampak tudi odpiranju strateških dilem prihodnosti ter primerjalnih komentarjev o dosežkih doma in v tujini. Pomembno vlogo nacionalne televizije premier vidi tudi v skrbi za decentralizacijo Slovenije z dodatnimi regionalnimi vsebinami pa tudi s predstavitvijo uspešnih slovenskih podjetij, ki so bila v preteklosti prezrta. Janša je pozval ljudi, naj se udeležijo referendumu in glasujejo za novi zakon o Radioteleviziji Slovenija.

Janševе besede bi predstavniki tranzicijske levice še nekako prenesli, če ne bi izpostavil, da je vladna

koalicija legitimnost za spremembo zakona o Radioteleviziji Slovenija dobila na volitvah, saj so predstavniki sedanjih vladnih strank že pred volitvami napovedali spremembe in to zapisali po zmagi na volitvah tudi v koalicijsko pogodbo. Tako se je oglasil predsednik LDS v odhajanju Anton Rop in v svojem značilnem slogu pretiravanja, ki ga dela povsem neverodostojnega, zatrdil, da "vladajoča koalicija na zadnjih parlamentarnih volitvah ni dobila mandata za ukinitve javne RTV in njeno politično podreditve". Kot da bi to novi zakon res prinašal. Pri tem se je sprenevedal, da novi zakon prinaša politično podreditev nacionalne televizije, hkrati pa "pozabil" omeniti velik vpliv liberalne demokracije na nacionalno televizijo, na kar ga je na začetku poletja opozoril celo predsednik Socialnih demokratov Borut Pahor. Podobno se je sprenevedal Miran Potrč, ko je dodal, da "premier od državljanov pričakuje, da mu zaradi zmage na volitvah poklonijo absolutno oblast, tudi na javni RTV, ki mora objektivno poročati o delu oblasti". /.../ "To ne bo več javna, ampak Janševa TV," je še dodal. To je torej prostodušno izjavil politik, ki ima velike izkušnje s podrejanjem medijev prejšnji oblasti in ga prav nič ne moti, da je njegov strankarski kolega Kocijančič na čelu sveta RTVS. Seveda so se kot po diktatu oglasili še številni drugi, ki se načeloma izrekajo za politično nevtralne, a kadar je treba, vedno potegnejo s tranzicijsko levico. Primer za to so posamezniki, zbrani v Pobudi za javno RTVS (Slavko Splichal, Marjan Sedmak, Tone Peršak, Breda Pavlič, Jože Mencinger, Manca Košir in Jurij Gustinčič), ki poskušajo za svojo politično dejavnost izrabiti tudi institucije, katerih člani so. Zanimiv in tipičen je primer nekdanjega politika in pisatelja Toneta Peršaka in delno tudi Mance Košir, ki sta zlorabila Slovenski center PEN za to, da sta v njegovem imenu slovenski javnosti spročila, naj bi bil novi zakon o RTV Slovenija velik korak nazaj. Na to je slovensko javnost opozoril pisatelj in nekdanji predsednik slovenskega PEN Drago Jančar, ki je zapisal, da odločno protestira proti zlorabi te ugledne institucije za politične namene. "V tem kontekstu me izid referendumu sploh ne zanima. Ne morem sprejeti dejstva, da v imenu pisateljev nastopata dva frustrirana politika, ki jima z njunima strankama ni uspelo priti v parlament in sta si za prizorišče svoje politike izbrala center PEN."

Vse to kaže, da želi tranzicijska levica na vsak način ohraniti prevladujoč vpliv na nacionalni televiziji in radiu. Zato je nedeljski referendum o novem zakonu o Radioteleviziji Slovenija pomemben. Kučan in njegovi se še vedno niso sprijaznili s spremembo oblasti v Sloveniji. To ne nazadnje kaže Kučanovo pomenljivo ravnanje ob Janševem govoru v Portorožu. Demonstrativno mu ni niti enkrat zaploskal ...

Metod Berlec

Tranzicijska levica želi na vsak način ohraniti prevladujoč vpliv na nacionalni televiziji in radiu. Zato je nedeljski referendum o novem zakonu o Radioteleviziji Slovenija pomemben. Kučan in njegovi se namreč še vedno niso sprijaznili s spremembo oblasti v Sloveniji.

Trobilo

Za Slovence pravijo, da smo ustvarjalni in da znamo marsikdaj presenetiti. To seveda drži, če pomislimo, da so naši košarkarji v predtekmovanju evropskega prvenstva premagali vse tri nasprotnike in se prvič uvrstili v četrtfinale. No, presenečati znamo tudi na drugačen način. Na primer to, da se najde kakšen poka-vec, ki na vso moč tuli o sramotni kolaboraciji med drugo svetovno vojno, kaže s prstom na desnico in Cerkev in še kaj, ko pa gre za slovensko ozemlje v Istri, bi za "dobre sosedske" odnose takoj podaril Hrvatoma nekaj slovenske zemlje. Ali pa vzel v bran kolaborante iz leta 1991, češ da niso kolaborirali, ampak so samo obveščali Slovenijo, kaj namerava storiti JLA.

Čudeži se dogajajo tudi v predreferendumske kampanji. Ali pa tudi ne. Kakor koli že, Liberalni akademiji je uspelo narediti oblikovalski čudež – dečku s piščalko, simbolu slovenske RTV, so iz rok potegnili piščalko in mu vsilili – trobento, ker naj bi to ponazarjalo, da bo, če bo zakon o RTV potrjen na referendumu, nacionalna RTV postala vladno trobilo. Kaj pomeni "trobilo", vedo le oni; očitno so prešpicali ure glasbene vzgoje, če ne ločijo trobil od pihal. No, pa pogledjmo definicijo pihal, med katera sodi tudi znamenita piščalka: "Pihala so glasbila, ki ustvarjajo zvok tako, da glasbenik pihne zrak v pihalo naravnost ali s pomočjo posebnega jezička. S tem zračni steber v notranjosti pihala zaniha. Če je frekvenca nihanja enakomerna, zaslišimo točno določen ton." In še definicija trobil: "Trobila so cevasta glasbila, ki proizvajajo zvok tako, da glasbenik s pihanjem zraka povzroči vibracijo ustrezno napetih ustnic, ki se v glasbilu pretvori v zvok."

Sodeč po navedenih definicijah se bo torej zračenje znotraj RTV hiše temeljito spremenilo. Doslej sta LDS in SD s pomočjo posebnega jezička (beri: "civilne družbe") pihali v RTV in ustvarjali ravno pravo frekvenco nihanja, pa čeprav je ton postajal čedalje bolj "zafušan". No, za našo opozicijo je nastal problem, ker naj bi RTV odslej trobila tako, kot naj bi vibrirale ustnice naše vlade. Zaradi tega nacionalna RTV odslej ne bo več sodila med pihala, ampak med trobila. Škoda, ker so pozabili na tolkala in brenkala, saj bi kakšna sprememba naši RTV hiši dobro delala. Nasprotnikom novega zakona glasba očitno ne leži preveč, sicer LDS zadnje čase ne bi delovala kot močno razglašen orkester, ki se ne more odločiti, kateri dirigent bi bil zanj najprimernejši. Še dobro, da Liberalna akademija ni namesto piščali onemu dečku potisnila v roke kar megafona. Če bi fantiču dodali še košate brke, bi Slovenci nemara pomislili, da pred poslopjem RTV stoji pripadnik "zdravih sil", ki se je po pomoti znašel tam. To bi bila res politizacija javne RTV par excellence... **Gasper Blažič**

"Zdaj imajo moji trije sinovi po dva gonga, tako da se med igro ne bodo več pripravili."

(Radijskemu voditelju Juretu Sešku je odleglo, ker je s šestim gongom popularnosti končno zadovoljil svoje otroke.)

"Šempetrski župnik bo zagotovo bolj zadovoljil Boga in svoje ovčice, če bo ponoči utišal svoje zvonove, kot da omamljenim ateistom (od bolečine in zdravil) v taisti bolnišnici deli odveze in božje podobice."

(Oskrbovavec šempetrske bolnišnice Ivo Leban se pritožuje, ker mu cerkveni zvonovi ponoči v glavo nabijajo katolištvo. Očitno bo treba poklicati na pomoč Marka Breclja.)

"Po sto letih klerikalci še vedno verjamejo, da bo razvrat iztrebljen, liberalci pa, da bo napredek pometel z nazadnjaki."

(Marko Crnkovič je prepričan, da glede političnih opredelitev Slovencev že celo stoletje stopicamo na mestu.)

"Kandidat za borčevsko penzijo številka ena."
(Časnik Dnevnik bi košarkarju Goranu Juraku zaradi borbenosti podelil kar privilegirano pokojnino. Manjka le včlanitev v zvezo borcev.)

"Kot univerzitetna profesorica imam dvakrat nižjo plačo kot kolegi v Nemčiji. Ali bomo zato sprejemali nov zakon o visokem šolstvu?"

(Dr. Manca Košir, ki je znana po tem, da svoje lastno prepričanje mesečno spreminja, ne verjame, da je novi zakon o RTV potreben zaradi nižjega RTV-prispevka.)

"Redakciji seveda želim, da bi s temi direktno nadaljevala in da sama ne bi končala v kakšnem nokavtu."

(Tone Fornezzi Tof je zaželel veliko sreče Bojanu Požarju in njegovemu časniku Direkt, pa čeprav bo moral utrpeti kdaj pa kdaj kakšno modrico na očesu.)

"Z Nesterovičem se na tekmi niti nisem pogovarjal, saj sva v San Antoniu skupaj celo leto."

(Francoski reprezentančni košarkar Tony Parker se v teh dneh ne meni kaj dosti za svojega slovenskega kolega iz NBA, ki ga je s svojo ekipo poštno "namahal".)

"Gospod Splichal se je v enem samem stavku šestkrat zlagal."

(Poslanec Branko Grims odgovarja na očitek dr. Slavka Splichala, češ da novi zakon nič ne govori o svobodi, avtonomiji in neodvisnosti RTV, saj so v njem te vrednote omenjene šestkrat.)

"Na vsak način želim, da je v trgovini red – ne le na dan odprtja."

(Direktorica Zare Jožica Brcar je stroga šefica.)

"Morda, a le, če bi preskočil kakšen avtomobilček svoje hčerke, ha ha."

(Košarkar Marko Milič ne bi več skahal čez prave avtomobile tako kot pred mnogimi leti na prireditvi All Stars.)

"Cerkev si želi privilegirani položaj v programskem svetu RTV in večjo prisotnost v medijih. Ta je pomembna tudi zato, da se podprejo njene zahteve za materialne privilegije, ki jih večina ljudi ne odobrava. Za vračilo več tisoč hektarjev najlepših gozdov, za plačevanje prispevkov duhovnikom za pokojninsko zavarovanje, morda za poseben verski davek ipd."

(Vodja poslanske skupine SD Miran Potrč se je po izjavi Slovenske škofovske konference o referendumu o RTV lotil Cerkve z vsemi topovi.)

Pomenljiva razstava končno v Ljubljani

Potem ko je bila pred poletjem v Celju odprta razstava o medvojnih in povojnih grobiščih z naslovom Prikrto in očem zakrito, se je marsikdo vprašal, zakaj ne najprej v slovenski prestolnici. Odgovor je bil za poznavalce razmer znan: zato, ker na primer v Muzeju novejšje zgodovine v Ljubljani, kamor bi takšna razstava sodila, takratno vodstvo muzeja zanjo ni pokazalo poslušnosti. No, medtem je vodenje ljubljanskega muzeja prevzel zgodovinar Jože Dežman, ki je takoj dejal, da bo razstava po zaprtju v Celju preseljena v Ljubljano. Tako je od 13. septembra razstava, ki jo je kot član vladne komisije za prikrita grobišča in avtor projekta Evidentiranje prikritih grobišč vzorno pripravil zgodovinar dr. Mitja Ferenc, na ogled tudi v Ljubljani. Tu so jo nekoliko dopolnili, saj so v avli muzeja izpisani temeljni podatki z imeni in priimki žrtev, ki leže v prikritih grobiščih. Okrog 12.000 jih je, kolikor jih je v prejšnjih letih ugotovila Nova slovenska zaveza. Sredi avle je postavljen domiselni posnetek kraškega brezna. Odprtja razstave so se udeležile nekatere znane osebnosti (škof Anton Stres, minister za pravosodje Lovro Šturm, vrh policije in mnogi drugi). Avtor razstave dr. Mitja Ferenc je v nagovoru poudaril, da je pričakoval, da bo po odprtju razstave v Celju država kaj storila glede te žgoče problematike, vendar se ni zgodilo nič. Kmalu bo minilo leto, ko je bila odpravljena "stara" vladna komisija za prikrita grobišča, vlada pa še vedno ni imenovala nove. Veliko slabe volje je povzročil tudi nastop Spomenke Hribar, članice prejšnje vladne komisije, ki je v svojem nagovoru spet zvalila krivdo na žrtve revolucionarnega nasilja. Kot da noče razumeti, da vojne, kaj šele mirnega stanja, nobena politična klika ne more zlorabiti za pobijanje svojih političnih nasprotnikov, pa naj bo pred tem politični spopad še tako oster. Kot vzrok za medvojno morijo je navedla celo dogajanje petdeset let pred vojno, ko naj bi bila Cerkev uprizarjala gonjo proti političnim nasprotnikom. Noro! Organizator razstave – čeprav si zanjo zasluži vse pohvale – bi se moral zavedati, da je daleč najbolj poklicana, da ob takšni temi kaj pove, Nova slovenska zaveza, ki že petnajst let po svojih najboljših močeh skrbi za žrtve revolucije. To, da npr. Justin Stanovnik ni bil povabljen, da bi izrekel nekaj besed, je kar majhen škandal. Ne nazadnje sta tako vladna komisija kot muzej na temi delala z državnim denarjem, NSZ pa je doslej vse naredila iz etičnih vzgibov. Kakor koli, to je razstava, ki jo je treba videti!

Odprte razstave o zločinih revolucije v Ljubljani

V. M.

SDS v Cerkljah na novi poti

Potem ko je nekdanji poslanec SDS Franc Čebulj zaradi nesoglasij z vodstvom stranke leta 2001 najprej izstopil iz poslanske skupine SDS, pozneje pa še iz stranke, je lokalni odbor SDS v Cerkljah na Gorenjskem, kjer je županoval Čebulj, precej zamrl. No, pred kakšnim letom in pol so privrženci SDS v Cerkljah odbor obudili, pred kratkim pa je zaživel tudi lokalni odbor strankinega podmladka. Na ustanovnem zboru, ki je potekal v neposredni bližini gradu Strmol, je bila za predsednico odbora izvoljena Ana Polanc iz Štefanje Gore. Kot glavno usmeritev odbora SDM je izpostavila prizadevanja za reševanje stanovanjske problematike mladih v njihovi občini: "Mladi, predvsem mlade družine v občini Cerklje si zaslužijo boljšo stanovanjsko politiko, torej pomoč pri reševanju stanovanjskega vprašanja," je dejala. Na srečanju, ki sta se ga udeležila tudi poslanka in predsednica podmladka SDS Alenka Jeraj in strankin poslanec Branko Grims, so člani cerkljanskega odbora SDM predstavili tudi nov časopis z naslovom Občina Cerklje na novi poti, ki ga je začel pred kratkim izdajati njihov odbor. Kot je pri predstavitvi časopisa dejal njegov urednik Dejan Podgoršek, so mediji ogledalo demokracije, zato je njihova dolžnost, da ljudem uresničijo pravico do obveščenosti. Kot je dejal, je glavni namen časopisa, da predstavi različne razvojne

modrosti tedna

"Osnovno vprašanje je, kako omogočiti, da bodo v Svet (RTV, op. ur.) prišli ljudje, ki bodo res nevtralni v tem smislu, da ne bodo le privrženci določenih političnih opcij. Zato je potrebna ustrezna kultura. Te manjka celo ljudem, ki so postavljeni na mesta, kjer je to pogoj. Že prav, da varuh človekovih pravic opozarja o kršenju v zvezi s poročanjem o Ribičiču in Sadarju /.../ Kritizira sedanjí zakon, ničesar pa ne reče o nekulturnem, pristranskem, pogosto celo lažnivem poročanju novinarjev o določenih osebnostih."

(Teolog dr. Janez Juhant)

"Civilna družba so namreč ljudje, ki niso povezani v politične institucije, a so bistveno zainteresirani za reševanje družbenih in kulturnih vprašanj. Njene pobude praviloma izvirajo spontano iz življenja, zato naj bi delovala nekorumpirano in izražala pristne težnje posameznih družbenih skupin ali družbe kot celote. Seveda pa se politika prav zato rada okorišča z njenim imenom in zavija specifične interese strankarskih elit in z njimi povezanih lobijev v ovoj civilnodružbenih pobud. Po pričakovanju se to dogaja tudi v zvezi z novim zakonom o RTV."

(Publicist in pesnik dr. Brane Senegačnik)

Posvet o schengenski meji

Ministrstvo za notranje zadeve in poslanec v evropskem parlamentu Miha Brejc sta minuli konec tedna pripravila srečanje poslancev evropskega parlamenta, ki so se ga med drugimi udeležili predsednik pododbora za varnost in obrambo v evropskem parlamentu Karl von Wogau, člani odbora za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve (LIBE) iz vrst Evropske ljudske stranke ter člani skupine Kangaroo Group, ki si prizadeva za odpravo ovir na notranjem trgu EU. Na srečanju so govorili o vzpostavljanju schengenske meje in predlagani uredbi EU in sveta o pravilih za obmejni promet na zunanjih kopenskih mejah držav članic, spremembi schengenske konvencije in skupnih konzularnih navodil (maloobmejne uredbe). Prav tako so govorili o slovensko-hrvaškem sporazumu o maloobmejnem prometu in sodelovanju (SOPS). Miha Brejc je srečanje

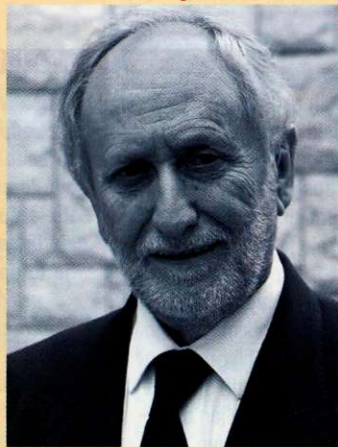
Miha Brejc se je zavzel za spremembo uredbe o pravilih za obmejni promet na zunanjih kopenskih mejah držav članic EU, ker meni, da bi sprejetje takšne uredbe pomenilo poslabšanje življenjskih razmer za prebivalce ob meji.

Ustanovitev odbora SDM v Cerkljah je potekala v sproščnem ozračju pri gradu Strmol.

možnosti občine Cerklje na Gorenjskem ter občane pošteno in nepristransko obvešča o dogajanju v občini in njeni okolici. A. K.

soorganiziral tudi zato, ker je prepričan, da bi sprejetje omenjene uredbe EU o obmejnem prometu odpravilo SOPS. Uredba, ki je predlagana, je po njegovo neživljenjska, saj bi močno prikrajšala ljudi, ki živijo ob meji. Brejc je prepričan, da bi sprejetje takšne uredbe pomenilo nastanek novega berlinskega zidu. Udeležence srečanja je sprejel tudi notranji minister Dragutin Mate. Ob tej priložnosti je dejal, da bo na prihodnji schengenski meji 66 prehodov. Seznanil jih je tudi s sprejetimi ukrepi in dosedanjimi dejavnostmi, ki jih je na tem področju uvedlo pristojno ministrstvo. Tako Brejc kot tudi minister Mate sta prepričana, da bo Slovenija s svojimi argumenti prepričala članice EU o nujnosti spremembe te uredbe. G. D.

Vsiljeni praporji

«Praporov ne bo ob odru,» se hudejejo v Primorskih novicah (15. sept. 2005) v zvezi s proslavo priključitve dela Primorske takratni Jugoslaviji (ko še nismo imeli matične domovine, kot to napačno poenostavljajo mediji). Čisto pravilno je državni sekretar A. Zorn dejal, da partijski praporji (ali partizanski, kar je isto) ne sodijo v koncept državnih praznikov. To je popolnoma razumljivo, saj tisti praporji nosijo ista znamenja, ki jih je imela tudi agresorska JLA, in ne predstavljajo slovenstva, ampak ideologijo, ki nam je prinesla več škode kot koristi. Če se že hočemo izviti iz objema totalitarne miselnosti, se moramo najprej odreči njeni ikonografiji in ustvariti prapore, ki bodo odsevali nacionalni značaj naših ljudi, to je slovenskega, ne pa strankarskega. No, v svojem temeljitem poznavanju povojne indoktrinacije je Janez Janša le dovolil, da so borci na proslavo pritihotapili rdečo zvezdo. Modra popustljivost bedno nepopustljivim.

Oglejmo si proslave državnih praznikov pri naših sosedih: nikjer ne zasledimo ideoloških praporjev! Navzoci so mestni, pokrajinski in tudi praporji rodov vojske, nacionalne in ne strankarske, na primer fašistične,

Znak, ki predstavlja kateri koli totalitarizem, ni v ponos nobeni demokratični državi.

in to pri vseh državnih praznikih in pred državotvornimi spomeniki. Nikjer ne povečujejo totalitarizma, ki jim je bil vodilo v nekem zgodovinskem obdobju. Mi pa vztrajamo pri vzdrževanju najtemnejše strani svoje zgodovine kot nečesa svetlega in državotvornega, kar v resnici ni bilo. Praporji ZZB predstavljajo obdobje totalitarizma in prevare narodnoosvobodilnih teženj Slovencev. O tem je bilo že veliko napisanega in čas je, da začne-

mo vrednotiti to, kar je bilo res državotvorno za Slovence, ne pa za zmagovito stran spopada dveh sorodnih ideologij, za golo diktatorsko oblast, kar je bila po vojni Titova Jugoslavija.

Naj se ob tej priložnosti dotaknem tudi proslave v Bazovici. Tudi tam je bila navzoča ideologija, ki ji padli slovenski junaki gotovo niso pripadali. Za naše narodnjake je žalitev, da se ob nji-

Joško Čuk, predsednik Gospodarske zbornice Slovenije, v zadnjem času odkriva svojo pravo barvo.

hovem spomeniku šopiri znak, kate-rega apoletgi so narodnjake (nacionaliste, npr. tigrovce) vedno označevali za teroriste. Prav ob tej priložnosti je izšel odličan članek Mire Cencič (v zamejskem Novem glasu z naslovom V slovenskih medijih obletnica bazoviških žrtev neodmevna), ki dobro pozna tigrovsko epopejo in narodnoosvobodilni trenutek takratnega časa, ko so komunisti še koketirali s Hitlerjem, medtem ko so naši junaki umirali kot prvi uporniki proti fašističnemu totalitarizmu v Evropi, ki je predstavljal uradno Italijo. Uzurpacija vrednot NOB v partijske namene, ki jo še danes podpira ZZB, je nadaljevanje laži, podtikanj in hkrati napad na svodomiselnost pravih borcev za slovenstvo, ki jih ni bilo malo niti v izigranih vrstah partizanov.

Zato je zgodovinsko utemeljeno, da noben znak, ki predstavlja totalitarizme 20. stoletja, ne more biti v ponos demokratičnih držav, ki to hočejo tudi ostati. Zato naj organizacije, ki podpirajo totalitarizem, svoje prapore razstavljajo v svojih prostorih in na partijskih proslavah (to jim demokracija omogoča), ne pa na proslavah, ki predstavljajo komaj osamosvojeno državo vseh Slovencev.

Pavel Ferluga

Ne pisati o nujnih spremembah na področju delovanja Gospodarske zbornice Slovenije (GZS) skoraj ni mogoče. Za to nam njen predsednik Joško Čuk nikakor ne da poudariti, da je nekaj mesecev si na vse kriplje prizadeva dokazati, da je takšno delovanje zbornice, kot nam ga ponuja, najboljše in edino primerno. V preteklem tednu je naj-

manj 56 tisoč podjetnikov spet osrečil z revijo Glas gospodarstva, katere edini namen je predstavitev ustanove, ki jo vodi. V osrednjem intervjuju na dolgo in široko razlaga o tem, kakšno prihodnost hočemo skupaj. Objavljen je tudi krajši pogovor z dr. Laszлом Parraghom, predsednikom madžarske gospodarske zbornice. Naslov je Uničiti zbornico bi bil zločin. Tudi anketa, ki jo je Čuk poslal vsem podjetnikom in jih v njej poziva, naj izpolnijo vrnejo do 21. septembra, je zavajajoča. To lahko ugotovi vsak, ki se pogovarja s podjetniki ali malo prebrska spletne strani in klepetalnice gospodarstvenikov. Večina od njih je prepričana, da gre za nov Čukov "nateg", ogorčenje nad njim in delovanjem GZS

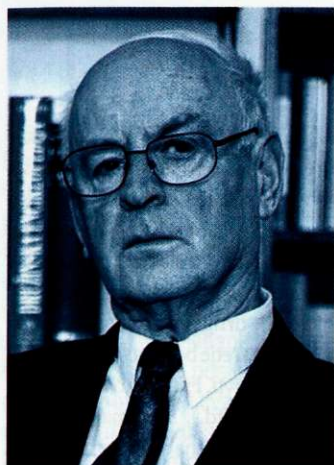
pa je pristno. Prav ima madžarski predstavnik Parragh, ki pravi, da bi bil zločin uničiti zbornico, vendar je očitno, da nima pravih informacij. V Sloveniji ni nikogar, ki želi uničiti to ustanovo. Podjetniki in gospodarstveniki želijo od nje dobiti pomoč, kakršno si zaslužijo in za kar mesečno plačujejo obvezno članarino. Tega pa od obstoječe zbornice skoraj nihče ne dobi. GZS složi predvsem sama sebi, v ključnih primerih pa tu-

Čukomanija

di nekdanjim vladajočim silam. Dovolj zgovoren primer za to je današnji članek v Demokraciji o dogajanju v Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS). Če sprva ni nihče pomislil, da bi imel lahko pri imenovanju novih članov skupščine tega zavoda prste vmes tudi Čuk, se je izkazalo, da je pri tem, da bo skupščina ZZZS v začetku oktob-

ra letos izvoljena na nelegitimnem načinu, odločilno vlogo odigral prav on. Prekršil je vsa pravila delovanja zborničnega sistema, ni se zmenil niti za opozorila znanega pravnega strokovnjaka dr. Rajka Pirnata, ampak je ubral svojo pot. Da je ta v interesu Kučnovega Foruma 21 in nekdanje vladajoče elite, je več kot na dlani. Čuk nikoli ne bi postal predsednik GZS, če to ne bi bilo po volji prej omenjenim. Na tem stolčku je nasledil Dagmarja Šusterja, in če je kdo upal, da bo uvedel kakšne spremembe, se je krepko zmotil. Le prikrival se je dokaj spretno. Danes pa se je spustil v odkrit boj z vlado in pokazal svojo pravo barvo. Deluje torej tako, kot delujejo drugi mrhovinarji prejšnjega sistema. Denarja ima dovolj. GZS se namreč koplje v denarju in ve več, kaj bi z njim počela. Nasprotno pa je z gospodarstvom, za katerega ta zbornica v vseh desetletjih – v zadnjem jo vodi Čuk – ni naredila nič. Zato se ne čudimo, da se Čuk tako boji neobveznega članstva, saj dobro ve, da bi bil v tem primeru hitro ob svoj dobro plačani posel. Z dobrimi 50 leti starosti pa ni najbolje pristati med brezposelnimi.

Vida Kocjan

Dr. Janko Kos

Staro in novo

Beseda o starem in novem tu ni samo prisposoda, ampak zadeva socialno-politični smisel obeh zakonov. Stari iz leta 1994 je s svojo ureditvijo nacionalne radiotelevizije postal vzrok njene trajne krize, novi jo hoče prebroditi z novim upravnim modelom, predvsem s programskim svetom, drugačnim od prejšnjega najvišjega organa. Nemoč generalnega direktorja in pasivnost obstoječega sveta sta bili v starem zakonu vnaprej programirani. Direktorjeva moč je bila majhna, zato tudi odgovornost. Moč sveta je bila na zunaj velika, vendar razpršena in zato neodgovorna. Sestavljen je bil po korporativnih načelih, s tremi petinami so ga zasedali predstavniki "civilne družbe", poslani iz naključno izbranih društev, združenj in ustanov – od strokovnih in sindikalnih do športnih in verskih. Ta večina je bila dopolnjena z manjšim številom odposlancev državnega zbora in z nekaj predstavniki iz radiotelevizijske hiše.

Toda to je bila samo korporativna "civilna družba", sestavljena iz delegatov po stanovskem ključu. Oprta je bila na delegatski sistem, kot ga je uporabil Edvard Kardelj za potrebe svojega socialističnega samoupravljanja. Stari korporativni model je prilagodil obstoju komunistične države in volji partijske oblasti. Korporativizem se je zazdel najboljšo orodje, ki naj namesto politične svobode zagotovi ljudstvu udeležbo v upravljanju javnih zadev, hkrati pa poskrbi za ohranitev partijske oblasti. Delegati "interesnih skupnosti", skrbeč samo za svoje stanovske interese, naj vnašajo v avtoritarni sistem brezkonfliktno in harmonično enotnost. Iz takšnega korporativizma so sledile inertnost, statičnost, neproduktivnost, ki so socializem nazadnje pokopale.

Po starem izbrani Svet RTV Slovenija je podedoval najslabše lastnosti delegatskega sistema, uporabljenega v korporativnem socializmu. Bil je prav tako inertni, statičen, neproduktiven. Temu je bila kriva narava

samega korporativizma in njegova evropska zgodovina. V svoji prvotni podobi se je rodil v katoliški socialni misli sredi 19. stoletja, zoper liberalski individualizem in "razredni boj" komunistov naj bi uveljavil socialno solidarnost in sporazumno družbeno skladnost. Cerkev ga je prenesla v 20. stoletje, med vojnami je s Pijem XI. postal njen uradni socialni nauk. To pa je bil čas, ko se je korporativizma polastil italijanski fašizem, na njem je hotel zgraditi "stanovsko" državo, da bi preprečil "razredni boj" in v imenu nacionalne enotnosti uskladi delo in kapital. Podobno se je dogajalo v Salazarjevi Portugalski in Dolfusovi Avstriji. To pomeni, da je bil korporativizem v tem času uporabljen in zlorabljen za socialno podlago desnim diktaturam, fašističnim in polfašističnim. To pa ne brez razloga. Korporativizem omogoča totalitarnost družbe in države, s tem da teži k brezkonfliktni socialni skladnosti.

Takšno zlorabo je predvidel že Pij XI. leta 1931 in se previdno ogradil od Mussolinijevega korporativizma. S propadom fašizma je prišel čas, ko je Cerkev opustila korporativistično doktrino. To je storil Pij XII. leta 1947. Sprejela je načela moderne demokracije, človekovih svoboščin in

mu se je zdaj reklo uresničevanje interesov, interesnih skupnosti, njihovih pooblaščenih delegatov.

Kjer ni konfliktov, zavlada mrtvilo. To je bila usoda Sveta RTV Slovenija in hiše, ki ji je načeloval. In tako je korporativna ureditev tisto staro, kar naj odpravi novi zakon, primeren moderni demokraciji, ki je parlamentarna. Predlog novega zakona nadomešča sestavo starega sveta z novim modelom programskega sveta. Več kot polovica njegovih članov naj izhaja iz organizacij "civilne družbe", vendar ne več s korporativno določenimi delegati, ampak s predloženimi kandidati, o katerih bo odločal parlament, in to v luči javnosti, ki bo od prvih predlogov naprej pazljivo spremljala njihovo izvolitev. Nadzor nad izbiro primernih kandidatov bo tudi v rokah parlamentarne opozicije. S tem se zdi novi zakon bolj demokratičen od avstrijskega, s katerim ga je mogoče primerjati – večino članov avstrijskega nacionalnega sveta RTV izbere kancler, se pravi vlada. Ta v slovenskem zakonu nima nobene vloge, besedo dobi šele pri sestavi nadzornega sveta, ki skrbi za poslovanje hiše. Vodi naj jo direktor z večjo močjo in odgovornostjo – finanč-

Po starem izbrani Svet RTV Slovenija je podedoval najslabše lastnosti delegatskega sistema, uporabljenega v korporativnem socializmu. Bil je prav tako inertni, statičen, neproduktiven. Temu je bila kriva narava samega korporativizma in njegova evropska zgodovina.

sindikalnega boja. Toda s tem še ni bilo konec korporativnega modela. V komunistični Jugoslaviji je doživel novo uporabo in zlorabo s Kardeljevim samoupravljanjem. Korporativizem odpravlja konfliktnost socialnih razmerij, preprečuje "razredni boj" – in marksizem je fanatičen spodbudnik takega boja. Ko pa pride na oblast in si jo utrdi, mora krotiti "razredni boj" z vsemi sredstvi. Za najboljšega med njimi se mu je pokazala korporativna ideja stanovskega sodelovanja, dogovarjanja in usklajevanja. Te-

no in poslovno odgovorno državnemu proračunu in zakonsko predpisanemu prispevku državljanov, s tem pa predvsem parlamentu.

Novo v predlogu novega zakona je prenos odgovornosti za nacionalko na parlament, v katerem sedijo neposredno izvoljeni predstavniki ljudstva. Zamenjava starega z novim je korak iz dediščine korporativizma v sistem moderne demokracije – v duhu Osmih tez o demokraciji, s katerimi je Jože Pučnik leta 1990 utemeljil demokracijo na Slovenskem.

Leto 2005 bo prešlo v slovensko politično zgodovino kot leto hudih in mučnih spopadov – v politiki in gospodarstvu, šolstvu in kulturi. Ne nazadnje v prostoru množičnih občil. Morda nam bo najbolj živo ostal v spominu medijski spor, ki ga je izzval predlog novega zakona o RTV Slovenija. Slovence je razdelil na tiste, ki se oklepajo starega zakona, in na te, ki pozdravljajo predlog novega.

Prišli so se mu poklonit

Vsako tretjo soboto v mesecu Stična gosti tradicionalen festival krščanske mladine iz vse Slovenije. Kljub deževnemu vremenu se je tudi tokrat na njem zbrala velika množica mladih.

Srečanje mladih v prostorih cistercijskega samostana v Stični je bilo prvič organizirano leta 1981 (odpadlo je leta 1999 zaradi papeževega obiska v Mariboru in razglasitve škofa Slomška za blaženega), ko se ga je udeležil letos umorjeni ustanovitelj taizejske skupnosti brat Roger Schutz. Prav zaradi njegove smrti je bilo letošnje (24.) srečanje posvečeno njemu in njegovemu delu. Letošnje geslo je bilo "Prišli smo se mu poklonit".

Srečanje se je začelo z uvodnim ranjanjem in pozdravom škofov ter gostiteljev, za glasbo in animacijo pa so skrbeli Hitri polži ob spremljavi skupine Gozdni sadež. Sledila je maša, ki jo je daroval ljubljanski nadškof in

metropolit msgr. Alojz Uran ob so-maševanju koprškega škofa msgr. Metoda Piriha, mariborskih pomožnih škofov Jožefa Smeja in Antona Stresa ter stiškega opata Antona Nadraha. "Ne pustite si odsvetovati, da bi se udeležili nedeljske evharistije, in pomagajte še drugim, da jo odkrijejo. Ne nasedajte besedi kaj pa imaš od tega. Ker se veselje, ki ga potrebujemo, širi prav iz nje, se moramo zagotovo naučiti, da vedno bolj dojemamo njeno globino. Naučiti se jo moramo ljubiti. Obvezimo se za to – splača se! Odkrijmo globoko bogastvo bogoslužja Cerkve in njeno pravo veličino: ne praznujemo za nas same. Nasprotno: živi Bog sam nam pripravlja praznik. Če boste ljubili evharistijo, boste odkrili tudi zakrament sprave, v katerem usmiljena božja dobrot na-

šemu življenju omogoča vedno nov začetek. Odkrili boste tudi svoj poklic, kamor vas Gospod kliče," je v homiliji poudaril nadškof Uran. Omenil je tudi dogodek ob letošnjem srečanju neokatehumenov v Bonnu, ko je kardinal Meissner povabil na oder vse fante in dekleta, ki so začutili v sebi duhovniški oz. redovniški poklic – na oder je tako prišlo več kot 2.000 mladih od skupaj 80 tisoč udeležencev.

Program se je nadaljeval z delavnici, organiziranih jih je bilo okrog

Srečanje mladih v Stični je pozivila glasba.

40. Veliko jih je bilo posvečenih iskarnju življenjske poklicnosti bodisi za duhovni poklic, bodisi za zakonsko življenje. Nekatere so bile naravnane glasbeno (skupnost Emanuel, koncert Odklopljenega Grega in dr. Primoža, Lifeteen), druge molitveno (Jezusova straža), tretje bolj ustvarjalno (animatorji, skavti, Franciškova mladina, Vera in luč itd.). Posebna delavnica je bila namenjena pogovoru z ljubljanskim nadškofom msgr. Uranom in spoznavanju osebnosti brata Rogerja iz Taizéja. Letošnja novost je bila tudi delavnica, v kateri se je predstavila slovenska policija. Srečanje mladih se je končalo tako, kot se je začelo – z glasbo. Že tretje leto zapored pa je izšla tudi posebna izdaja revije Sončna pesem. Naslednja priložnost za srečanje mladih bo že v kratkem na festivalu Ritem duha v Mariboru in na srečanjih Podaj mi roko, ki bodo potekala v oktobru. **G. B.**

Peti tabor Nove Slovenije v Zbiljah

Nova Slovenija – krščansko-ljudska stranka (NSi) je za članke in simpatizerje pripravila tabor ob Zbiljskem jezeru. Udeležilo se ga je približno tri tisoč članov in simpatizerjev NSi.

Tabor se je začel s petimi političnimi forumi. Na forumu z naslovom Evropa v krizi, Slovenija naprej so sodelovali Lojze Peterle, Ljudmila Novak, Anton Kokalj in mag. Miran Kramberger, forum Slovenija – pravna država sta vodila Mojca Kucler-Dolar in dr. Lovro Šturm, forum Družina – danes in jutri so vodili mag. Janez Drobnič, Marija Šterbenc in Tomaž Čučnik, nosilci foruma Kristjan v politiki so bili dr. Blaž Ivanc, dr. Matija Ogrin in dr. Brane Senegačnik, foruma Povezati znanje in gospodarstvo pa dr. Jure Zupan in dr. Alenka Šverc.

Osrednja točka prireditve je bil slavnostni govor predsednika stranke Andreja Bajuka. "Velika so bila naša pričakovanja, ko smo leta 2000 ustanavljali Novo Slovenijo, saj smo sta-

čili prav na to, kar se nam je z lanskimi volitvami odprlo kot možnost, katere zavrnitev bi bila nevredna vseh, ki so verjeli in verjamejo v novo politiko, ki jo želi v polnosti uresničevati Nova Slovenija. Zdaj smo potreben in nujen člen koalicijske zveze, ko usodno in z vso odgovornostjo, to vam zagotavljam, usmerjamo razvoj Slovenije na novo pot. Želimo, da dobe priložnost vse skrite slovenske možnosti doma in na tujem, v znanju, v gospodarstvu in v odgovornem

Andrej Bajuk je vse udeležence tabora pozval, naj na referendumu glasujejo za novi zakon o RTV.

odnosu do domovine in države; to je sporočilo Nove Slovenije vsem, ki morda še dvomijo," je med drugim v svojem govoru dejal Bajuk in opozoril na bližajoči se kongres NSi: "Pričakujem, da bo bližajoči se kongres dal Novi Sloveniji dodatno živost in tudi radoživost, saj smo vendarle stranka, ki ob novih – zlasti političnih izkušnjah svojih funkcionarjev in tudi zavzetih članov vendarle hoče ohranjati tudi sporočilo vedrega delovanja v politiki. Zagotavljam vsem prijateljem Nove Slovenije, da v tem politično-kulturnem jedru, ki ob politiki zelo resno jemljemo tudi človeka v njej, ki si želi kulturnega ozračja v politiki, ostajamo neomajni; verjamem, da nas take prepoznaajo preprosti, kleni, duhovno in življenjsko vedri ljudje tako na deželi kakor tudi meščani, ki v svoji omiki in tradiciji želijo

ohraniti svoj življenjski slog, ki so jim ga nekdanji časi hoteli vzeti in končno izničiti." Izpostavil je tudi referendum o novem zakonu o RTV: "Referendum o zakonu o radioteleviziji, ki se ga je spomnila opozicija, ni referendum o svobodi ali nesvobodi novinarskega dela, ampak o dokončanju dela slovenske tranzicije. Tega se opozicija skupaj s t. i. civilno družbo zelo dobro zaveda. Zato so vpregli v boj proti novemu zakonu vse, ki so jim pripravljene podaljševati tranzicijsko razmišljanje in delovanje, da ne bi prišlo do nujnih sprememb pri razumevanju in opredeljevanju vloge javnega radia in televizije." Bajuk je pozval vse udeležence, naj na referendumu glasujejo za novi zakon o RTV.

Tabor NSi je spremljal bogat kulturni program, ki so ga zaznamovali fantovski zbor Dobrova, pevec Slavko Jakop in otroška folklorna skupina iz Beltincev. Slavnostnemu govoru predsednika NSi Andreja Bajuka je sledil družabni del s skupino Victory. **G. B.**

Premalo za preobrat?

Predčasne parlamentarne volitve v Nemčiji niso prinesle izhoda iz politične krize v največji članici Evropske unije, ki hkrati predstavlja njen najpomembnejši gospodarski člen. Volitve, ki jih je dose-danji kancler Gerhard Schröder izsilil z "zaigrano" nezaupnico v parlamentu, namreč niso prinesle pravega zmagovalca. Sedeže v parlamentu si bo razdelilo pet strank. Ob 77,7-odstotni volilni ude-ležbi so krščanski demokrati (CDU/CSU) Angele Merkel zbrali 35,2 odstotka glasov in 225 sedežev, do zdaj vodilni socialdemokrati (SPD) kanclerja Schröderja pa 34,3 odstotka ali 222 sedežev. Liberalci (FDP), zavezniki CDU, so bili tretja stranka z 9,8 odstotka (61 poslancev), zeleni dosedanjega zunanjega ministra Joschke Fischerja pa so dobili 8,1 odstotka glasov in posledično 51 sedežev. Presenetljivo dobro se je uvrstila na novo ustanovljena Leva stranka z 8,7 odstotka glasov in 54 sedeži. Sestava parla-menta sicer nekaj časa ne bo popolna, saj bodo volivci v enem od volilnih okrožij Dresdna zaradi smrti ene od kandidatk glasovali šele v začetku oktobra. Gre le za eno od 299 okrožij, ki bo določilo barvo 3 poslanskih sedežev, tako da izid ne bi smel dodatno premešati kart na novem političnem zemljevidu zvezne republike.

Tesen izid

Niti črno-rumeno partnerstvo CDU/CSU in liberalcev niti vladajoča rdeče-zelena koalicija torej nista dosegla absolutne večine, Leva stranka pod vodstvom Oskarja Lafontaine pa, kot kaže, ne bo jeziček na tehtnici, saj CDU/CSU in SPD kategorično zavračata sodelovanje z omenjeno stranko. Vsi drugi scenariji ostajajo za zdaj odprti – tako prestop šibkejših partnerjev na drugo stran kot tudi velika koalicija med CDU/CSU in SPD (podobno koalicijo je povojna Nemčija imela le enkrat, in sicer v obdobju od 1966 do 1969). Schröder je sicer napovedal, da bo šel v koalicijo s CDU le pod pogojem, da bo še naprej vodil vlado. Razglašča se tudi za zmagovalca, čeprav je relativno večino dobila CDU/CSU, rdeče-zelena koalicija pa je porazila črno-rumena. Krščanski demokrati so sicer dobili manj glasov kot leta 2002, socialdemokrati pa so v primerjavi z njimi še nekoliko bolj nazadovali; njihove glasove je očitno pobrala Leva stranka, ki so jo ustanovili nezadovoljni nekdanji člani SPD. Vendar ima Schröder po svoje prav. Še pred nekaj tedni se je zdelo, da bo Merklova na volitvah gladko zmagala kljub ostrim, a suverenim nastopom dosedanjega kanclerja, ki premore bistveno več "kilometrino" in medijskega šarma od svoje nasprotnice. Seveda so kanclerju pomagali tudi spodsrljaji politikov, ki obdajajo Merklovo (spomnimo naj le na sporne izjave predsednika CSU in bavarskega premierja Edmunda Stoiberja o vzhodnih Nemcih). Schröderju je uspelo postopno zmanjšati prednost Merklove, kot so kazale javnomnenjske raziskave, ta trend pa se je očitno stopnjeval tik pred odhodom na volišča in je močno vplival na neodločene. Ob skoraj dokončnih izidih je jasno, da so bile prve izjave 51-letne Angele Merkel preuranjene, saj je kljub priznanju, da so si "zeleli boljšega izida", dejala, da ima mandat volivcev za oblikovanje nove vlade, saj je CDU/CSU najmočnejša stranka, vladna koalicija pa je bila preglasovana. Na drugi strani je predsednik SPD Franz Muntefering ob istih izidih razbral nasprotno željo ljudi, da Schröder ostane kancler, volitve pa naj bi bile osebna nezaupnica Merklovi kot kanclerski kandidatki. Schröder pa je že dal vedeti, da za morebitno sodelovanje s CDU/CSU v veliki koaliciji zahteva ohranitev kanclerskega položaja. Schröder lahko v tem primeru največjo stranko v državi izsiljuje, da se odpove kandidaturi Merklove za kanclerko, saj bi se na obzoru sicer pojavila možnost vnovičnih volitev, kjer bi se verjetno CDU slabo pisalo.

Oddaljene reforme

Izkazalo se je torej, da je pot zahtevnih reform, ki jo je obljubljala Merklova, mogoča le s prepričljivo zmago, ki bi ji omogočila oblikovanje trdne večine. Socialdemokrati in zeleni se v vlogi izvajalcev reform v preteklih sedmih letih niso izkazali, saj so bili preveč odvisni od javnega mnenja in so zato ostali na pol poti. Dejansko so se volivci sprva odločili za spremembo in torej za reforme, katerih nosilka je Merklova, a so se nato zbal "zategovanja pasu" in krčenja socialnih ugodnosti. Merklovi pri tem zagotovo ni pomagal njen svetovalec za finance Paul Kirchhof, ki je domači javnosti s predstavljanjem lastnih skrajnih pogledov na reforme kot uradnih strankinih stališč CDU/CSU prej škodoval, kot koristil. Novo razmerje moči pa gotovo ne koristi nobenemu, še najmanj zahtevam ekonomistov po reformah. Negativnega pomena "patpozicije" se zaveda tudi predsednik evropske komisije José Manuel Barroso, ki je nemške politične voditelje pozval k čimprejšnjemu oblikovanju stabilne vlade za "motor Evrope". "Brez dinamične Nemčije si Evropa ne more opomoči," je svojo skrb utemeljil Barroso. Preprosto davčni sistem, nižji stroški dela in zdravstvena reforma bodo, kot vse kaže, po teh volitvah ostali neavsenični cilji, dolgoročno pa bosta porazenca – ne glede na ime novega kanclerja – nemško in evropsko gospodarstvo.

Mitja Volčanšek

Se Angela Merkel iz nesojene prve nemške kanc-lerke spreminja v tragično figuro letošnjih volitev?

Socialdemokrati in zeleni se v vlogi izvajalcev reform v preteklih sedmih letih niso izkazali, saj so bili preveč odvisni od javnega mnenja in so zato ostali na pol poti. Volivci so se sprva odločili za reforme, katerih nosilka je Merklova, a so se nato zbal "zategovanja pasu" in krčenja socialnih ugodnosti.

Vojna za nacionalko

Od referenduma o novem zakonu o RTV nas loči le še nekaj dni. Javnomnenjske ankete kažejo, da bo izid tesen, o zmagi pa bodo najverjetneje odločili še neopredeljeni volivci.

Javnomnenjske raziskave, ki so jih v zadnjih dneh objavili največji slovenski mediji, so pokazale zanimivo sli-

ko, ki so jo nekateri napovedovali že pred dobrima dvema mesecema, to je, da večina ljudi, ki bodo v nedeljo odšli na referendum, ne bo vedela, o čem naj na njem sploh odloča. Na slednje kaže predvsem število neopredeljenih, ki jih je po večini anket nekaj dni pred referendumom še vedno zelo veliko. Tako po zadnji Dnevnikovi anketi 36 odstotkov tistih, ki bodo v nedeljo odšli na referendum, še

ne ve, kako bodo glasovali. Še višja je ta številka pri zadnji Delovi anketi, kjer tega ne ve kar 40 odstotkov vprašanih. Da volivci res ne vedo, o čem bodo v nedeljo odločali, je pokazalo tudi dodatno vprašanje, ki so ga v Delovi anketi postavili anketiranim. Vprašali so jih, kako dobro poznajo vsebino novega zakona o RTV, in dobili po eni strani presenetljiv, po drugi pa pričakovan izid. Iz odgovorov so de-

vebino zakona dobro pozna le 27,2 odstotka vprašanih, medtem ko ga drugi poznajo malo ali slabo.

Kaj prinaša novi zakon

Ker torej le malokdo ve, zakaj pri novem zakonu gre, si še enkrat pogledjmo, kaj vse prinaša novi zakon in katere so temeljne točke, ki ga ločujejo od starega, leta 1994 sprejetega in pozneje dvakrat popravljenega zakona.

Novi zakon o RTV prvič jasno prepoveduje, da bi lahko člani sveta RTV postali funkcionarji političnih strank. Če bi imel takšno določilo tudi stari zakon, Janez Kocijancič ne bi mogel nikoli postati predsednik sveta RTV Slovenija.

Predreferendumska kampanja o novem zakonu o RTV je bila polna manipulacij. Še največ so si jih privoščili v LDS.

Nedavna izjava Antona Ropa, da bodo z novim zakonom v svet RTV prisli funkcionarji SDS, je samo ena od zavajajočih izjav, ki so v predreferendumski kampanji prišle iz njegove stranke. Novi zakon namreč izrecno prepoveduje, da bi politični funkcionarji lahko postali člani sveta.

na. Temeljna novost novega zakona je, da odpravlja sedanji svet in nadzorni odbor RTV, namesto njiju pa predvideva oblikovanje dveh svetov – programskega in nadzornega. Prvi naj bi štel 29 članov (zdajšnji svet jih je imel 25) in naj bi se ukvarjal s programom in njegovo vsebino, drugi pa naj bi imel 11 članov (prejšnji nadzorni odbor jih je imel 7) in naj bi predvsem nadzoroval poslovanje zavoda. Novi zakon prinaša več spre-

venija. Novi zakon to zdaj bistveno spreminja, in sicer tako, da bi po enega člana v svet še vedno imenovali madžarska in italijanska narodna skupnost, dva člana bi imenovala Slovenska akademija znanosti in umetnosti, prav tako dva člana bi na predlog registriranih verskih skupnosti imenoval predsednik države, tri članke bi med seboj izvolili zaposleni na RTV, 21 članov pa bi – pet na predlog političnih strank, 16 pa na predlog po-

Kaj o zakonu o RTV menijo nekateri posamezniki

Kaj menijo o novem zakonu o RTV, smo vprašali nekatere posameznike, ki so bili v zadnjih letih tako ali drugače povezani z nacionalno RTV oziroma bi morali imeti svoje mnenje o zakonu po "službeni dolžnosti". Med petimi vprašanimi sta se na naše vprašanje odzvali novinarka in urednica na RTV Slovenija Rosvita Pesek, profesorica na Fakulteti za družbene vede (FDV) Sandra Bašič Hrvat in nekdanji generalni direktor RTV Slovenija Žarko Petan, medtem ko predsednik Društva novinarjev Slovenije Grega Repovž in profesorica na FDV Manca Košir nista odgovorila.

Žarko Petan, nekdanji generalni direktor RTV Slovenija

Kako ocenjuje nedavno sprejeti zakon o RTV?

Novega zakona namenoma nisem prebral, in sicer za to ne, ker ne more biti slabši od prejšnjega, na osnovi katerega so me kar dvakrat odstavili tudi s pomočjo civilne družbe, ki je pri nas večinoma še vedno uniformirana.

Rosvita Pesek, novinarka in urednica na RTV ter članica sveta RTV

Menite, da je novi zakon o RTV potreben?

Mislim, da pri tem nimam izbire. Če sem bila kritična do starega zakona, predvsem pa do prakse, ki jo je uveljavil in se je tako nazorno pokazala prav v delovanju sveta RTV in v kadrovski politiki RTV, ki jo je svet produciral, potem bi že v izhodišču podprla vsak zakon, ki bi to prakso prekinil. Zato seveda je novi zakon potreben.

Kako ocenjujete novi zakon o RTV?

Zakon ima nekaj dobrodošliih novosti, odvisno pa je seveda vse od tega, kako bo zaživel v praksi. Statut sprejemamo sami, generalnega direktorja ne potrjuje več državni zbor, prinaša parlamentarni kanal, poenostavlja volilne oddaje, daje generalnemu direktorju več pooblastil, tudi programskih. Še vedno pa je po moji oceni preveč pristojnosti pustil programskemu svetu. Zanimivo je gledati politiko, ki se na nož prepira o sestavi programskega sveta oz. o tem, kdo ga bo imenoval, pa to po mojem mnenju ni ključno vprašanje. Ključno vprašanje je, katere pristojnosti je dobil, za katere bi bilo bolje, da jih ne bi.

Komisija Pravičnost in mir je pozvala k podpori novega zakona

Svoje mnenje o novem zakonu o RTV je pretekli teden predstavila tudi komisija Pravičnost in mir pri Slovenski škofovski konferenci. Kot je v posebni izjavi za javnost zapisala komisija, bo referendum o zakonu o RTV Slovenija "izjemnega pomena, saj gre za prihodnost najbolj odmevnega in najvplivnejšega javnega glasila v državi". Po njihovem mnenju demokratična družba uspeva le takrat, ko imamo državljani dostop do nepristranskih in celostnih informacij o tem, kaj se dogaja v svetu, v katerem živimo, in kjer se na podlagi teh informacij lahko odgovorno vključujemo v javno življenje. "Katoliška cerkev, ki je veljala v preteklem komunističnem režimu za najhujšega notranjega sovražnika, je bila tudi pod vlado strank, ki danes nasprotujeta novemu zakonu o RTV, zaradi političnih ali ekonomskih razlogov predmet zasmehovanja, nestrpnosti in ostrega ideološkega nasprotovanja. V številnih polemikah z njenimi stališči so javna glasila uporabljala tudi polresnice, neobjektivne prikaze ali celo izkrivljanje zgodovinskih dejstev, žal so to včasih počeli tudi nekateri uredniki in novinarji na RTV Slovenija. Nacionalna televizija in radio o Cerкви dostikrat ne poročata dovolj profesionalno ali pa celo izrazito pristransko. Nazoren primer takšnega poročanja je vztrajno prikazovanje pokojnega papeža Janeza Pavla II. in tudi sedanjega papeža Benedikta XVI. kot dveh zadržanih konservativcev, ki se ne zmenita za potrebe ljudi." Iz tega in še nekaterih drugih razlogov, navedenih v izjavi, je komisija javnost na koncu pozvala, naj novi zakon na referendumu podpre.

memb tudi pri načinu imenovanja članov programskega sveta, ki naj bi bil nekakšen naslednik dozajšnjega sveta. Tako po zdaj veljavnem zakonu pet izmed 25 članov sveta RTV na predlog političnih strank imenuje državni zbor, po enega člana v svet izvolita madžarska in italijanska narodna skupnost, 10 članov imenujejo različnejše civilnodružbene skupine (univerze, društva, Cerkev ...), tri članke pa na neposrednih volitvah med seboj izvolijo zaposleni na RTV Slo-

venija. Novi zakon to zdaj bistveno spreminja, in sicer tako, da bi po enega člana v svet še vedno imenovali madžarska in italijanska narodna skupnost, dva člana bi imenovala Slovenska akademija znanosti in umetnosti, prav tako dva člana bi na predlog registriranih verskih skupnosti imenoval predsednik države, tri članke bi med seboj izvolili zaposleni na RTV, 21 članov pa bi – pet na predlog političnih strank, 16 pa na predlog po-

slušalcev in gledalcev ter različnih civilnodružbenih skupin – z večino vseh poslancev imenoval državni zbor. Z novim zakonom se spreminjajo tudi pristojnosti in naloge generalnega direktorja RTV; te bodo veliko večje kot prej. Tako bo generalni direktor po novem poleg tega, da bo skrbel za dnevno poslovanje zavoda, imenoval in razreševal (prej je ta pristojnost pripadala svetu) direktorja radia in televizije, imenoval in razreševal pa bo tudi odgovorne

urednike posameznih programov.

Novi zakon predvideva tudi ustanovitev tretjega programa, ki bi neposredno prenašal seje državnega zbora. Z novim zakonom bo nekoliko nižja tudi naročnina – znašala bo zakonsko predpisanih 2.637 tolarjev.

Manipuliranje nasprotnikov zakona

Ker se okoli nedeljskega referenduma, na katerem bomo volivci odločali o tem, ali si želijo stari ali novi zakon, predvsem za opozicijski LDS

in SD, ki sta predlagali referendum, vrti veliko političnega kapitala (če bi bil zakon zavrnjen, bi to pomenilo, da bi lahko obe stranki obdržali svoj vpliv, ki sta ga imeli v zadnjih letih na RTV, zavrnitev referenduma pa bi bila tudi nekakšna politična zaušnica vladi), je predreferendumska kampanja ena bolj vročih doslej, v njej pa se pojavlja tudi veliko manipulacij. Nekaj res velikih so si v zadnjih dneh privoščili predlagatelji referenduma. Tako so denimo še ob začetku predre-

Kaj o zakonu o RTV menijo nekateri posamezniki

Sandra Bašič Hrvatina, profesorica na FDV

Novi zakon se mi zdi pomanjkljiv predvsem v treh stvareh. Prva je, da ne uvaja nekakšnega odbora poslušalcev in gledalcev, ki bi bil po mojem mnenju nujen, če bi hoteli povečati neposredni vpliv ljudi na sam program. Šlo bi za odbor, ki bi deloval znotraj RTV, sestavljali pa bi ga predstavniki programskega sveta, zaposleni na RTV in predstavniki poslušalcev in gledalcev. Naloga odbora bi bila, da bi sprejemal različna mnenja in predloge poslušalcev in gledalcev in jih nato recimo enkrat na leto posredoval programskemu svetu, ki bi nato moral te predloge upoštevati pri oblikovanju programa.

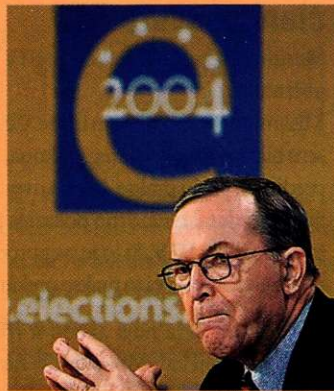
Druga pomanjkljivost zakona je, da RTV ne zagotavlja stalnega vira financiranja. Po mojem mnenju bi morala biti uzakonjena fiksna naročnina (podobno kot na Hrvaškem, kjer naročnina znaša določen odstotek povprečne plače), kar bi pomenilo, da dohodek RTV ne bi bil odvisen od dobre volje vsakokratne oblasti.

Tretja pomanjkljivost zakona pa je, da po mojem mnenju ne zagotavlja pregleda nad tem, za kaj se porablja denar. To bi namreč moralo biti dostopno vsakomur ves čas, česar pa zakon ne predvideva.

Wilfred Martens, predsednik Evropske ljudske stranke (EPP)

Pozdravljam prizadevanja slovenske vlade, da bi zakon o javni radioteleviziji uskladila s standardi drugih evropskih držav in slovensko ustavo. Državljeni si zaslužijo nacionalno televizijo, ki bo predstavljala širok razpon mnenj in program visoke kakovosti. Imajo pa tudi pravico, da so obveščeni o tem, za kaj se porablja njihov denar. (Vir: www.zartvslo.si)

Zadnje javnomnenjske raziskave kažejo, da bo izid nedeljskega referenduma zelo tesen. Kot že velikokrat do zdaj bodo o njem odločali neopredeljeni volivci.

ka Grimsa v začetku tega meseca pripravili posebno analizo, v kateri so podrobneje preučili način, kako se imenujejo sveti javnih radiotelevizij v državah Evropske zveze. Analiza, ki je zajela vse države članice Evropske zveze, hkrati pa še tri druge primerljive države, je pokazala prav to, kar smo ugotovili pri Demokraciji že pred polletjem, ko smo delali podobno primerjavo, to je, da v večini držav (razen treh) večino članov svetov javnih radiotelevizij imenujejo njihovi državni parlamenti, vlade ali monarhi. Ker je analiza dovolj učinkovito razkrila, da so nasprotniki zakona za doseg svojih (političnih) ciljev javnosti pripravljani tudi lagati, so na svoje trditve hitro pozabili (začeli so poudarjati, da so ureditve v drugih državah zelo različne in da jih je težko primerjati, čeprav se da iz njih dovolj jasno razbrati, kdo in na kakšen način imenuje svete javnih radiotelevizij), vendar pa se manipulacijam niso povsem odrekli. Tokrat je v prvo vrsto stopila nekdanja novinarka Dela, danes eldesova poslanka v evropskem parlamentu Mojca Drčar Murko, ki je na tiskovni konferenci dejala, da je novi zakon o RTV evropsko neprimerljiv, ker naj bi v večini držav Evropske zveze člane nadzornih odborov javnih radiotelevizij parlamenti imenovali z dvetretjinsko večino, medtem ko bi pri nas za to zadostovala navadna večina vseh poslancev. Drčarjevo je hitro razkrinkal kulturni minister Vasko Simoniti, ko je že naslednji dan na tiskovni konferenci pojasnil, da v nobeni od držav Evropske zveze za izvolitev članov nadzornih svetov ni potrebna dvetretjinska večina, Drčarjevo pa pozval, naj mu, če seveda lahko, dokaže, da to ne drži. Slednja tega seveda ni storila, saj

Simonitijeve navedbe držijo.

Če torej upoštevamo vse to, kar naj bi prinesel novi zakon o RTV (najpomembnejše je zagotovo to, da se po novem politika ne bo več mogla skrivati za t. i. civilno družbo), in vse manipulacije, ki smo jih s strani nasprotnikov zakona slišali v zadnjih dneh, potem lahko zapišemo, da se v nedeljo na referendumu ne bomo odločali samo o tem, kakšno RTV si v prihodnje želimo, ampak tudi (ali pa predvsem) o tem, ali bomo znali kaznovati tiste, ki so za svoje politične cilje javnost pripravljani zavajati in ji lagati.

Aleš Kocjan

ANKETA

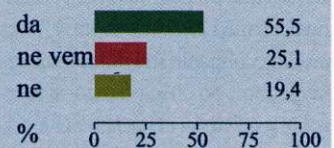
Je vlada primerno zaznamovala dan vrnitve Primorske k matici?

- a) da
- b) ne
- c) ne vem

Odgovorite na www.demokracija.si

Rezultati preteklega tedna

Ali se strinjate z načinom prodaje delnic Mercatorja?

Glasovalo: 994

DEMOKRACIJA

» ferendumske kampanje nasprotniki zakona v javnosti večkrat ponavljali izjave, naj bi bil novi zakon o RTV evropsko neprimerljiv, saj naj bi v večini držav Evropske zveze večino članov v svete javnih radiotelevizij tako kot zdaj pri nas imenovali civilnodružbene skupine. Da so takšne trditve zavajanje javnosti, so kmalu dokazali na ministrstvu za kulturo, kjer so na predlog člana parlamentarnega odbora za kulturo, šolstvo in šport Bran-

Manipuliranje z anketami?

V ponedeljek smo v uredništvo dobili zanimiv klic enega naših bralcev, ki naj bi, kot je dejal, honorarno sodeloval pri izvedbi ankete o novem zakonu o RTV pri agenciji Ninamedia. Kot nam je dejal, naj bi jim bili v agenciji naročili, naj ljudi med anketiranjem skušajo prepričati, da na referendumu glasujejo proti novemu zakonu, hkrati pa naj bi jim bili obljubili, da jim bodo, kolikor bo zakon na referendumu padel, za vsako uro dela izplačali poseben dodatek. Direktor Ninamedie Nikola Damjanič, ki je tudi predsednik nadzornega odbora RTV, nam je takšne navedbe v torek

Zbor za republiko je v četrtek, 15. septembra, v Cankarjevem domu pripravil javno tribuno o novem zakonu o RTV. Gre za nadaljevanje javne tribune, ki jo je Zbor za republiko pripravil že maja in katere prispevki so objavljeni v 25. številki revije Dignitas, ki je izšla nedavno.

V nasprotju z majsko javno tribuno tokrat niso bili povabljeni nekateri, ki so zakonu doslej nasprotovali (na primer predavatelj na FDV dr. Manca Košir, dr. Slavko Splichal in dr. Marko Milosavljevič ter predsednik Društva novinarjev Slovenije

Spremembe so nujne

Grega Repovž). Od nasprotnikov novega zakona se je tako oglasil le nekdanji ustavni sodnik Matevž Krivic, ki pa ni bil predviden za uvodničarja. Javne tribune so se udeležili nekateri ministri, na primer minister za delo, družino in socialne zadeve Janez Drobnič, minister za okolje in prostor Janez Podobnik in minister za kulturo Vasko Simoniti.

Podpora novemu zakonu

Rdeča nit tokratne javne tribune je bila posvečena razpravi o političnih vplivih prek civilne družbe in ureditvi javnih radiotelevizij v drugih državah. Predsedstvo Zbora za republiko je tudi tokrat k razpravi povabilo nekatere zaposlene na RTV Slovenija. Tako so na govorniški oder stopili nekdanji urednik na TV Slovenija Janez Ujčić, TV-voditelj Sandi Čolnik, urednik tujega igranega programa in član uredniškega odbo-

ra Nove revije Jaroslav Skrušny ter predstavnik sindikata kulturnih in umetniških ustvarjalcev na RTV Slovenija Miro Geč, ki je novi zakon podprl. Vsi štirje pa so opozorili na dosedanje težave sodelavcev na RTV. Spremembe so podprli še dr. Matej Makarovič, dr. Dean Komel in evropska poslanka Ljudmila Novak.

Žarko Petan, generalni direktor RTV Slovenija od leta 1993 do 1995, je opisal nekaj svojih (negativnih) izkušenj z javno RTV, o katerih smo poročali že v prejšnji številki Demokracije. Poslanec SDS Miro Petek je dejal, da "tisti tovariši, ki so gradili in reproducirali socializem", sedaj predstavljajo argumente o vračanju v totalitarizem. Nekdanji novinar je še zardil, da novi zakon zagotovo ne bo prinesel cenzure in politizacije, kot je to dopuščal stari zakon. Nekdanji ustavni sodnik Tone Jerovšek je dejal, da je bilo dosedanje medijsko po-

ročanje "pristransko v korist levih sil", opazna je bila inercija resnice, po kateri je vse, kar je desno, nazadnjaško. Po njegovo je sedanja ureditev RTV slaba tudi zaradi razpršene odgovornosti. Vladni predlog je evropsko primerljiv in prinaša sistem odgovornega načina vodenja na čelu z generalnim direktorjem, upravljanja s programskim svetom in nadzora z nadzornim svetom. Oglasil se je tudi mag. Klemen Jaklič in opozoril na čuden pristop "stroke" s FDV ter kritiziral nekatera stališča Matevža Krivica, zapisana v časniku Delo glede ureditve javnih RTV v Evropi, zaradi česar je predsedstvo Zbora za republiko Krivica povabilo k besedi.

Ignoranca do Cerkve

Ob koncu javne tribune se je oglasil odgovorni urednik Ognjišča Božo Rustja in opozoril na nedavno ignoranco nacionalne televizije do praz-

novanja 40. obletnice začetka izhajanja Ognjišča v Postojni, kjer se je zbralo okrog deset tisoč ljudi. Šele dan po praznovanju (5. septembra) se je zaradi protesta nekaterih gledalcev ekipa TV Slovenija odpravila v Koper na uredništvo Ognjišča in poslala reportažo. Vse to kaže na neprofesionalen odnos do določene skupine ljudi, saj je bila nacionalna TV, kot je dejal Rustja, o prireditvi pravočasno obveščena. Opozoril je tudi na površnost in zaletavost nekaterih novinarjev, ki so ob obisku nepapeža Benedikta XVI. v sinagogi v Kölnu poročali, da papež ni želel obhajati skupne maše z Judi (Judje nimajo takšnega obreda). Grenak okus pa puščajo tudi medijske predstavitve samooklicanih "umetniških" akcij, kot sta zažig strunjanskega križa in Brecljevo zavezovanje zvonov v Kopru. Vse to dokazuje, da so spremembe na RTV Slovenija nujne.

Gašper Blažič

Klemen Jaklič je opozoril na nekatere nesprejemljive trditve "stroke" s FDV. Z njim objavljamo intervju.

Zbor za republiko pod vodstvom Petra Jambreka je izrekel podporo novemu zakonu o Radioteleviziji Slovenija.

Eden izmed razpravljavcev je bil tudi Sandi Čolnik, ugledni voditelj na TV Slovenija.

Naša Primorska

V petek, 16. septembra, je bila v portoroškem Avditoriju državna proslava ob obletnici priključitve Primorske matični domovini. Proslava v spomin na ta dogodek je bila organizirana prvič.

V Demokraciji smo že poročali o dogovorih v državnem zboru glede novega državnika praznika v spomin na priključitev Primorske Sloveniji oz. tedanji Jugoslaviji. V igri je bilo namreč več datumov, nazadnje je bil izbran 15. september. Na ta dan leta 1947 je bila dosežena mirovna pogodba z Italijo, s čimer je bila Primorska dokončno priključena matični domovini.

Brez Primorske ni Slovenije

Zgodba o trpljenju Primorcev se je začela že v začetku prejšnjega stoletja zaradi neznošnih pritiskov tedanjega italijanskega iredentizma in imperializma. Med prvo svetovno vojno je Italija prestopila iz tabora sil osi na stran antantnih sil, v zameno pa je dobila od zaveznikov precejšen del slovenskega in hrvaškega etničnega ozemlja (celotno Istro, Reko,

kvarnerske otoke, Goriško in južno Notranjsko). Nova razmejitve je bila potrjena z rapalsko pogodbo, s čimer je precejšen del Slovencev ostal na milost in nemilost prepuščen fašističnemu nasilju in poitalijančevanju.

Proslava ob obletnici priključitve Primorske – neposredno sta jo prenašala nacionalni radio in televizija – je potekala mirno. Kljub napovedanim protestom Zveze združenj borcev NOB, češ da niso bili povabljeni na proslavo, ni bilo opaziti protestnih zborovanj v bližini Avditorija razen skupine borcev s prapori, ki so se kasneje postavili v Avditoriju na desno stran odra. Pred prireditvijo je bilo mogoče opaziti Joška Jorasa in nekaj transparentov, ki so v mirnem tonu opozarjali predsednika vlade na probleme ljudi, ki živijo na "nikogaršnji" zemlji.

Bogat kulturni program

Proslava se je začela z Zdravljico, ki jo je zapel Marko Kobal, sledil je slavnostni govor predsednika vlade (odlomke objavljamo na naslednji strani), ki ga je navzoče občinstvo dva-

krat ustavilo z aplavzom. Drugi del prireditve je bil zaznamovan predvsem z glasbo, plesom in kratkimi filmi režiserja Sama Milavca. Nastopil je mladinski pevski zbor koprške glasbene šole pod vodstvom Maje Cilenšek, plesna skupina Flip iz Pirana, Tejka Lavrič, orkester pod vodstvom Patrika Grebla, Šavrinske pupe en ragaconi, Mešani pevski zbor Obala iz Kopra pod vodstvom Ambroža Čopijskega, Elite Koper, Mojca Fatur, Hruški fantje, kvartet Odpev, Siniša Bukinac, Ana Dežman in Slavko Ivancič. Vr-

hunec je proslava dosegla na koncu z venčkom Finalno vstajenje (Vstajenje Primorske, Veter z juga, Tu je moj dom, Pogum), ki so ga izvajali Katarina Perger, Ylenia Zobec, Samo Ivancič in Rudi Bučar ter pevski zbor Obala. Zadnji del venčka (pesem Pogum, ki jo v izvorniku izvaja skupina Prizma in je bila posneta pred več kot 25 leti) so izvajalci večkrat ponovili. Prireditve je režirala Katja Pegan, za glasbene točke pa je poskrbel Patrik Greblo, direktor Avditorija Portorož.

Gašper Blažič

Pripadniki borčevskih organizacij so svoje mesto dobili ob slavnostnem odru.

Nekdanji predsednik Milan Kučan ni zmogel toliko širine, da bi vsaj vlnudnost no zaploskal premierjevemu govoru. Ploskal ni, ker se ni strinjal s povedanim.

Vrnitev Primorske k matični domovini

Iz govora predsednika slovenske vlade Janeza Janše na proslavi ob spominu na priključitev Primorske matični domovini

Vrnitev Primorske k matični domovini praznujemo kot nacionalni praznik prvič v zgodovini. V veliko čast in veselje mi je, da se lahko danes spominjamo tega velikega dogodka, ki ne povezuje samo Primorci in Primorcev, ampak ves slovenski narod. Praznujemo nekaj, kar dokazuje moč preživetja naroda, ki ga je zgodovina postavila pred številne težke preizkušnje.

/.../

Primorska je bila stoletja tvorni del slovenskega etničnega ozemlja. Kot je bila izjemna strateška lega Primorske blagoslov za Slovence, pa je bila tudi cilj mnogih apetitov. Primorski Slovenci so bili pogosto žrtev igre interesov veselih. Z londonskim paktom, ki so ga leta 1915 sklenile antantne sile, je bil velik del slovenskega in hrvaškega etničnega ozemlja zagotovljen Kraljevini Italiji. Tudi boji med 1. svetovno vojno, v katerih so se primorski in sploh vsi slovenski vojaki odlikovali s hrabrostjo pri obrambi svoje zemlje, te krivice niso spremenili.

Primorski Slovenci so italijanski iredentizem in imperializem poznali že vsaj stoletje, toda soočenje s fašizmom jih je postavilo pred najtežje preizkušnje. Niso bili deležni le demokratičnega in narodnega zatiranja, ampak lahko govorimo o etnocidu. Vse je bilo storjeno, da bi kot Slovenci izginili. Prav zato lahko na dogodke, povezane s požigom Narodnega doma in drugih slovenskih ustanov v Trstu, z uporom v Marezigah, z Bazovico in njenimi junaki, kakor tudi domoljubne aktivnosti in narodnoosvobodilni odpor primorskih Slovencev pred in med drugo svetovno vojno, od Tigra in Janka Premrla-Vojka naprej, obravnavamo kot del dolgoletnega antifašističnega odpora, ki nima primerjave v svetu.

/.../

Prav iz spoštovanja do resnične- ga antifašizma – od tistih prepros-

tih fantov, ki so si z rutami prevezali usta, ker jim niso pustili slovenskega govorjenja in petja, preko Društva svečnikov sv. Pavla, edinstvene odporniške organizacije v Evropi, pa vse do Tigra – se je slovenska vlada letos prvič ob dnevu upora odločila organizirati državno proslavo na Mali gori nad Ribnico. Tam je prišlo do prvega spopada med tigrovci-antifašističnimi uporniki in okupacijskimi silami. Reakcije na to spominsko prireditev so razgalile večdesetletne zlorabe antifašizma, s katerim se v

Janez Janša med slavnostnim govorom na proslavi v portoroškem Avditoriju

imenu resnice in tudi vseh tistih, ki so najbolj trpeli pod fašizmom, ni mogoče strinjati. Prevelik je delež Primorske v slovenski zgodovini, prevelike so bile žrtve Primorcev, da so ostali Slovenci, da bi lahko vse njihovo vztrajanje v zvestobi svojemu narodu in njegovi besedi skrčili na nekaj let in eno, za povrh vsega še totalitarno ideologijo.

Slovenska javnost je v veliki meri soglasna, da zasluži slovenska Primorska zaradi zvestobe slovenstvu in najstarejšemu antifašizmu v Evropi poseben spominski dan. Veliko pomembnih datumov je v preteklosti usodno določalo primorsko stvarnost. Prevladuje pa mnenje, da je kot praznik Primorske najprimernejši 15. september. Dan, ko je bila leta 1947 uveljavljena mirovna pogodba z Italijo. Takrat je Sloveniji pripadel velik del Goriške, optimizem pa je zavladal tudi glede možnosti pridobitve jadranske obale. Dejansko se s 15. septembrom spominjamo delne medna-

rodne poprave krivice, ki nam je leta 1915 prinesel londonski pakt. Kolikor takratno komunistično vodstvo povojne Jugoslavije države ne bi zapeljalo na totalitarno stran železne zavese, bi lahko računali tudi na Trst, Gorico in Benečijo. Kljub vsemu pa predstavlja mirovna pogodba 15. septembra svojevrstno mednarodno priznanje Slovencev in tudi priznanje njihovega poltretje desetletje starega antifašizma. Bilo bi neodgovorno prezreti tako pomemben dogodek.

nja komunizmu preganjani in celo pobiti. Znotraj tega spomina naša zahvala posebej velja tistim primorskim vojakom, ki so se v okviru angleške vojaške pomoči s padali spustili na slovensko ozemlje in bili nato s strani Ozne zločinsko likvidirani. Za njihove grobove še vedno ne vemo.

/.../

Tega praznika danes ne bi bilo, če ne bi bilo svobodne, samostojne in demokratične slovenske države. Zato velja posebna zahvala tudi vsem Primorcem, ki so pomembno pripomogli k slovenski osamosvojitvi in potem k mednarodnemu priznanju Republike Slovenije. Primorci, tudi tisti, ki živijo v sosednji italijanski republiki, imajo pri tem nemajhne zasluge. O tem pričajo vsakoletna srečanja v Dragi, ki so bila še posebej v totalitarnem času izjemno pomembna za slovensko samorefleksijo in zlasti razvoj demokratičnega mišljenja. Iz pomembnega deleža Primorske v vojni za Slovenijo 1991, iz verige hrabrih dejanj slovenskih teritorialcev in policistov na Primorskem pa moramo vsekakor izzvzeti in podčrtati podvig bojne skupine majorja Srečka Lisjaka, ki je s pogumno akcijo zavzela mejni prehod v Rožni dolini, premagala veliko močnejšo posadko agresorske JLA ter tako v odločilnih trenutkih odprla Sloveniji pomemben prehod na zahod.

Od slovenske osamosvojitve naprej lahko naše rojake na drugi strani meje, ki se v EU vse bolj tanjša, brez razlik in delitev obravnavamo kot enakopraven in integralen del slovenskega narodnega telesa. Republika Slovenija preko meddržavnih stikov aktivno podpira njihova prizadevanja za uveljavljanje narodnih pravic. Doma pa je naša dolžnost, da slovenski parlament končno sprejme zakon o pravicah Slovencev brez slovenskega državljanstva, ki ga že 14 let veleva naša ustava.

/.../

Opomba: govor je v celoti objavljen na spletni strani www.kpvs-rs.si/ in www.demokracija.si

Bogataš iz Mercatorja

Zoran Janković ima skupaj s sinovoma ogromno osebno premoženje. Družinska podjetja Jankovičevih precej prometa ustvarijo z Mercatorjem, kar je tipično navzkrižje interesov.

Za predsednika uprave Mercatorja je znano, da ima za slovenske razmere velikansko osebno premoženje. Če k temu prištejemo še premoženje, ki je vsaj formalno v lasti njegovih sinov, so številke še večje. Plača in druge bonitete, ki pripadajo prvemu človeku največjega trgovskega podjetja v državi, nikakor niso majhne, toda še zdaleč ne dovolj visoke, da bi zadostovale za vse premoženje v lasti Jankovičeve družine. Zato se upravičeno postavlja vprašanje, kje je izvor tega premoženja. Ali so ga Jankovičevi pridobi-

li na račun poslovanja z Mercatorjem in ali je Janković pri tem zlorabil vodilni položaj v Mercatorju?

Ogromno premoženje Jankovičevih

Neuradne medijske ocene Jankovičevega premoženja se gibljejo okoli 4 milijarde tolarjev. Od vsega,

kar to premoženje zajema, je najlažje določiti vrednost Mercatorjevih delnic v Jankovičevi lasti. Ker le te kotirajo na borzi, je njihova dnevna tržna vrednost jasno določljiva po dnevnem borznem tečaju. V zadnjem času se je tržna vrednost njegovega 1,74-odstotnega deleža v Mercatorju gibala okoli 2,1 milijar-

de tolarjev. Če upoštevamo, da gre za dokaj opazen lastniški delež v podjetju, bi zanj s prodajo nemara lahko iztržil še več. Toda ta del premoženja tako ali tako ni sporen.

Precej težje je oceniti drugo javnosti znano premoženje družine Janković. To zajema 100-odstotne deleže v Electi Holdingu, Electi Inženiringu, Volosu in podjetju VJJ, zabaviščnem centru Bachus v Ljubljani, 91,38-odstotni delež v Hotelu Jelovica na Bledu, polovični delež v Kliniki Ljubljana, 31-odstotni delež v Diagnostičnem centru Bled, 20,6-odstotni delež v igralniškem podjetju Luna Park Sežana, petinski delež v pivnici Kratochwill v BTC in 17,5-odstotni delež v Medilabu. Te deleže je zaradi pomanjkanja podatkov zelo težko zanesljivo ovrednotiti. Zelo verjetno pa je njihova poštna tržna vrednost precej večja od vrednosti, ki se večino-

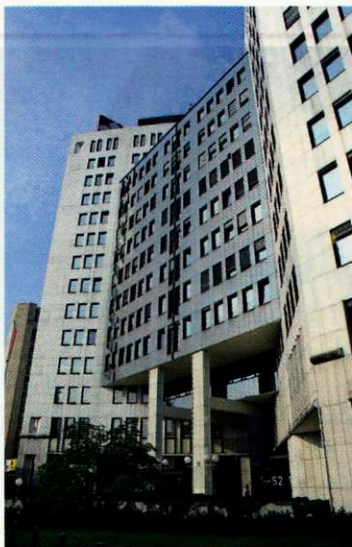

Je Krim Electa praktično Jankovičev zasebni roketni klub?

ma omenjajo v medijih. Tudi oce-
na po knjigovodski vrednosti je vse
prej kot zanesljiva, in to iz treh raz-
logov. Prvič, ker obstaja precejšnja
možnost, da je v knjigah izkazana
vrednost premoženja podcenjena;
drugič, ker se pogosto upošteva sa-
mo vrednost matičnih, ne pa tudi
povezanih podjetij; tretjič, ker je trž-
na vrednost dobro poslujočih podje-
tij praviloma večja od njihove knji-
govodske vrednosti. Lahko pa skle-
pamo, da gre najverjetneje za premo-
ženje, vredno več milijard tolarjev.
Obstaja tudi zelo velika verjetnost,
da seznam premoženja Jankoviče-
vih, ki se pojavlja v medijih, ne za-
jema vsega njihovega dejanskega
premoženja. Poleg omenjenega
imajo v lasti skoraj zanesljivo ne-
katere nepremičnine na Hrvaškem,
mogoče pa še marsikaj drugega.

Janković bi prinesel še nove milijarde

Zelo zgovorno je tudi, da si je
Janković dolga leta prizadeval za

Janković bi brez težav kupil še vsaj za 16 milijard tolarjev Mercatorjevih delnic.

Zabavišni center Bachus v središču Ljubljane

preprečil le odhod nekdanjega prve-
ga moža SOD Igorja Kušarja z vod-
stvenega položaja. Po prevladujočem
mnenju pa je ta posel dejansko pre-
prečila zmaga SDS na volitvah.

Zgodba z velikimi milijardami se
je ponovila tudi pri v zadnjih mes-
ecih aktualni dokapitalizaciji Mer-
catorja. Vodilni v Mercatorju naj
bi družbo dokapitalizirali s kar 12,2
milijarde tolarjev – domnevamo,

nik. Seveda gre za očitno navzkriž-
je interesov, saj ni mogoče priča-
kovati, da bi lahko kateri koli oče
objektivno presojal o poslovnih
ponudbah svojih sinov v primerja-
vi z drugimi ponudniki. Podjetja
Jankovičevih so tako gradila za
Mercator in mu tudi dobavljala
blago. Spomnimo se samo graditve
Mercatorjevih centrov v Grosupljem
in Podpeči, ki ju je izvajala

tev, izvajalci gradbenih del in dru-
gimi poslovnimi partnerji Mercator-
ja. Znano je na primer, da Electa
precej sodeluje z jeseniškim Gradi-
som, ki veliko gradi za Mercator, in
da je to podjetje od Ljubljanskih
mlekarn (ki so zelo odvisne od Mer-
catorja kot svojega največjega kup-
ca) kupilo atraktivno zemljišče nek-
danje farme Brvace ob ljubljanski
obvoznici. Electa je med drugim po-
slovala z nekdanjim TP Dolenjka,
ki je sedaj že pripojeno Mercatorju,
s podjetjem Meditrade, ki ima več
trgovin KODAK v Mercatorjevih
centrih, z Magistratom Internatio-
nal, ki uvaža izdelke tujih blagovnih
znamk, s podjetjem Alpkomerc, ki
je povezano z Mercatorjem, z Roko-
metno zvezo Slovenije, ki ji je dolgo
predsedoval Zoran Janković, s pod-
jetjem VET & PET, ki ima trgovine
v Mercatorjevih centrih, s Pekarno
Grosuplje, ki je v lasti Mercatorja, s
Pejo Tradingom, ki je Mercatorjev
dobavitelj ... Ob tem se poraja mno-
žica vprašanj. Izstopata dve. Prvo je,

Fotografije: www.electa.si

Poleg Mercatorjevega centra Grosuplje je Electa izgradila tudi kompleks stanovanjskih hiš.

Podjetja Jankovičevih gradijo in dobavljajo izdelke za Mercator.

menedžerski odkup Mercatorja in
da ni vdajal vtisa, da bi mu zagotav-
ljanje potrebnih velikanskih vsot za
nakup 25-, 30- ali še večodstotnega
deleža v Mercatorju povzročalo kak-
šne preglavice. Sam je priznal, da se
je tik pred volitvami že zelo resno po-
gajal s Slovensko odškodninsko
družbo (SOD) za odkup njenega
lastniškega deleža po 36.000 tolarjev
za delnico. Če bi odkupil samo
delež SOD, bi ga to stalo okoli 16
milijard tolarjev. Če pa bi k temu
dodal še delež Kapitalske družbe
(KAD), bi se celotna kupnina pov-
zpela na okoli 34 milijard tolarjev.
Denar torej ni bil ovira, saj je izved-
bo posla po Jankovičevih besedah

da bi levji delež vplačal prav Jan-
ković. Seveda se postavlja vpraša-
nje, kje bi dobil denar za to. Z banč-
nini posojili ali iz premoženja?

Izkoriščanje direktorskega položaja?

V javnosti se čedalje bolj ugiba,
ali ni klan Jankovičevih nemara
obogatel na račun Mercatorja. Ali
so jim premoženje prinesli posli z
Mercatorjem? Jankovičevi sami pri-
znajajo, da imajo njihova podjetja
letno za več stot milijonov poslov z
Mercatorjem. V isti sapi pa zatrju-
jejo, da so bili vsi posli sklenjeni po
tržnih pogojih in da so bili v vsa-
kem od primerov najboljši ponud-

la Electa, poleg tega pa na sosed-
njih zemljiščih zgradila še stano-
vanjske objekte za prodajo. Nad-
zorni svet Mercatorja in politika sta
leta mirno opazovala te stot milijon-
ske družinske posle, po drugi strani
pa je moral pred kratkim na primer
predsednik nadzornega sveta
Krke Gregor Gomišček odstopiti za-
radi nakupa vsega 12 delnic Krke.

Poslovanje z Mercatorjevimi dobavitelji

Neposredni posli z Mercatorjem
pa so morda le vrh ledene gore. Po-
stavlja se vprašanje, koliko je bilo pri
tem še poslovanja Jankovičevih
podjetij z dobavitelji blaga in stori-

po kakšnem ključu je prav Electa do-
bila vse te posle. In drugo, pod kak-
šnimi pogoji so bili posli sklenjeni.
Ali ni imela Electa zaradi izjemne
moči svojih lastnikov pri tem bolj-
ših pogojev, kot bi jih imela sicer?

Lastniška struktura Mercatorja
se je že korenito spremenila. Jan-
kovičeva nova "šefa" Igor Bavčar iz Is-
trabenza in Boško Šrot iz Pivovarne
Laško prav gotovo svoje vloge last-
nikov ne bosta jemala tako lahkot-
no, kot je to v casih prejšnje oblasti
dolga leta počela država. Zoran Jan-
ković bo verjetno moral odgovar-
jati na številna neprijetna vpraša-
nja in pojasnjevati mnoge pretekle
poslovne poteze. **Matej Kralj**

Medijski linč Jakliča

Marko Jaklič, predsednik uprave Vzajemne, je deležen medijskega linča izključno zato, ker "si je drznil" opozoriti na napake pri vodenju ZZS, in zato, ker je dregnil v posle, vredne več stot milijard tolarjev. Njegov glavni greh naj bi bil zavzemanje za neodvisen nadzor ZZS.

Pred nekaj dnevi so bila občila polna besed o tem, naj bi bila Zdravstvena zavarovalnica Vzajemna, s tem ko je kupila večinski delež ljubljanskega podjetja CDE Nove tehnologije, storila "nezaslišano" dejanje, Marko Jaklič pa naj bi bil kot predsednik uprave zlorabil svoj položaj. Tega, da je Vzajemna kupila delež že maja 2004 in da je bil ta vreden dobrih 300 mili-

jonov tolarjev, hkrati pa so že iz dobička za leto 2004 dobili povrnjenih dobrih 41 milijonov tolarjev, ni objavil nihče. Govorili so le o vrednosti delnice nekaj mesecev pred nakupom in nekaj mesecev po njem. Pri tem je seveda pomemben podatek, da cena delnic nekaj mesecev pred prodajo Vzajemni v tem primeru niti ni pomembna, saj je šlo za zaprto delniško družbo, kar pomeni, da so bile cene, po katerih so si lastniki pred prodajo deleže medsebojno menjavali, lahko različne oziroma bi si lahko deleže menjavali celo brezplačno. Ko so nato tudi borzni analitiki objavili podatek, da tovrstna primerjava cen delnic ni zadostna podlaga za ponostavljanje "borznih" zadev, se je gonja nehala, vendar je bila škoda že storjena. V uredništvu tednika Demokracija smo šli po

sledi dogodkov in ugotovili, da je vzrok za medijsko gonjo, ki so jo nekatera občila uprizorila zoper Marka Jakliča, v tem, kdo bo v prihodnjih letih nadziral Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZS). Pri vsem tem je pomembno, da pri razkritju domnevno vložene ovadbe zoper Jakliča nihče od novinarjev ali politikov ni zagnal takšnega vika in krika, kot

Borut Miklavčič, predsednik ZZS, si na vse kripilje prizadeva, da bi njegovo ravnanje nadzorovali le njegovi prijatelji.

so to naredili v primeru ovadbe Mitje Ribičiča. Pri ovadbah zoper Tomaža Toplaka, prvega človeka Kapitalske družbe (KAD), in Marka Jakliča so o tem poročali brez zadržkov, nihče pa se pri tem ni vprašal, od kod je prišla informacija. Prav tako ni nihče analiziral razlogov za ovadbi in se vprašal o njuni utemeljenosti, oziroma ali je prav, da novinarji izvejo za ovadbo in njeno vsebino pred ovadnim.

Vpleten naj bi bil tudi Biščak

Po naših informacijah naj bi ZZS za gonjo zoper Marka Jakliča najela Agencijo Odmev, družbo za strateško komuniciranje, ki je v so-lasti Jožeta Biščaka, nekdanjega novinarja. Po njegovih navodilih naj bi nekatere medijske hiše poročale tako, kot želijo v ZZS, kar pa naj ne bi bil osamljen primer. Biščak naj bi bil zadolžen tudi za lobiranje o me-

dijskem poročanju v primeru Tomaža Toplaka. Če analiziramo poročanje samo na POP TV, ugotovimo, da je bilo slednje o Marku Jakliču in Tomažu Toplaku skoraj identično. Poročala je celo ista novinarka – Erika Žnidaršič. Oba, tako Jaklič kot Toplak, ki sta v zadnjih mesecih dregnila v posle, vredne več stot milijard tolarjev, sta o ovadbah izvedela iz medijev. Dodajmo, da je Toplak s prodajo deleža v Mercatorju na neki način posredno preprečil, da bi podjetje z več kot 370 milijardami prometa še naprej obvladovale iste interesne skupine. V podjetje bodo sedaj vstopili novi lastniki in tako vzpostavili nov nadzor. Podobno je tudi v primeru Marka Jakliča. Njegove težave so se začele, ko se je zavzel, da bi vzpostavili neodvisen nadzor nad ZZZS. Neodvisni nadzor bi seveda pomenil, da porabe sredstev ZZZS ne bi več nadzirali predstavniki prejemnikov, ampak predstavniki tistih, ki ta sredstva plačujejo in imajo zato interes, da so pravilno in transparentno porabljena. Po vsem razvitem svetu je znano, da tisti, ki prejema denar, ne sme nadzirati tistega, ki mu denar daje.

Vzajemna opozarja na nepravilnosti

Vzajemna že nekaj časa opozarja na porabo deset milijard tolarjev javnih sredstev za nakupe medicinsko-tehničnih pripomočkov na sumljiv način in brez razpisa in na nezakonito prenašanje stroškov z ZZZS na prostovoljne zavarovalnice. ZZZS namreč letno porabi deset milijard tolarjev za medicinsko-tehnične pripomočke brez javnega razpisa, kar je ne-transparentno poslovanje, ki omogoča različne malverzacije. Nedavno je Jaklič opozoril tudi na nezakonito prenašanje stroškov iz obveznega na dopolnilno zdravstveno zavarovanje, saj je nov model plačevanja bolnišničnih storitev po skupinah primerljivih primerov, ki ga je septembra lani vpejla takratni minister za zdravje Dušan Keber, dodatno obremenil državljanke, ki plačujejo doplačila k zdravstvenim storitvam, in prostovoljne zavarovalnice. Doplačila za bolnišnične storitve so bila tako v povprečju za 30 odstotkov previsoka. Seve-

da je Vzajemna na to opozorila ministrstvo za zdravje, to pa je moralo napak popravljati za nazaj.

Imenovanje Jakliča v skupščino ZZZS

Več podjetij je julija letos na pobudo Marka Jakliča, da se vzpostavi učinkovitejši nadzor nad porabo sredstev ZZZS, predlagalo GZS kandidate za skupščino ZZZS. Podjetja so predlagala ljudi, ki niso povezani s prejemniki sredstev zavoda, saj je le tako mogoče zagotoviti neodvisen nadzor. Kandidiral je tudi Marko Jaklič. Jožko Čuk je novim imenom obljubil podporo.

Čuk zamenjal kandidate na sporni korespondenčni seji

Ko se je bližal čas oddaje predloga, to je bil 5. september (skupščina bo 5. oktobra), so zadeve začele potekati z veliko naglico. Jožko Čuk je brez poprejšnjega obvestila zadnji trenutek samovoljno oblikoval nov predlog imen za skupščino ZZZS in ga uvrstil na dopisno sejo. Kandidati, ki jih je zadnji trenutek na korespondenčni seji predlagal Jožko Čuk, so tudi prejemniki sredstev ZZZS. Tako je Čuk predlagal Vojmirja Urlepa iz Kemofarmacije, ki sama zajema iz približno 90 milijard tolarjev "težke vreče", kolikor ZZZS in prostovoljne zavarovalnice namenijo za zdravila. Drugi Čukov kandidat je Rudi Rumbak iz Skupnosti slovenskih naravnih zdravilišč, ki letno iz istih virov kot Kemofarmacija prejme približno šest milijard tolarjev. Pri skupnosti zdravilišč ne moremo

Jožko Čuk, predsednik GZS, je kršil pravila in vnovič dokazal, da služi le enemu gospodarju – kapitalu in stari eliti, kar je eno in isto!

Kronologija dogodkov okrog imenovanja članov skupščine ZZZS

- **Jožko Čuk** zadnji trenutek samovoljno skliče korespondenčno sejo upravnega odbora GZS in zamenja kandidate v skupščino ZZZS (med novimi kandidati so prejemniki sredstev ZZZS).
- Kandidate zadnji hip zamenja tudi upravni odbor delodajalcev (med novimi kandidati so prejemniki sredstev ZZZS).
- Tožilec **Benulič** naj bi bil sam zahteval vložitev še nepopolne kazenske ovadbe zoper Marka Jakliča, predsednika uprave Vzajemne.
- **Rok Praprotnik**, novinar Dela, o ovadbi obveščen pred ovadenim.
- **Boris Kramberger** kliče istega novinarja in mu posreduje neresnične podatke o CDE.
- **Jože Biščak** z Agencije Odmev lobira na Delu in POP TV za poročanje po željah naročnikov (Miklavčiča in Krambergerja).
- **Mladina** dobi podatke o obnovi gorske kmetije Marka Jakliča.
- Novinar Dela ne objavi podatkov o dobičku in donosu CDE, d. d., čeprav so dobri in upravičujejo investicijo, ki jo novinar označi za sporno.

prezreti, da nekaterim posameznikom iz ZZZS ponuja posebej ugodne "dodatne storitve", kot pravijo viri blizu ZZZS. Tako naj bi bila Franc Košir, nekdanji generalni direktor ZZZS, in njegova prijateljica Slađana Jelišavčič, direktorica za zdravstveno analitiko in ekonomiko na ZZZS, na račun skupnosti zdravilišč prepotovala Novo Zelandijo, Finsko, Avstralijo, Japonsko in še nekatere eksotične dežele, v zameno pa naj bi bila zdravilišča nagradila z večjim kosom pogače sredstev ZZZS. Dodajmo, da je Roman Matek, direktor Zdravilišča Laško, že zdaj predsednik upravnega odbora ZZZS. Prav to zdravilišče pa več kot 80 odstotkov svojih prihodkov prejme iz ZZZS. Poleg teh imen je Jožko Čuk predlagal še druga iz krogov blizu di-

rektorju ZZZS Borutu Miklavčiču, na primer dolgoletni prijateljici Branko Neffat in Tatjano Čerin.

Čuk se za opozorila ni zmenil

Ker se sme korespondenčna seja upravnega odbora GZS sklicati, samo če s tem soglašajo vsi člani, je član upravnega odbora Mirko Kaluža opozoril, da brez njegovega soglasja ne morejo sklicati korespondenčne seje in na njej sprejeti sklepa o novih (Čukovih) imenih. Jožko Čuk se na opozorila Kaluže, da je sklic neveljaven, ni oziral in vseeno izvedel korespondenčno sejo, na njej pa predlagal "nova" imena. Mirko Kaluža je zato skupaj z Markom Jakličem sprožil ustrezne postopke pri upravnem sodišču, češ da je predlog Jožka Čuka nezakonit. Ugotovitve o nezakonitosti Čukovega predloga je s pravnim mnenjem potrdil tudi dr. Rajko Pirnat z Inštituta za javno upravo. V njem Pirnat med drugim navaja, da je bila takšna izvedba korespondenčne seje bistvena kršitev postopka odločanja upravnega odbora GZS, s tem pa je bilo poseženo tudi v temeljno človekovo pravico do sodelovanja pri upravljanju javnih zadev nasprotujočega člana upravnega odbora ter kandidatov, ki jih je predlagal. Ker gre v primeru ZZZS za posle, vredne več deset milijard tolarjev, je interes skupin, ki poslujejo z ZZZS, toliko večji.

Ker si Marko Jaklič, predsednik uprave Vzajemne, prizadeva za vzpostavitev učinkovitega nadzora nad porabo sredstev ZZZS in si pri tem "dovoli" opozoriti tudi na nepravilnosti, je v zadnjem času deležen medijskega linča, katerega edini cilj je njegova diskreditacija.

Tudi Združenje delodajalcev Slovenije zadnji trenutek zamenjalo kandidate

Da je šlo za spretno vodeno in režirano operacijo za zavarovanje »

» skupščine ZZZS pred neodvisnim nadzorom, potrjuje tudi to, da so nenadoma kar trije člani upravnega odbora Združenja delodajalcev Slovenije preklicali svoje glasovanje in znova glasovali. Gre za Hildo Tovšak (Vegrad, d. d.), Alenko Iskra (Terme Maribor, d. d., prejemnik sredstev ZZZS) in Gabrja Predoviča (Beti Metlika, d. d.). Pri vnovičnem glasovanju so omenjeni izločili še zadnjega predstavnika Vzajemne, to je Roberta Srako, namesto njega pa predlagali predstavnika Krke Stanka Jarca, čeprav je tudi Krka prejemnik sredstev ZZZS (omenili smo že, da farmacevti iz zdravstvenega zavarovanja prejmejo 90 milijard tolarjev letno). Dejstvo je, da so strokovnjaki Vzajemne že nekaj časa trn v peti vodstva ZZZS, ker so opozorili na številne nepravilnosti: na napačno obračunavanje storitev po skupinah primerljivih primerov, na prirejene podatke o čakalnih vrstah, na deset milijard netransparentno porabljenih sredstev brez razpisov pri nakupu medicinskotehničnih pripomočkov ...

Javna diskreditacija

Medtem ko je Jožko Čuk na sporni korespondenčni seji spremenil seznam kandidatov za skupščino ZZZS, se je začel odvijati tudi scenarij javne diskreditacije nasprotnika starih sil Marka Jakliča. Iz dobro obveščenih virov smo izvedeli, naj bi bil Boris Kramberger, Miklavčičev pomočnik, po poprejšnjem dogovoru z Borutom

Skupščina ZZZS bo 5. oktobra letos in bo dejansko prelomnica v delovanju zavoda. Na njej bodo odločili, ali bo delovanje zavoda v prihodnjih letih preglednejše ali bodo "stare" sile še naprej obvladovale sistem, ki upravlja z več stotimi milijardami tolarjev.

Miklavčičem poklical novinarja Dela Roka Praprotnika. Krambergerjeva naloga naj bi bila, da Praprotniku posreduje čim več neresničnih informacij o delnicah družbe CDE in o tem, naj bi bil nakup CDE s strani Vzajemne sporen. Po naših informacijah Miklavčič namreč ni želel več neposredno komunicirati z novinarjem, saj naj bi ga bil ta opozoril, da se je za njuno doseganje komunikacijo že izvedelo. Zato naj bi bil tokrat v boj poslal Krambergerja, po zadnjih informacijah pa tudi Biščaka. Dodajmo, da je Kramberger, po poklicu novinar, javnosti znan zaradi svojega "lažnega" magisterija, s katerim naj bi bil sploh dobil službo na ZZZS. Čeprav Kramberger ni nikoli sodeloval s CDE in ne pozna podrobnosti naložbe, je bil za novinarja verodostojen vir.

Sprevrženo poročanje

Zanimivo je, da je novinar Dela napisal članek o spornem nakupu, nato pa dan pred izidom (malo pred 16. uro) Marku Jakliču ponudil možnost komentarja, čeprav se članki v dnevnih časnikih oddajajo v tisk že zgodaj popoldne (po naših informacijah pri Delu najpozneje do 18. ure). To pomeni, da je bila zgodba v večjem delu že napisana. Novinar naj bi na ta način samo formalno izpolnil zahtevo iz kodeksa, da se v primeru hude obtožbe nasprotni strani omogoči komentar. Novinar poleg tega nikjer v članku ni omenil donosnosti naložbe v CDE, čeprav je podatke dobil, kar naj bi še dodatno dokazovalo, da dejansko sploh

ni imel interesa verodostojno poročati, ampak naj bi bil njegov namen diskreditirati Jakliča. Vemo pa, da je diskreditacija uspešnejša, če se ne navajajo podatki, ki so v prid žrtvi. Zato nikjer v članku ni bilo niti omenjeno, da je Vzajemna kupila podjetje, ki omogoča 13,6-odstotni donos na kapital. Vzajemna je namreč za 65-odstotni delež plačala 308 milijonov tolarjev, že v letu 2004 pa je imel CDE 64,48 milijona dobička, od česar je 65 odstotkov, torej 41,9 milijona tolarjev, dobila Vzajemna.

Tožilec Benulič sam zahteval vložitev nepopolne ovadbe

Zanimiva je tudi informacija iz policijskih krogov, ki je med kriminalisti sprožila precej začudenja. Tožilec Matija Benulič naj bi bil kar sam poklical kriminaliste in jih pozval, naj vložijo ovadbo zoper Jakliča. Zahteval je, da se ovadba vložijo, čeprav še nimajo dovolj dokazov in ni bilo opravljeno zaslišanje ovadenega, kar je vse prej kot običajna praksa. Očitno se je zelo mudilo, da se nepopolna ovadba vložijo, saj takšna tema pritegne medijsko pozornost. Tožilec Benulič naj bi bil nato tudi sam po-

Dr. Rajko Pirnat opozarja, da bodo sklepi skupščine po scenariju Miklavčiča in Čuka neverodostojni.

skrbel, da je za ovadbo izvedel novinar Praprotnik, ta pa se ni prav nič sramoval dejstva, da je o zadevi izvedel pred ovadenim in da ovadeni še ni bil zaslišan. Glede na to, da je bil Praprotnik o naložbi Vzajemne v CDE večkrat zelo podrobno seznanjen, je očitno, da je bilo naročilo zanj pomembnejše od resnice.

Novinarki Mladine posredovani podatki o inšpekcijskem pregledu Jakličeve kmetije

Da se je proti Marku Jakliču sprožila prava gonja medijev, ki jih še vedno obvladujejo interesne skupine stare oblasti, potrjuje še en dogodek. V času, ko se je pripravljala kazenska ovadba, je namreč novinarka Mladine prejela podatke o inšpekcijskem postopku v zvezi z obnovo gorske kmetije v lasti Marka Jakliča. Postopek inšpekcijskega pregleda obnove Jakličeve kmetije se še ni končal, zato podatki po zakonu o varovanju osebnih podatkov ne bi smeli biti dostopni. Očitno pa to postanejo, kadar je to nujno za potrebe javne diskreditacije. Poleg tega obnova kmetije v zasebni lasti ni javni interes. Ker pa gre tokrat očitno za "posebne interese", to nikogar – niti nekaterih novinarjev – ne moti.

Za konec

Vse zapisano potrjuje, da so interesne skupine, ki so se usidrle v času dvanajstletne vladavine LDS, pripravljene uporabiti vsa sredstva za to, da ohranijo svoj položaj, ki jim omogoča nepregledno napajanje iz javnih sredstev. Mediji bi morali pri tem odigrati vlogo kritika, ne pa postati orodje v rokah tistih, ki želijo, da jih nadzorujejo prejemniki njihovih sredstev. Skrb zbujajoča je tudi vloga Jožka Čuka, četudi za poznavalce razmer ni presenetljiva. Stare elite želijo še naprej obvladovati vse tiste ustanove, v katerih se pretakajo milijarde tolarjev, spretni lobisti služijo milijone tolarjev, nekateri novinarji pa so pogosto lakaji starih oblastnih elit, ki delujejo po znanem načelu nekdanjega partijskega vodje: Najprej diskreditacija, če je potrebno, pa tudi likvidacija.

Vida Kocjan

FM 102.1
99.5
stereo
RDS

Radio VIVA

M.Sobota tel:02/537-1949

Slave Klavora 1
9000 Murska Sobota
Slovenija
tel.: 02/537 1949
fax.: 02/537 1948
GSM: 041/34 66 46
GSM: 031/34 51 51
<http://www.radio-viva.com>
e-mail: viva@radio-viva.com

Anton Rop nosi veliko breme
oškodovanja družbenega
premoženja na svojih plečih.

Oropal državljane

V začetku septembra se je po daljšem času spet oglasil Anton Rop, predsednik LDS, poslanec in nekdanji predsednik vlade, in javnosti pojasnjeval, kako "vse kaže, da je pri prodaji deležev Kapitalne družbe in Slovenske odškodninske družbe v Mercatorju prišlo do največjega oškodovanja državne lastnine in davkoplachevalcev v zgodovini Slovenije".

Po njegovi oceni se giblje znesek oškodovanja med 25 in 30 milijardami tolarjev, kar je primerljivo z 2.900 stanovanji ali šestimi falconi. Rop je pri tem brcnil v meglo in pozabil, za koliko smo bili slovenski državljani in državljanke oškodovani v preteklosti in predvsem v času, ko je na raznih vladnih stolčkih sedel prav on.

Rop najprej sekretar za lastninjenje

Naj spomnimo, da je bil Rop pred leti državni sekretar, pristojen za lastninjenje nekdanjega družbe-

nega premoženja. Gre za to, da je bil kapital slovenskih podjetij, ki je bil do druge polovice osemdesetih let v tako imenovani družbeni (ne državni) lasti, v procesu lastninskega preoblikovanja razdeljen in prodan zasebnim lastnikom ali pa je bil podržavljen. Ta proces se je začel na podlagi jugoslovanske zakonodaje že konec osemdesetih let. Postopki so bili pozneje revidirani v okviru revizije celotnega procesa lastninjenja, ker nad statusnimi in premoženjsko-kapitalskimi spremembami tistega časa ni bil vzpostavljen nadzor. Skupno je bilo sproženih 1.122 revizijskih postopkov, revizorji so v njih ugotovili oškodovanje družbenega premoženja v vrednosti 86.174 milijonov tolarjev. Vrednost je ocenjena na dan 31. 12. 1992, po takratni vrednosti nemške marke je bilo oškodovanje večje kot 1,4 milijarde mark. Tolikšno oškodovanje je bilo ugotovljeno v 658 podjetjih. Nato je sledilo množično lastninjenje podjetij po zakonu iz leta 1992. Posebnost tega zakona je bila razdelitev 567 milijard tolarjev brezplačnih lastninskih certifikatov več kot 2 milijonoma prebivalcev oktobra leta 1993. S certifikati naj bi bilo

razdeljenih okrog 40 odstotkov vrednosti družbenega kapitala podjetij, ki so se preoblikovala. Drugo je šlo v dva državna sklada, nekaj pa tudi v pooblaščne investicijske družbe. Pozneje se je izkazalo, da je bilo premoženja bistveno manj od pričakovanega, v t. i. pidih pa je nastal velikanski primanjkljaj. Četudi so se z oškodovanjem družbenega premoženja ukvarjali vsi, tako pravobranilci kot tožilci, je bil izkupiček od vračila oškodovanj v zadnjem desetletju izredno pičel. Pravomočno končana kazenska sodba, v kateri je za nastalo oškodovanje odgovarjal nekdo od vodilnih, pa je samo ena, to je obsodba Daniela Kovačiča iz novogoriškega Hita.

Namesto reševanja politične odločitve

Namesto da bi nekdanje vlade te zadeve reševale, so nekdanjo Agencijo za plačilni promet, nadziranje in informiranje razdelile in s tem revidiranje škodljivih oškodovanj prenesele na novo agencijo, ki naj bi delovala predvsem po navodilih takratne oblasti. Kljub temu je agencija končala 220 postopkov revidiranja oškodovanja družbenega premože-

nja po 1. 1. 1993 in v njih ugotovila za 18,18 milijarde tolarjev oškodovanja. Od tega je bilo po podatkih agencije odpravljenih za 2,85 milijarde tolarjev oškodovanja, za 14,45 milijarde pa so bile vložene civilne tožbe. Vložile so jih pravne osebe ali družbeni pravobranilec. Kako so se tožbe končale, v javnosti nikoli ni bilo pojasnjeno, agencija za revidiranje lastninskega preoblikovanja podjetij pa je preprosto ugasnila. Pri oškodovanju družbenega premoženja je bilo v prvih revizijah ugotovljeno za skoraj 86 milijard tolarjev oškodovanj (po cenah iz konca leta 1992), v drugih pa še za dodatnih 18 milijard tolarjev. Ves čas je nad tem bedel Anton Rop, najprej kot državni sekretar, nato kot finančni minister in nazadnje kot predsednik vlade. K temu je treba dodati še številna druga oškodovanja, na primer v Zavarovalnici Triglav, pri prodaji Elana hrvaškim kupcem in njegovem vnovičnem nakupu, v Orionu, v primeru Zbiljski gaj, v Telekomu v povezavi s hčerinskimi podjetji, v mariborskem Tamu, če naštejemo le nekatere. Resnici na ljubo so se mnoge afere že pozabile. Rop pa očitno računa na pozabljivost ljudi.

Vida Kocjan

Iz Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani prihajajo na dan številne nepravilnosti, povezane predvsem z zaposlovanjem. Zanje naj bi vedela tudi večina zaposlenih, a so prisiljeni molčati zaradi pooblastil vodstva, ki lahko vsakega delavca NUK razreši zaradi izdajanja kakršnih koli podrobnosti iz notranjega poslovanja javnosti.

V Narodni in univerzitetni knjižnici naj bi v zadnjih letih prihajalo do neprimerne kadrovanja, pri čemer naj bi veliko vlogo igralo vodstvo ustanove.

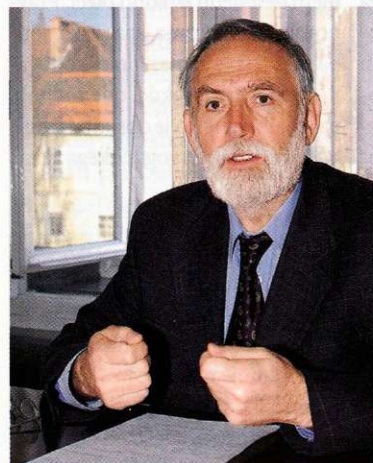
Podvrženi nepravilnostim

“Kazenski zakonik”

Pred nekaj tedni je ravnatelj NUK mag. Lenart Šetinc pripravil Kodeks priporočenega obnašanja in ravnanja delavcev Narodne in univerzitetne knjižnice (NUK), ki pa po svoji vsebini bolj kot na kodeks spominja na kazenski zakonik. Glavni poudarek je namreč na prekrških in posledičnih sankcijah; v kodeksu je tako navedenih kar 35 različnih vrst hudih kršitev. Najverjetnejši namen kodeksa pa se razkriva v členu, ki govori o takojšnji odpovedi delovnega razmerja. Po tem členu in po dejstvu, da so pojasnila v zvezi s kršitvami zelo ohlapna, lahko ugotovimo, da s sprejetjem kodeksa največ pristojnosti dobiva ravnatelj Šetinc in da je on tisti, ki ima zadnjo besedo v primeru “prekrškov” svojih podrejenih. Po pravilih kodeksa morajo zaposleni skrbeti za ugled knjižnice predvsem s tem, da ne navajajo ali posredujejo podatkov v zvezi z notranjim delovanjem in poslovanjem ustanove in da ohranjajo dobro ime NUK v javnosti. Praktično nič vpliv pa ima sindikat, ki v Plečnikovi palači obstaja v bistvu le na papirju. Novi kodeks namreč navaja tudi možnost zavrnitve mnenja sindikata, nanj pa naj bi imelo močan vpliv vodstvo

knjižnice s Šetincem na čelu. V NUK sicer zatrjujejo, da je interes med zaposlenimi za sindikat izredno majhen, prav tako pa naj bi se zaposleni strinjali z uvedbo kodeksa in na njegovo sprejetje ne bi imeli večjih pripomb. Vprašanje pa je, koliko so se primorani strinjati in koliko so v resnici zadovoljni.

Okoli 150 zaposlenih delavcev v NUK tako nima nikakršnega vpliva na odločitve vodstva, če pa bi se želeli pritožiti ali opozoriti na nepravilnosti, bi zelo verjetno dobili delovno knjizico. Po spornem kodeksu se ima namreč opozarjanje na

Lenart Šetinc, ravnatelj NUK, je pred časom pripravil kodeks pravil za zaposlene, po katerem lahko vodstvo razreši katerega koli zaposlenega, ki “blati” ime ustanove.

nepravilnosti za “kršitev” in se meče v isti koš z razkrivanjem notranjega poslovanja. Tu sicer gre za notranje poslovanje, vendar je treba na nepravilnosti oziroma celo kršenje zakona opozarjati, še posebej glede na to, da je NUK javni zavod. Če je bil namen kodeksa preprečiti iztekanje informacij o nepravilnostih v javnost, je bil ta nedvomno došežen. Vzroke za nastanek kodeksa pa gre najverjetneje iskati v novem zakonu o javnih uslužbencih, po katerem lahko ministrstvo za kulturo Lenarta Šetince razreši že pred koncem mandata, ki se mu po petih letih izteče 2008. Šetinc naj bi s kodeksom in pooblastili, ki mu jih slednji dodeljuje, poskušal zavarovati sebe (in svojo milijonsko plačo) vsaj do konca mandata, s tem da se zateka k metodam, ki se jih ne bi sramovali v prejšnjem režimu.

Zaposlovanje studentov

Do nas so prišle informacije, naj bi v NUK obstajalo več primerov zaposlovanja študentov, in to na precej čuden način. Nekateri “privilegirani” naj bi imeli z NUK sklenjeno redno delovno razmerje, s tem da so hkrati tudi v registru rednih

študentov univerze. Pri primeru, ki smo ga odkrili, gre za absolventa Akademije za likovno umetnost, smer restavracije, ki je v NUK po naših podatkih redno zaposlen že ves čas študija. Ker študij na ALU zahteva dokaj redno navzočnost na predavanjih in vajah, se postavlja vprašanje, kdaj je omenjeni študent v NUK nadomeščal čas, ki ga je preživel na fakulteti. Delavci NUK imajo sicer precej fleksibilen delovni čas, obvezna navzočnost na delu pa velja od devete ure dopoldne do druge ure popoldne. V tem času je izhod iz stavbe mogoč samo z dovolilnico, ki si jo mora zaposleni pridobiti pri vodji oddelka. Vsaka individualna pogodba o zaposlovanju opredeljuje tudi nadomeščanje odsotnosti z delovnega mesta glede na okoliščine zaposlenega, vendar pa si je težko predstavljati nadomeščanje rednega delovnega časa v povezavi z rednim študijem na univerzi, ki glede na svoj program ne dovoljuje veliko odsotnosti. Še posebej čudno luč na situacijo meče neuradni podatek, naj bi bili študentje v rednem delovnem razmerju v NUK praktično od začetka študija. Po besedah voditeljice kadrovskega oddelka Eve Pohar Sušnik naj bi bilo vodstvo NUK za-

Nekateri privilegirani študentje naj bi bili z blagoslovom vodstva ves čas rednega študija zaposleni v NUK, ne da bi jim bilo treba nadomeščati odsotnost z delovnega mesta.

NUK deluje pod okriljem ministrstva za kulturo, ki pa nima organa, ki bi celovito skrbel za javne delavce, zaposlene na področju kulture.

poslovalo le študente specifičnih smeri, kot je na primer restavracijsko, kjer primanjkuje kadrov. A če je oseba v omenjenem primeru res zaposlena že ves čas študija, dvomimo, da ima zadostno znanje za delo v restavracijsko študiju. Takega zaposlovanja v NUK naj bi bilo veliko, vprašanje pa je, ali si ga NUK kot javni zavod (in ne zasebni delodajalec) sme privoščiti, še posebej glede na to, da se ustanova financira skoraj v celoti iz proračunskega denarja.

Nepripravnost kadrovanje?

Do nepripravnih kadrovskih menjav naj bi prihajalo v Centru za ohranjanje knjižničnega gradiva. Do letošnjega maja ga je vodila mednarodno priznana in uveljavljena strokovnjakinja dr. Jana Kolar. Od takrat dalje ga vodi Jasna Malešič, ki pa naj v nasprotju s svojo predhodnico ne bi imela strokovnih (restavracijskih) kvalifikacij oziroma opravljenega strokovnega izpita s področja varstva kulturne dediščine. Da je strokovni izpit za delo, ki ga opravlja Malešičeva, potreben, je navedeno v Pravilniku o pripravnosti, strokovnih izpiti in pridobivanju nazivov za zaposlene v dejavnostih s področja varstva kulturne dediščine. Po besedah voditeljice oddelka za kadrovske zadeve Eve Pohar Sušnik se je na razpis za

delovno mesto odzvala samo Malešičeva in bila sprejeta, čeprav naj sploh ne bi izpolnjevala pogojev zanj. Pravzaprav bi Malešičeva po prej omenjenem pravilniku morala opraviti izpit že za samo delo v centru, še toliko bolj pa za vodjo centra.

Hkrati z nastopom funkcije voditeljice Centra za ohranjanje knjižničnega gradiva je Malešičeva prevzela predsedovanje komisiji za varovanje in zaščito gradiva, ki jo imenuje ravnatelj Lenart Šetinc. Zaposleni za neprimerno kadrovanje krivijo predvsem vodstvo NUK s Šetincem na čelu, ki naj bi imel glavno besedo tudi pri zaposlovanju privilegiranih študentov, vprašanje pa je, ali nekateri zaposleni uživajo njegovo podporo, tudi če nimajo kvalifikacij za določeno delovno mesto.

Kje je nadzor?

V NUK torej prihaja do nepravilnosti pri zaposlovanju, nadzora pa predvsem zaradi ohlapne zakonodaje ni. Po zakonu o delovnih

razmerjih je za nadzor pristojen Inšpektorat RS za delo, vendar slednji ukrepa večinoma v primerih, ko prihaja do nezakonitih odpovedi delovnega razmerja. Delovna razmerja zaposlenih v kulturi ureja kolektivna pogodba za kulturne dejavnosti, ki pa ne navaja organa za nadzor nad njenim izvajanjem. Pri sindikatu delavcev v kulturi (Glosa) deluje komisija, ki jo sestavljajo predstavniki ministrstva za kulturo, vendar je pristojna le za razlago kolektivne pogodbe za kulturne dejavnosti, ne izvaja pa nadzora nad njenim uresničevanjem. Ker so zaposleni v NUK javni delavci, zanje velja tudi zakon o javnih uslužbencih, ki ga podrobneje opredeljuje zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo. Nadzor nad izvajanjem slednjega izvaja inšpektorat ministrstva za kulturo, ki pa ni pristojen za vprašanja o pravicah in obveznostih delavcev – za to je pristojen prej omenjeni Inšpektorat RS za delo.

Krog je na ta način sklenjen, seveda v škodo zaposlenih v NUK, saj zaradi ohlapne zakonodaje ne obstaja niti ena organizacija, ki bi celovito skrbel za pravice zaposlenih in opozarjala na kršitve. Stanje v NUK je torej vse prej kot rožnato in očitno bo tako ostalo, dokler bo ostalo isto vodstvo, ki je po mnenju ne samo zaposlenih glavni "boter" vseh nepravilnih kadrovanj v NUK.

Ana Müller

Mednarodno uveljavljeni Center za ohranjanje knjižničnega gradiva naj bi vodili ljudje brez potrebnih kvalifikacij in znanja.

SOCIALNA AKADEMIJA

Želite sodelovati v javnem življenju?

Želite razumeti ozadje dogajanj v družbi?

Vpišite se v tečaj SOCIALNE AKADEMIJE, ki poteka 20 koncev tedna na teme:

komuniciranje, etika, filozofija, politika, pravo in pravni red, novejša slovenska zgodovina, ekonomija in etika, družbeni nauk Cerkve, Slovenija v Evropi in svetu.

+ 2 ekskurziji

Informacije in prijave:

Socialna akademija
www.socialna-akademija.org
info@socialna-akademija.org

Mladinski ceh
01/427-71-40
031/31-30-31
ceh@mladinski-ceh.si

Slovenski katoliški izobraženci
www.drustvo-ski.si
ski@drustvo-ski.si

Potem ko je uprava Dela pretekli teden z mesta odgovornega urednika razrešila Darijana Koširja, v tej največji slovenski časopisno-založniški hiši vre.

Največ razburjenja je, kot kaže, povzročila odločitev izvršilnega odbora (IO) Aktiva novinarjev Dela, ki je upravi dal pozitivno mnenje za Koširjevo razrešitev. Po Delu tako v zadnjih dneh kroži nekakšna peticija, ki člane IO, ki so podprli Koširjevo razrešitev, poziva k odstopu. V izjavi, ki naj bi jo bil napisal Matej Košir (mlajši brat odstavljenega Koširja, prav tako zaposlen na Delu), člani Aktiva novinarjev Dela od IO zahtevajo, da pre-

Prepiri na Delu

vzame del odgovornosti za svojo napako, ki naj bi jo bil storil s tem, da je podprl Koširjevo razrešitev. Kot pišejo člani aktiva, je IO v tem očitno prelopnem času za Delovo hišo ponovil napako izpred dveh let in svoje mnenje o predlogu uprave podal še pred glasovanjem. "S tem je poglobil razdvojenost kolektiva, ki se je pokazala pri glasovanju v minulem tednu. IO ima po statutu sicer pravico dati svoje mnenje pred glasovanjem, ima pa tudi možnost in pravico biti tiho! Navsezadnje je to priložnost izbral pred dvema letoma ob imenovanju odgovornega urednika," pišejo člani Aktiva novinarjev Dela. Kot navajajo v nadaljevanju, jih je pri tem še posebej presenetilo, da je IO v obrazložitvi svo-

jega mnenja zapisal kopico nasprotnih razlogov, "denimo, da uredništvo ni odgovorno za poslovne rezultate in da se v predlogu uprave skrivajo 'očitni nagibi aktualne politične elite, da bi si pridobila nadzor nad medijskim prostorom', a vendar je predlog uprave podprl". V nadaljevanju člani aktiva IO očitajo dvoletnost in osebne zamere, ki naj bi botrovale njihovi odločitvi. "Kot navaja IO, je predlog uprave podprl predvsem zaradi tega, ker bi 'z načelno podporo odgovornemu uredniku zgolj prikriji dejansko stanje in nezadovoljstvo, ki ju poraja sedanja triumviratna struktura uredniškega vodenja časopisa. To vodenje je spričo svoje ekskluzivnosti, samovoljnosti in z njima povezane ne-

konzenzualnosti tako pri interno pragmatičnih kot eksterno strateških uredniških odločitvah zmeraj bolj od tujeno tvornemu razpoloženju, ki ga premorejo kadrovske potenciali te hiše". IO v dveh letih, vsaj kolikor je znano članom aktiva, ni storil ničesar, da bi preprečil ali omilil samovoljnost in nekonzenzualnost triumviratne uredniške strukture. Če je bil predlog uprave za razrešitev odgovornega urednika prva takšna priložnost, potem IO ni opravil svojega dela. Podpora predlogu v tako kritičnih trenutkih za našo hišo, ki je poleg vsega padla še na glasovanju kolektiva, spominja bolj na izživljanje kot dejansko željo, da bi se nekaj v odnosih znotraj hiše spremenilo. Oblikovanje mnenja

je bolj kot na objektivnih razlogih in zdravi logiki očitno temeljilo na mešanici osebnih zamer do odgovornega urednika in skritih ambicij posameznih članov IO. Takšno mnenje je povzročilo veliko škode časopisu Delo in načelo ugled tistih, ki ga ustvarjamo." Iz teh razlogov člani na koncu zahtevajo, naj člani IO takoj odstopijo.

Spor med Repovževo in Koširjem

Peticija, ki naj bi jo bilo podpisalo kar nekaj novinarjev, pa očitno ni edino, kar kaže na to, da je na Delu, potem ko je uprava razrešila Koširja, prišlo do hudih sporov. Do hudega spora je prišlo med predsednico izvršilnega odbora Sindikata novinarjev Dela Mijo Repovž in zdaj že razrešenim

Odločitev predsednika uprave Dela Tomaža Peroviča, da z mesta odgovornega urednika Dela odstavi Darijana Koširja, je očitno precej načela že tako skrhane odnose v Delovi hiši.

Kot kaže, si zaradi Koširjeve razrešitve niso v laseh le člani izvršilnega odbora Aktiva novinarjev Dela in nekateri člani aktiva, ampak so odnosi precej načeti tudi med razrešenim odgovornim urednikom Dela Darijanom Koširjem (levo) in predsednico izvršilnega odbora Delovega sindikata Mijo Repovž (skrajno desno).

odgovornim urednikom Koširjem, ki sta se očitno sporekla o tem, katere zahteve sindikata je Košir izpolnil in katerih ne. Slednje dokazujejo elektronska sporočila, ki sta si jih pošiljala Repovževa in Košir. Tako je Repovževa v elektronskem pismu, ki ga je v ponedeljek popoldne poslala Koširju, zapisala, da njegovo ogorčenje, s katerim je želel v četrtek (najverjetneje je šlo za sestanek sindikata s Koširjem, op. a.) dokazati, da je za neureditev delovnih razmer članov izvršilnega odbora novinarskega sindikata kriva uprava, ne pa odgovorni urednik, ni umestno. "V sporočilu članstvu o 7. pogajalskem sestanku, zoper katerega protestiraš, smo zapisali, da uprava kot delodajalec kljub izrecnemu predlogu na začetku pogajanj do šestega pogajanja ni poskrbela za to, da bi bili zagotovljeni osnovni pogoji za delo pogajalske ekipe. Da bi torej, na kratko, člani pogajalske ekipe sodelovali na pogajanjih, ne da bi bili zaradi manjšega števila člankov oškodovani pri delitvi stimulacije in napredovanju, kot ga ureja Pravilnik o nagrajevanju individualne uspešnosti, ki je stopil v veljavo s 1. septembrom 2005. To je bil tudi razlog, da smo na 6. pogajalskem sestanku pogajalski ekipi uprave predlagali izplačilo nadur za člane pogajalske ekipe. Uprava je o tem razpravljala, odobrila izplačilo nadur za U. Šošariča, ki ima popoldanski turnus, za druge člane pogajalske ekipe pa je predlog zavrnila in zapisala, da je ureditev pogojev naložila odgovornemu uredniku Dela, torej tebi." Ker Košir tega, kar mu je naložila uprava, ni izpolnil, je, kot v nadaljevanju piše Repovževa, kršil določila ustave, ki zagotavlja svobodo sindikalnega dela, nekatere mednarodne dokumente in kolektivno pogodbo za poklicne novinarje. "Sprenevedanje, ki je v škodo vseh novinarjev, je v Delu, d. d., že zdavnaj preseglo vse meje. Tako norčevanje si morda privoščijo le vodstva tekstilnih tovarn pred bankrotom. V medijski hiši vodstvo ni samo uprava, temveč tudi oziroma zlasti odgovorni urednik(i) registriranega oz. registriranih medijev. Ti morajo zastopati uredništvo in njegove zaposlene v odnosu do delodajalca in lastnikov," končuje Repovževa.

Dobro uro potem, ko je poslala

From: "Darjan Kosir" <Darjan.Kosir@delo.si>
To: "Mija Repovz" <Mija.Repovz@delo.si>
Cc: "Darjan, Košir" <dkosir@delo.si>; <sindikata@delo.si>
Sent: Monday, September 19, 2005 2:55 PM
Subject: Re: (Ne)skrb za pogajalske pogoje

Draga Mija,

debata s tabo je itak nemogoča - nikoli ne boš priznala, da ima kdo drug prav, pa čeprav se to vidi z letala. Povej mi, a si resno mislila, ko si zapisala, da bi jaz moral »v skladu z duhom pogodbe o sindikalnem delu določiti...« A zdaj se moram pa že ravnati po »duhu«? Jaz sem bil prepričan, da sem dolžan ravnati po črki na papirju, in se tudi bom, zagotavljam.

Ker sem za razliko od tebe v sindikalni latovščini bolj slab, te v izogib nadaljnjim zapletom prosim naslednje: da se z upravo, s katero se pogajaš, natančno dogovoriš, kaj moram storiti, da bo pogajalskim potrebam zadoščeno.

In prosim te, da te moje dolžnosti v dogovoru z upravo natančno zapišeš - in jih bom potem izvedel - ne pa da se sklicuješ na »duha«. Ko bom dobil natančna navodila, kaj moram narediti, ti obljubim, da bom to tudi storil.

In prosim te, da mi po nepotrebem ne predaš o mojih obveznostih in nalogah in me po nemarnem ne obtožuješ »neaktivnosti«. Jaz namreč nimam časa za sindikalne ure, ampak od jutra do večera, pa še ponoči, skrbim za vsebino in izgled časopisa, ki meni, tebi, zaposlenim in članom sindikata daje kruh.

In bom to še naprej s srcem delal kot doslej, vse dokler ne bo imenovan novi odgovorni urednik. Poleg tega pa moram za potrebe uredništva narediti še sto drugih stvari na dan, tako da se res ne bom poslušal obtožb o neaktivnosti.

So namreč najmanj nepoštene do mene.

S spoštovanjem.

Darjan Košir
odgovorni urednik Dela

From: "Mija Repovz" <Mija.Repovz@delo.si>
To: <sindikata@delo.si>
Sent: Monday, September 19, 2005 4:12 PM
Subject: re: (Ne)skrb za pogajalske pogoje

Dragi Darjan,

Prvič, »v duhu pogodbe o sindikalnem delu« pomeni samo to, da bi uprava in odgovorni urednik morala upoštevati, da so tedenska pogajanja o hišni kolektivni pogodbi in vsakokratne priprave nanje zahtevno delo, ki presega normalno aktivnost izvršnega odbora sindikata. To priznajo sindikatu v vsaki tekstilni tovarni.

Drugič, uprava je ureditev pogojev za delo pogajalske skupine naložila tebi in se pri tem sklicevala na določila statuta podjetja glede kadrovske, finančne in vsebinske avtonomije. Te naloge žal nisi izvedel.

Tretjič, deficita glede razumevanja pomena kolektivne pogodbe za zaposlene in samostojne novinarje ni mogoče nadomestiti z zmerjaštvom.

Veseli pa me tvoja ustna obljuba, izrečena potem, ko si današnje pismo že objavil na intranetni strani - namreč, da boš zamujeno nadoknadil. Izražena pripravljenost na sodelovanje se mi zdi v času velikih notranjih napetosti dobro znamenje.

Lep pozdrav

Mija

Dopisovanje med razrešenim urednikom Darjanom Koširjem in novinarko Mijo Repovž

elektronsko sporočilo, je Repovževa že prejela odgovor. "Draga Mija, debata s tabo je itak nemogoča - nikoli ne boš priznala, da ima kdo drug prav, pa čeprav se to vidi z letala ... Ker sem za razliko od tebe v sindikalni latovščini bolj slab, te v izogib nadaljnjim zapletom prosim naslednje: da se z upravo, s katero se pogajaš, natančno dogovoriš, kaj moram storiti, da bo pogajalskim potrebam zadoščeno ... In prosim te, da mi po nepotrebem ne predaš o mojih obveznostih in nalogah in me po nemarnem ne obtožuješ »neaktivnosti«. Jaz namreč nimam časa za sindikalne ure, ampak od jutra do večera, pa še ponoči, skrbim za vsebino in izgled časopisa, ki meni, tebi, zaposlenim in članom sindikata daje kruh," je zapisal Košir.

Praprotnik: Razpoloženje v kolektivu je katastrofalno

Da je v Delovi hiši po odstavitvi Darijana Koširja ozračje napeto, je mogoče razbrati tudi iz elektronske pošte, ki jo je Mateju Koširju, ki naj bi bil domnevni pisec peticije, s katero je bil IO Aktiva novinarjev Dela pozvan k odstopu, poslal novinar Dela Rok Praprotnik. V pismu Praprotnik piše, da je v novinarskem poklicu samo zato, ker ga veseli in ker mu skoraj vsak dan prinaša nove dogodivščine. "Zelo pa me motijo spletke v hiši, medosebna obračunavanja in podtikanja. Tega je, kot vidim po 10 letih v Delu, ogromno. Včasih gre za politične, včasih za osebne interese. Saj je vseeno - akterji so ponavadi isti. Tudi neprestano menjavanje šefov vnaša v moje delovno okolje veliko mero nestabilnosti. Kar je slabo. Zaupanje med urednikom in novinarjem je ključno. In zaupanje se gradi skozi daljše časovno obdobje, z medsebojnim spoznavanjem. Urednik, ki mu lahko zaupam, je edini, ki mi bo zagotovil ustrezne pogoje za delo. Tukaj ne potrebujem klobasanja politikov o tem, kako bodo ONI poskrbeli za novinarsko avtonomijo. Želim le v miru opravljati svoje delo. Vem, da nisem edini, ki ga vsa ta odsotnost dolgoročnega načrtovanja, nikakršnega upravljanja s kadri, neprestano spletkarjenje določenih ljudi moti. Nekateri so zato iz podjetja že odšli, nekateri so v odhajanju, nekateri o tem razmišljajo ... Da je razpoloženje v kolektivu katastrofalno, je bilo jasno vsakomur, ki se je spomladi udeležil t. i. piknika v Tomačevem. Takšni smo: ljubosumni, zavistni in skregani med seboj. Več konstruktivnosti. Prosim," končuje Praprotnik.

Kaj se bo iz vsega tega izcimilo, bo mo seveda še videli. **Aleš Kocjan**

PRIMORKA
tv poletite z nami

Trstelj - 67. kanal
Obala - S23 - kabelski sistem v Kopru

- informacije
- šport
- izobraževanje
- kultura
- zabava

Poljub za starše

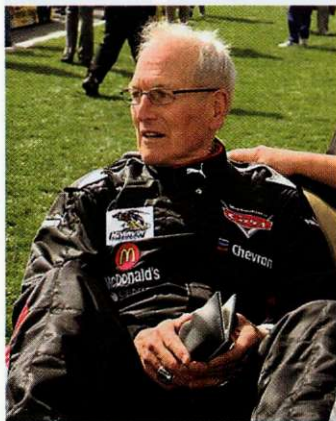
Novi kralj Savdske Arabije Abdulah se je naveličal, da mu podložniki nenehno v pozdrav poljubljajo roko, zato se je odločil, da bo ta običaj prepovedal. Poljubljanje roke se mu zdi nekaj, kar je v nasprotju z vrednotami in moralnimi predstavami in kar bi morali svobodni in pošteni ljudje odklanjati. Poleg tega se mora tisti, ki poljublja roko, prikloniti, musliman pa naj se priklanja samo pred bogom. Abdulah, ki je na prestolu zamenjal umrlega polbrata

Fahda, še poudarja, naj podaniki roke poljubljajo morda samo še svojim staršem in nikomur drugemu.

Newmanov tabor

Dvanajst otrok iz BiH, ki boleha-

jo za levkemijo ali hemofilijo, je odletelo na Irsko, kjer so sodelovali v 10-dnevnem rehabilitacijskem programu v taboru, katerega lastnik je slavni ameriški filmski igralec Paul Newman. Tabor je namenjen otrokom s kroničnimi ali smrtno nevarnimi boleznimi, ki tako lahko preživijo nekaj časa brez staršev in pridobijo več samostojnosti. Newman je takšne tabore odprl že v mnogih državah, program v taboru Barrestown pa bo financirala irska vlada.

Vnuk rešuje deda

Propad, ki grozi Muzeju Richarda Wagnerja v Graupi pri Dresdnu, je na plan priklinal skladateljevega vnuka Wolfganga Wagnerja. Tako

bo 86-letni režiser zastavil svojo besedo, da bi rešil gradnjo. Po njegovu bi bil propad kulturnozgodovinsko zelo usoden. Richard Wagner (1813-1883) je bil leta 1843 izvoljen za kapelnika dresdenske opere. V zgodnjem poletju leta 1846 je preživel tri mesece v kmečki hiši v Graupi. V tej stavbi je od leta 1907 Wagnerjev muzej. Ker je zgradba v slabem stanju, denarja za sanacijo pa primanjkuje, bodo hišo konec septembra zaprli.

Nevarna tuna

Nemški znanstveniki opozarjajo, da bi se morale nosečnice in doječe ženske pri prehrani izogibati tuni in morskemu listu. Tuna namreč vsebuje velike količine strupa metilnega živosrebrnega hidroksida, ki lah-

ko škoduje še nerojenemu otroku in novorojenčku. Ugotovili so še, da je v materinem mleku prek 300 kemikalij, velika količina kemikalij pa pride v človeško telo s prehrano, ki vsebuje živalske maščobe. Poleg tega lahko številni strupi ostanejo v telesu več let in se lahko prenesejo na otroka, čeprav je bila mati pred nosečnostjo več let vegetarijanka. Čeprav metilni živosrebrni hidroksid v telesu ne ostane dolgo, pa ni priporočljivo jesti ribjih izdelkov, ki vsebujejo tuno ali morski list.

Picaro ni Picasso

Generalni pravobranilec Sodišča Evropske skupnosti v Luksemburgu je zavrnil tožbo družine znanega španskega slikarja Pabla Picassa, ki je trdila, da trgovska znamka Picaro avtomobilskega izdelovalca DaimlerChrysler preveč spominja na ime umetnika Picassa. Picassovi dediči so tožbo vložili leta 2002. Družina ima sicer ime Picasso zaščiteno, licenco za njegovo upora-

bo pa je podelila francoskemu izdelovalcu avtomobilov PSA Peugeot-Citroën. Mnenje generalnega pravobranilca za sodišče sicer ni zavezujoče, vendar ga slednje spoštuje v približno 80 odstotkih primerov. Tožbo družine Picasso je že lani zavrnilo sodišče prve stopnje, vendar so umetnikovi dediči poskusili še s pritožbo na Sodišču Evropske skupnosti.

Nasprotuje dražbi

Imelda Marcos, vdova nekdanjega filipinskega diktatorja Ferdinanda Marcosa, namerava s tožbo preprečiti, da bi na dražbi prodali njen nakit, ocenjen na več kot 10 milijonov dolarjev. Nakit je bil zaplenjen leta 1986 in je del premoženja, vrednega okoli 10 milijard dolarjev, ki si ga je med svojim 20-letnim vladanjem prigrabil zakonski par Marcos. Spom-

nimo, da je bila na Filipinih pred 18 leti ustanovljena predsedniška komisija za vrnitev nagrabljenega premoženja državi, vendar ji je doslej uspelo vrniti manj kot 900 milijonov dolarjev, 683 milijonov dolarjev pa so našli na tajnih računih v

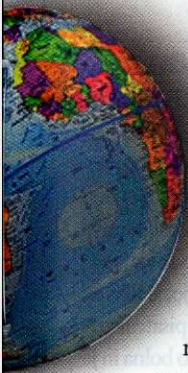
Švici. Diktator Marcos, ki so ga z revolucijo odstranili leta 1986, je pobegnil v ZDA, kjer je tri leta kasneje umrl. Njegovi vdovi so leta 1991 dovolili, da se vrne na Filippine, tam pa so ji nekajkrat sodili in ji izrekli 12-

Nezakonita pomoč

Evropska komisija je presodila, da je grška vlada nezakonito pomagala letalski družbi Olympic Airways in njeni naslednici Olympic Airlines. Družbi naj bi bili prejeli več kot 500 milijonov evrov nezakonite državne pomoči, Bruselj pa za zdaj še ni določil, kolikšno vsoto bo moral Olympic povrniti. Evropska komisija je enkrat od družbe že zahtevala povrnitev 160 milijonov evrov nezakonito pridobljene državne pomoči. Ta denarja ni vrnila, po temeljitem pregledu finančnega poslovanja pa so zdaj ugotovili, da je Grčija tudi po letu 2002 družbama Olympic Airways oziroma Olympic Airlines pomagala na nezakonit način. Po poročanju agencij je odločitev komisije hud udarec za družbo, ki je že več let v velikih finančnih težavah in jo Atene poskušajo prodati grško-amerškemu konzorciju York Capital/Olympic Investors.

letno zaporno ka-
zen, vendar ji ni bi-
lo treba za rešetke.

Preplavljeni

EZ je sredi meseca sprostila uvoz kitajskih tekstilnih izdelkov, ki so zaradi izpolnitve letošnjih uvoznih kvot obtičali v carinskih skladiščih povezave. EZ in Kitajska sta namreč dosegli dogovor, v skladu s katerim bo Bruselj takoj in brezpogojno sprostil polovico od kakšnih 80 milijonov kosov oblačil kitajske izdelave. Med drugim gre za 48 milijonov puloverjev, 11

conija v Portu Rotondu, kjer je za njegovo varnost skrbela tudi ruska mornarica. Odtlej je Sardinija postala prvi kraj na seznamu želja ruskih bogatašev, zaradi česar so cene zemljišč vrtoglavo zrasle. Tako je Berlusconijeva soproga Veronica prodala neko vilo blizu moževe predsedniku ruske Banke Standard Rostamu Tariku za okroglih 15 milijonov evrov. Predsednik naftne družbe Gasprom Invest Holding Ališer Usamnov pa je za vilo italijanskega industrialca Antonia Merlonija odštél kar 35 milijonov evrov. Na Sardiniji je v neki vili v Portu Rotondu nedavno preživel počitnice nekdanji ruski predsednik Boris Jelcin, ki pa je nerodno padel in si zlomil stegnenico, zato je moral v Moskvo na operacijo kolka.

Star pečar

Češki arheologi so v bližini Prage odkrili okoli 1500 let star pečat v obliki babilonske bo-

milijonov ženskih nedrčkov in 18 milijonov parov hlač. Druga polovica izdelkov pa bo odšteta od začasnih kvot za letošnje in predvsem prihodnje leto, pri čemer naj bi prišlo tudi do menjave kategorij – hlače bo npr. mogoče odšteti od slabo izkoriščenih kvot za bombažno prejo.

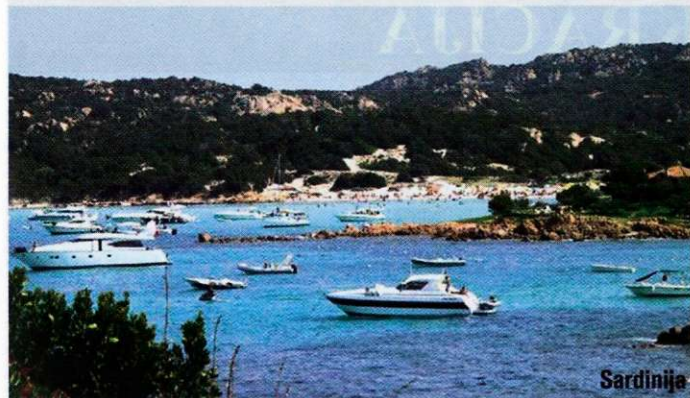
Letovišče milijarderjev

Italijanski otok Sardinija je postal zelo cenjen počitniški cilj za nove ruske milijarderje, ki so blizu predsedniku Vladimirju Putinu. Slednji je lepote Sardinije odkril pred dvema letoma med počitnicami v poletni vili italijanskega premierja Silvia Berlus-

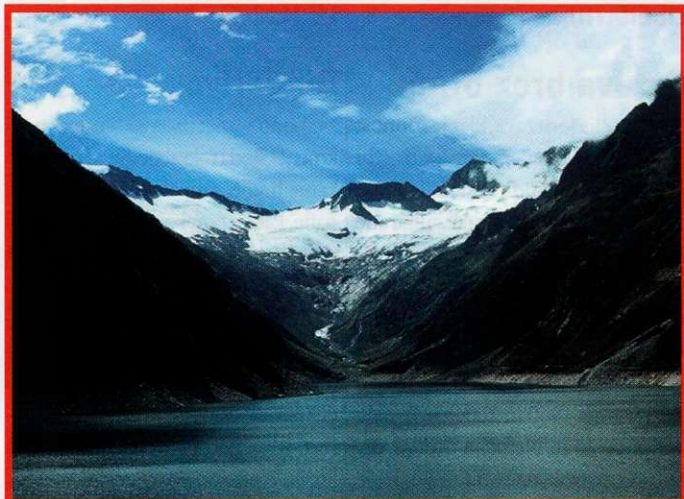
sinje plodnosti Istar. Gre za edinstveno odkritje na tem območju. Podobna odkritja te starosti so odkrili le v nemškem Porenju. Okoli deset centimetrov dolgo držalo pečata iz alabastra je izdelano v obliki ženske podobe s skritim obrazom. Sam pečat ima erotičen motiv. Predmet izvira iz okoli 5. stoletja in je pripadal neki ugledni osebi.

Kitajca v orbito

Kitajska bo kmalu poslala v orbito vesoljsko plovilo z dvema kozmonavtom. Polet kitajskega vesoljskega plovila Shengzhou-6, ki ga bodo izvedli predvidoma septembra

Sardinija

Filmska meka

Indija, znana kot sedež filmske tovarne sanj, svoje ljubezenske epe čedalje pogosteje snema na Tirolskem. Samo letos bodo tirolske Alpe kulisa za 15 bollywoodskih produkcij. Pričakujejo tudi snemanje še štirih filmov, kjer snemajo tako imenovane filmske sekvence iz sanj. Prej so te prizore snemali v Kašmirju, vendar ta severnoindijski predel pod Himalajo zaradi političnih napetosti ni več primeren za snemanje filmov. Ker pa filmarji uživajo indijsko hrano, se nekatere gostilne na Tirolskem že preusmerjajo na eksotično kuhinjo. Avstrijska turistična zveza si mane roke, saj za indijskimi filmskimi zvezdniki prihajajo tudi turisti, ki si želijo ogledati kraje, kjer so bivali njihovi ljubljenci in ki so jih uporabili za filmsko kuliso. V letih 2000–2004 se je tako število indijskih gostov na Tirolskem podvojilo.

ali oktobra, bo trajal 119 ur. Imeni kozmonavtov bodo sporočili tik pred izstrelitvijo nosilne rakete

Princ na kovancu

Britanski princ Harry je dobil svoj prvi kovanec. Ob 21. rojstnem dnevu je družba Royal Mint že tradicionalno izdala kovanec z njegovo podobo. Na njem je Harry v puloverju in odpeti srajci, na zadnji strani kovanca je princév grb, na robu pa je izpisan njegov uradni naziv: H. R. H. (His Royal Highness), valižanski princ Henry. Harry je tretji v vrsti za britanski prestol in je 15. septembra dopolnil 21 let,

Chengchen-2. Kozmonavta bosta med poletom izvedla operacijo premeščanja iz pristajalne kapsule v orbitalni modul. Prvi kitajski kozmonavt Yang Liwei, ki je oktobra leta 2003 poletel v vesolje, med letom ni zapustil pilotske kabine. Yangovo vesoljsko plovilo Shengzhou-5 je v 21 urah 14 obkrožilo Zemljo in uspešno izvedlo prvo vesoljsko misijo.

ta čas pa je s svojim dekletom Chel-
sy Davy na počitnicah v afriški Boc-
vani. Podjetje je izdalo 10.000 ko-
vancev po pet funtov, prodajajo pa
jih po 9,95 funta (14,75 evra).

Država brez otrok

Nemčija je država, kjer je rodnost najnižja v Evropi. V nemški družbi je čedalje manj ljudi, ki si želijo imeti otroke. Po podatkih specializirane spletne strani Netdoktor.de so se leta 2000 dali sterilizirati kar trije odstotki moških v Nemčiji, medtem ko je bilo takšnih leta 1992 le pol odstotka. Število rojstev pa se je v Nemčiji med letoma 1960 in 2004 zmanjšalo kar za dvakrat. Nemčija postaja država brez otrok, na eno žensko pride le 1,3 otroka. Če se bo takšno stanje nadaljevalo, bo v Nemčiji leta 2050 samo še 68,5 milijona prebivalcev. Zdaj jih je 82 milijonov. Čeprav so moški, ki se dajo v Nemčiji sterilizirati, seznanjeni s stanjem in napovedmi, jih to nič ne skrbi, saj menijo, da s tem človeštvo kot tako ne bo nič izgubilo. Da ne bodo imeli otrok, se mnogi Nemci odločijo zato, ker menijo, da pomeni imeti otroke odpovedati se življenju. Demografi, ki jih takšno stanje močno vznemirja, trdijo, da je to posledica tega, da so se ženske pogosto morale odločiti za družino ali za kariero, šol in vrtcev s podaljšanim bivanjem pa skorajda ni.

Biogorivo

Bodo planet pred lakoto spet rešili kmetje? Toda tokrat ne gre za pomanjkanje hrane, ampak za pomanjkanje nafte, katere poraba se bo do leta 2030 po pričakovanjih povečala za več kot polovico. Še pred desetimi leti bi ob ideji o "zeleni" nafti le skomignili z rameni. Tudi po mnenju večine strokovnjakov, predvsem iz Brazilije, ki sedaj izdeluje 30 odstotkov tega zelenega goriva, je prehod na to gorivo popolna iluzija. Nezadržno poviševanje cen goriva pa vse spremeni. Perspektiva predelave biomase v čisto gorivo – brez izpustov CO₂ in z le malo drugimi škodljivimi izpusti – se je zdaj zelo povečala. Pridelava zelenega goriva je bila sicer rentabilna že takrat, ko je sodček nafte stal le 25 dolarjev. Do leta 2025 bi lahko z uporabo biogoriva v ZDA zmanjšali porabo nafte za polovico, do leta 2050 pa na minimum. Takšne trditve so za zdaj zelo drzne, saj se utegnejo potrebe po gorivu v Ameriki do leta 2030 povečati za 60 odstotkov. Prihodnost porabe goriva je pravzaprav negotova – morda jo bomo celo zvozili, saj so se na trgu že pojavila vozila s hibridnimi motorji – na bencin in elektriko.

Lolita

Znanstveniki ugotavljajo, da je roman Lolita Vladimirja Nabokova, ki je izšel leta 1955, najverjetneje nastal na podlagi resnične ugrabitve deklice v Ameriki v štiridesetih letih prejšnjega stoletja. Kaže, da je nastal na podlagi ugrabitve Sally Horner, deklice, stare enajst ali dvanajst let, ki jo je 50-letni avtomehanic, ki jo je ugrabil, prisil tudi v intimne odnose. Na realni dogodek spominja tako opis zunanosti Lolite, kakor opis intelektualnih sposobnosti Gumberta Gumberta, ki se z njo odpravi na avtomobilsko potovanje po vsej Ameriki, pa tudi marsikateri dogodek v romanu. To odkritje bo najverjetneje izzvalo ostre debate med ljubitelji Nabokova in znanstveniki, ki so že pred tem predlagali celo vrsto prototipov Lolite. Njen zadnji prototip je našel Aleksander Dolinin, profesor na Univerzi v Visconsnu in avtor številnih del o ustvarjanju Nabokova. Do svoje zadnje ugotovitve je prišel, potem ko je pregledal lokalne časopise in njihove reportaže iz štiridesetih in petdesetih let, saj osrednji ameriški tisk ni pisal o primeru Horner.

Pikin rojstni dan

Stockholmska založba Raben & Sjogren je 13. septembra 1945 dobila rokopis Astrid Lindgren – Piko Nogavičko. Ta otroška junakinja zdaj šteje že 60 let in je še vedno aktualna. Lindgrenove takrat še ni nihče poznal, toda ko je založba sklenila pogodbo z njo, je Pika že nekaj časa živela. Šestletna pisateljica hčerka Karin je bila pogosto bolna in je prosila mamo, naj ji pove nekaj o Piki Nogavički. Astrid je dala svobodo svoji domišljiji. Kmalu so tudi Karinine sosesolke postale zveste poslušalke zgodb o Piki. Prototip za Piko je Astrid našla v deklici iz sosesčine, ki je imela dolgo rdečo kito in je po svojem vedenju izstopala iz družbe drugih deklic, ki so se sicer mirno igrale dekliške igre. Svoje zgodbe je Astrid zapisala marca leta 1944, ko je bila zaradi zvina noge prisiljena mirovati v postelji. Prvi izvod zgodb o Piki je dobila Karin za svoj deseti rojstni dan, na naslovnici pa je Astrid narisala Piko z rdečimi kitkami in obuto v raznobarni nogavici. Da je do prvega izida knjige preteklo še nekaj časa, je bil kriv urednik največje uredniške hiše na Švedskem Bonnier, ki je menil, da tako anarhične knjige ne bi smeli natisniti.

Ugodnosti za nove naročnike revije Demokracija:

- prvi mesec boste revijo prejeli brezplačno
- brezplačno prejmete majico Demokracija
- sodelujete v žrebanju za eno od knjig naše založbe

Naročnina na revijo Demokracija je lahko tudi darilo.

Naročilnica

Akcija - novi naročniki - prvi mesec brezplačno!

Plačilo s poloznico • Uredništvo revije Demokracija • p.p. 4315, 1001 Ljubljana

DEMOKRACIJA

ime in priimek: _____

pošiljati začnite dne: _____

datum rojstva: _____

datum: _____

ulica: _____

podpis naročnika: _____

kraj, poštna št.: _____

Davčni zavezanec: da ne

S to naročilnico se zavežem, da bom naročnik Demokracije najmanj eno leto!

cena: 550 SIT

Če želite 8-odstotni popust pri naročnini, vas prosimo, da označite status, ki ga imate: upokojenec invalid brezposeln študent ali dijak

Predsednik vlade Janez Janša je v glavnem mestu Litve Vilni na pokopališču Antakalnis položil venec k spomeniku padlim v vojni za neodvisnost.

Fotografije: Merod Berlec

Baltska turneja

Med 12. in 14. septembrom je baltske države obiskal predsednik slovenske vlade Janez Janša z močno politično in gospodarsko delegacijo. Litva, Latvija in Estonija imajo veliko skupnega s Slovenijo, zato je bil obisk teh držav priložnost za številne primerjave in izmenjavo izkušenj. Z njim smo bili tudi predstavniki medijev.

Obisk je potekal v letu obletnic: 65. obletnice sovjetske (Stalinove) okupacije baltskih držav, 60. obletnice konca druge svetovne vojne, 55-letnice evropskega povezovanja in 15. obletnice sprejetja resolucije, s katero je komaj imenovana prva demokratična slovenska vlada (Demosoava) priznala veljavnost odločitev baltskih parlamentov o neodvisnosti baltskih držav. Namen obiska je bil poglobitev dvostranskih političnih odnosov, vsestranskega sodelovanja med Republiko Slovenijo in baltskimi državami ter izmenjava mnenj o aktualnih evropskih in drugih mednarodnih vprašanjih.

Z Brnika v Vilno

V uradni slovenski delegaciji so bili poleg premierja še zunanji minister Dimitrij Rupel, minister za gospodarstvo Andrej Vizjak, šefinja protokola Ksenija Benedetti, svetovalec premierja RS za mednarodne odnose Gašper Dovžan in svetovalka predsednika vlade za stike z javnostjo Katja Ujčič. V Litvi se je uradni slovenski delegaciji pridružil še slovenski veleposlanik v Litvi Rudolf Gabrovec (slovenski jav-

nosti je bolj znan v nekaterih drugih vlogah), v Latviji in Estoniji pa veleposlanica Darja Bavdaž Kuret. Poleg članov spremstva uradne delegacije se je premierju pridružila številna gospodarska delegacija; od ljubljence prejšnje oblasti Jožka Čuka, predsednika Gospodarske zbornice Slovenije, do direktorja v baltskih državah zelo navzoče tovarne zdravil Krka Jožeta Colariča. Namesto razvpitega Zorana Jankoviča je Mercator zastopal član uprave Stanislav Brodnjak. Gospodarska delegacija je štela štirinajst članov, novinarska pa osem, v njej pa nekoliko presenetljivo ni bilo nikogar z drugače povsod navzoče POP TV. Preden smo z letalom Adrie Airways poleteli z brniškega letališča, nas je na letalu z močnim stiskom rok pozdravil predsednik vlade, kar smo novinarji, ki smo sedeli v zadnjem delu letala, sprejeli z odobravanjem.

Kje je Landsbergis?

V Vilni (Vilnius), glavnem mestu Litve, so slovensko vladno delegacijo na letališču sprejeli predstavniki litovske vlade. Po krajšem čakanju na letališču so nas, tudi novinarje, v uradni koloni vozil v spremstvu litovskih varnostnih organov in policijskih siren popeljali do sedeža vlade, kjer je imela do demokratičnih sprememb v letih 1988–1991 svoje prostore litovska komunistična partija. Danes litovsko vlado vodi Algirdas Brazauskas, ki je leta 1977 postal član centralnega komiteja KP, leta 1988 pa voditelj litovske partije. Pod njegovim vodstvom so se litovski komunisti odcepili od KP ZSSR. Brazauskas je pod pritiskom množičnega demokratičnega litovskega gibanja Sajudis – vodil ga je Vitautas Landsbergis, ki nikoli ni bil komunist – začel proces ločevanja Litve od Sovjetske zveze. Delo je dokončal Landsbergis, ki je prevzel vodenje države marca 1990 po prvih demokratičnih volitvah v državi. Podobno kot v Sloveniji Demos je Sajudis kmalu po osamosvojitvi države in radikalnih gospodarskih reformah izgubil oblast, znova pa so jo prevzeli postkomunisti pod vodstvom socialde-

• V baltskih državah se še vedno pozna vpliv velike sosedice Rusije; kot spominke se vedno prodajajo ruske babuške.

Janez Janša se je srečal z vsem tremi premierji. V Litvi z Algirdasom Brazauskasom, v Latviji z Aigarsom Kalvītisom (skrajno desno), v Estoniji pa z Andrusom Ansipom.

» mokratske Delavske stranke. Brazauskas je bil med letoma 1993 in 1998 predsednik države. Nato je moral svoj položaj prepustiti povratniku iz ZDA Valdasu Adamkusom. Od leta 2001 Brazauskas vodi vladno koalicijo, ki jo sestavljajo leve stranke, naslednice litovske komunistične partije. Z litovskim premierjem se je Janša pogovarjal o možnostih krepitve gospodarskega in kulturnega sodelovanja med državama ter sodelovanju v okviru EU, saj imata državi podobne interese in stališča (na primer do Hrvaške). Sledilo je srečanje s predsednikom Litve Valdasom Adamkusom. Državnika sta se dotaknila aktualnih dogodkov v svetu in govorila o vprašanjih, ki v zadnjih mesecih raznemajo EU. Adamkus je zanimiva politična osebnost. Med drugo svetovno vojno se je pridružil litovskemu upornišskemu gibanju, ki se je bojevalo za neodvisnost. Leta 1944 se je umaknil v Nemčijo in tam doštudiriral. Kasneje se preselil v ZDA, kjer je bil poslovno uspešen, aktivno pa je sodeloval v tamkajšnjih litovskih emigrantskih združenjih, ki so si prizadevala za litovsko samostojnost. In kje je danes voditelj nekdanj priljubljenega Sajudisa Landsbergis? Je poslanec v evropskem parlamentu. Njegova vloga pri demokra-

tizaciji (in osamosvojitvi) tako kot vloga Lecha Walense na Poljskem ali Jožeta Pučnika, Janše in drugih v Sloveniji ne bo nikoli pozabljena. Morda njegov čas spet pride ...

Dobri ameriški zavezniki

Litva ima podobno zgodovino kot Latvija in Estonija. Tu je imel v srednjem veku pomembno vlogo nemški viteški red. Sledilo je obdobje velike litovske države, ki je obstajala v navezi s Poljsko. Od šestnajstega do osemnajstega stoletja je bila pod poljsko nadoblastjo. Leta 1772 je Litva postala del ruskega cesarstva, nekoliko prej Estonija in Latvija. Po oktobrski revoluciji v carski Rusiji so vse tri baltske države leta 1918 razglasile samostojnost, leta 1940 pa jih je po sporazumu med Hitlerjem in Stalinom o prijateljstvu in delitvi interesnih območij v Vzhodni Evropi okupirala Sovjetska zveza. Ker je Stalin izvajal teror nad baltskim prebivalstvom, so države leta 1941 nemške sile pričakale odprtih rok. Z vnovičnim prihodom Rdeče armade leta 1944 so se Estonija, Latvija in Litva znova znašle pod pritiskom rdečega terorja. Številni ljudje so bili izgnani v Sibirijo. Desetletja sovjetske okupacije so te tri države močno prizadela. Moskva je vanje načrtno priseljevala rusko prebivalstvo. Še

najbolje jo je pri tem odnesla Litva, ki ima zaradi svojega večinoma kmetijsko naravnane gospodarstva manj kot deset odstotkov ruskega prebivalstva (Latvija in Estonija več kot trideset odstotkov). Zato ne preseneča, da imajo danes vse tri baltske države zelo dobre odnose z ZDA, ki so se vedno zavzemale za njihovo neodvisnost. So dobre ameriške zaveznice in imajo svoje vojake tako v Iraku kot Afganistanu. Kot so nam dejali litovski novinarji, je sodelovanje njihovih vojakov v Iraku nekaj samoumevnega, zaradi česar tega nihče ne izrablja v politične namene. Litva ima na primer svojih sto vojakov v bližini iraške Basre, njihovi vojaki pa so odgovorni za varnost ene pokrajine v Afganistanu. Čeprav je v Litvi na oblasti levosredinska vlada, se svoje navzočnosti v Iraku ne sramuje.

Učijo se slovenščine

V Vilni je Janša v spremstvu častne čete litovske vojske položil venec Spomeniku padlih v vojni za litovsko neodvisnost, ki je bila dokončno dosežena avgusta 1991 (Litva, Latvija in Estonija so samostojnost razglasile leto pred tem), ko je v Moskvi trda komunistična linija izvedla državni udar, v katerem je želela vreči Mihaela Gorbačova. Takrat so sovjetske čete vkorakale v litovsko glavno mesto. Po neuspelem

državnem udaru so Litva, Latvija in Estonija dokončno dobile samostojnost, saj je Sovjetska zveza razpadla.

Slovenski premier je obiskal tudi litovski parlament in vilensko univerzo, ki je bila ustanovljena leta 1576 in velja za najstarejšo na območju. Vsa leta ruske okupacije je veljala za nekakšen otok demokracije in jedro, od koder se je širila ideja o vnovični osamosvojitvi Litve. Janša se je ob tej priložnosti srečal z rektorjem univerze Benediktasom Juodkom in študenti slovenščine pod vodstvom profesorice Jelene Konickaje, predstojnice katedre za filologijo, ki je slovenskega premierja seznanila z njihovim delom. Študentje so bili veseli, da jih je nagovoril vladni predsednik države, katere jezik se učijo, in da so lahko z njim pa tudi s slovenskim zunanjim ministrom Dimitrijem Ruplom sproščeno govorili slovensko. Sledil je sprehod po mestu z domačo vodnico, ki je Janšo dobesedno zasula z zanimivostmi litovske prestolnice.

V latvijski prestolnici

Po polurnem poletu iz Vilne v Rigo je slovensko vladno delegacijo z državnimi častmi in častno četo sprejel predsednik latvijske vlade Aigars Kalvītis. Prav tedaj se je ulilo kot iz skafa, zato je bil sprejem "moker", a

Na vilenski univerzi obstaja lektorat za slovenski jezik, ki ga obiskuje okoli trideset študentk in študentov.

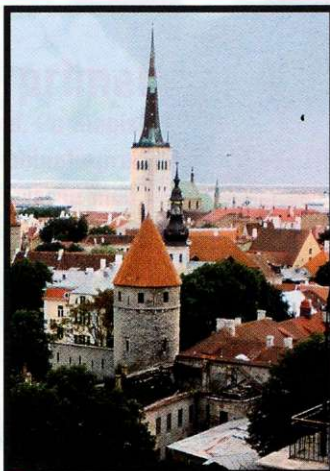
Tramvaj v Rigi. V vseh treh baltskih prestolnicah je to prevozno sredstvo nosilec javnega potniškega prometa.

Slovenska vladna delegacija pod vodstvom Janše si je tako v Rigi kot v Talinu (na sliki) ogledala Muzej okupacije.

kljub temu tak, kot se spodbodi za srečanje na najvišji ravni. V torek dopoldne sta se v navzočnosti tudi številnih latvijskih novinarjev srečala slovenski in latvijski premier. Slovenski in latvijski zunanji minister Rupel in Artis Pabriks sta podpisala sporazum o sodelovanju v boju proti terorizmu in organiziranemu kriminalu. Janša je v družbi z latvijskim premierjem Kalvitisom položil venec k Spomeniku svobode, popoldne pa je obiskal parlament in

se srečal z županom Rige Aivarsom Aksenoksom. Sledil je zanimiv ogled Muzeja okupacije, ki dokumentirano prikazuje trpljenje latvijskega ljudstva v času sovjetske okupacije. V času obiska slovenske delegacije v Rigi je bila latvijska predsednica Vaira Vike-Fraiberga že na letni skupščini OZN v New Yorku. Zanimivo je, da ima Fraiberga podobno življenjsko zgodbo kot predsednik Litve, le s to razliko, da je bila ona univerzitetna profesorica v Kanadi. Spomladi je ameriškega predsednika Georgea Busha, ki je obiskal Latvijo, s ponosom sprejela v Rigi. Takoj zatem se je tako kot Bush udeležila proslave ob šestdeseti obletnici konca druge svetovne vojne v Moskvi, vendar je bila oblečena v črno in pokrita z velikim črnim klobukom. S tem je pokazala, da daje vse priznanje zmagi nad nacizmom, vendar se ob tem ne more resnično veseliti, saj je nacistični okupaciji Latvije sledila še sovjetska. Za ko-

• Glavno mesto Estonije je Talin; staro mestno jedro je dobro ohranjeno, v mestu pa gradijo tudi številne stolpnice, kar je posledica velikih tujih vlaganj in visoke gospodarske rasti.

• Slovensko vladno delegacijo, v kateri je bil tudi minister za gospodarstvo Andrej Vizjak, je spremljala številna gospodarska delegacija, ki se je srečala z baltskimi gospodarstveniki.

nec obiska v Rigi se je Janša udeležil koncerta slovenskega Kvarteta Tartini. Na letališču sta se premierja Janša in Kalvitis, ki na srečanjih EU pogosto sedita skupaj in pripadata zvezi Evropski ljudskih strank in evropskih demokratov, poslovila.

Med Skandinavijo in Rusijo

Po polumnem poletu z letalom smo pristali v glavnem mestu Estonije Talinu, ki nas je očaral s svojo lepoto. Poleg lepega starega mestnega jedra gradijo številne moderne stolpnice kot v zahodnoevropskih mestih. V primerjavi z latvijsko Rigo je mesto malce bolj urejeno. Vilno še danes zaznamuje sovjetska arhitektura. Svoje sledove je seveda pustila tudi v Rigi in Talinu, vendar pa je v baltskih državah čutiti tudi močan vpliv skandinavske arhitekture, ki je izrazitejša proti severu. V nasprotju z zahodnoevropskimi mesti v baltskih prestolnicah ni opaziti priseljencev iz afriških in arabskih držav. Delno je to posledica železne zaveze, nižjega standarda pa tudi dejstva, da te države nikoli niso imele kolonij kot večina zahodnoevropskih.

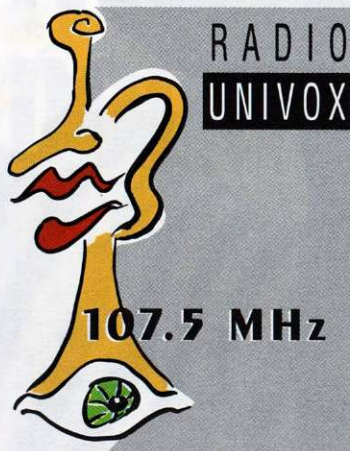
V torek zvečer smo bili poleg slovenskih gospodarstvenikov na zasebno večerjo s predsednikom vlade Janšo povabljeni tudi novinarji. Predsednik vlade je bil ves čas tako "oblegan", da ni mogel praktično niti jesti.

Zgodba o uspehu

V Talinu se je slovenski premier Janša srečal s predsednikom estonske vlade Andrusom Ansipom. Podpisala sta konvencijo o izogibanju dvojnemu obdavčevanju in preprečevanju davčnih utaj v zvezi z davki od dohodka. Estonsko gospodarstvo je najbolj dinamično v EU v zadnjih desetih letih, saj je bila gospodarska rast povprečno 6-odstotna. Lani je bila gospodarska rast najvišja v Latviji, 8,5-odstotna, v Estoniji je bila 7,8-, v Litvi pa 6,7-odstotna; v Sloveniji je bila lani 4,6-odstotna. V vseh treh državah pa je bruto družbeni proizvod nižji kot v Sloveniji. Eden izmed vzrokov za visoko gospodarsko rast je velika odprtost za tuja vlaganja in enotna davčna stopnja. Večina družbenih podjetij oziroma podjetij, ki so bila v državni lasti, je v baltskih državah danes privatizirana. V Litvi jih je veliko v rokah nekdanje komunistične nomenklature, manj v Latviji in Estoniji, kjer je delež tujih vlaganj večji. V Estoniji velik del svo-

jega gospodarskega uspeha pripisuje enotni davčni stopnji, ki po mnenju njihovega predsednika vlade Ansipa nima slabih strani. Nekoliko drugačnega mnenja je gospodarski minister Edgar Savisaar. Zdi pa se, da je njuno različno mnenje o enotni davčni stopnji povezano z dejstvom, da predsednik vlade vodi desnosredinsko Liberalno reformno stranko, Savisaar pa Stranko centra, ki je že rahlo levosredinsko usmerjena. V vladni koaliciji je še ljudska stranka, ki zastopa večinoma interese kmetov. V Estoniji vlada torej nekakšna velika koalicija, kakršne smo imeli v preteklosti tudi v Sloveniji, le s to razliko, da je najmočnejša stranka desnosredinska.

Po estonsko-slovenskem poslovnem forumu, na katerem sta govorila oba premierja, ogledu Muzeja okupacije in polaganju venca k Spomeniku dijaku, padlim v boju za estonsko neodvisnost, se je slovenska vladna delegacija s spremstvom, gospodarstveniki in novinarji odpravila domov. **Metod Berlec**

RUMENE STRANI

SLOVENIJA TEL

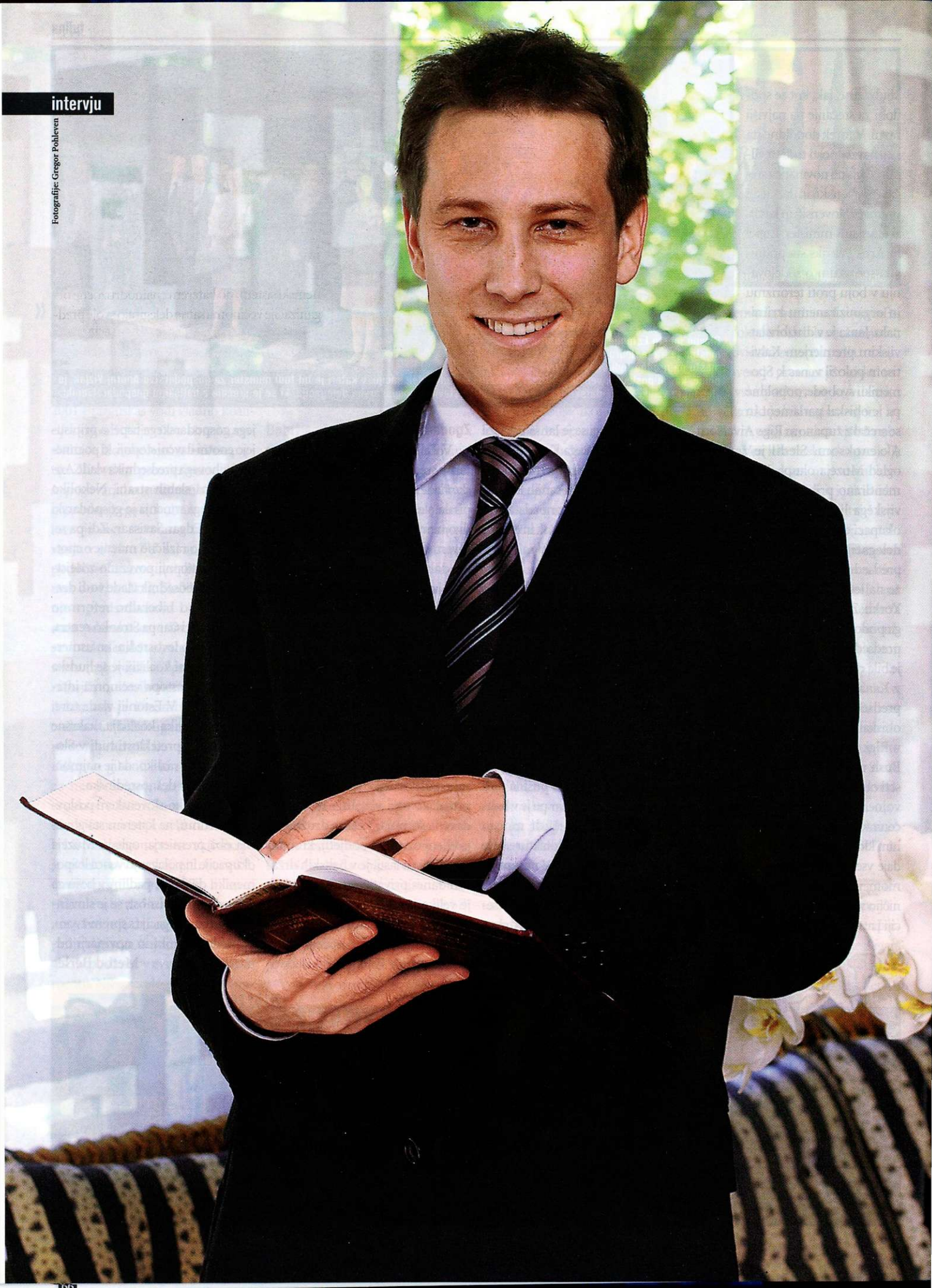
www.rumenestrani.com

INTER
MARKETING

intervju

Fotografije: Gregor Pohleven

Je doktorand primerjalnega **ustavnega prava na Univerzi Harvard in Univerzi Oxford. Po magisteriju na Harvardu je najprej delal v Sloveniji kot pravni svetovalec v kabinetu predsednika vlade RS, nato je bil v okviru doktorskega programa na Harvardu med drugim pedagoški asistent in sourednik znane strokovne revije Harvard International Law Journal. Zaradi primerjalne narave njegovega področja raziskovanja je bil nekaj časa gostujoči raziskovalec na Inštitutu Evropske univerze v Firencah, potem pa ga je pot zanesla na Univerzo Oxford, kjer so mu v dogovoru s Harvardom omogočili, da je končal izpopolnjevanje v obliki vzporednega študija. Eno od področij, na katerem Jaklič opravlja specializacijo, je ustavnopravni vidik svobode izražanja in medijev. Je avtor komentarja slovenske ustave v delu, ki se nanaša na svobodo izražanja oziroma medije.**

V razpravi o novem zakonu o RTV so nekateri komunikologi izrazili skrb nad stališčem, da bi morala država oziroma vlada skrbeti za javnost in pluralnost RTV. Kakšno je vaše mnenje o tem?

Swoboda izražanja, tiska in drugih oblik javnega obveščanja ter pravica javnosti do obveščeniosti, ustavno gledano, sodita v sklop pravice do svobode izražanja. Gre za razvejeno ustavno pravico. Njenih najbistvenjših dimenzij ustava izrecno ne omenja (kar je običajno), ampak sledijo iz razlage narave pravice same. Tako primerjalna ustavnosodna praksa razlaga, da ima ta pravica ključno sistemsko vlogo pri vzpostavitvi političnega procesa enakih možnosti. V zvezi s tem evropska ustavna sodišča še posebej poudarjajo, da gre za "pravico pozitivnega statusa", kar pomeni, da ustava nalaga dolžnost državi, da zagotovi takšen sistem na vseh področjih izražanja (pri tisku, televiziji, radiu itn.), ki bo prinesel na trg idej, volivcem, ves neokrnjen spekter raznovrstnih prepričanj in mnenj – svetovnonazorskih, političnih, ideoloških idr. Kajti samo na podlagi tako odprtega in pluralnega sistema izražanja in obveščanja je mogoč legitim demokratični proces enakih možnosti. Sa-

čemu sistemu ne uspe povsem zadostiti zahtevi po polni pluralnosti. Samo država je po ustavi tista, ki je dolžna reagirati, ko se sistem sprevača. S tega vidika je RTV vedno državna oziroma vladna. Veliko manj nesporazumov v tekoči razpravi o novem zakonu bi bilo, ko bi tudi komunikologi poznali ta bistveni ustavni vidik.

Ali je naš zakon primerljiv z evropskimi in kateri so ključni argumenti nasprotnikov novega zakona? Vzdržijo?

Najbolje, da greva po vrsti. Tisti, ki sebe v Sloveniji imenujejo stroka, so v začetku razprave zatrjevali, da evropski standardi zahtevajo korporativni sistem, po katerem civilnodružbene organizacije same imenujejo svoje predstavnike v svet (dosedanji zakon). Trdili so, da je to prevladujoč sistem v Evropi. Toda kmalu je bilo dokazano, črno na belem, da imajo skoraj vse evropske države sistem, po katerem imenujejo člane sveta voljeni organi, npr. vlada ali parlament, in ne same civilnodružbene organizacije (naš novi zakon). Tisti, ki smo poznali ureditve in smo vedeli, da je tako, smo pač mislili, da je morda šlo za začetni lapsus naše vrle stroke, ko ta še ni bila dodobra ogreta za razpravo.

tem, po katerem bi parlament na predlog civilne družbe imenoval člane sveta. Pri tej, že drugi očitni napaki pa smo lahko videli, da gre za več kot le začetne lapsuse. Šlo je za očitno globlje nepoznavanje materije. Kajti pokazali smo, s številnimi citati, da avtorji korporativnega sistema v Nemčiji sami ugotavljajo, da ta ni uspel tako, kot so upali, in da je njegov največji in kronični problem prav vdor politike v RTV. Tako npr. ustavni sodnik prof. Hoffmann-Riem opisuje nemški sistem, po katerem civilnodružbene organizacije večinoma same delegirajo svoje predstavnike v svet, nato pa razloži: "Sveti RTV, sprva zamišljeni kot poroki neodvisnosti od države in drugih centrov moči, so se v resnici prelevili v posrednike političnega vpliva ... Člani teh teles ponavadi tvorijo koalicije po strankarskih linijah in se združujejo v tako imenovane prijateljske kroge, ki soglašajo o skupnem ravnanju. Ta telesa pogosto zlorabijo svoj položaj za politične (strankarske) cilje tudi pri svojih imenovanjih ..., in če je vladajoča stranka na oblasti več časa, desetletje in več, ... bo njen vpliv zagotovo izrabljen do polnosti." Slovenski "civilnodružbeni" svet RTV, ki je seveda rezultat več kot desetletne vladavine ene politične opcije in ima na čelu nekdanjega predsednika politične stranke iz te opcije, je verjetno najlepša mogoča predstavitev šibkosti tega modela sploh. Še podrobneje kot Hoffmann-Riem sta sprevrženje tega modela opisala Arthur Williams in K. Sontheimer, oba pa povzema eden vodilnih strokovnjakov na področju primerjalnih medijskih modelov prof. Humphreys, ki tudi sam ugotavlja, da se kljub številnim reformam vse od sedemdesetih let dalje nemškemu modelu ni uspelo otresti "subtilnega, a zelo resničnega" vdora politike v svete RTV pod krinko civilne družbe. Imena številnih drugih evrop-

Novi zakon onemogoča politične zlorabe

Pogovor z mag. Klemenom Jakličem

mo v takšnem sistemu so volitve smiselne, samo takrat so zares demokratične. Ker je od prejšnje uresničitve pravice v tem smislu torej odvisna legitimnost oblasti in obstoj resnične demokracije, evropska ustavnosodna doktrina poudarja, da ima država "dolžnost stalnega opazovanja in dolžnost korekture", kadar se na katerem od področij pravice pokaže, da obstoje-

Kaj kmalu pa so spremenili prvotno "pesem" ...

Ja. Ko je t. i. stroka zaslutila, da je tu v resnici ustrelila mimo, je poskusila z novo trditvijo: da je značilnost korporativnega sistema (naš obstoječi sistem, ki smo ga kopirali od Nemcev), da drži politiko zunaj RTV in da iz tega razloga za nas pride v poštev le takšen sistem, ne pa sis-

skih avtorjev, ki poročajo o istem problemu, sem nedavno že našel na nekem drugem mestu.

Toda nekateri še kar dvomijo o poročilih vodilnih nemških ustavnopravnih avtoritet ...

Da, zato smo za tiste, ki pri nas kljub temu še dvomijo, da gre tu za enotno mnenje evropske ustavne stroke, pokazali, kako to stroko razu- »

» mejo vodilni "zunanji opazovalci". Eden teh je npr. prof. Currie, ameriški primerjalni ustavni pravnik, ki glede nemškega modela razloži: "Celo podporniki tega modela sami [sic] priznavajo, da mu v praksi ni uspelo delovati tako, kot so upali, pri čemer se pritožujejo predvsem nad prevlado političnih strank pri vodenju RTV." Currie pri tem navaja prej omenjenega Hoffmann-Riema pa ustavnega komentatorja Martina Bullingerja, Dietra Grimma, kot zgled "še obsežnejših dvomov o tem sistemu" pa navaja pisanje ustavnega sodnika in kasneje predsednika Nemčije Romana Herzoga, ki je o tovrstnem nemškem poskusu med drugim zapisal, da je gojil "vse prevelike upe v svojem pričakovanju, da je mogoče pluralistično genezo javnega mnenja zares zagotoviti s formalno pluralistično konstrukcijo radijskih in televizijskih svetov".

Dejstva so jasna, nasprotniki zakona pa kljub temu Slovenijo silijo v spolitiziran sistem.

Ob vseh teh dejstvih nasprotniki novega zakona vseeno prostodušno izjavljajo, naj Slovenija ohrani ta model prav zato, ker naj bi depolitiziral javno RTV. Tako so izjavljali, čeprav izkušnje iz nekaterih drugih evropskih držav, ki niso sprejele nemške ureditve, kažejo, da je pri depolitizaciji RTV vendarle mogoče napraviti korak naprej. Zato je sprevrženo siliti Slovenijo, naj ostane pri obstoječem spolitiziranem korporativnem eksperimentu in naj ne poskuša brzdati politizacije na enak način, kot to uspešno počne velika večina evropskih držav, v katerih odgovornost za končno potrditev članov sveta prevzame vlada ali parlament.

Ali ni bilo kasneje opaziti, da so nasprotniki zakona vendarle popravili svoja stališča oziroma nekatera kar opustili?

Da, t. i. stroka je sčasoma v nasprotju s svojimi poprejšnjimi napakami vendarle izrecno priznala, da je povsem normalno, da parlament ali vlada ali celo minister imenuje člane sveta in da je res tako v skoraj vseh starih članicah EZ. A je k temu priznanju takoj zavestno dodala, naj bi se povsod po Evropi imenovanja po tej poti lahko opravila "le z dvetretjinsko večino", zato da se "določena politična opcija ne more polastiti javne radiotelevizije". Tu pa se nisem mogel več prepričevati, da gre le za lapsuse in napake. Resnica je, da ni stare članice EZ, ki bi kot formalni pogoj za imenovanje v vodstvene organe radiotelevizije (ki so primerljivi z našim svetom) zahtevala potrditev kandidatov z dvetretjinsko večino. Zato pa tudi nihče ni navedel nobenega primera v potrditev te trditve, razen primera Finske, ki pa je bil povsem napačno razložen. Tudi tam

Prav gotovo se bom referendumu udeležil in glasoval za. To je referendum, na katerem se ne bo odločalo le o sami RTV, ampak, gledano širše, o dvigu pravno-politične kulture na Slovenskem in tudi o vrednotah, kot je nekdo že rekel. Z udeležbo na referendumu in z glasovanjem za zakon bomo Slovenci zavrnilo umestitev med t. i. drugorazredne Evropejce, kamor nas želijo stlačiti nekateri domači in tuji "pomembneži", ki nas kar naprej prepričujejo, da naša demokracija se ni zrela za moderen evropski zakon.

namreč na koncu lahko odloči le navadna večina v skladu z načelom proporcionalnosti, s tem pa, strogo po črki zakona, lahko celo formalno ustoliči večinsko prevlado vladajoče politične opcije v svetu RTV. Čeprav minister to izrecno razloži, "stroka" že naslednji dan v Delu

Opraviti imamo z zavestnim posiljevanjem slovenskih volivcev prek metode čimvečjih neresnic, da bi te morda med množico vžgale kot resnica; ljudje pač težko verjamejo, da bi stroka lahko tako odkrito izjavljala takšne izmišljije.

zaluča volivcem v obraz, da se na Finskem zahteva soglasnost ali pa da v nemški ZDF večino članov v svet neposredno delegira civilna družba sama in podobne neresnice. Ne, ne gre za lapsuse in napake. Opraviti imamo z zavestnim posiljevanjem slovenskih volivcev prek metode čimvečjih neresnic, da bi te morda med množico vžgale kot resnica; ljudje pač težko verjamejo, da bi stroka lahko tako odkrito izjavljala takšne izmišljije. A vendar jih – stroka, ki na svetovni univerzitetni kako-

vojni lestvici ne dosega niti 500. mesta, si tako neprofesionalnost očitno lahko privoščijo.

Kako je pravzaprav s pravilom dveh tretjin? Rektor ljubljanske univerze Jože Mencinger je npr. dejal, da se ne bi pridružil kritikom novega zakona, če bi slednji vseboval takšen pogoj za imenovanje članov sveta RTV. Zakaj, mislite, pravilo ni upravičeno, kot se zdi, da sledi iz prakse evropskih držav?

Da, vprašajmo se, ali so evropske države zares upravičene pri zavračanju rigidnega pravila dveh tretjin. Kdor vsaj malo pozna argumente ustavne stroke, ve, da se pri imenovanjih s pravilom dveh tretjin ne kaže igrati. Prehitro namreč lahko vodi ne le v blokado, temveč tudi v eno od dveh nevarnih skrajnosti. Prva je ta, na katero so opozorili že ameriški ustavni strokovnjaki: da se na ta način lahko izoblikuje praksa, po kateri so izvoljeni medli kandidati brez vsakega mnenja ali svetovnega nazora (zato so npr. vrhovni sodniki voljeni z navadno večino). V literaturi sem v zvezi s tem nekoč zasledil izraz "svetovnonazorski spački". In predstavljajte si, kaj bi pomenilo za neko nacijo, če bi takšni usmerjali njeno radiotelevizijo, t. j. medij, ki naj goji in varuje bistvene vrednote naroda, praviloma vkoreninjene prav v svetovnem nazoru. Nasprotna skrajnost, v katero lahko vodi pravilo dveh tretjin, pa je, verjeli ali ne, de facto politično kadrovanje: ker do dogovora o kandidatih posamezno nikoli ne pride, se mora glasovati o bloku kandidatov. V ta blok pa eni prispevajo "svoje", drugi pa "svoje", pri čemer poskušata oba politična pola pridobiti prednost prek imenovanja čim bolj (sic!) svojih kandidatov. Formalno pravilo dveh tretjin tako v resnici nevarno legitimira obojestransko povsem odkrita politična imenovanja in odpravi idejo imenovanja neodvisnih javnih osebnosti. In to so velike, prevelike nevarnosti za neodvisnost jav-

ne radiotelevizije. Zatorej ni rešitve v formalnem pravilu dveh tretjin ali kakih drugih čudežni formul. Rešitev je le v dvigovanju pravno-politične kulture pri imenovanjih, ki jo morajo splošna javnost, civilna družba, stroka in na koncu volivci terjati in dobiti od oblasti. To je bistvo vsega, tu obstoji ali pade neodvisnost javne RTV.

In v čem naj bi bil tu novi zakon o RTV boljši od dosedanjega?

Novi zakon, ki omogoča, da oblast za njene

morebitne politične zlorabe pri imenovanjih dejansko pokličemo na odgovornost, odpira možnost za tak dvig pravno-politične kulture v Sloveniji. Kajti ključna razlika med obema sistemoma – med novim zakonom in obstoječim sistemom – je v tem, da bi po novem zakonodajalcu za svojo morebitno zlorabo dejansko lahko zelo hitro odgovarjal volivcem in bil njim kot tudi strokovni javnosti ves čas “na očeh”. To je torej sistem zavor, ki vodijo k dvigovanju ravni pravno-politične kulture pri imenovanjih. Nasprotno pa se v obstoječem sistemu politika, ki svoje ljudi nastavlja pod krinko “samonastavljive” civilne družbe, taki odgovornosti izogne. V tem primeru ne moremo nikogar odpoklicati in s tem brzdati politizacije RTV. Ob kritikah politizacije sveta RTV namreč politika preprosto pokaže na civilno družbo (ki pa ni izpostavljena volitvam) in si na ta način pred volivci umije v resnici umazane roke, nato pa povsem prosto in brez sankcij nadaljuje s svojim političnim nastavljanjem. V takem sistemu brez zavor se raven pravno-politične kulture pri imenovanjih znižuje, možnost za politizacijo in kršitve neodvisnosti RTV pa je večja in trajnejša, kot bi bila po sistemu ravnovesnih zavor, ki jih prinaša novi zakon. To seveda ne pomeni, da bi novi zakon že kar sam po sebi in avtomatično zagotavljal, da bodo imenovani ljudje, ki bodo dejansko zagotovili neodvisnost in pluralnost (takšna zakonska čarobna formula ne obstaja), pomeni pa,

da vzpostavlja razmere, v katerih je mogoče dvigniti slovensko pravno-politično kulturo na raven, ki bi sploh lahko omogočila doseči ta cilj. Stari zakon tega ne omogoča.

Za vas nekateri pravijo, da ste bili verjetno sooblikovalec zakona. Imajo prav?

Ena od mojih raziskovalnih tem je tudi ta problematika, saj gre za zelo pomemben del

Pokazali smo, s številnimi citati, da avtorji korporativnega sistema v Nemčiji sami ugotavljajo, da ta ni uspel tako, kot so upali, in da je njegov največji in kronični problem prav vdor politike v RTV.

ustavnopravne stroke. Že pred leti sem opozoril na nepluralnost slovenskih medijev in na nezagotavljanje standardov, ki jih zahteva ustava na tem področju. Konkretno pri oblikovanju zakona nisem sodeloval, sledil pa sem polemiki, ki je spremljala zakon od njegove predstavitve naprej. Ker imam v tujem akademskem okolju na razpolago vso mogočo svetovno literaturo, sem lahko hitro presodil, da je zakon povsem evropski in pomeni velik korak naprej.

Zanimivo je, da je novi zakon podprl tudi Sindikat kulturnih in umetniških ustvarjalcev RTVS. Kot so zapisali, sindikat novi zakon podpira tudi zato, ker meni, da bo zakon o RTVS omogočil bolj profesionalno okolje za opravljanje dela “mnogim odličnim kadrom, ki jih zaposluje”. Drugi no-

vinarji na RTV se vsaj doslej o predlogu niso izjasnili tako natančno kot omenjeni sindikat. Zakaj, menite, je tako?

Ne vem sicer, zakaj se nekateri niso opredelili za zakon. Gotovo imajo za to med drugim osebne razloge. Vem pa, da so nekateri pomembni novinarji podprli spremembe in z dejstvi razgalili prikrito cenzuro. Znan je primer Jožeta Možine. Tudi ko sem zadnjič na Zboru za re-

publiko poslušal npr. g. Sandija Čolnika in druge novinarje, sem dobil potrditev, da ertevejevski vsakdanjik utemeljeno kliče po spremembi.

Po tem, kar ste povedali, sklepam, da se boste referendumu udeležili in glasovali za novi zakon.

Da, prav gotovo se bom referendumu udeležil in glasoval za. To je referendum, na katerem se ne bo odločalo le o sami RTV, ampak, gledano širše, o dvigu pravno-politične kulture na Slovenskem in tudi o vrednotah, kot je nekdo že rekel. Z udeležbo na referendumu in z glasovanjem za zakon bomo Slovenci zavrnili umestitev med t. i. drugorazredne Evropejce, kamor nas želijo stlačiti nekateri domači in tuji “pomembneži”, ki nas kar naprej prepričujejo, da naša demokracija še ni zrela za moderen evropski zakon.

Vida Kocjan

V Galeriji sodobne umetnosti v Celju je na ogled razstava del umetnika, ki pravi, da se zaveda, kako naša kulturna dediščina propada ... Alojz Zavolovšek zagotovo sodi med tiste likovne ustvarjalce, ki so skozi vsa desetletja ustvarjanja vraščeni v domačijsko okolje.

Ciklus nosi naslov Elegija Kozolcem.

Elegija Kozolcem

Res je, da so tovrstni umetniki čedalje redkejši, a so zaradi tega tudi toliko dragocenejši.

Besede o umetniku ...

Alojz Zavolovšek se je rodil leta 1928 v Radmirju, kjer je obiskoval tudi osnovno šolo. Že zelo zgodaj se je začel zanimati za glasbo, ki ga spremlja vse življenje. Po odsluženju vojaškega roka v Beogradu leta 1951 se je vpisal na tamkajšnja Akademijo za likovno umetnost, kjer je leta 1956 diplomiral pri prof. Marku Čelebonoviću. Po vrnitvi v Slovenijo je najprej služboval kot profesor likovnega pouka v Slovenskih Konjicah, leta pa 1975 je sprejel delo kustosa galerije pri Kulturnem centru v Velenju in ga je opravljal vse do upokojitve. Pedagoškemu poklicu se je odpovedal šele zadnja

leta (bil je likovni mentor mnogim posameznikom in skupinam), ko se je dokončno ozavestil, da je akt slikarstva njegova edina lepota sveta. Živi in ustvarja v Mozirju.

Barvna svoboda

Alenka Domjan je v spremnem katalogu k pregledni razstavi zapisala, da so zadnja leta tista, ki v Zavolovškovem opusu s svežimi re-

fleksijami odstirajo prostore, ki jih je avtor dokončno doumel in začutil šele danes, ko se je v polnosti pre-

dal barvni, predvsem pa gestualni svobodi. Domjanova tudi pravi, da ima slikarstvo Alojza Zavolovška specifično problemsko fizognomijo, ki je ni mogoče preprosto poistotetiti z dogajanjem in ne z gibanjem umetniških situacij v slovenskem prostoru. Tudi zaradi tega ne, ker je njegov slikarski opus, ki je nastajal zadnjih pet desetletij, zelo težko oceniti z ustreznim kritičnim instrumentarijem, ki bi se realno spogledoval z obstoječimi stilskimi elementi znotraj posameznih pojavov v kompleksu slovenske umetnosti tega časa.

Novi ciklus

“Nova epizoda in sinteza Zavolovškovega slikarstva se pričinja pravzaprav šele danes, v ciklusu Elegije Kozolcev,” pravi Domjanova. Umetnik namreč čuti, da se mora vrniti in začeti

tam, kjer se logika postopkov spaja z duhovno energijo. Izogniti se je moral vsem skušnjavam, ki so ga nagovarjale k hipnim vzgibom, in počasi, skozi izkušnje slogov, ki jih je v predhodnih desetletjih praktično preizkusil, zrelo in brez predsodkov vstopa v slikarski organizem. Strpno, korak za korakom, v vsaki sliki posebej preverja pikturno materijo, njeno transparentnost in gostoto, ploskovnost in gestualno ogrodje. Slika je postala prostor njegovih misli, v katerem ni več mogoče sklepati kompromisov. Horizontala, ki mu je bila še zadnja opora pred izbruhom, je izginila v procesu gestualnosti.

Alenka Domjan končuje: “Brez strahu, brez skušnjav in brez uporov se umetnik danes prepušča slikarski samozavesti in se pripravlja na monolog tako želene ustvarjalne prostosti.” **B. K.**

Društvo za ureditev zamolčanih grobov v RS,
pododbor Ljubljana – Grčarice,
Ljubljana, Gerbičeva 43/b

Vabilo

Vljudno vabimo vse zainteresirane, da se udeležijo letne spominke slovesnosti za padlimi in pobitimi člani odreda JVvD (Jugoslovanske vojske v domovini), ki so bili likvidirani septembra leta 1943. Spominška slovesnost bo v nedeljo, 25. 9. 2005, ob 11. uri v Mozlju (južno od Kočevja). Poseben avtobus bo udeležence odpeljal s Kongresnega trga v Ljubljani istega dne ob 8.15 zjutraj.

Org. odbor pododbor
Ljubljana – Grčarice,
za pododbor dr. Boris Kravanja

Brezplačni oglas

GOOD VIBERATIONS

107.8 MHz

RADIO VELENJE

www.radiovelenje.com

Naš čas, d.o.o., Kidričeva 2a, Velenje
tel. 03/ 897 50 03, fax: 03/ 5869 263

V ponedeljek je v svojem slogu proslavljaj Cankarjev dom.

Hram slovenske kulture je svojega četrta stoletja zaznamoval s številnimi predstavami.

Praznovanje 25-letnice naše osrednje kulturne ustanove je potekalo v Kidričevem parku, veliki sprejemni dvorani Cankarjevega doma, Dvorani Duše Počkaj, zastekljenem prostoru

Četrta stoletja Cankarjevega doma

kultura

Jubilej Cankarjevega doma

ru v veliki sprejemni dvorani in prvem predverju. Dogodki so se začeli s pozdravnim nagovorom direktorja Cankarjevega doma Mitje Rotovnika.

Dogodki

V sklopu praznovanja so po govoru generalnega direktorja sledili nastopi harmonikarja Mihe Debevc, Cirkusa Buffetto (v sestavi Natalia in Ravil Sultanov), Branka Poto-

čana in harmonikarskega orkestra Glasbene šole Ljubljana Vič-Rudnik z dirigentko Andrejo Kelvišar. Znotraj Cankarjevega doma so predvajali filme o graditvi doma in prireditvah na njegovih odrih, predstavili fotografije Branka Cvetkoviča, posnete v zadržju Cankarjevega doma, razstavili publikacije Cankarjevega doma in zbornik ob njegovi 25-letnici ter plakate za prireditve zadnjih petih let.

Zgodovina

Cankarjev dom je bil zgrajen po zamislih in načrtih arhitekta, urbanista, pedagoga in akademika Edvarda Ravnikarja (1907–1993). Dokončan je bil v nekaj manj kot štirih letih. Takratni slovenski kulturi je zgradba s 13 dvoranami, dvema predverjema, več manjšimi prostori in približno 35.500 kvadratnimi metri koristne površine odprla prostor za napredek predvsem

na področjih glasbene in odrskih umetnosti ter kulturne vzgoje. Na odrih Cankarjevega doma je doslej nastopilo približno 385 tisoč umetnikov. Za prireditve kulturno-umetniškega programa z abonmaji Slovenske filharmonije in Simfonikov RTV so prodali več kot 4,4 milijona vstopnic. Brez vstopnine so si obiskovalci v tem času lahko ogledali več kot 6.000 kulturno-umetniških prireditev. **B. K.**

ODPELJITE ZA **1 SIT**, PRVI OBROK ČEZ 6 MESECEV.*

Ali **1/2** takoj, 1/2 čez eno leto brez obresti.

EOM že od **0%***

SORENTO 2.5 CRDi * **1 SIT** + popust 600.000 SIT

CERATO 1.5 CRDi *

1 SIT + popust 400.000 SIT

Klima naprava, zračne blazine, servo volan, ABS z EBD, električni paket, servo volan, 3 leta garancije, darilo: CD - avtoradio, ...

SPORTAGE 2.0 CRDi *

1 SIT + popust 500.000 SIT

Klima naprava, servo volan, centr. zaklepanje, el. tonirana stekla, ABS z EBD, TCS, zračna blazina, strešni nosilci, 3 leta garancije, ...

CARNIVAL 2.9 CRDi *

1 SIT + popust 560.000 SIT

7 sedežev, avtom. klima naprava, servo volan, centr. zaklepanje, el. stekla in ogledala, pot. računalnik, ABS z EBD, zračne blazine, bočna drsna vrata, ...

Novi K2500 2.5 TCi *

Vozite z B kategorijol!

1 SIT + popust 240.000 SIT

2.5 TURBO DIESEL, 94 KM / nosilnost 1535 kg, keson 311 x 163 x 35,5 cm / nizek prag natovarjanja, Kategorija N1 - d. zaveznici z -20% vstopnega DDV.

KIA KIA MOTORS
The Power to Surprise

1 SIT velja za vozila na zalogi do 31.10.2005 (Cerato, Sportage, Sorento, Carnival, K2500).

Izkoristite neverjetno ponudbo KIA KREDIT & LEASING s posebnim financiranjem. Pri nakupu plačate polov v višini 1 SIT z odloženim plačilom prvega obroka za 6 mesecev. KIA KREDIT & LEASING si pridržuje pravico do odobritve kredita ali leasinga na osnovi bonitete.

www.kia.si ☎ 080 2001 KMAG d.d., Leskovaška 2, Ljubljana, 01/58-43-402

Povprečna poraba goriva od 8,6 do 9,1 l/100 km, emisija CO₂ od 193 do 228 g/km. EOM - 2% (pri 1/2-1/2).

O Dnevih evropske kulturne dediščine, ki že potekajo v številnih evropskih državah, smo v Demokraciji že pisali. Tokrat pa vam predstavljamo izčrpen program, ki se bo v prihodnjih dneh poklonil slovenski kulturni dediščini.

Kulturna dediščina je neprecenljiva in je nikakor ne smemo prezreti. Slovenski Dnevi evropske kulturne dediščine vsako leto pustijo velik pečat v slovenskem kulturnem prostoru in z raznovrstnim dogajanjem kažejo spoštovanje do naše kulturne vsebine. Z začetkom 24. septembra v Piranu bodo organizatorji ponudili bogat program prireditev. Po vsej Sloveniji se bo zvrstilo okrog 100 dogodkov, povezanih z letošnjo temo Nesnovna

Dnevi slovenske kulturne dediščine bodo po vsej Sloveniji ponudili bogat program prireditev.

Nesnovna kulturna dediščina

(neopredmetena) kulturna dediščina.

Odprtje slovenskih Dnevov evropske kulturne dediščine v Piranu se bo začelo s prihodom uglednih gostov, med njimi piranske županje Vojke Štular, na enega od prizorišč, v piranski mandrač. Goste bodo na kraj dogodka pripeljali ljubitelji starodobnih vozil iz Portoroža v svojih jeklenih konjičkih, ki jih bodo nato parkirali na Rokovem trgu. Zbrane naj bi poleg županje nagovorila direktor ZVKDS Janez Kromar in koordinatorka DEKD Damjana Prešeren, odprtje pa bo poživil nastop plesno-akrobatske skupine Flip Piran.

Kultura je več!

Na tiskovni konferenci ob predsta-

vitvi programa so govorili številni strokovnjaki s področja kulturne dediščine. Tako je na primer etnolog Janez Bogataj pojasnil, da je v svetu nesnovna kulturna dediščina opredeljena precej ozko. Slovenija namerava po Bogatajevih besedah v okviru letošnjih dnevov ponuditi več, kot predvideva splošna definicija. Po njegovem mnenju v okvir "duhovne kulture" ali "duhovnega ustvarjanja" spadajo: šege in navade, verovanja, jezik, besedna umetnost, branje, likovno obzorje – ne z estetskega, temveč s funkcionalnega vidika, pevska kultura, glasba, pesi, dramatika in gledališče, prosti čas in zabava, izviri znanja, zdravilstvo, znanja o rastlinskem in živalskem svetu, znanje o vremenu, zgodovinska za-

vest in tehnično znanje. Posebna vsebinska sklopa nesnovne kulturne dediščine zajemata še dediščino avtohtonih etničnih skupin v Sloveniji ter dediščino Slovencev v zamejstvu in po svetu. Mnenje etnologinje Zvezde Koželj je, da je nesnovno kulturno dediščino treba obravnavati v kontekstu razvoja novejšega sistema spomeniškega varstva in leta 2003 sprejete konvencije o nesnovni kulturni dediščini organizacije UNESCO. "Za razliko od materialne kulturne dediščine je tovrstna dediščina izjemno ranljiva, saj se ohranja s posredovanjem, prenašanjem iz roda v rod in dokumentiranjem. Nesnovna dediščina umre, ko umre njen posredovalec." Ker omenjena konvencija še ni prevedena v slo-

venščino in ni ratificirana, je Koželjeva izrazila upanje, da bodo letošnji DEKD vzpodbudili ministrstvo za kulturo, da bo storilo prve korake v tej smeri.

Epilog

Temeljna cilja Dnevov evropske kulturne dediščine sta vzpodbujati zanimanje javnosti za varstvo kulturne dediščine ter javnosti predstaviti idejo o skupnem evropskem prostoru in skupni kulturni dediščini. Slovensko dogajanje se bo sklenilo 1. oktobra in šele potem bo mogoče podati oceno o tem, ali so se približali vodilu dogajanja. Vendar pa je zavedati se kulturne dediščine in opozoriti nanjo že zelo veliko.

Barbara Kavtčičnik

Fotografije: SAFO

"Kultura je več!"

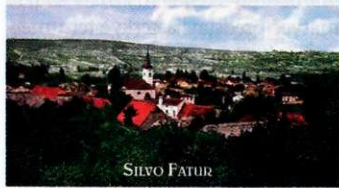

Dogajanje se bo sklenilo 1. oktobra.

Kette – oče in sin

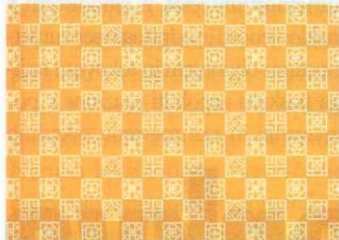
Založba Libris, Koper

Pesnik Dragotin Kette (1876—1899) je v Zagorju na Pivki in bližnji okolici, v Košani in Trnovem pri Ilirski Bistrici, preživel pol svojega kratkega življenja. Rojstni Prem je zapustil še ne štirileten, postal na Colu, potem pa deset let domoval v Zagorju, kjer je učiteljeval njegov oče. Knjiga *Oče in sin in zagorski zvonovi* – avtor **Silvo Fatur** jo je imenoval leposlovnna lepljenka – poskuša oživiti pesnikova otroška in najstniška leta v času od

SILVO FATUR

OČE IN SIN
IN ZAGORSKI ZVONOVI

1880 do 1893, ki jih je preživel v Zagorju. Posebej spremlja svojevrsten odnos med njim in očetom Filipom, učiteljem in kulturnim delavcem v času burnega slovenskega ozaveščanja Notranjske. Besedilo, ki ga je Fatur napisal na podlagi mnogih virov in drugih literariziranih del o Ketteju, je svojevrsten poskus pesnikove biografije in zgodovinska pripoved o tem koščku slovenske zemlje, ki še ni doživel primerne besedne upodobitve.

Arendt in Baudrillard

Založba Apokalipsa

V filozofski zbirki *Aut* je založba Apokalipsa izdala drobni knjizici z besediloma dveh uglednih filozofov 20. stoletja. Knjiga *Kaj je filozofija eksistence?* je ponatis iz leta 1998. V njej se **Hannah Arendt** loteva vpraševanja o filozofiji eksistence prek zapopadenja filozofskih izhodišč Husserla, Kanta, Schellinga, Kierkegaarda, Heideggerja in Jaspersa. Tudi druga knjizica *Duh terorizma* filozofa **Jenana Baudrillarda** je aktualna. Dogo-

dek 11. septembra 2001 je "spektakel" terorja paradoksalno obrnil v teror spektakla, saj je šele zdaj omajal absolutno samogotovost "svetovnega hegemon", ki zapeljuje samega sebe, kot je v spremni besedi zapisal urednik Primož Repar. Gre za zadnje zabrisane ostanke sledi izkoreninjenosti, brezdomskosti, tujosti, sled krvave potlačitve prvinskih občutij, trpinčenj zgodovine, okrutnega gledališča absurda, spektakla našega časa, pravi. Ko beremo knjigo *Duh terorizma*, se našemu pogledu razpre grozljiva dediščina mračne zgodovine neke potlačene zavesti in še bolj potlačenih občutkov. Žal gre še za marsikaj drugega, bi dodali mi.

Fiziki, 5. del

Založba Modrijan

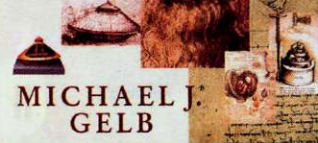
Peta knjiga iz serije *Fiziki* – vseh pet je napisal profesor dr. **Janez Str-**

nad – opisuje delo znanstvenikov, tako ali drugače povezanih z znamenitim fizikom Albertom Einsteinom, ki je pred sto leti objavil nekaj svojih najznamenitejših del, zaradi česar je letošnje leto posvečeno fiziki. To so Michelson, Poincaré, Lorentz, Leonard, Millikan, Wien, Perrin, Smoluchowski, Stark, von Laue, Ehrenfest, Born in Compton. Ob njih so nanizane zgodbe o astronomih in fizikih, ki so prispevali k znanju o svetlobi (Cassini, Romer, Bradley, Young, Fresnel in Fraunhofer), o davnem astronomu Tychu Braheju ter o sporu med Leibnizem in Newtonom glede prvenstva odkritja diferencialnega in integralnega računa.

Postanite ustvarjalni kot Leonardo da Vinci

Sedem korakov do genialnosti

Ustvarjalni

Založba Tangram

Založba Tangram je izdala knjigo *Postanite ustvarjalni kot Leonardo da Vinci*. V njej avtor Michael J. Gelb predstavi sedem vodil za razvoj genialnega razmišljanja. Pri tem se opira na Leonardove zapiske o risanju in izumih ter na njegova znamenita umetniška dela. Vodila – od nenasitno radovednega pristopa do življenja do pripravljenosti sprejeti neznano in paradoks – so zasnovana tako, da jih bralec lahko razvija sam, saj se mu nemudoma zazdijo zelo znana in vzpodbudna. V vsakem poglavju je tudi veliko različnih in zabavnih vaj z razlago, kako jih praktično uporabiti na delovnem mestu, doma in pri vsakdanjih opravilih. S tem ko je ujel bistvo Leonardovega življenja in razumel njegovo genialnost, nas avtor usmeri k odkrivanju in razumevanju naših "brezmejnih" zmognosti.

Matija Majar Ziljski

Inštitut Urban Jarnik

Slovenski narodopisni inštitut Urban Jarnik iz Celovca je v sodelovanju z nekaterimi drugimi ustanovami izdal zbornik z naslovom *Matija Majar Ziljski v češko-slovenskem kontekstu*. Objavljenih je deset prispevkov; med njimi: *Pomen Matije Majarja v slovenski zgodovini* (Stane Granda), *Delovanje Matije Majarja na Koroškem s posebnim ozirom na leto 1848* (Štefan Pinter), *Pogledi Matije Majarja na jezikovna vprašanja* (Teodor Domej), *Narodopisni pogledi Matije Majarja* (Jurij Fikfak), *Idejne prvine Bohoričeve slovnice – konstitutivne prvine slovenske razsvetljenske misli* (Jasna Honzak Jahič), *Slavnostni govor ob blagoslovitvi Majarjevega groba* (Janko Merkač).

Slovenščina 8

Založba Mladinska knjiga

Učbenik za slovenski jezik v osmem razredu osnovne šole z neumetnostnimi besedili je zasnovan v skladu z učnim načrtom in je del celovitega učbeniškega kompleta, napisali pa so ga Milena Čuden, Tatjana Košak in dr. Jerica Vogel. Odlikujejo ga sodobna in živa neumetnostna besedila, tematska povezanost učne snovi, preglednost in sistematičnost. Za lažji prikljik pojmov in tudi za kak nasmešek med učenjem poskrbijo duhovite ilustracije.

Idiomi z deli glave

Cankarjeva založba

Idiom je stalna besedna zveza, ki ima prenesen pomen. Med vsemi takšnimi besednimi zvezami se *Nemško-slovensko-angleški slovar idiomov, ki vsebujejo imena delov glave*, ukvarja predvsem s tistimi, katerih sestavni del so besede, ki zaznamujejo dele glave. V njem torej najdemo izraze, kot so *skočiti si v lase, povesiti nos, škrtati z zobmi, iti v nos* itd. Po svoji funkciji je slovar predvsem učni pripomoček. Ni namreč namenjen zgolj identificiranju idiomov, temveč tudi spoznavanju, razumevanju, učenju in njihovi aktivni

rabi. Zato je urejen po pomenih in vsebinah posameznih besednih zvez. To mu daje dimenzije aktivnega slovarja, ki kot učni pripomoček ustreza načelom sodobne psihologije učenja. Uporabnika pripravi do živahnejšega in samostojnejšega dela. Seveda pa je v njem tudi abecedno kazalo v vseh treh jezikih: nemščini, slovenščini in angleščini.

Celjska Mohorjeva družba je po večletnih pripravah začela objavljati serijo Leksikon cerkva na Slovenskem, vodnike po umetnostni dediščini cerkva na Slovenskem. Namen te edinstvene serije je predstavitev cerkva kot umetnostnih celot na stopnji, na kateri so danes. Izhodišče je v naklonjenosti in odprtosti vsem umetnostnim obdobjem, tokovom in zvrstem.

Popisi posameznih cerkva so v leksikonu dokončno urejeni po dekanijah, kakor so bile določene z zadnjo reformo cerkvenih meja pred letom 2000. Skupino cerkva vsake dekanije uvajata pregled zgodovine dekanije in pregled sakralne umetnosti na njenem območju. Znotraj dekanij so po abecednem redu razvrščene župnije oziroma druge pastoralne enote, znotraj teh pa so opisi cer-

Šmiklavž in Nova Štifta

Leksikon cerkva

kvenih stavb. Popisi cerkva so strukturirani po razdelkih: Lega in tloris, Zgodovina, Zunanjščina, Notranjščina, Poslikava, Oprema. Popis cerkve končuje seznam okrajšanih virov in literature. Vsak popis je opremljen s fotografijo zunanjščine cerkve.

Prvih pet zvezkov

Najprej je v zbirki izšlo pet zvezkov za štiri dekanije: Šempeter, Vipavska, Gornji Grad in Žalec. Od 11 dekanij koprške škofije prinaša leksikon o vipavski dekaniji – zaradi obsežnosti je izšel v dveh zvezkih – opise in barvne fotografije 62 cerkva, navaja 147 umetnikov, umetnih obrtnikov in delavnic, opise 150 oltarjev in vsaj 850 kipov in slik. Leksikon o šempetrski dekaniji prinaša opise in barvne fotografije 23 cerkva, navaja 62 umetnikov, umetnih obrtnikov in delavnic, opise 51 oltarjev in vsaj 350 kipov in slik. Od 28 dekanij mariborske škofije prinaša leksikon o gornjegrajski dekaniji opise in

barvne fotografije 39 cerkva, navaja 74 umetnikov, umetnih obrtnikov in delavnic, opiše 121 oltarjev in vsaj 750 kipov in slik. Leksikon o žalski dekaniji prinaša opise in barvne fotografije 17 cerkva in kapel, navaja 66 umetnikov, umetnih obrtnikov in delavnic, opiše 52 oltarjev in vsaj 400 kipov in slik.

Urednik zbirke je Luka Vidmar, avtorji uvodnih pregledov so dr. Metoda Kemperl, dr. Monika Osvald in mag. Vojko Pavlin, avtorji besedil o posameznih cerkvah pa so Jana Eisenzopf, dr. Metoda Kemperl, Magda Miklavčič Pintarič, dr. Barbara Murovec, dr. Monika Osvald, dr. Helena Seražin in Luka Vidmar.

Urednik Luka Vidmar

Zamisel o pripravi leksikona cerkva, ki bi identificiral in inventariziral nepremično in

premično kulturno dediščino znotraj sakralnih objektov na Slovenskem, se je v Mohorjevi družbi rodila konec osemdesetih let. Projekt sta sprva vodila Matjaž Puc in France Milavec, z nasveti pa je ves čas dejavno sodelo-

Dobrova

val tudi Janez Jeromen. Leta 1997 je vodstvo kot koordinator projekta prevzel Jože Škofljanec. Jeseni leta 1998 se mu je kot koordinatorica umetnostnozgodovinskega dela projekta pridružila Monika Osvald, to pa je konec leta 2001 nadomestila Metoda Kemperl. Februarja 2004 je postal urednik leksikona Luka Vidmar.

Leksikon cerkva na Slovenskem se kot vodnik po umetnostni dediščini cerkva na Slovenskem ne želi omejevati le na starejša umetnostna obdobja in na tradicionalne umetnostne zvrsti, arhitekturo, kiparstvo in slikarstvo, marveč predstavlja cerkve ter umetniška dela in zahtevnejše umetnoobrtne izdelke v njih do današnjega dne. Namen leksikona je namreč predstavitev vseh slovenskih cerkva kot umetnostnih organizmov na stopnji, na kateri so danes, torej kot večplastnih umetnostnih celot. Z izhodiščem v naklonjenosti in odprtosti vsem umetnostnim obdobjem in tokovom knjiga poskuša zapolniti praznine v poznavanju in razumevanju sakralnih

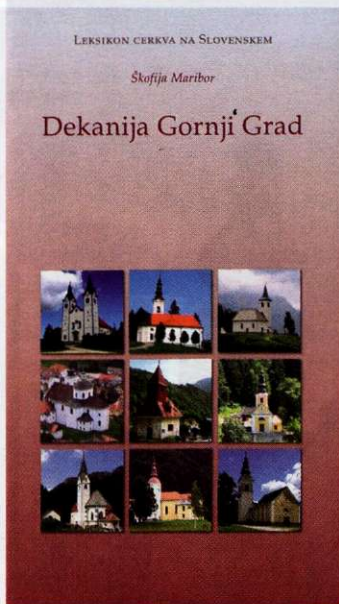
spomenikov na Slovenskem. Leksikon cerkva na Slovenskem predstavlja ohranjeno cerkveno umetnostno dediščino, se pravi obstoječe katoliške cerkve (župnijske oz. vikariatne oz. kuracijske cerkve, podružnične cerkve, samostanske cerkve in kapele) na Slovenskem bodisi v liturgični rabi, bodisi opuščene ali profanirane, vendar z ohranjeno stavbno lupino. Iz pregleda so izvzete hišne in zasebne, torej tudi grajske kapele in kapele v redovnih hišah, razen če nimajo funkcije župnijske oz. podružnične cerkve. Vanj so sprejete pokopališke kapele, zgrajene do konca druge svetovne vojne, mlajše pa ne zaradi zoženja svoje liturgične funkcije in umetnostnega pomena (npr. pokopališka kapela Kristusovega vstajenja na Oljniku, če se pri teh opombah omejimo samo na cerkve dekanije Gornji Grad). V tako zasnovani pregled ne spadajo neohranjene, podrtje ali razvaljene cerkve. Če

je bil pri sestavljanju seznama obravnavanih stavb bistven ta aktualistični kriterij, pa je bil pri njihovem popisovanju ključen umetnostni kriterij. Leksikon namreč podrobneje obravnava izključno umetniške ali vsaj umetnostno zanimive objekte z njihovo opremo, in to ne glede na umetnostni slog, ki mu pripadajo. Iz tega ozira odpadejo opisi utilitarnih in improviziranih (npr. kapela sv. Družine v Robanovem kotu), lesenih arhitektur (npr. kapela sv. Cirila in Metoda na Molički peči), razen če v svojem ostenju ali notranjščini ne skrivajo umetnostno pomembnih delov ali opreme. Prav tako v leksikonu ne spada opis umetnostno nezanimive opreme. Posamezni popisi cerkva navadno ne razlikujejo eksplicitno med umetnostno bolj ali manj pomembnimi spomeniki ali kosi opreme. Ta vidik je izpostavljen v umetnostnozgodovinskem pregledu k vsaki dekaniji, implicitno pa v obsegu opisa, ki je posvečen spomeniku ali kosu njegove opreme. Namen leksikona ni razvrščanje cerkvenih umetnostnih spomenikov po pomenu ali kvaliteti, marveč njihovo čim popolnejše popisovanje, ki bo vzpostavitev takšne hierarhije šele podprlo in omogočilo oblikovanje raznih umetnostnih tipologij.

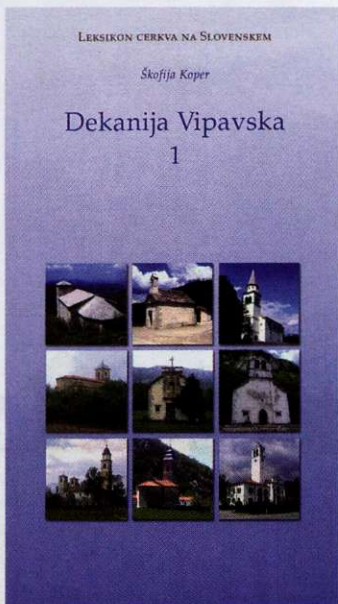
Poudarek na umetnostni zgodovini

Perspektiva leksikona je torej umetnostnozgodovinska. Vsi drugi podatki, podatki zgodovinske, geografske, biografske narave kakor tudi podatki o nekdanji opremi, nekdanjih zavetnikih cerkva in oltarjev, cerkvenih družbah in bratovščinah itd., so pri popisih upoštevani in navedeni samo tedaj, kadar pojasnjujejo ali bi lahko nekoč v prihodnosti pojasnili sedanjo umetnostno dediščino.

Popisi posameznih cerkva so v leksikonu urejeni po dekanijah in župnijah, kakor so bile določene z zadnjo reformo meja pred letom 2000 in kakor so urejene v letopisu Cerkev iz leta 2000. Skupino cerkva vsake dekanije uvajata pregled zgodovine dekanije in pregled sakralne umetnosti na njenem območju. Znotraj dekanij so po abecednem redu razvrščene župnije oz. druge pastoralne

Urednik leksikona Luka Vidmar

Avtorica gesel dr. Metoda Kemperl

enote – vikariati in kuracije. Župnije torej tvorijo posamezna poglavja.

Pod imenom župnije so našteje cerkvene stavbe po vrstnem redu obravnavanja. Poleg imena zavetnika cerkve stojita še oznaka njenega statusa (npr. ž. c., p. c.) in ime kraja, v katerem stoji. Popisi cerkva so znotraj župnij, tj. poglavij, razvrščeni glede na cerkvenoupravno ureditev, npr.: župnijska cerkev, podružnična

cerkev, pokopališka kapela, samostanska cerkev, samostanska kapela. Znotraj posamezne vrste – v večini primerov gre za skupine podružničnih cerkva – so objekti razvrščeni po abecednem redu krajev, v katerih stojijo, znotraj istega kraja pa po abecednem redu imen svojih zavetnikov. Pri nekaterih cerkvah se je izkazal za problematičnega njihov status, ker se je spreminjal oz. je bil nejasen,

saj je npr. nihal med podružnično cerkvijo in kapelo. V takšnih primerih so se avtorji v odklonu od veljavnega letopisa zanesli na tradicijo ali na posvet z župnikom. V omenjenih začetnih seznamih cerkva, obravnavanih v okviru ene župnije, je poleg cerkve navedeno uradno ime kraja, v katerem cerkev stoji oz. pod katerega spada, v oklepaju pa je prostor za drugačno, po tradiciji uveljavljeno krajevno, ledinsko ali ljudsko ime, ime zaselka, mestne četrti, hriba ipd. Cerkvi Device Marije v Novi Štifti in sv. Franciška Ksaverja na Stražah na primer spadata administrativno pod Tirosek oz. Radmirje, zato sta v začetnem seznamu najprej navedena ta dva kraja, nato pa šele zaselka. V samih naslovih popisov ima po drugi strani prednost tradicionalno uveljavljeno krajevno ime, ki je običajno pojasnjeno v prvem stavku popisa. Popisi cerkva so enako strukturirani.

Legat, tloris, zgodovina

V tem razdelku so podatki o kraju, na katerem je bila postavljena cerkev, in urejeni okolici, ki ji pripada, npr. o obzidju, zunanjih portalih, stopniščnih dostopih itd. Pojasnjeni sta tudi orientacija cerkve in z njo povezana razpostavitev stavbnih teles – tloris. Cerkev, usmerjena proti vzhodu, je označena kot “pravilno orientirana”. Ti podatki so pogosto zelo povedni za stavbno zgodovino, ki sledi.

Na tem mestu je obrazložena zgodovina čerkve, pri čemer so v ospredju podatki o stavbni zgodovini, večjih prezidavah in prenovah. Čisti zgodovinski podatki (prva omemba, posvetitev, spremembe statusa cerkve, cerkvenoupravne spremembe itd.) so navzoči predvsem zaradi svoje dragocenosti pri sklepanju na umetnostno zgodovino objekta. Imena posvetiteljev so navedena le do konca 18. stoletja, razen če ne gre za osebe, ki so zgodovini in umetnosti neke cerkve vtisnili globlji pečat, na primer bl. Anton Martin Slomšek. Takšni zgodovinski podatki bodo lahko pomembni tudi v prihodnje pri raziskovanju stavbne zgodovine, določanju vira umetnostnega vpliva, identifikacije rok posameznih umetnikov, razbiranju razlogov za olepšave in

Iščemo zunanje sodelavce.

ki želijo sodelovati na področju pridobivanja novih naročnikov revije *Demokracija*.

Za dober zaslužek pokličite 01/43 45 463.

tednik **DEMOKRACIJA**

» preнове itd. Manjše obnove, ki niso vidneje posegle v umetnostni organizem stavbe, niso omenjene, večje (npr. obnova cerkve sv. Gervazija in Protazija v Rovtu pod Menino) in tiste, ki so jo obogatile s kakovostno novo opremo, pa so. V tem razdelku je seveda letnica oz. obdobje postavitve sedanje cerkve oz. njen stavbni slog, če pa je stavbna zgodovina bolj zapletena in je bila stavba zgrajena v več fazah, so natančno pojasnjene posamezne stopnje gradnje.

Zunanjščina in notranjščina

Tu je opis cerkvene zunanjščine. Na prvem mestu je oznaka tipa arhitekture oz. pri bolj konvencionalnih arhitekturah opis oblike stavbnih teles, torej ladje, prezbiterija in stranskih prostorov. Sledi opis umetniško oblikovanih delov in detajlov zunanjščine, npr. glavne fasade, stranskih sten oziroma fasad, portalov, reliefov, venčnih zidcev ali konzolnih vencev, šivanih robov. Pod opis zunanjščine spadajo tudi freske, ki so naslikane (npr. freske na severni steni ž. c. Marije Snežne v Solčavi), oziroma slike in kipi, ki so pritrjeni na zunanjih stenah cerkve (npr. gotski sklepniki, vzdani v ostenje prezbiterija ž. c. sv. Petra v Bočni). Talni zidci so omenjeni, če so oblikovno zanimivi ali če pripadajo starejšim slogovnim obdobjem, npr. gotiki (ž. c. v Solčavi), oz. če obstaja verjetnost, da so starejši. Običajno zaporedje opisa zunanjščine, ki pa se lahko spremeni ob npr. legi zvonika pred glavno fasado, je: glavna fasada, ladijske stene oz. stranski fasadi, stene prezbiterija, zvonik, streha. V primeru zapletene stavbne zgodovine, npr. pri ž. c. na Ljubnem pri Savinji, je lahko opis urejen po kronološkem in ne prostorskem načelu. Naslikani šivani robovi so v opisih označeni samo kot "šivani robovi", pri kamnitih in zidanih robovih ali robovih, oblikovanih v ometu, pa je material izrecno omenjen. Okenski okvirji so omenjeni ali opisani le, če pripadajo starejšim slogovnim obdobjem (npr. romaniki, gotiki, zgodnjemu baroku) in je mogoče iz njih sklepati na stavbno zgodovino ali pa če so slogovno razvitejši oz. oblikov-

Prevalje

no zahtevnejši (npr. štukirani okvirji p. c. sv. Janeza Krstnika v Šentjanžu, neogotska okna p. c. sv. Nikolaja v Šmiklavžu). Polkrožno zaključeni vhodi v zvonice so opredeljeni samo kot "vhodi", medtem ko so npr. redkejši šilastoločni vhodi (zvonik pri cerkvi sv. Mohorja in Fortunata v Gornjem Gradu) označeni kot takšni. Oboki zvonice niso posebej označeni, če gre za prevladujoči tip križnega oboka. Oblika strehe na zvoniku je zaradi posebnosti vedno opisana, medtem ko sta material in oblika strehe nad osrednjo cerkveno

stavbo omenjena le, če sta zgodovinsko oz. umetnostno zanimiva, npr. v primeru strehe iz skodel na p. c. sv. Gervazija in Protazija v Rovtu pod Menino. Če je mogoče na katerem koli delu zunanjščine razbrati letnico, napis ali kronogram, pomemben za stavbno zgodovino, je na njegovo vsebino in pomen opozorjeno v razdelku Zgodovina ali pa sproti. Isto velja za napise in letnice v notranjščini, na freskah in na opremi. Pri umetnostno pomembnejših arhitekturah, kakršni sta cerkev sv. Franciška Ksaverja na Stražah in cerkev sv. Mohor-

ja in Fortunata v Gornjem Gradu, je opis zunanjščine seveda obsežnejši.

Opis notranjščine obsega razporeditev prostorov, členitev sten, lociranje stenskih niš, tip oboka ipd. V ta razdelek spadajo tudi drugi sestavni deli stavbne lupine, npr. štuk, tlak, če je umetniško oblikovan, nagrobne plošče v tlaku itd. Opis se navadno začne v središču cerkve, to je v ladji, se nato nadaljuje v prezbiteriju in kapelah, končuje pa z opisom pevskega kora in stranskih prostorov, npr. zakristije, krstilnice. Polkrožen slavalok je označen kot "slavalok"; oblika njegovega loka je opredeljena le, če je šilast, potlačen ipd.

Poslikava in oprema

V posebnem razdelku je opisana poslikava notranjih obokov in sten. Opis se po načelu pomembnosti običajno začne v prezbiteriju in nadaljuje v ladji in kapelah. V nekaterih primerih, kjer je zgodovina poslikav zapletena, npr. v solčavski cerkvi, je lahko zaporedje kronološko in ne prostorsko. Opis razvršča freske v poljih na ladijskem oboku vedno od prezbiterija proti vhodu, razen če ni drugače navedeno.

Opis opreme se tako kot opis poslikave ravna po načelu pomembnosti prostora in kosa opreme, kar pomeni, da se pomika od prezbiterija proti vhodu. Najprej je na vrsti veliki oltar, nato spremljevalna oprema v prezbiteriju, npr. kustodija, daritveni oltar, ambon, slike in kipi. Sledita opis stranskih oltarjev in prižnice v ladji ter opis opreme v kapelah. Po tem je navadno opredeljena še preostala oprema v ladji: razpela, slike, kipi na konzolah, križev pot ipd. Naslovi kipov in slik so pisani z veliko začetnico (slika Obglavljenje sv. Pavla, Sv. Pavel na oboku), pri posredni opredelitvi vsebine pa velika začetnica ni potrebna ("slika sv. Pavla", "naslikan je sv. Pavel"). Z veliko začetnico se seveda začenjajo tudi imena svetih oseb in bitij (npr. Sv. Duh) in njihova sopomenska poimenovanja (npr. Devica, Dete, Srce Jezusovo). Pri naštevanju kipov na oltarjih oz. v kako drugače povezanih skupinah so imena upodobljenih svetnikov navedena od leve pro-

Žiri

Šmihel nad Laskim, zadaj sv. Katarina na Kuretne

Sv. Jakob v Koprivni

ti desni, razen če ni drugače navedeno. Opis opreme seveda ne vsebuje standardnih atributov na slikah in v kipih upodobljenih svetnikov ali personifikacij in podrobnih ikonografskih opisov umetnin, zato je pri identifikaciji priporočljiva uporaba dodatne literature. Isto velja za biografske podatke umetnikov, naročnikov, donatorjev in drugih oseb, čeprav vsebujejo pogosto tehtne podatke o njih umetnostnozgodovinski pregledi k vsaki dekaniji. Če so oltarji in kipi leseni in polihromirani, to ni posebej navedeno. Material in eventualna polihromacija sta navedena samo v primeru, če gre za izdelke iz kamna, marmorja, mavca, štuka lustra, betona itd. Kipi so izdelani v istem času in iz istega materiala kakor oltar, na katerem stojijo, razen če ni drugače navedeno. Na koncu razdelka je opisana oprema v stranskih prostorih, največkrat v zakristiji in v predverju. Poleg že omenjenih umetniških del spada v skupino opreme tudi kvaliteten kamnoseški okras, npr. krstni kamni, kropilniki in umival-

niki, dislocirane nagrobne plošče, in dela umetne obrti, če so umetnostno zanimiva oz. če obstaja možnost, da bodo v prihodnosti postala predmet preučevanja umetnostne zgodovine, npr. podobarska dela iz 18. in 19. stoletja, kipi južnotirolskih rezbarskih delavnic, rezljane oz. oblikovno zahtevnejše zasnovane klopi, spovednice in orgelske omare. Kadar je pohištvo izdelano iz lesa, to ni posebej navedeno, kadar pa je navzoč kak drug, plamenitejši material, pa je. Kar se tiče občasne cerkvene opreme, npr. bander in procesijskih križev, so popisani le tisti kosi, ki so razstavljeni v cerkvi postali del njene stalne opreme, npr. uokvirjena bandera, pritrjeni procesijski križi ipd. Vsekakor popisi upoštevajo opremo vseh obdobj, tudi zadnjega stoletja, kriterij pa je vselej isti – umetnostni. V tako zastavljeno kategorijo opreme zvonovi niso bili vključeni. Iz drugih razlogov – na željo varuhov cerkva in iz bojzani pred čedalje pogostejšimi krajami – je bil izpuščen popis cerkvenega posodja in drugih zlatarskih izdelkov.

Na koncu vsakega popisa sta kratica avtorjevega imena in datum zadnjega obiska cerkve oz. izdelave popisa na terenu. Natančna kronološka opredelitev opisov je pomembna zato, ker se lahko stanje cerkvenih objektov hitro spremeni, tistih v liturgični rabi zaradi pogostih prenov in preureditev, opuščeni in odmaknjeni zaradi izpostavljenosti vandalizmu in krajam, tistih v zasebni lasti pa zaradi pomanjkanja strokovnega nadzora nad spreminjanjem zunanjsčine in notranjsčine. Vsak popis cerkve je opremljen s fotografijo zunanjsčine cerkve, ki jo je posnel Peter Kozin.

Knjigo sklepajo seznam razvezanih kratic nahajališč virov in seznam virov literature po abecednem redu, seznam splošnih kratic in kazala: kazalo umetnikov, umetnih obrtnikov in delavnic, kazalo drugih oseb, kazalo zavetnikov cerkva, kazalo zavetnikov oltarjev in ikonografsko kazalo. Zasnovano kazalo določa sistematičen pristop do umetnostnega gradiva, ki omogoča pregled nad umetniki, nad osebami, povezanimi z zgodovino cerkva (naročniki, donatorji, posvečevalci ipd.), nad zavetniki cerkva in oltarjev in nad ikonografskimi različicami, ki se pojavljajo v cerkveni umetnosti obravnavane dekanije. **V. M.**

Viri in literatura

Posamezen popis cerkve končuje seznam okrajšanih virov in literature, ki jih je pisec uporabljal, razvrščenih po abecednem redu primkov avtorjev oz. naslovov del. Razdelek ni zamišljen kot popolna bibliografija obravnavane cerkve, marveč kot selekcija znanstvenih in strokovnih del, ki so priporočena tudi za nadaljnje raziskovanje.

FESTIVAL
RITEM DUHA

VELIKA DVORANA
SNG MARIBOR

1. 10. 2005
OB 19.00

www.ritemduha.net

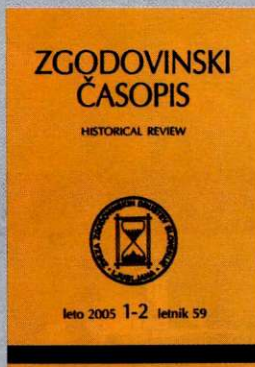
Radio Ognjišče v Beli krajini na frekvenci 92,8 MHz

Radio Krka
106.6 MHz

Zgodovinski časopis

Zveza zgodovinskih društev Slovenije je pohitela in prvi zvezek *Zgodovinskega časopisa* (št. 1–2) je že izšel.

Objavljenih je deset razprav: *Zgodovinski in literarni pomen rokopisa z "Brižinskimi rokopisi"* (Dieter Kudorfer), *Revizija kronologije cerkvenih dostojanstvenikov na Primorskem* (Darja Mihelič), "... *hab ich teutsch und windisch gelernnet ...*" *O poreklu in kulturnih koreninah Žige Herbersteinina* (Marija Wakounig), "*Človek ni reven zato, ker ničesar nima, temveč zato, ker ne dela.*" *Spreminjanje odnosa do revščine v Rusiji (18. — 20. stoletje)* (Ludwig Steindorff), *Slovaški politični tisk o Slovencih med obema vojnama* (Tone Kregar), *Slovenski nacionalni interes v gospodarstvu do druge svetovne vojne* (Žarko Lazarevič), *Slovenska ljudska stranka v vladi Antona Korošca — ratifikacija Nettunskih konvencij* (Mateja Ratej), *Banovinska konferenca Jugoslovanske nacionalne stranke leta 1937 v Ljubljani* (Darko Friš), *Mitološke razsežnosti bloškega smučanja in konstrukt stereotipa o smučanju kot slovenskem nacionalnem športu* (Borut Batagelj), *Metodična struktura izpitnih priročnikov za zgodovino v Sloveniji, Franciji in Veliki Britaniji* (Danijela Trškan).

Vovkov simpozij v Rimu

Lani septembra je v Rimu potekal 22. simpozij, ki je bil namenjen nadškofu Antonu Vovku.

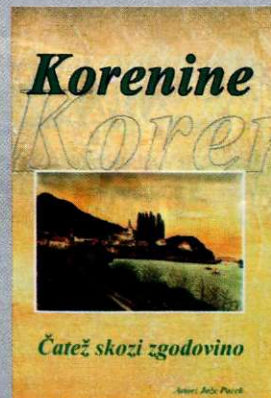
Prispevke, 32 jih je, je zdaj Mohorjeva družba iz Celja izdala v zajetnem zborniku. Naj jih omenimo: *Vovkov rod* (Tadej Jakopič), *Študijska in kaplanska leta Antona Vovka* (Bogdan Kolar), *Anton Vovk – kaplan in župnik v Trziču* (Roman Starc), *Anton Vovk – rektor semenišča* (Franc Oražem), *Imenovanje in posvečenje Antona Vovka* (France M. Dolinar), *Po sledih pastirskega pisma iz leta 1945* (Janez Markoš), *Vovkova zaslivanja* (Blaž Otrin), *Odnos KPS/ZKS do Cerkve* (Metod Benedik), *Škof Vovk v dokumentih Verske komisije* (Damjana Krivec), *Odnos med Antonom Vovkom in CMD* (Marija Čipić Rehar), *Škof Vovk, povojni procesi in /.../ načrt Udbe* (Tamara Griesser-Pečar), *Zažig škofa Vovka v Novem mestu* (Stane Granda), *Vovkovi pastoralni poudarki* (Rafko Valencič), *Vovkova pastirska pisma* (Ciril Sorč), *Vovkove vizitacije in birme* (Tone Krampač), *Vovkove pridige in odmevnost pri poslušalcih in Vovkova skrb za katehetski pouk* (A. Slavko Snoj), *Vovkova skrb za duhovne poklice* (Marjan Turnšek), *Nadškof Vovk in njegova skrb za duhovnike* (Franc Vrhunc), *Škof Vovk in njegova skrb za redovnike* (Jasna Kogoj), *Vovkova skrb za stolni kapitelj* (Vinko Prestor), *Vovkova skrb za Teološko fakulteto* (Bogdan Dolenc), *Škof Vovk in Oznanilo* (Marijan Smolik), *Škof Vovk in Cerkev na Primorskem* (Franc Kralj), *Vovk in (nad)škofija* (Matjaž Ambrožič), *Vovkovi sodelavci na ordinariatu* (Andrej Saje), *Vovk in Držecnik* (Vinko Škafar), *P. Anton Prešeren — delegat škofa Vovka* (Marko Benedik), *Vovkova skrb za obnovo cerkva* (Leon Debevec), *Vovkov beatifikacijski postopek* (Ivan Merlak).

Čatež skozi zgodovino

Krajevna skupnost Čatež ob Savi je izdala knjigo *Korenine Čatež skozi zgodovino*.

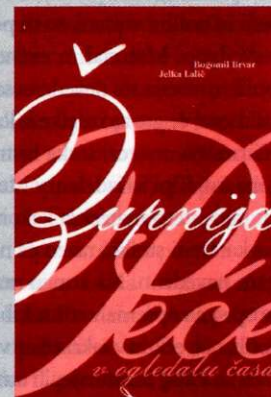
To je v letu dni že druga knjiga čateškega župnika **Jožeta Packa** (lani je izdal *Zvezde pod Cirnikom*). Čatež je nastal na ožini med reko Savo in obronki Gorjančev. V preteklosti, ko še ni bilo jeklenih kornjčkov, mu je strateška lega koristila, danes pa mu je v škodo. Že leta 1957 je skozi kraj zarezala takratna avtocesta, prav pred kratkim pa še bolj moderna avtocesta in domačini se bojijo, da kraj zaradi tega ne bo več zanimiv za življenje. O vsem tem piše in razmišlja župnik Pacea. Uvodoma (*Kamena in bronasta doba, Doba Ilirov in Keltov, Doba Rimljanov, Čateški grič, Šentviška gora s sv. Vidom, Zgodnji srednji vek*) kar precej pozornosti namenja bogatim arheološkim ostalinam. Tri poglavja (*Cistercijski samostan v Straži, Preminuli grad in Svetna moč Čateža*) posveča srednjemu in začetku novega veka. V krajšem poglavju *Dogajanja v novem veku* piše o Čateškem dvorcu in usodi Auerspergov. Sledi obširnejši del, namenjen cerkveni zgodovini: najprej župnijski cerkvi sv. Jurija in duhovnikom na Čatežu. Tudi zgodovini znamenitih Čateških toplic je namenil precej pozornosti. Med pomembnimi osebnostmi je prikazal narodnega buditelja dr. Radoslava Razlaga, trgovca Josipa Uršiča, pravnika dr. Andreja Vebleta, slikarja Vlada Lamuta in izobraženega kmeta Franca Zevnika. Več pozornosti je namenjene življenju med obema vojnama, problematiki izgnancev, obema gostilnoma, družabnemu življenju, času po drugi svetovni vojni in avtocesti. Knjiga je bogato ilustrirana.

Župnija Peče v ogledalu časa

Župnija Peče leži v Moravški dolini in s 328 prebivalci spada med manjše. Zdaj so izdali zajetno knjigo o njeni zgodovini.

Le sosednje župnije Vače jo upravlja župnik Janez Zaletel. Pred enim letom je župnijski pastoralni svet **Bogomila Brvarja in Jelko Lalič** določil za pripravo knjige o zgodovini župnije in po enem letu je ta že izšla. Uvodoma je pogled usmerjen v daljno preteklost in zanimivosti o izvoru nekaterih imen krajev (Peče so bile še v 19. stoletju Peč). Drugo poglavje obravnava ustanovitev beneficija in vikariata in leta 1862 župnije. Kar precej prostora je namenjena duhovnikom, predvsem dvema med njimi, Francu Pircu (1820—1829), znamenitemu sadjarju, in Alojzu Pecku (1939—1963). Sledijo predstavitve obeh cerkva, praznikov, kapelic in znamenj ter župnišča in župnijskega gospodarstva. Decembra 1943 so partizani tako kot mnogokje na Moravškem tudi v Pečah požgali župnišče in šolo, kar je pustilo dolgotrajne posledice. Najprej obnova župnišča v težkih povojnih letih, nato zaradi napada lesne gobe spet obnova leta 1972 in porušenje ter zidava novega župnišča v letih od 1995 do 2003. Danes sta obnovljeni obe cerkvi, pozidano je novo župnišče, predani župljani pa so zdaj dobili še lepo knjigo o svoji župniji.

Regionalna Televizija posebnega pomena
izija posebnega pomena

Meljska cesta 34, 2000 Mb

Informacije za katerimi stojimo!

Marketing: 02/ 234 55 61

www.rts-tv.com

RADIO JE UHO, S KATERIM SLIŠIMO SVET!

ŠTAJERSKI VAL

VEČ KOT 50 LET PRIJATELJSKE BLIŽINE

www.radiodur.si

Nismo največji, nismo najboljši, nismo najlepši
in nismo najbolj trapasti.

01 / 520 5000

Kurilno olje je
lahko cenejše!

RAVNO
PRAV

HLADNO

TOPLO

PETROL

Skupaj s podjetji Viessmann, Seltron in Klima Petek vam ponujamo udobje toplote in prijetnega hladu skozi vse leto. Z nakupom njihovih izdelkov si zagotovite popuste ob nakupu kurilnega olja. Več informacij na www.petrol.si.

KURILNO OLJE
EVROPSKE KAKOVOSTI
080 22 66

Trk s tehnologijo

Trojica elitnih pilotov je bila izbrana, da ustavi letalo, programirano za ubijanje. Njihova naloga je toliko težja, saj z letalom, ki je ušlo vojaškemu nadzoru, upravlja umetna inteligenca.

V bližnji prihodnosti vojska razvije letalo, ki ga vodi umetna inteligenca. Da bi slednjo naučili pravih vojskovanja, jo vključijo v enoto izvrstnih pilotov Bena, igra ga Josh Lucas, Kare (Jessica Biel) in Henryja (Jamie Foxx), čeprav seveda niso preveč navdušeni nad najnovejšim članom, ki jih utegne nekoč zamenjati. Njihovi pomisleki so upravičeni, ko se umetna inteligenca odlo-

či ravnati po lastni presoji, zaradi česar je ogrožen svetovni mir. Visoko nad oblaki se tako začne igra mačke z mišjo med ljudmi in roboti.

V Nevidnem bojevniku so vojaški piloti Ben Gannon, Kara Wade in Henry Purcell del tesno povezane elite divizije preizkusnih pilotov, ki letijo v bojnih letalih, ki so strogo varovana skrivnost in jim rečejo preprosto taloni. So najboljši med najboljšimi in se tega tudi zavedajo. Potem pa jim njihov nadrejeni George Cummings (Sam Shepard) predstavi novega sodelavca – posebno napravo, umetno inteligenco UCAV (Unmanned Combat Aerial Vehicle, bojno letčevo vozilo brez moža) z vzdevkom Edi.

Čeprav Benu ni posebej pogodu, ko mora "iz vojne enačbe izločiti clo-

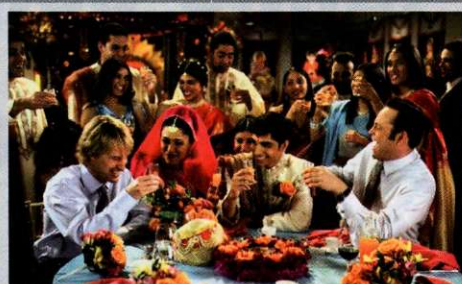
STEALTH

Režija: Rob Cohen
Scenarij: Rob Cohen, W.D. Richter
Produkcija: Mike Medavoy, Laura Ziskin, Neal H. Moritz
Igrajo: Josh Lucas, Jessica Biel, Jamie Foxx, Sam Shepard, Joe Morton, Richard Roxburgh, Ian Bliss, Megan Gale, Ebon Moss-Bachrach
Premiera: 29. 9. 2005
Distribucija: Continental film

veškega pilota", Cummings ukaže ekipi, naj svojo prvo pravo nalogo izvede s pomočjo Edija. Na njihovo presenečenje se Edi sijajno izkaže in tarčo uspešno uniči. Ob vrnitvi v bazo na krovu letalonosilke U.S.S. Carl Vinson Edija zadene strela. Njegovi možgani se razširijo bolj, kot si je njegov oblikovalec sploh kdaj predstavljal. Kljub Benovim in

Henryjevim zadržkom se Cummings odloči, da je Edi pripravljen, da se ekipi znova pridruži v zraku.

Na naslednji misiji proti kitajskemu samodržcu, ki ima v rokah jedrsko orožje, imajo z Edijem še več težav. Ben meni, da je napad preveč tvegan, in se odloči, da ga ne bodo izvedli. Edi se ukazom upre in vseeno izvede napad. Nevarnost

Lovci na družice

Prijatelja Jeremy in John imata rada zabavo in ženske, oboje pa najlaže dobita na porokah, ki jih redno obiskujeta, četudi nepovabljena.

Na poroki vplivnega finančnika pa se John zares zaljubi v nevestino sestro in s tem prekrši skrivni kodeks lovcev na družice. V tej komediji sta John Beckwith, igra ga Owen Wilson, in Jeremy Grey (Vince Va-

ughn) poslovna partnerja in prijatelja od malih nog, ki imata edinstven konjiček – nepovabljena hodita na poroke. Ne glede na etnično pripadnost slavljencev – naj bodo Judi, Italijani, Irci, Kitajci – pa

se karizmatični in očarljivi duet vedno izmisli prepričljivo zgodbo za vse radovedne goste, vedno pa sta tudi v središču pozornosti. Striktno se držita svojih preizkušnih pravil glede obiskovanja porok in se tako gibljeta okoli žensk, ki jih vzburi že sama misel na poroko.

Jeremy kmalu izve, da se bo poročila hči finančnega ministra Willi-

je še toliko večja, ko se Edi odloči izpeljati tajno misijo, ki bi, če bi bila uspešna, lahko privedla do armagedona svetovnih razsežnosti. Tega lahko prepreči samo Ben.

Prevlada umetne inteligence

Zadnja leta je scenarist in režiser

ama Clearyja in njegove žene Kathleen, kar bo brez dvoma dogodek leta. Ko se končno pretihotapita na poroko, John in Jeremy hitro opazita družici Claire in Glorio Cleary.

Jeremy izpili svoj načrt zapeljevanja Glorie do popolnosti, Johnovo spogledovanje s Claire pa nepričakovano zmoti njen naduti fant Sack. John se do ušes zaljubi v Cla-

Rob Cohen razmišljal, da bi posnel film o vojaških pilotih, in to na način, ki ga na velikem platnu še nismo videli. "Bil sem prepričan, da lahko ustvarimo napeto izkušnjo v zraku," pravi Cohen. Tematsko Nevidni bojevniki pripoveduje o vojni in tehnologiji, in kar je po Cohenovih besedah prav tako pomembno, o tehnologiji kot o otroku, ki smo ga ustvarili, o tem, kaj se zgodi, ko otrok preseže svoje sposobnosti. "Kakšne bodo posledice, ko bodo računalniki postali pametnejši, hitrejši, ustvarjalnejši in samozadostni?" se sprašuje. "Če imajo nadzor nad našo energijo, imajo nadzor nad našim komunikacijskim sistemom in našim vojaškim sistemom. Kaj se zgodi, če se v svoji evoluciji odločijo uveljaviti svobodno voljo?"

ire, zato prepriča Jeremyja, da prekršita pravila in sprejmeta povabilo na podaljšano zabavo v hiši družine Cleary. V njihovi razkošni obalni hiši se prava zabava šele začne. John in Jeremy doživita prav komične nezgode v čudni družini Cleary, prav tako pa spoznata nekaj novega o ljubezni in odnosih. **Monika Maljevič**

WEDDING CRASHERS

Režija: David Dobkin
Scenarij: Steve Faber, Bob Fisher
Produkcija: Peter Abrams, Robert L. Levy, Andrew Panay
Igrajo: Vince Vaughn, Owen Wilson, Rachel McAdams, Christopher Walken, Will Ferrell, Isla Fisher
Premiera: 22. 9. 2005
Distribucija: Ljubljanski kinematografi

na kratko

Dobrih 70 let po svojih največjih hollywoodskih uspehih bo **Shirley Temple** prejela nagrado za življenjsko delo. Danes 77-letna igralka, ki je zaslovela kot otroška zvezdnica in kasneje kot veleposlanica Združenih držav Amerike, bo nagrado prevzela 29. januarja na slovesnosti v Los Angelesu. Kot bleščeča umetnica in zvesta državna uslužbenka je Shirley Temple živela "izjemno upoštevanja vredno" življenje, je izbiro utemeljila predsednica zveze SAG Melissa Gilbert. Podobno priznanje so od leta 1962 med drugimi prejeli Gregory Peck, Frank Sinatra, Katharine Hepburn, Elizabeth Taylor in Clint Eastwood. Shirley Temple, ki jo je pri štirih letih pri pouku plesa odkril eden od lovcev na talente, je bila vse od leta 1935 več let najmočnejši hollywoodski magnet. Pri šestih letih se je igrala s častnim oskarjem. Med njene največje uspehe sodijo filmi *The Littlest Rebel*, *Wee Willie Winkie*, *Stand Up and Cheer!* in *Poor Little Rich Girl*. V politiko je igralka vstopila kot angažirana republikanka. Ameriški predsednik Richard Nixon je Shirley Temple konec 60. let postavil za ameriško predstavnico v ZN, njegov naslednik Gerald Ford pa jo je kot veleposlanico ZDA poslal v Gano. V času Georgea Busha st. je Shirley Temple leta 1989 postala veleposlanica ZDA v tedanji Čehoslovaški.

Ameriški avtor dokumentarcev **Michael Moore** (*Fahrenheit 9/11*) namerava posneti film o spornem vodenju reševalnih akcij ameriškega predsednika Georgea Busha ob katastrofalnem orkanu v južnih državah ZDA. Novico je v ponedeljek povzela spletna stran "imdb.com". Dobitnik oskarja in družbeni kritik se namerava tokrat lotiti ameriškega predsednika zaradi njegovega slabega vodenja v kriznih razmerah in njegovih političnih odločitev v minulih letih. Za *New York Daily News* je Moore dejal, da je bilo uničenje ameriške zalivske obale posledica človeške napake: "Naša dežela je v zelo ranljivem stanju. Napovedujejo se novi orkani, vojne in druge nesreče, skupina lenobnih samozadovoljnih norcev pa še naprej nenehno uprizarja šov."

Stephanie Stumph, hči igralka in kabareta Wolfganga Stumpha, krepko stopa po očetovih stopinjah. Od tega tedna namreč 21-letna igralka skupaj z Vanesso Redgrave, Maximilianom Schellom in Sebastianom Kochom snema televizijski film v dveh delih z mednarodno zasedbo *Die Mutschelsucher* (Iskalec školjk). Film bodo posneli po knjigi Rosamunde Pilcher, in sicer v okolici Windsorja v Cotswoldsu, v Cornwallu in na Mallorci, so v ponedeljek sporočili s televizije ZDF. Datum predvajanja filma še ni določen. Televizijskim gledalcem je Stephanie Stumph znana iz filmov svojega očeta iz serije *Stubbe*. V filmu, ki ga zdaj snemajo, 64-letno Penelope Keeling (Vanessa Redgrave), polno življenja, lažji infarkt vrže iz tira. Ima občutek, da se je znašla na življenjskem razpotju, zato sprejme povabilo svoje hčere Olivie (Victoria Smurfit), ki skupaj s svojim prijateljem Cosmom (Sebastian Koch) in njegovo hčerjo Antonio (Stephanie Stumph) živi na Ibizi. Antonio in Penelope takoj poveže globoka simpatija.

EVJ
ELEKTROPROM d.o.o.

Loke 22
1412 KISOVEC
tel.: 03 56 57 150
fax: 03 56 71 488

www.elektroprom.si

- ◆ projektiranje strojnih in elektro instalacij in geodetske storitve
- ◆ bar sedmica
- ◆ lokalna televizija ETV
- ◆ trgovina EVJ Center
- ◆ elektroinstalacije
- ◆ centralne kurjave, vodovod, plinske instalacije
- ◆ kabelsko komunikacijski sistemi
- ◆ grafitne ščetke
- ◆ tiskana vezja
- ◆ delovni stroji in nizke gradnje

PETEK,

23.9.2005

Slovenija 1

6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	POROČILA (VPS 07.00)
7.05	DOBRO JUTRO
8.00	POROČILA
8.05	DOBRO JUTRO
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	PODGANA NA KROVU,
9.20	KRATKI IGRANI FILM EBU
9.20	ENAJSTA ŠOLA, ODDAJA ZA RADOVEDNEŽE
9.50	RISANKA
10.05	PRISLUHNI MO TIŠINI
10.35	Z VAMI
11.25	DRUGA GENEZA,
11.25	FRANCOSKI DOKUMENTARNA SERIJA, 3/7
12.15	OSMI DAN
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
13.15	REFERENDUM: ZAKON O RTV SLOVENIJA, PON.
15.00	POROČILA, PROMET (VPS 15.00)
15.05	MOSTOVI - HIDAK (VPS 15.05)
15.40	TIMOTEJ HODI V SOLO,
15.40	RISANA NANIZANKA,
15.40	25/26 (VPS 15.40)
16.05	IZ POPOTNE TORBE: PRESENEČENJE
16.05	(VPS 16.05)
16.25	SPREMEMBA NAČRTA, DANSKA NANIZANKA,
16.25	2/6 (VPS 16.25)
17.00	NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME
17.00	(VPS 17.00)
17.35	NATIONAL GEOGRAPHIC,
17.35	AMERIŠKA DOKUMENTARNA SERIJA,
17.35	11/12 (VPS 17.30)
18.30	ŽREBANJE DETELJICE (VPS 18.30)
18.40	LUKA IN LUCKA, RISANKA (VPS 18.40)
18.45	CELESTIN, RISANKA
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	NAJŠIBKEJŠI ČLEN, KVIZ (VPS 20.00)
21.00	SLAČENJE,
22.00	NOVOZELANDSKA NADALJEVANKA, 13/20
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	POLNOČNI KLUB (VPS 22.50)
0.05	BRANE RONČEL IZZA ODRA: OTIS TAYLOR
0.05	BLUES, 1. DEL, PONOVITEV (VPS 00.00)
1.15	DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT,
1.15	PONOVITEV
2.10	TURISTIKA, PONOVITEV
2.30	ZDAJI, ODDAJA ZA RAZGIBANO ŽIVLJENJE,
2.30	PONOVITEV
2.55	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 02.50)
3.20	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
8.25	TV PRODAJA
9.00	ZABAVNI INFOKANAL
10.00	TV PRODAJA
10.35	OTROŠKI INFOKANAL
11.15	GLASNIK, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 11.05)
11.45	TEDENSKI IZBOR
11.45	ŠTAFETA MLADOSTI
12.30	NIKOLI OB DESETIH
13.30	MINUTE ZA ... EX-TEMPORE V KOPRU,
13.30	ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA
13.35	OBZORJA DUHA
14.05	DUHOVNI UTRIP
14.20	ŠPORT ŠPAS
14.55	PORTOROŽ: TENIS - TURNIR WTA (Ž),
14.55	PRENOS (VPS 14.55)
17.00	ZDAJI, ODDAJA ZA RAZGIBANO ŽIVLJENJE
17.00	(VPS 17.00)
17.30	BEOGRAD: EVROPSKO PRVENSTVO V KOŠARKI
17.30	(M), PRENOS (VPS 17.30)
20.00	LONDON - MESTO V ČASU,
20.00	ANGLEŠKA DOKUMENTARNA SERIJA,
20.00	1/2 (VPS 20.00)
20.50	ALPE-DONAVA-JADRAN,
20.50	PODOBJE IZ SREDNJE EVROPE (VPS 20.55)
21.20	STARI NOVI OBRAZI EVROPE: ESTONIJA,
21.20	9/10 (VPS 21.25)
21.50	SOUTH PARK, AMERIŠKA RISANA
21.50	HUMORISTIČNA NANIZANKA,
21.50	8/14 (VPS 21.50)
22.15	DEVETA VRATA, KOPRODUKCIJSKI FILM
22.15	(VPS 22.20)
0.25	HLADNOKRKNJEŽ, AMERIŠKI FILM, PONOVITEV
0.25	(VPS 00.25)
1.55	INFOKANAL

Kanal A

8.30	TV prodaja
8.35	Tih zločin, 2. sezona, ponovitev ameriške
8.35	humoristične nanizanke
9.25	VIP, 1. sezona, ponovitev 14. dela ameriške
9.25	nanizanke
10.15	E+, ponovitev
12.05	TV prodaja
12.35	Tih zločin, 2. sezona, ameriška humoristična
12.35	nanizanka
13.25	Mladi in nemirni, 4. sezona, 239. del am. nad.
14.15	Vsi moji otroci, 2. sezona, 134. del am. nad.
15.05	TV prodaja
15.35	VIP, 1. sezona, 15. del ameriške nanizanke
16.30	Jimova družina, 2. sezona, 15. del ameriške
16.30	humoristične nanizanke
17.00	Raymonda imajo vsi radi, 4. sezona, 17. del
17.00	ameriške humoristične nanizanke
17.30	Caroline v velemestu, 3. sezona, 25. del
17.30	ameriške humoristične nanizanke
18.00	E+
18.10	E+ Z Adljem po Sloveniji
18.45	E+ Prepovedan položaj
19.10	E+ Večerja z zvezdo
19.45	E+ Torbica
20.00	Komedija: Policijska akademija, ameriški film
21.45	Midve z mamo, 3. sezona, 21. del ameriške
21.45	nanizanke
22.40	Moske zadeve, 5. sezona, 4. del ameriške
22.40	nanizanke
23.35	Ruby Wax, pogovorna oddaja
0.15	E+, ponovitev

Pop TV

6.45	24UR, ponovitev
7.45	Materina pot, ponovitev 27. dela mehiške nad.
8.45	Vila Marija, ponovitev 18. dela hrvaske nad.
9.40	TV prodaja
10.10	Proti vetru, ponovitev 24. dela mehiške nad.
11.00	Prerajena ljubezen, pon. 6. dela venezuelske nad.
11.55	Trenja, ponovitev
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Prerajena ljubezen, 7. del venezuelske nad.
16.00	Proti vetru, 25. del mehiške nadaljevanke
17.00	Vila Marija, 19. del hrvaske nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Materina pot, 28. del mehiške nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	Vzemi all pusti, oddaja na srečo
20.30	Akcija: Vojna zvezda: Epizoda V in Imperij vrača
20.30	udarec, ameriški film
22.45	Teksaski mož postave, 7. sezona, 3. del
22.45	ameriške nanizanke
23.40	XXL premiere
23.45	Kajnova vzgoja, ameriški film
1.25	24UR, ponovitev
2.25	Nočna panorama

Prva TV

06.15	The Best Off
06.30	TV prodaja
07.00	Mali mečevalci, risana serija
07.25	Tri v vrsto
07.40	Spomin
08.00	TV prodaja
08.30	Tri v vrsto
08.45	Spomin
09.00	Mali mečevalci, risana serija
09.25	TV prodaja
10.00	Prva prebere prva
10.05	TV prodaja
10.25	Sto izložb, sto strasti, 522. del
10.50	Črna kronika, 44. del
11.25	Adijo pamet, kontaktna oddaja
12.15	TV prodaja
12.30	Tri v vrsto
12.40	Spomin
12.55	TV prodaja
13.40	Alo, alo, 27. del angleške serije
14.10	Vikarka iz Dibleya, 16. del angleške serije
14.50	Črni gad, 16. del angleške serije
15.20	Gospod Bean, 7. del angleške serije
15.45	Skozi ključavnico
16.35	TV prodaja
17.10	Mali mečevalci, risana serija
17.35	Sto izložb, sto strasti, 523. del ital. telenovele
18.00	Življenje ob jezeru, 45. del
18.25	Črna kronika, 45. del
19.00	Adijo pamet, kontaktna oddaja
19.55	Plemeniti komentar
20.00	Mularija, 1. del srbske serije
20.55	Kraljevska družina, razvedrilna oddaja
21.45	Resnične zgodbe in v iskanju pravice, am. serija
22.35	Okrožje Columbia, 11/21. del ameriške naniz.

23.25	Marlenna & Salome, pogovorna oddaja
00.25	Mularija, 1. del srbske serije
01.20	Kraljevske družine, razvedrilna oddaja
02.10	Resnične zgodbe in v iskanju pravice, am. serija
03.00	Okrožje Columbia, 11/21. del ameriške naniz.
03.50	Marlenna & Salome, pogovorna oddaja

TevePika

08.00	TV prodaja
08.30	Savinjsko fizaravska gazeta 2005, pon
9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
09.30	Voditč po podjetništvu, 8. del, pon
09.45	Četrtkovne zgodbe, lizika grizka, pon
10.00	Za vas in mesto, z Milanom Skledarjem, oddaja
10.00	o kmetijstvu, pon
11.00	Razgledovanja, potopisna reportaza, pon
11.30	Aruna, dr. alternativne medicine, 1. del, pon
12.00	To morate vedeti! O novem inštitutu za dizajn, pon
13.00	Slovenska glasbena lestvica, pon
14.00	TV Prodaja
14.30	Glasbeni mozaik
16.00	Kulturne dogodbe, Senožeče med zgodovino
16.00	in sedanostjo, 3. del, pon
17.30	Do zdravja tudi tako, gost: Studio Ank, pon
17.00	Sijaj, pon
17.30	Poznate aktivnosti Slovenske Ekošole?
18.00	Do zdravja z Blossinhromom, žlvo
19.00	Do zdravja tudi tako, gost: Livi Plus, pon
19.30	V harmoniji z naravo
20.00	Misionar Sandi in Slonokoščena obala, prvot
21.00	Reportaza z Sinjega vrha, prvot
21.30	4 UR, informativna oddaja
22.30	Štiri tačke oddaja o hišnih ljubljenčih, pon
23.00	Trenja, POP TV
00.30	TV prodaja
01.00	Glasbeni mozaik

SOBOTA,

24.9.2005

Slovenija 1

7.00	TEDENSKI IZBOR
7.00	ZGODBE IZ ŠKOLJKE: ŠRI LANKA, 1. DEL
7.30	OTOK ŽIVALI: HIJENICI IN KODRČEK,
7.30	RISANA NANIZANKA
7.55	OTOK ŽIVALI: BRODLOMEC SAŠA,
7.55	RISANA NANIZANKA
8.20	ODDAJA ZA OTROKE
8.35	KINO KEKEC: KUŽA BUD 3, AMERIŠKI FILM
8.35	(VPS 08.35)
9.55	TEDENSKI IZBOR
9.55	NAJŠIBKEJŠI ČLEN, KVIZ
10.45	POLNOČNI KLUB
12.00	TEDNIK, PONOVITEV
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
13.10	TURISTIKA, PONOVITEV
13.30	POMAGAJMO SI,
13.30	ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA (VPS 13.40)
14.00	BAJKE NA SLOVENSKEM: DOBRO IN ZLO,
14.00	DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 14.10)
14.25	MALI MENIH, NEMŠKA NADALJEVANKA,
14.25	13/15, PONOVITEV
15.15	EMMINA SENCA, DANSKI FILM (VPS 15.20)
17.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 17.00)
17.15	OZARE (VPS 17.15)
17.25	SOŽITJA, SVETOVALNA ODDAJA TV M.B. (VPS 17.25)
18.05	30 LET UNIVERZE V MARIBORU,
18.05	ODDAJA TV MARIBOR (VPS 18.05)
18.40	PRIHAJA NODI, RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.40	VREME
19.45	ŠPORT
20.00	VEDRANA GRISOGONO NEMES: BLISK, TV
20.00	NAD. - 1. DEL: SENZACIJA, 1/15 (VPS 20.00)
20.30	ZA VSAKEGA OTROKA - UNICEF, DOBRODELNA
20.30	PRIREDITEV, PRENOS (VPS 20.30)
21.50	PRVI IN DRUGI (VPS 21.50)
22.15	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 22.15)
22.50	BRIGADA, RUSKA NADALJEVANKA,
22.50	12/15 (VPS 22.45)
23.45	HVALNICA LJUBEZNI, FRANCOSKI FILM (VPS 23.40)
1.20	INFOKANAL
2.00	DNEVNIK, VREME, ŠPORT, PONOVITEV
2.25	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.55)
2.25	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
9.00	TV PRODAJA
9.30	INFOKANAL

11.05	TV PRODAJA
11.40	SKOZI ČAS
11.50	TEDENSKI IZBOR
11.50	STARI NOVI OBRAZI EVROPE: ESTONIJA, 9/10
12.15	ZDAJI, ODDAJA ZA RAZGIBANO ŽIVLJENJE
12.55	PORTOROŽ: TENIS - TURNIR WTA (Ž),
12.55	POLFINALE, PRENOS (VPS 12.55)
14.55	PORTOROŽ: TENIS - TURNIR WTA (Ž),
14.55	POLFINALE, PRENOS (VPS 14.55)
17.30	ŠPORT (VPS 17.30)
20.00	FILM (VPS 20.00)
21.35	SAGA O FORSYTH, ANGLEŠKA LITERARNA
21.35	NADALJEVANKA, 8/10, PONOVITEV (VPS 21.35)
22.45	NIKOLI OB DESETIH: ANJA BUKOVEC (VPS 22.45)
23.45	VEČNI ALBUMI: JIMI HENDRIX,
23.45	GLASBENI DOKUMENTAREC (VPS 23.45)
0.50	INFOKANAL

Kanal A

9.10	TV prodaja
9.40	Vsi moji otroci, 2. sezona, pon. 130. dela
9.40	ameriške nadaljevanke
10.30	Vsi moji otroci, 2. sezona, ponovitev 131. dela
10.30	ameriške nadaljevanke
11.20	Vsi moji otroci, 2. sezona, ponovitev 132. dela
11.20	ameriške nadaljevanke
12.10	Vsi moji otroci, 2. sezona, ponovitev 133. dela
12.10	ameriške nadaljevanke
13.00	Vsi moji otroci, 2. sezona, ponovitev 134. dela
13.00	ameriške nadaljevanke
13.50	Dannyjeve zvezde
14.50	Jaka in čarobni fizol, ameriški film, 1/2
16.30	Umor, je napisala, 4. sezona, ameriška naniz.
17.30	Pa zamenjajmo!, ameriška dokumentarna serija
18.00	E+
18.40	E+ Nekoč in danes
18.50	E+ Metalurgija
19.05	E+ Šiljonska dolina
19.15	E+ Čez mejo
19.30	E+ Alternativa
20.00	Družinski film: Scooby Doo, ameriški film
21.30	Šampioni pokra, dokumentarna oddaja, 2/2
22.30	Skrivnostni ostroelec K-911, ameriški film
0.10	Ekstra magazin, ponovitev

Pop TV

7.30	TV prodaja
8.00	Ringa-Raja:
8.00	Naš mali svet, sinhronizirana risana serija
8.10	Brata Koalček, sinhronizirana risana serija
8.20	Drobščiki, sinhronizirana risana serija
8.30	Art Attack, otroška zabavno-izobraževalna serija
9.00	Barbie in Hrestač, sinhr. risani film
10.25	Čarobna angleščina, otroška zabavno-
10.25	izobraževalna serija
10.35	Harold in vijolična voščena, sinhronizirana
10.35	risana serija
11.05	Najlepše pravilice bratov Grimm: Volk in lvsjak,
11.05	sinhr. risani film
11.30	Šolska košarkarska liga
12.30	Na delzi je lepo, 1. sezona, 16. del avstralske
12.30	nanizanke
13.30	Naša sodnica, 3. sezona, 2. del ameriške
13.30	nanizanke
14.30	Finske razglednice, dokumentarna serija
15.00	Pustolovščine v divljini, dokumentarna serija
16.00	Trdno v sedlu, ameriški film
17.50	24UR - vreme
17.55	Formula 1, prenos treninga
19.00	24UR
20.00	Vzemi all pusti
20.45	BAR, predstavitevna oddaja
21.15	Sobotni filmski hit: Sanjam o Afriki, ameriški film
23.20	Alias, 3. sezona, 1. del ameriške nanizanke
0.15	Nestrpno srce, angleški film
2.25	24UR, ponovitev
3.25	Nočna panorama

Prva TV

07.30	Mali mečevalci, risana serija
08.20	TV prodaja
09.00	Digimoni, risana serija
09.25	TV prodaja
09.55	Digimoni, risana serija
10.20	TV prodaja
10.50	Življenje ob jezeru, 41. del
11.15	Življenje ob jezeru, 42. del
11.40	Življenje ob jezeru, 43. del
12.05	Življenje ob jezeru, 44. del
12.30	Življenje ob jezeru, 45. del
12.55	TV prodaja
13.15	Ena na ena, ponovitev
14.05	Prestizno, ekskluzivno, ponovitev
14.40	Prvaki med siliki, reportaza
15.05	Adjo pamet, kontaktna oddaja
16.10	Lisice, 6. del srbske serije

17.05	Ljubezenske prevare, 18. del
17.50	Kraljevska družina, razvedrilna oddaja
18.35	Dobro je biti ..., razvedrilna oddaja
19.00	Adijo pamet, kontaktna oddaja
20.00	Preprost clovek, ameriška komedija (1992)
21.45	Mesar, italijanska drama (1998)
23.15	Reporter X
23.45	Preprost clovek, ameriška komedija (1992)
25.45	Mesar, italijanska drama (1998)
01.30	Reporter X

TevePika

07.30	Tv Prodaja
07.55	Četrkove zgodbe, lizika grizika, pon
08.00	Navigator, pon
08.30	Reportaža s Sinjeja vrha, pon
09.00	Tv Prodaja
09.30	Do zdravja tudi tako, gost: Studio Ank, pon
10.00	Za vas in mesto, z Milanom Skledarjem, oddaja o kmetijstvu, pon
11.00	Misionar Sandi i Slonokoščena obala, pon
12.00	Jana, oddaja o sončni strani življenja, Šola čustvene inteligence, pon
12.30	Glasični mozaik
14.45	Narodno zabavni koncert, Kranj, 2. del
15.30	Poznate aktivnosti Slovenske Ekošole?, pon
16.00	Vodič po podjetništvu, 8. del, pon
16.15	S Pingom korak višje, pon
16.30	Do zdravja tudi tako, gost: zdravilec Lisjak Stanislav, pon
17.00	Uspešen obrtnik, pon
17.30	A TO JE TO, poučno zabavna oddaja z Rezo, pon
18.00	Jana, Algea in njena preventivna funkcija, vpiv na imunsko dogajanje v telesu, pon
18.30	To morate vedeti! O novem inštitutu za dizajn, pon
19.30	V harmoniji z naravo, pon
20.00	Vikendova regata popularnih 2005
20.30	Avantura z Ano in Tajjem, prvič
21.00	Sijaj
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Živeti zdravo, pon
23.00	Ekstra Magazin
00.00	Tv Prodaja
00.30	Glasični mozaik

NEDELJA,

25.9.2005

Slovenija 1

7.30	ŽIV ŽAV: VSE NAJBOLJŠE ZAJČEK, RISANI FILM; SNORČKI, RISANA NANIZANKA, 13/13; MALI LETEČI MEDVEDKI, RISANA NANIZANKA, 12., ZADNJA EPIZODA (VPS 07.30)
9.55	ŠPORT ŠPAS, PONOVITEV (VPS 09.55)
10.20	SLEDI, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA (VPS 10.25)
10.50	DEŽELE, KJER SO DOMA LEGENDE, FRANCOŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 8/13 (VPS 10.55)
11.20	OZARE, PONOVITEV
11.25	OBZORJA DUHA (VPS 11.25)
12.00	LJUDJE IN ZEMLJA, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA (VPS 12.00)
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
13.10	PRI JOŽOVCU Z NATALJO (VPS 13.10)
14.15	TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA (VPS 14.15)
14.20	POLDNEVNIK
14.25	ČLOVEŠKI FAKTOR
14.30	NEDELJSKO OKO
14.40	PET MINUT SLAVE
14.45	TRIKI DERRENA BROWNA
15.15	PREDMET POŽELENIJA
15.35	ODRPTO
15.40	ŽIVE LEGENDE
15.50	ŠPORT & ŠPORT NA DANAŠNJI DAN
16.00	OSMI POTNIK
16.10	LORELA
16.30	NORCI NA LINJI, HUMORISTIČNA SERIJA
17.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 17.00)
17.15	TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA (VPS 17.20)
17.20	GLASBENI DOBOJ
17.35	PANIKA, IGRANA REPORTAŽA
17.45	VABILO ZA DVA
18.05	VROČE
18.10	DRUŽABNA KRONIKA
18.25	ŽREBANJE LOTA (VPS 18.25)
18.40	HOPLA, RISANKA (VPS 18.40)
18.45	ČARLI IN MIMO, RISANKA
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.25	ZRCALO TEDNA
19.40	VREME
19.45	ŠPORT
20.00	SPET DOMA (VPS 20.00)
21.35	Š - ŠPORTNA ODDAJA (VPS 21.35)

22.00	ODMEVI, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.45	PETI ELEMENT (VPS 22.45)
23.40	STENDHALOV SINDROM, ITALIJANSKI FILM (VPS 23.40)
2.00	DNEVNIK, VREME, ŠPORT, PONOVITEV
2.40	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 02.40)
3.10	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
8.00	TV PRODAJA
8.30	INFOKANAL
9.50	TV PRODAJA
10.25	SKOZI ČAS
10.35	ZA VSAKEGA OTROKA - UNICEF, DOBRODELNA PRIREDITEV, PONOVITEV SLOVENSKE KOMORNE ZBOR (SREČKO KOPORC, MARIJAN LIPOVŠEK, SLAVKO OSTERC), POSNETEK KONCERTA IZ SLOVENSKE FILHARMONIJE, 2/2 (VPS 11.55)
11.55	MLADI VIRTUOZI: FLAVTIST MARTIN BELIČ (VPS 12.25)
13.00	ŠPORT (VPS 13.00)
14.55	PORTOROŽ: TENIS - TURNIR WTA (Ž), FINALE, PRENOS (VPS 14.55)
17.30	ŠPORT (VPS 17.30)
20.00	ŠPORT (VPS 20.00)
20.30	BEOGRAD: EVROPSKO PRVENSTVO V KOŠARKI (M), FINALE, PRENOS (VPS 20.30)
23.00	UMETNOST GLASBE IN PLESA
23.00	MOJI NAJLJUBŠI BALETI, POSVETILO KIJOKO KIMURI, ANGLEŠKA ODDAJA (VPS 23.05)
23.25	KRISTALNA LITURGIJA - OLIVIER MESSIAEN, FRANCOŠKI DOKUMENTARNI FILM (VPS 23.25)
0.25	INFOKANAL

Kanal A

9.10	Tv prodaja
9.40	Mladi in nemiri, 4. sezona, pon. 235. dela am. nad.
10.30	Mladi in nemiri, 4. sezona, pon. 236. dela am. nad.
11.20	Mladi in nemiri, 4. sezona, po. 237. dela am. nad.
12.10	Mladi in nemiri, 4. sezona, po. 238. dela am. nad.
13.00	Mladi in nemiri, 4. sezona, po. 239. dela am. nad.
13.50	Dannyjeve zvezde
14.50	Jaka in čarobni fižol, ameriški film, 2/2
16.30	Umor, je napisala, 4. sezona, ameriška naniz.
17.30	Ti nemogoči policisti, 1. del ameriške humoristične nanizanke
18.00	E+
20.00	TV kriminalka: Na razpotju, ameriški film
21.50	Znova na prostosti, 2. sezona, zadnji del ameriške nanizanke
22.45	Navigator
23.15	Krvida in zločini, nemško-kanadski film
1.00	Dannyjeve zvezde, ponovitev

Pop TV

7.30	Tv prodaja
8.00	Ringa-Raja:
8.00	Rudijevo moštvo, sinhronizirana risana serija
8.25	Vodovnikova vesina, risana serija
8.50	Ogjeva družina, sinhronizirana risana serija
9.00	Svetovni lov: V 80 dneh okoli sveta, sinhronizirani risani film
10.20	Art Attack, otroška zabavno-izobraževalna serija
10.50	Čarobna angleščina, otroška zabavno-izobraževalna serija
11.00	Tom in Jerry, risana serija
11.15	Dogodivščine Jackie Chana, risana serija
11.40	Družinski pes, risana serija
12.10	Šolska košarkarska liga
13.10	Na deželi je lepo, 1. sezona, 17. del avstralske naniz.
14.10	Naša sodnica, 3. sezona, 3. del ameriške naniz.
15.05	Ta čudežni svet, dokumentarna oddaja
15.35	Mary Higgins Clark: Rada pleše, rada ima glasbo, ameriški film
17.20	Jamie Oliver kuha solarjem, angleška oddaja, 4/4
18.25	24UR - vreme
18.30	Formula 1, prenos dirke za VN Brazilije
21.00	24UR
21.40	Športna scena
22.25	Življenje za Lorenza, ameriški film
0.50	24UR, ponovitev
1.50	Nočna panorama

Prva TV

07.15	Mali mečevalci, risana serija
08.30	Tv prodaja
09.30	Otroško nedeljsko dopoldne, kontaktna oddaja
11.25	Tv prodaja
11.40	Skazi ključavnico, ponovitev
12.25	Alo, alo, 27. del angleške serije
12.55	Vikarka iz Dibleya, 16. del angleške serije

13.35	Črni gad, 16. del angleške serije
14.00	Gospod Bean, 7. del angleške serije
15.00	Adijo pamet, kontaktna oddaja
16.00	Tv prodaja
16.30	Kako preživeti, 3. del ameriške serije
17.15	Preprost clovek, ameriška komedija (1992)
19.00	Adijo pamet, kontaktna oddaja
20.00	Znani in zanimivi, razvedrilna oddaja
21.40	Znani in zanimivi, razvedrilna oddaja
22.30	Marlenna & Salome, ponovitev
23.30	Kako preživeti, 3. del ameriške serije
00.20	Dobro je biti ..., razvedrilna oddaja
00.45	Sesuti Harry, ameriška komedija 1997
02.25	Znani in zanimivi, razvedrilna oddaja
03.15	Marlenna & Salome, ponovitev
04.15	Kako preživeti, 3. del ameriške serije
04.55	Dobro je biti ..., razvedrilna oddaja

TevePika

08.30	Tv Prodaja
08.55	Četrkove zgodbe, lizika grizika, pon
09.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
09.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
10.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
10.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
11.00	Za vas in mesto, z Milanom Skledarjem, oddaja o kmetijstvu
12.00	A TO JE TO, poučno zabavna oddaja z Rezo, pon
12.30	Razgledovanja, potopisna reportaža, pon
13.00	V harmoniji z naravo, pon
13.30	Do zdravja tudi tako, gost: zdravilec Lisjak Stanislav, pon
14.00	Tv Prodaja
14.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, Šola čustvene inteligence, pon
15.00	V osrju Kamniških planin, prvič
16.30	Do zdravja tudi tako, gost: Studio Ank, pon
17.00	Vodič po podjetništvu, 8. del, pon
17.15	S Pingom korak višje, pon
17.30	Jana, Algea in njena preventivna funkcija, vpiv na imunsko dogajanje v telesu, pon
18.00	Vikendova regata popularnih 2005
18.30	Avantura z Ano in Tajjem, pon
19.00	Misionar Sandi i Slonokoščena obala, pon
20.00	Slovenska glasbena lestvica
21.00	Avtopika, oddaja o avtomobilizmu in prometu
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	To morate vedeti! O novem inštitutu za dizajn, pon
23.30	Sijaj, pon
23.30	Hiron, svetovanje dr. Emilia Kušca, pon
00.00	TV Drazba z Mariom, pon
01.00	Tv Prodaja
01.30	Glasični mozaik

PONEDELJEK,

26.9.2005

Slovenija 1

6.40	ZRCALO TEDNA, PONOVITEV
7.00	POROČILA (VPS 07.00)
7.05	DOBRO JUTRO
8.00	POROČILA
8.05	DOBRO JUTRO
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	IZ POPOTNE TORBE: PRESENEČENJE
9.25	RISANKA
9.30	SPREMENJE NAČRTA, DANSKA NANIZANKA, 2/6
10.05	TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA, PONOVITEV
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
13.15	TEDENSKI IZBOR
13.15	TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA
14.30	PRVI IN DRUGI
15.00	DOBRO DAN, KOROŠKA (VPS 15.00)
15.05	METKA IN ZVERINKO ZVER, RISANA NANIZANKA, 11., ZADNJA EPIZODA (VPS 15.40)
16.00	RADOVEDNI TAČEK: DIMNIK (VPS 16.05)
16.20	GUSTI, ODDAJA ZA OTROKE (VPS 16.20)
16.35	AJKEC PRI REZAVATORIJAH: AJKEC IN SLIKE NA PLATNU, POUČNO-RAZVEDRILNA ODDAJA, 3/10, PONOVITEV (VPS 16.35)
17.00	NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME
17.35	DRUGA GENEZA, FRANCOŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 4/7 (VPS 17.30)
18.25	ŽREBANJE 3X3 PLUS 6 (VPS 18.25)
18.40	ČRTEKA IN ZVONČEK, RISANKA (VPS 18.40)
18.45	OČI IN SINE, RISANKA
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	MALI MENIH, NEMŠKA NADALJEVANKA, 14/15 (VPS 20.00)
20.55	IZZIVI (VPS 21.00)

21.20	PODOBA PODOBE (VPS 21.25)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	TUJCI PO KRVI, ANGLEŠKA NADALJEVANKA, 2., ZADNJI DEL (VPS 22.50)
0.05	DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, PON.
1.00	PODOBA PODOBE, PONOVITEV
1.25	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.20)
1.55	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
9.00	ZABAVNI INFOKANAL
11.00	TV PRODAJA
11.30	OTROŠKI INFOKANAL
12.30	TV PRODAJA
13.00	ZABAVNI INFOKANAL
13.30	TEDENSKI IZBOR
13.30	ALPE-DONAVA-JADRAN, PODOBE IZ SREDNJE EVROPE
14.00	Š - ŠPORTNA ODDAJA
14.20	UMETNOST GLASBE IN PLESA
14.20	MOJI NAJLJUBŠI BALETI, POSVETILO KIJOKO KIMURI, ANGLEŠKA ODDAJA
14.45	KRISTALNA LITURGIJA - OLIVIER MESSIAEN, FRANCOŠKI DOKUMENTARNI FILM
15.50	TURISTIKA, PONOVITEV
16.20	DAV, IZBOR IZ JUTRANJEGA PROGRAMA (VPS 16.20)
17.25	SMRT V SVETEM REDU, ANGLEŠKA NADALJEVANKA, 1/2, PONOVITEV (VPS 17.25)
18.55	DEDIŠČINA EVROPE: KAREL II: STRAST IN OBLAST, ANGLEŠKA NADALJEVANKA, 4., ZADNJI DEL, PONOVITEV (VPS 18.55)
20.00	BELA KORDILJERA, FRANCOŠKA ZNANSTVENA ODDAJA (VPS 20.00)
21.00	STUDIO CITY (VPS 21.00)
22.00	ARITMIJA, GLASBENA ODDAJA (VPS 22.00)
22.30	CITY FOLK, LJUDJE EVROPSKIH MEST: ŠVEDSKA, PONOVITEV (VPS 22.30)
23.00	BRANE RONČEL IZZA ODRA (VPS 23.00)
0.30	INFOKANAL

Kanal A

8.30	Tv prodaja
8.35	Tih zločin, 2. sezona, ponovitev ameriške humoristične nanizanke
9.25	VIP, 1. sezona, ponovitev 15. dela ameriške naniz.
10.15	E+, ponovitev
12.05	Tv prodaja
12.35	Tih zločin, 2. sezona, ameriška humoristična naniz.
13.25	Mladi in nemiri, 4. sezona, 240. del ameriške nad.
14.15	Vsi moji otroci, 2. sezona, 135. del ameriške nad.
15.05	Tv prodaja
15.35	VIP, 1. sezona, 16. del ameriške nanizanke
16.30	Jimova družina, 2. sezona, 16. del ameriške humoristične nanizanke
17.00	Raymonda imajo vi radi, 4. sezona, 18. del ameriške humoristične nanizanke
17.30	Caroline v velemestu, 3. sezona, 26. del ameriške hum. nanizanke
18.00	E+
18.10	E+ (St)resno
18.45	E+rhv
19.10	E+ Grafarobot
19.45	E+ Manipulacija
20.00	Filmski ciklus i Leslie Nielsen: Tajni agent 000, ameriški film
21.25	Zvezdna vrata, 5. sezona, 10. del ameriške naniz.
22.20	Mladi zdravnik, 3. sezona, 13. del ameriške humoristične nanizanke
22.50	Seinfeld, 6. sezona, 24. del ameriške humoristične nanizanke
23.20	Samo bedaki in konji, 3. sezona, 7. del angleške humoristične nanizanke
0.00	E+, ponovitev

Pop TV

7.15	24UR, ponovitev
7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Materina pot, ponovitev 28. dela ameriške nad.
9.40	Vila Marija, ponovitev 19. dela hrvaške nad.
10.30	Tv prodaja
11.00	Proti vetru, ponovitev 25. dela mehiške nad.
11.50	Prerajena ljubezen, pon. 7. dela venezuelske nad.
12.45	Športna scena, ponovitev
13.40	Tv prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Prerajena ljubezen, 8. del venezuelske nad.
16.00	Proti vetru, 26. del mehiške nadaljevanke
17.00	Vila Marija, 20. del hrvaške nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Materina pot, 29. del mehiške nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	Nasa mala klinika, 3. sezona, 3. del slovenske naniz.
20.55	Razočarane gospodinjke, 1. sezona, 3. del ameriške nanizanke

21.45	BAR
22.15	Skrivnostni otok, 1. sezona, 3. del ameriške nanizanke
23.10	XXL premiere
23.15	Na kraju zločina, 2. sezona, 10. del ameriške nanizanke
0.10	Dejanje iz obupa, ameriški film
1.55	24UR, ponovitev
2.55	Nočna panorama

Prva TV

06.15	The Best Off
06.30	TV prodaja
07.00	Mali mečevalci, risana serija
07.25	Tri v vrsto
07.40	Spomin
08.00	TV prodaja
08.30	Tri v vrsto
08.45	Spomin
09.00	Mali mečevalci, risana serija
09.25	TV prodaja
10.00	Prva prebere prva
10.05	TV prodaja
10.25	Sto izlozb, sto strasti, 523. del
10.50	Črna kronika, 45. del
11.25	Adljo pamet, kontaktna oddaja
12.10	TV prodaja
12.25	Tri v vrsto
12.30	TV prodaja
13.15	Okrožje Columbia, II/21. del ameriške naniz.
14.05	Sesuti Harry, ameriška komedija 1997
15.45	Znani in zanimivi, razvedrilna oddaja
16.35	TV prodaja
17.10	Mali mečevalci, risana serija
17.35	Sto izlozb, sto strasti, 524. del ital. tenelovele
18.00	Življenje ob jezeru, 46. del
18.25	Črna kronika, 46. del
19.00	Adljo pamet, kontaktna oddaja
19.55	Plemeniti komentar
20.00	Ob podelitvi nagrad Emmy 2005
20.50	Sestre, ameriški thriller (1973)
22.40	Dobro je biti ..., razvedrilna oddaja
23.05	Ob podelitvi nagrad Emmy 2005
23.55	Sestre
01.45	Dobro je biti ..., razvedrilna oddaja

TevePika

07.00	Narodno zabavni koncert, Kranj, 2. del
07.45	Vodilc po podjetništvu, 8. del, pon
8.00	Vikendova regata popularnih 2005, pon
08.30	Do zdravja tudi tako, gost: Studio Ank, pon
09.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
09.30	Živeti zdravo, pon
10.00	Poznate aktivnosti Slovenske Ekošole?, pon
10.30	Uspešen obrtnik, pon
11.00	Razgledovanja, potopisna reportaža
11.30	Navigator, pon
12.00	Trenja, POP TV
13.30	Glasbeni mozaik
14.30	Do zdravja z Biosinhromom, pon
15.30	Jana, Algea in njena preventivna funkcija, vpiv na imunsko dogajanje v telesu, pon
16.00	Za vas in mesto, z Milanom Skledarjem, oddaja o kmetijstvu, pon
17.00	Do zdravja tudi tako, gost: dr. Kayumov
17.30	Avantura z Ano in Talijem, pon
18.00	Aruna, dr. alternativne medicine, 2 del.
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
19.00	Kulturne drobtinice, Senožče med zgodovino in sedanostjo, 3. del, pon
19.30	A TO JE TO, poučno zabavna oddaja z Rezo, pon
20.00	Na piki, aktualna pogovorna oddaja, prvič
21.00	Jana, oddaja o sončni strani življenja, Hemofilija, prvič
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.00	E+
00.30	Tv Prodaja
01.00	Glasbeni mozaik

TOREK,

27.9.2005

Slovenija 1

6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	POROČILA (VPS 07.00)
7.05	DOBRO JUTRO
8.00	POROČILA
8.05	DOBRO JUTRO

9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	AJKEC PRI RESTAVRATORJIH: AJKEC IN SLIKE NA PLATNU, POUČNO-RAZVEDRILNA ODDAJA, 3/10
9.25	CEDRIK, RISANA NANIZANKA, 35/52
9.35	ZGODBE IZ ŠKOLJKE: ŠRI LANKA, 2., ZADNIJ DEL
10.05	ŠPORT ŠPAS
10.40	SOŽITJA, SVETOVALNA ODDAJA TV MARIBOR
11.20	30 LET UNIVERZE V MARIBORU, ODDAJA TV MARIBOR
11.50	PRI JOŽOVCU Z NATALIJO
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
13.15	TEDENSKI IZBOR
13.15	ZA VSAKEGA OTROKA - UNICEF, DOBRODELNA PRIREDITEV
14.25	VEDRANA GRISOGONO NEMES: BLISK, TV NADALJEVANKA - 1. DEL: SENZACIJA, 1/15
15.00	POROČILA, PROMET (VPS 15.00)
15.05	MOSTOVI - HIDAK:
15.40	POTEPANJA - BARANGOLŠOK (VPS 15.05)
15.40	IMENITEN IZLET, RISANKA (VPS 15.40)
16.05	MUNKIJI, RISANA NANIZANKA (VPS 16.00)
16.10	ZLATKO ZAKLADKO: NAD LOŠKO DOLINO (VPS 16.05)
16.30	KNJIGA MENE BRIGA - MALCOLM BERNARD: MODA KOT SPORAZUMEVANJE, PON. (VPS 16.30)
17.00	NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME (VPS 17.00)
17.35	ŽIVLJENJE SLOVENCEV V SREDNJEM VEKU (VPS 17.30)
18.05	MODRO (VPS 18.05)
18.40	SIMON V DEŽELI RISB S KREDO, RISANKA (VPS 18.40)
18.45	VIDA IN LUKA, RISANKA
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	TARČA (VPS 20.00)
21.30	RAZKRIVANJE IZGUBLJENEGA ČASA - RUPNIKOVA LINIJA IN PREOBRAZBA PIVKE, DOKUMENTARNI FELJTON (VPS 21.30)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	TOČKA NIČ, KANADSKA DOKUMENTARNA SERIJA, 1/3 (VPS 22.50)
23.45	ŽIVLJENJE SLOVENCEV V SREDNJEM VEKU, PON.
0.20	DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, PON.
1.15	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.15)
1.40	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
9.00	ZABAVNI INFOKANAL
11.00	TV PRODAJA
11.30	OTROŠKI INFOKANAL
12.30	TV PRODAJA
13.00	ZABAVNI INFOKANAL
14.10	SLOVENC V ITALIJI (VPS 13.55)
14.40	TEDENSKI IZBOR
14.40	BELA KORDIJERA, FRANCOSKA ZNANSTVENA ODDAJA
15.35	ARITMIJA, GLASBENA ODDAJA
16.20	STUDIO CITY, PONOVITEV
17.20	MOSTOVI - HIDAK:
17.50	POTEPANJA - BARANGOLŠOK, PONOVITEV
18.45	FERDO GODINA: JAZ SEM NJENA MAMA, TV DRAMA (VPS 18.45)
20.00	FRASIER, AMERIŠKA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 4/24 (VPS 20.00)
20.35	MANCHESTER: LIGA PRAVKOV V NOGOMETU, MANCHESTER UNITED - BENFICA, PRENOS (VPS 20.35)
22.40	ODRAŠČANJE V EVROPI:
0.05	LEPI DNEVI, MADŽARSKI FILM (VPS 22.40)
0.05	INFOKANAL

Kanal A

8.30	TV prodaja
8.35	Tihl zločin, 2. sezona, ponovitev ameriške humoristične nanizanke
9.25	VIP, 1. sezona, ponovitev 16. dela ameriške nanizanke
10.15	E+, ponovitev
12.05	TV prodaja
12.35	Tihl zločin, 2. sezona, ameriška humoristična nanizanka
13.25	Mladi in nemirni, 4. sezona, 241. del ameriške nadaljevanke
14.15	Vsi moji otroci, 2. sezona, 136. del ameriške nad.
15.05	TV prodaja
15.35	VIP, 1. sezona, 17. del ameriške nanizanke
16.30	Jimova družina, 2. sezona, 17. del ameriške humoristične nanizanke
17.00	Raymondova imajo vsi radi, 4. sezona, 19. del ameriške humoristične nanizanke
17.30	Caroline v velemestu, 4. sezona, 1. del ameriške hum. nanizanke

18.00	E+
18.10	E- Od zvezdice do zvezde
18.45	E- Prepevadan položaj
19.10	E- Bar
19.45	E- Nebuloza
20.00	Akcija: Policaj z Beverly Hillsa 3, am. film
21.50	Zvezdna vrata, 5. sezona, 11. del ameriške naniz.
22.45	Mladi zdravniki, 3. sezona, 14. del ameriške humoristične nanizanke
23.15	Seinfeld, 7. sezona, 1. del ameriške humoristične nanizanke
23.45	Samo bedaki in konji, 4. sezona, 1. del angleške humoristične nanizanke
0.25	E+, ponovitev

Pop TV

6.55	24UR, ponovitev
7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Materina pot, ponovitev 29. dela mehiške nad.
9.40	Vila Marija, ponovitev 20. dela hrvaške nad.
10.30	TV prodaja
11.00	Proti vetru, ponovitev 26. dela mehiške nad.
11.50	Prerajena ljubezen, pon. 8. dela venezuelske nad.
12.45	Razočarane gospodinj, 1. sezona, ponovitev 3. dela ameriške nanizanke
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Prerajena ljubezen, 9. del venezuelske nad.
16.00	Proti vetru, 27. del mehiške nadaljevanke
17.00	Vila Marija, 21. del hrvaške nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Materina pot, 30. del mehiške nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	Preverjeno
20.55	Kevin Hill, 1. del ameriške nanizanke
21.45	BAR
22.15	Newyorkška policija, 10. sezona, 1. del ameriške nanizanke
23.10	XXL premiere
23.15	Na kraju zločina, 2. sezona, 11. del ameriške naniz.
0.10	Elektrošok, ameriški film
2.05	24UR, ponovitev
3.05	Nočna panorama

Prva TV

06.15	The Best Off
06.30	TV prodaja
07.00	Mali mečevalci, risana serija
07.25	Tri v vrsto
07.40	Spomin
08.00	TV prodaja
08.30	Tri v vrsto
08.45	Spomin
09.00	Mali mečevalci, risana serija
09.25	TV prodaja
10.00	Prva prebere prva
10.05	TV prodaja
10.25	Sto izlozb, sto strasti, 524. del
10.50	Črna kronika, 46. del
11.25	Adljo pamet, kontaktna oddaja
12.15	TV prodaja
12.30	Tri v vrsto
12.40	TV prodaja
13.30	Ob podelitvi nagrad Emmy 2005
14.20	Sestre (Sisters)
16.10	Dobro je biti ..., razvedrilna oddaja
16.35	TV prodaja
17.10	Mali mečevalci, risana serija
17.35	Sto izlozb, sto strasti, 525. del ital. tenelovele
18.00	Življenje ob jezeru, 47. del
18.25	Črna kronika, 47. del
19.00	Adljo pamet, kontaktna oddaja
19.55	Plemeniti komentar
20.00	Ob podelitvi nagrad Emmy 2005
20.50	Lisice, 7. del srbske serije
20.45	Prvaki med silaki, reportaža
22.15	Na moj način, pogovorna oddaja s Sašo Gerdej
23.05	Ljubzenske prevare, 19. del ameriške resničnosti serije
00.05	Ob podelitvi nagrad Emmy 2005
00.55	Lisice, 7. del srbske serije
01.45	Prvaki med silaki, reportaža
02.15	Na moj način, pogovorna oddaja s Sašo Gerdej
03.05	Ljubzenske prevare, 19. del ameriške resničnosti serije

TevePika

6.00	Tv Prodaja
6.30	Za vas in mesto, z Milanom Skledarjem, oddaja o kmetijstvu, pon
7.30	A TO JE TO, poučno zabavna oddaja z Rezo, pon
8.00	Do zdravja z Biosinhromom, pon
9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	Sijaj, pon
10.00	Samo zdravilna energetska metoda Rudija Klariča, prvič

10.30	Do zdravja tudi tako, gost: zdravilec Lisjak Stanislav, pon
11.00	Poznate aktivnosti Slovenske Ekošole?, pon
11.30	Misionar Sandi in Slonokoščena obala, pon
12.30	Kulturne drobtinice, Senožče med zgodovino in sedanostjo, 3. del, pon
13.00	Jana, oddaja o sončni strani življenja, Šola custvene inteligence, pon
13.30	TV Prodaja
14.00	Glasbeni mozaik
15.30	Do zdravja tudi tako, gost: zdravilec Lisjak Stanislav, pon
16.00	Slovenska glasbena lestvica, pon
17.00	Jana, oddaja o sončni strani življenja, Hemofilija, pon
17.30	Vodilc po podjetništvu, 8. del, pon
17.45	S Pingom korak višje, pon
18.00	V harmoniji z naravo
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
19.00	Na piki, aktualna pogovorna oddaja
20.00	To morate vedeti!
21.00	Zdravilni vodni viri na tolminskem, prvič
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.00	Avantura z Ano in Talijem, pon
23.30	Nasa mala klinika
00.30	Tv Prodaja
01.00	Glasbeni mozaik

SREDA,

28.9.2005

Slovenija 1

6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	POROČILA (VPS 07.00)
7.05	DOBRO JUTRO
8.00	POROČILA
8.05	DOBRO JUTRO
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	ODDAJA ZA OTROKE
9.20	ZLATKO ZAKLADKO: NAD LOŠKO DOLINO
9.35	KNJIGA MENE BRIGA - MALCOLM BERNARD: MODA KOT SPORAZUMEVANJE
9.55	KITARSKI ANSAMBEL GŠ FRANC ŠTURM IN LJUDMIL RUS: POPULARNA GLASBA NATIONAL GEOGRAPHIC, AMERIŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 11/12
11.15	SPET DOMA
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
13.15	NEKAJ MINUT ZA DOMAČO GLASBO
13.35	TEDENSKI IZBOR
13.35	LJUDJE IN ZEMLJA, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA
14.25	DEŽELE, KJER SO DOMA LEGENDE, FRANCOSKA DOKUMENTARNA SERIJA, 8/13
15.00	POROČILA, PROMET (VPS 15.00)
15.05	MOSTOVI - HIDAK (VPS 15.05)
15.40	SNORČKI, RISANA NANIZANKA, 13., ZADNJA EPIZODA (VPS 15.40)
16.05	MALE SIVE CELICE, KVIZ, PONOVITEV (VPS 16.05)
17.00	NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME (VPS 17.00)
17.30	Z VAMI (VPS 17.30)
18.20	TURISTIKA (VPS 18.20)
18.40	ŽREBANJE ASTRA (VPS 18.40)
18.45	BINKO, RISANKA (VPS 18.45)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	SEDMI PEČAT: ODKAR JE OTAR ODŠEL, FRANCOSKO-BELGIJSKI FILM (VPS 20.00)
21.35	100 LET SLOVENSKEGA FILMA: SAMOTA V DVOJE - VEČER, SLOVENSKI KRATKI IGRANI FILM (VPS 21.40)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.55	OMIZJE (VPS 22.55)
0.10	DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, PON.
1.05	Z VAMI, PONOVITEV
1.55	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.55)
2.20	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
9.00	ZABAVNI INFOKANAL
11.00	TV PRODAJA
11.30	OTROŠKI INFOKANAL
12.30	TV PRODAJA
13.00	ZABAVNI INFOKANAL
14.45	EVROPSKI MAGAZIN, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 14.45)
15.25	TEDENSKI IZBOR

15.25	FRASIER,
15.45	AMERIŠKA HUMORISTIČNA NANIZANKA, /24
15.45	NIKOLI OB DESETH: ANJA BUKOVEC
16.45	DOBER DAN, KOROŠKA
17.20	MOSTOVI - HIDAK, PONOVIČEV
17.50	DAVI, IZBOR IZ JUTRANJEGA PROGRAMA (VPS 17.50)
19.00	24, AMERIŠKA NAD. 15/24, PON. (VPS 19.00)
20.00	ŠPORTNA SREDA: LIGA PRVAČEV V NOGOMETU, LIVERPOOL - CHELSEA, PRENOS (VPS 20.00)
0.00	SLOVENSKA JAZZ SCENA: SPREHOD SKOZI LATINO JAZZ Z BIG BANDOM RTV SLOVENIJA IN SOLISTKO ALENKO GODEC, PONOVIČEV (VPS 00.00)
0.50	DESET, IRANSKI FILM, PONOVIČEV (VPS 00.45)
2.20	INFOKANAL

Kanal A

8.30	TV prodaja
8.35	Tih zločin, 2. sezona, ponovitev ameriške humoristične nanizanke
9.25	VIP, 1. sezona, ponovitev 17. dela ameriške nanizanke
10.15	E+, ponovitev
12.05	TV prodaja
12.35	Izganjalna vampirjev, 7. sezona, 1. del ameriške nanizanke
13.25	Mladi in nemirni, 4. sezona, 242. del ameriške nadaljevanke
14.15	Vsi moji otroci, 2. sezona, 137. del ameriške nadaljevanke
15.05	TV prodaja
15.35	VIP, 1. sezona, 18. del ameriške nanizanke
16.30	Jimova družina, 2. sezona, 18. del ameriške humoristične nanizanke
17.00	Raymonda imajo vsi radi, 4. sezona, 20. del ameriške humoristične nanizanke
17.30	Caroline v vemelestu, 4. sezona, 2. del ameriške hum. nanizanke
18.00	E+
18.10	E+ Pod lupo
18.45	E+ Najemi me
19.10	E+ SMS
19.45	E+ Na fronti
20.00	Ekstra magazin
20.50	Popolna preobrazba, 2. sezona, dokumentarna serija
21.45	Zvezdna vrata, 5. sezona, 12. del ameriške naniz.
22.40	Mladi zdravniki, 3. sezona, 15. del ameriške humoristične nanizanke
23.10	Seinfeld, 7. sezona, 2. del ameriške humoristične nanizanke
23.40	Samo bedaki in konji, 4. sezona, 2. del angleške humoristične nanizanke
0.20	E+, ponovitev

Pop TV

6.55	24UR, ponovitev
7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Materina pot, ponovitev 30. dela mehiške nad.
9.40	Vila Marija, ponovitev 21. dela hrvaške nad.
10.30	TV prodaja
11.00	Proti vetru, ponovitev 27. dela mehiške nad.
11.50	Prerोजना ljubezen, ponovitev 9. dela venezuelske nadaljevanke
12.45	Preverjeno, ponovitev
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Prerोजना ljubezen, 10. del venezuelske nad.
16.00	Proti vetru, 28. del mehiške nadaljevanke
17.00	Vila Marija, 22. del hrvaške nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Materina pot, 31. del mehiške nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	TV kriminalka: Nočni vsiljivec, ameriški film
21.45	BAR
22.15	Monk, 2. sezona, 5. del ameriške nanizanke
23.10	XXL premiere
23.15	Na kraju zločina, 2. sezona, 12. del ameriške naniz.
0.10	Bojni angeli, ameriški film
2.05	24UR, ponovitev
3.05	Nočna panorama

Prva TV

06.15	The Best Off
06.30	TV prodaja
07.00	Mali mečevalci, risana serija
07.25	Tri v vrsto
07.40	Spomin
08.00	TV prodaja
08.30	Tri v vrsto
08.45	Spomin
09.00	Mali mečevalci, risana serija
09.25	TV prodaja
10.00	Prva prebere prva
10.05	TV prodaja

10.25	Sto izložb, sto strasti, 525. del
10.50	Črna kronika, 47. del
11.25	Adijo pamet, kontaktna oddaja
12.15	TV prodaja
12.30	Tri v vrsto
12.40	TV prodaja
13.25	Lisice, 7. del srbske serije
14.20	Na moj način, pogovorna oddaja s Sašo Gerdej
15.15	Ljubezenske prevare, 19. del ameriške resničnostne serije
16.05	Prvaki med silaki, reportaža
16.35	TV prodaja
17.10	Mali mečevalci, risana serija
17.35	Sto izložb, sto strasti, 526. del ital. telenovele
18.00	Življenje ob jezeru, 48. del
18.25	Črna kronika, 48. del
19.00	Adijo pamet, kontaktna oddaja
19.55	Plemeniti komentar
20.00	Ob podelitvi nagrad Emmy 2005
20.50	Ena na ena, pogovorna oddaja
21.40	Prestizno, ekskluzivno, razvedrila oddaja
22.00	Izpovedi nevarnega uma, ameriška kriminalna drama 2002
00.00	Kako preživeti, 4. del ameriške serije
00.50	Ob podelitvi nagrad Emmy 2005
01.40	Ena na ena, pogovorna oddaja
02.30	Prestizno, ekskluzivno, razvedrila oddaja
02.50	Izpovedi nevarnega uma, ameriška kriminalna drama 2002
04.50	Kako preživeti, 4. del ameriške serije

TevePika

6.30	Tv Prodaja
7.00	A TO JE TO, poučno zabavna oddaja z Rezo, pon
7.30	V osrčju Kamniških planin, pon
9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	Poznate aktivnosti Slovenske Ekošole?, pon
10.00	Avantura z Ano in Tajjem, pon
10.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, Hemofilija, pon
11.00	Za vas in mesto, z Milanom Skledarjem, oddaja o kmetijstvu, pon
12.00	Na piki, aktualna pogovorna oddaja, pon
13.00	Nasa mala klinika
14.00	Glasbeni Mozaik
16.30	Razgledovanja, potopisna reportaža, prvič
17.00	V družbi z ..., prvič
17.15	S Pingom korak višje, pon
17.30	Kulturne drobtinice, Senožete med zgodovino in sedanostjo, 4. del
18.00	Do zdravja tudi tako, gost: Meta Fonda, prvič
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
19.00	Slovenska glasbena lestvica, pon
20.00	Vodit' po podjetništvu, 9. del, prvič
20.30	Sijaj
21.00	Živeti zdravo
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.00	Preverjeno POP TV
00.00	Tv Prodaja
00.30	Glasbeni mozaik

ČETRTEK,

29.9.2005

Slovenija 1

6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	POROČILA (VPS 07.00)
7.05	DOBRO JUTRO
8.00	POROČILA
8.05	DOBRO JUTRO
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	MALE SIVE CELICE, KVIZ
9.50	ODDAJA ZA OTROKE
10.20	MEDNARODNA OBZORJA
11.10	IZIVI
11.35	OMIZJE
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
13.25	TEDENSKI IZBOR
13.25	PETI ELEMENT
14.15	PODOBA PODOBE
14.40	ODPETI PESNIKI
15.00	POROČILA, PROMET (VPS 15.00)
15.05	MOSTOVI - HIDAK: POTEPANJA - BARANGOLJOK (VPS 15.05)
15.40	CEDRIK, RISANA NANIZANKA, 38/52 (VPS 15.40)
15.55	DOLGA POT V ŠOLO, KRATKI IGRANI FILM EBU (VPS 15.55)
16.10	NA LINIJI: PRIMOŽ BREZEC, ODDAJA ZA MLADE, PONOVIČEV (VPS 16.10)

17.00	NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME (VPS 17.00)
17.30	JASNO IN GLASNO, KONTAKTNA ODDAJA (VPS 17.30)
18.20	DUHOVNI UTRIP (VPS 18.20)
18.40	MOJSTER MIHA, RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	TEDENIK (VPS 20.00)
21.00	OSMI DAN (VPS 21.00)
21.30	KNJIGA MENE BRIGA - ANDREJ MOROVIČ: TIŠOČ IN ENA MOČ (VPS 21.30)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	GLASBENI VEČER
22.50	ORKESTER SLOVENSKE FILHARMONIJE, EUGEN INDIĆ IN TADEUSZ WOJCIECHOWSKI (S. RAHMANINOV: KLAVIRSKI KONCERT ŠT. 3 V D-MOLU) (VPS 22.50)
23.35	SIMFONIKI RTV SLOVENIJA, IAN FOUNTAIN IN EN SHAO (P. ŠAVLI, O. RESPIGHI) (VPS 23.35)
0.25	DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, PON.
1.20	TEDENIK, PONOVIČEV
2.15	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 02.10)
2.40	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
8.30	TV PRODAJA
9.00	ZABAVNI INFOKANAL
11.00	TV PRODAJA
11.30	OTROŠKI INFOKANAL
12.00	TEDENSKI IZBOR
12.00	POMAGAJMO SI,
12.30	ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA
12.30	SLEDI, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA
13.00	SOUTH PARK, AMERIŠKA RISANA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 8/14
13.25	CIRCUM REGIONAL, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 13.25)
14.10	DOMŽALE: POKAL UEFA V NOGOMETU, DOMŽALE - STUTTGART, POVRATNA TEKMA, PRENOS (VPS 14.10)
16.25	LONDON - MESTO V ČASU, ANGLEŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 1/2, PONOVIČEV
17.20	MOSTOVI - HIDAK:
17.50	POTEPANJA - BARANGOLJOK, PONOVIČEV
17.50	DAVI, IZBOR IZ JUTRANJEGA PROGRAMA (VPS 17.50)
19.00	SOPRANOVI, AMERIŠKA NADALJEVANKA, 6/13, PONOVIČEV (VPS 19.00)
20.00	TERRAFOLK & SIMFONIKI RTV SLOVENIJA, KONCERT (VPS 20.00)
21.30	FRANZ IN ANNA, NEMŠKA DRAMA (VPS 21.35)
22.55	JASNO IN GLASNO, KONTAKTNA ODDAJA, PONOVIČEV
23.45	DAN ZVERI, ŠPANSKI FILM, PON. (VPS 23.45)
1.30	INFOKANAL

Kanal A

8.30	TV prodaja
8.35	Tih zločin, 2. sezona, ponovitev ameriške humoristične nanizanke
9.25	VIP, 1. sezona, ponovitev 18. dela ameriške naniz.
10.15	E+, ponovitev
12.05	TV prodaja
12.35	Tih zločin, 2. sezona, ameriška humoristična nanizanka
13.25	Mladi in nemirni, 4. sezona, 243. del am. nad.
14.15	Vsi moji otroci, 2. sezona, 138. del am. nad.
15.05	TV prodaja
15.35	VIP, 1. sezona, 19. del ameriške nanizanke
16.30	Jimova družina, 2. sezona, 19. del ameriške humoristične nanizanke
17.00	Raymonda imajo vsi radi, 4. sezona, 21. del ameriške humoristične nanizanke
17.30	Caroline v vemelestu, 4. sezona, 3. del ameriške hum. nanizanke
18.00	E+
18.10	E+ Na obisku
18.45	E+ par
19.10	E+ Parada plesa
19.15	E+ Na rancu
20.45	Britanski trojček: Umori na podeželju: Lažno prerokovanje, angleški film
21.45	Mrtve priče, 4. sezona, 5. del angleške naniz.
22.45	Nori na Alice, 1. del angleške humoristične naniz.
23.25	Navigator, ponovitev
23.55	Ruby Wax, pogovorna oddaja
0.35	E+, ponovitev

Pop TV

6.55	24UR, ponovitev
7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Materina pot, ponovitev 31. dela mehiške nad.
9.40	Vila Marija, ponovitev 22. dela hrvaške nad.

10.30	TV prodaja
11.00	Proti vetru, ponovitev 28. dela mehiške nad.
11.50	Prerोजना ljubezen, pon. 10. dela venezuelske nad.
12.45	Monk, 2. sezona, ponovitev 5. dela ameriške nanizanke
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Prerोजना ljubezen, 11. del venezuelske nad.
16.00	Proti vetru, 29. del mehiške nadaljevanke
17.00	Vila Marija, 23. del hrvaške nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Materina pot, 32. del mehiške nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	Trenja
21.45	BAR
22.15	Na kraju zločina: New York, 1. sezona, 5. del ameriške nanizanke
23.10	XXL premiere
23.15	Zahodno krilo, 6. sezona, 2. del ameriške naniz.
23.30	Oče na skrivaj, ameriški film
1.50	24UR, ponovitev
2.50	Nočna panorama

Prva TV

06.15	The Best Off
06.30	TV prodaja
07.00	Mali mečevalci, risana serija
07.25	Tri v vrsto
07.40	Spomin
08.00	TV prodaja
08.30	Tri v vrsto
08.45	Spomin
09.00	Mali mečevalci, risana serija
09.25	TV prodaja
10.00	Prva prebere prva
10.05	TV prodaja
10.25	Sto izložb, sto strasti, 526. del
10.50	Črna kronika, 48. del
11.25	Adijo pamet, kontaktna oddaja
12.15	TV prodaja
12.30	Tri v vrsto
12.35	TV prodaja
13.20	Ena na ena, ponovitev
14.10	Izpovedi nevarnega uma, ameriška krim. drama
16.10	Prestizno, ekskluzivno, razvedrila oddaja
16.35	TV prodaja
17.10	Mali mečevalci, risana serija
17.35	Sto izložb, sto strasti, 527. del ital. telenovele
18.00	Življenje ob jezeru, 49. del
18.25	Črna kronika, 49. del
19.00	Adijo pamet, kontaktna oddaja
19.55	Plemeniti komentar
20.00	Ob podelitvi nagrad Emmy 2005
20.50	Alo, alo, 28. del angleške serije
21.20	Črni gad, 17. del angleške serije
21.50	Gospod Bean, 8. del angleške serije
22.15	Skozi ključavnico, pogovorna oddaja
23.05	Ob podelitvi nagrad Emmy 2005
23.35	Alo, alo, 28. del angleške serije
00.25	Črni gad, 17. del angleške serije
00.55	Gospod Bean, 7. del angleške serije
01.20	Skozi ključavnico, pogovorna oddaja

TevePika

6.00	Tv Prodaja
6.30	Kulturne drobtinice, Senožete med zgodovino in sedanostjo, 4. del, pon
7.00	Slovenska glasbena lestvica, pon
8.00	Sijaj, pon
8.30	TV prodaja
9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	Vodit' po podjetništvu, 9. del, pon
9.45	V družbi z ..., pon
10.00	Do zdravja tudi tako, gost: Meta Fonda, pon
10.30	Na piki, aktualna pogovorna oddaja, pon
11.30	Za soncem ŠU KHAM
12.30	V harmoniji z naravo
13.00	Samozdravilna energetska metoda Rudija Klarčca, pon
13.30	Preverjeno POP TV
14.30	V osrčju Kamniških planin, pon
16.00	Tv Prodaja
16.30	Do zdravja z Biosinhromom, pon
17.30	Navigator, prvič
18.00	Zrela leta z Melanijo Šter, prvič
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
18.55	Četrtoke zgodnice, metalček, prvič
19.00	Avtopika, oddaja o avtomobilizmu in prometu, pon
19.30	Živeti zdravo
20.00	To morate vedeti, svetovalna oddaja
21.00	A TO JE TO, poučno zabavna oddaja z Rezo, prvič
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.00	Ekstra Magazin
00.00	Tv prodaja
00.30	Glasbeni Mozaik

PETEK

05.00	Z molitvijo v nov dan
05.10	Vreme, ceste, zamude vlakov
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Pričevalci vere
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila, prognostik, AMZS, osmrtnice, obvestila
08.00	Kmetijski nasvet
08.10	Turistične novice
08.30	Koledar prireditev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
11.15	Knjižne minute (presoje)
12.00	Zvonjenje
12.05	Besede Matere Terezije
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
12.50	Iz žitnice slovenstva
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
14.45	Komentar tedna
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.45	Koledar prireditev
15.50	Pričevalci vere
17.00	Ob petkih pospravljamo podstrešje
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Spoznanje več - predsodek manj (dr. Drago Ocvirk)
19.00	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Iz Mohorjeve skrini
21.15	Ponovitev Komentarja tedna
21.30	Mozaik dneva
22.00	Klasična glasba
	Ponovitve:
23.00	Doživetja gora in narave
24.00	Srečno na poti
00.45	Spoznanje več- predsodek manj
04.40	Radio Vatikan

SOBOTA

05.00	Z molitvijo v nov dan
05.10	Vreme, ceste, zamude vlakov
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Pričevalci vere
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.30	Poročila, prognostik, AMZS, osmrtnice, obvestila
08.00	Naravoslovne zanimivosti
08.30	Koledar prireditev
08.45	Spominjamo se
09.00	Sobotna iskrica
10.30	Poročila, Vaša pesem
11.00	Za življenje, danes In jutri: 1. Oddaja z Bogdanom Žoržem 2. Zakonska oddaja 3. Svet oblikuje mlade 4. Oddaja z Karlom Gržanom
12.00	Zvonjenje
12.05	Besede Matere Terezije
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila

12.50	Iz žitnice slovenstva
13.00	Glasbena voščila
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.45	Koledar prireditev
15.50	Pričevalci vere
16.00	Mali oglasi
17.00	Slovenec Slovenca vabi
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Naš gost
19.30	Poročila
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Radijska molitev
21.00	Škofov nagovor pred nedeljo
21.15	Svetniški kandidati - skof Vovk
	Ponovitve:
22.00	Za življenje
23.00	Obala neznanega
24.00	Slovenec Slovenca vabi
04.40	Radio Vatikan

NEDELJA

05.00	Z molitvijo v nov dan
05.10	Vreme, ceste, zamude vlakov
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Pričevalci vere
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Iz žitnice slovenstva
07.30	Poročila, prognostik, AMZS, osmrtnice, obvestila
08.00	Iz življenja vesoljne Cerkve
08.30	Koledar prireditev
08.45	Spominjamo se
09.00	Prenos sv. Maše
10.00	Oznanila
10.15	Graditelji slovenskega doma
11.00	Poročila, osmrtnice, obvestila
11.15	Kmetijska oddaja
12.00	Zvonjenje
12.05	Besede Matere Terezije
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Glasbena voščila
13.00	INFO oddaja
13.30	Osmrtnice, obvestila
15.45	Koledar prireditev
15.50	Pričevalci vere
16.00	Glasbena voščila
17.00	Slovenec po svetu in domovini
18.30	Sakralna glasba
19.30	Poročila
19.45	Škofov nagovor za nedeljo
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Obala neznanega - izzivi vere
21.30	Radijski roman
	Ponovitve:
22.00	Naš gost
23.00	Graditelji
23.45	Svetniški kandidati
00.30	Iz življenja vesoljne Cerkve
04.40	Radio Vatikan

PONEDELJEK

05.00	Z molitvijo v nov dan
05.10	Vreme, ceste, zamude vlakov
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Pričevalci vere
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila, prognostik, AMZS, osmrtnice, obvestila
08.00	Kmetijski nasvet
08.10	Kratka kateheza
08.30	Koledar prireditev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Besede Matere Terezije
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
12.50	Iz žitnice slovenstva

13.00	Mali oglasi
13.30	Stare, ma lepe
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.45	Koledar prireditev
15.50	Pričevalci vere
17.00	1. Zdravstvena 2. Svetloba in sence 3. Pravne zagate 4. Aktualno
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Glasovanje za Vašo pesem
19.00	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Prijatelji radia Ognjišče
21.30	Mozaik dneva
22.00	Zanimivosti nočnega neba (1.), Prijatelji radia Ognjišče II. (2. - 5.)
	Ponovitve:
23.00	Sakralna glasba
24.00	Slovenec po svetu in domovini
04.40	Radio Vatikan

TOREK

05.00	Z molitvijo v nov dan
05.10	Vreme, ceste, zamude vlakov
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Pričevalci vere
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila, prognostik, AMZS, osmrtnice, obvestila
08.00	Kmetijski nasvet
08.10	Predstavljamo vam
08.30	Koledar prireditev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Besede Matere Terezije
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
12.50	Iz žitnice slovenstva
13.00	Mali oglasi
13.30	Skriti zaklad (1., 3.), Gradimo odprto družbo (2., 4.)
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.45	Koledar prireditev
15.50	Pričevalci vere
16.00	Glasbena voščila
17.00	Šport na Radiju Ognjišče I.
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Šport na Radiju Ognjišče II.
19.00	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Luč v temi (1.), Juretov večer (2., 4., 5.), Vstani in hodi (3.)
21.30	Mozaik dneva
22.00	Sončna pesem
	Ponovitve:
23.00	Ponedeljekova 17.
24.00	Prijatelji radia Ognjišče
04.40	Radio Vatikan

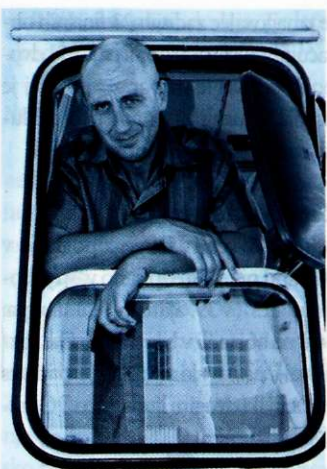
SREDA

05.00	Z molitvijo v nov dan
05.10	Vreme, ceste, zamude vlakov
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Pričevalci vere
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)

07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila, prognostik, AMZS, osmrtnice, obvestila
08.00	Kmetijski nasvet
08.10	Sredin trn
08.30	Koledar prireditev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
10.15	Srečno na poti
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Besede Matere Terezije
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
12.50	Iz žitnice slovenstva
13.00	Zlati zvoki
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
14.45	Sredin pogled v svet
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.45	Koledar prireditev
15.50	Pričevalci vere
16.00	Mali oglasi
17.00	Pogovor o
18.00	Poročila, Vaša pesem
19.00	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Sveta vera bodi vam luč (radijska kateheza)
21.30	Mozaik dneva
22.00	Glasba z znakmo
	Ponovitve:
23.00	Luč v temi (1.), Skriti zaklad (2., 4.), Vstani in hodi (3.)
24.00	Šport na Radiju Ognjišče
04.40	Radio Vatikan

ČETRTEK

05.00	Z molitvijo v nov dan
05.10	Vreme, ceste, zamude vlakov
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Pričevalci vere
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila, prognostik, AMZS, osmrtnice, obvestila
08.00	Kmetijski nasvet
08.10	Pod lipo domačo
08.30	Koledar prireditev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
10.15	Doživetja gora in narave
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Besede Matere Terezije
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
12.50	Iz žitnice slovenstva
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
14.45	Komentar Družine
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.45	Koledar prireditev
15.50	Pričevalci vere
16.00	Glasbena voščila
17.00	Oddaja KP studija
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Dijaška oddaja
19.00	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Karavana prijateljstva I.
21.30	Mozaik dneva
22.00	Karavana prijateljstva II.
	Ponovitve:
23.00	Pogovor o
24.00	Sveta vera bodi vam luč
04.40	Radio Vatikan

Esad Babačić

Zaradi obveznosti nisem mogel spremljati nobene od treh zgodovinskih tekem naše košarkarske reprezentance. Bil sem da-leč, kakšnih 1.500 km stran od domovine, na severu Poljske, v objemu slovanskih bratov, ki še vedno prisegajo na poezijo in modre oči. Ko sem začel dobivati sporočila dragih mi ljudi iz Ljubljane, so se moja slovanska čustva še poglobila in postal sem ponosen, da sem Slovenec.

Mi, Slovenci

Pozitivna energija iz dvorane Pionir je prišla vse do ladjedelnice Gdanska in se tam pomešala s spomini na Solidarnost, ki prav v teh dneh praznuje petindvajseto obletnico ustanovitve. Duh revolucije je očitno dosegel naše košarkarje, ki so se proti Grkom postavili z odprtim gardom. Nič več ustrahovanja in komolcev v sklonjene glave. Lahko sem videl Marka Miliča, kako odgovarja na provokacije Diamantidisa, in trenutke, ko se slednji potuhnje no umika iz oprijema. Ko sem dobil sporočilo o tehnični našega selektorja, mi je postalo jasno, da smo postali prava ekipa. Končno smo se uprli lastni majhnosti in strahovom, ki so krojili našo usodo na minulih prvenstvih. Pokazali smo, da lahko znanje združimo s kolektivnim duhom, kar je prvi pogoj za velike partije. Tudi Borislav Stanković, ki ima za seboj šestindvajset prvenstev, je priznal, da smo naredili pravcati košarkarski bum in da takšnega navijanja že dolgo ni videl. Informacije iz Beograda govorijo o gostiteljih, ki se čudijo živahnosti svojih nekdanjih bratov. Takšne žurke v Beogradu že dolgo ni bilo. Ko to povedo tisti, ki so navajeni barikad, bomb, demonstracij z vodnimi topovi, jih je treba jemati resno. Vse skupaj spominja na razpoloženje v Amsterdamu, kjer so bili slovenski nogometni na-

vijači kot eden. Očitno je šport edina stvar, ki lahko pri nas sproži kolektivne izlive čustev.

Posebej vesel sem, ker nam ni treba več toliko trepetati ob gledanju tekem naše reprezentance, ki je dozorela. Morda z malo zamude, a vendarle. Seveda je treba zdaj umiriti konje in ohraniti trezne glave, kajti prave preizkušnje šele pridejo. Velike reprezentance dvigujejo formo skozi celoten turnir, vse do končnih obračunov, za kar morajo biti igralci mentalno in fizično spočiti. Po drugi strani morajo naši ohraniti agresivnost, s katero so zlomili Grke in jim pokazali, da niso več mladinci, ki padajo na razne pritiske. Končno smo dočakali, da drugi razmišljajo o nas in ne obratno. Takšna pozicija je veliko prijetnejša in vzpodbudna, saj se lahko osredinimo izključ-

lidnih posameznikov, ki lahko delno prispevajo k boljšemu izidu moštva. Turki so nasedli proti Hrvatom in prav to je lahko slaba novica, saj vemo, da gre za veliko reprezentanco, ki se hitro izmaže iz podobnih zadreg. Zato ni nobenega dvoma, koga si želimo bolj. Dnevna forma in navdih posameznikov je še vedno prvi pogoj za zmago v izločilnih srečanjih. Na srečo nam tokrat ni treba skrbeti za navdih, saj imamo kar nekaj igralcev, ki lahko eksplodirajo, ko bo to potrebno. Celo Bečirovič, ki je imal velike težave s poškodbami, je zaigral kot preroben, kar je tudi posledica celotnega razpoloženja v ekipi. Navsezadnje ima slednja tudi čistokrvnega strelca, ki smo si ga tako želeli. Nachbar je samo potrdil, da ima mehko roko in morilski in-

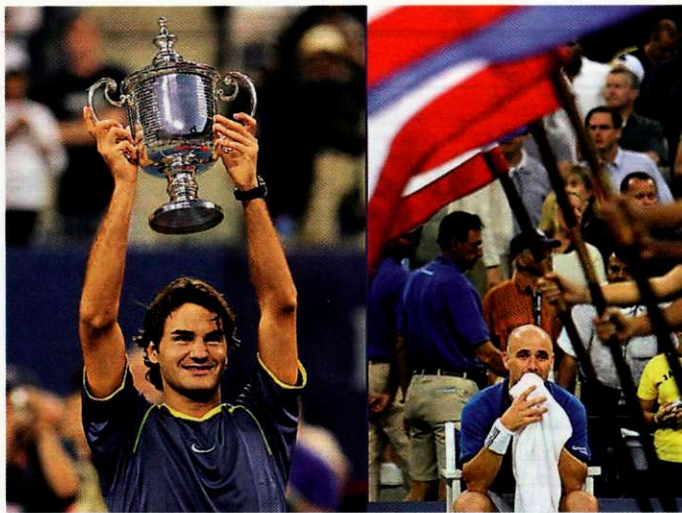
Vse skupaj spominja na razpoloženje v Amsterdamu, kjer so bili slovenski nogometni navijači kot eden. Očitno je šport edina stvar, ki lahko pri nas sproži kolektivne izlive čustev.

no na igro. Pipan ima na voljo nekaj bojnikov, ki tvorijo okostje moštva, s katerim gre lahko v odprt boj z vsakim nasprotnikom. Glede na to, da lahko na tem prvenstvu praktično vsak premaga vsakogar, lahko naši izkoristijo odlično ozračje v garderobi in vzamejo še kakšen scalp. Povsem se strinjam z Vilfanom, ko si je v četrtfinalu zaželel Nemce, ki imajo enega mojstra nad mojstri in nekaj so-

stinkt, ki ga ne zapusti niti v najbolj stresnih trenutkih. Trenja med posamezniki so očitno ponehala in zdaj lahko vsi skupaj uživajo v igri. Z njimi pa seveda tudi tisti, ki bodo v teh dneh romali v Beograd. Ob takšni publikli, kot jo imajo naši košarkarji v Srbiji, se zdijo sanje o velikem finalu precej realne.

Roger Federer na vrhu lestvice ATP domuje že 20 mesecev. Tudi po Odprtem prvenstvu ZDA ni na spregled nikogar, ki bi ga zrušil.

V nedeljo, 11. septembra, je v New Yorku znova počilo. Tokrat je napadel teniški velikan Roger Federer! S svojim orožjem (teniškim loparjem) je nasprotnike dobesedno razstrelil, preživeli teniški svet pa steriliziral do skrajnosti.

je zmagovalc zadnjih 23 finalnih obračunov, v letošnji sezoni pa je v 71 dvo-bojih doživel le tri poraze; do zdaj je osvojil 32 turnirjev, z njimi pa si prislužil že skoraj 20 milijonov dolarjev.

Zunaj konteksta

V 216. verzu drugega poglavja v Koranu piše: "Predpisano vam je bojevanje ...", v 39. ajatu devete sure pa: "Če ne boste šli v boj, vas bo On kaznoval s peklenskim trpljenjem in vas zamenjal z drugim ljudstvom." Če za-

Enajsti september

Tako je "teniški terorizem" znova obudil tragedijo 11. septembra leta 2001 ... Naj bo torej ta prispevek nekakšen spomin in opomin, rekonstrukcija Antonie Bird pa naj prikaže genezo napada na Dvojčka. Še pred razpletom pa se vprašajmo: Ali je vzrok za islamski terorizem v egoizmu bogatega zahodnega sveta ali v džihadu?

Federerjev napad

Teniška premoč in genialnost Švicarja Rogerja Federerja mejita na brutalen teroristični napad, ki spravlja v obup njegove tekmece. Federer med napadom ne skopari s sredstvi in vselej udriha z natančnimi udarci, z brezmejno raznovrstnostjo ter nonsalantnimi preigravanji, ki parajo živce. Občinstvo je domala ponorelo, ko je njegov ljubljenec Andre Agassi v finalu Odprtega prvenstva ZDA v tenisu osvojil drugi set. To je Švicarja še dodatno razjezilo ... Perfekcionista njegovega kova, ki vzklika "scheisse" že ob nekoliko ležernejšem pristopu, je zdiral proti končni zmagi in šestemu osvojenemu turnirju za grand slam. Andre Agassi je pri 35 letih že 20. nastopil na Odprtem prvenstvu ZDA in ugotovil, da s tako izvrstnim teniškim igralcem še ni igral. Do Samprasovih 14 velikih lovorik ima Roger Federer sicer še dolgo pot, a pri le 24 letih osvojiti šest grand slamov v samo treh letih ...

Hamburška celica

Družina uspešnega študenta Ziada Jarraha, enega izmed glavnih te-

rorističnih napadalcev na WTC, izvira iz Libanona in ni preveč verna. Ziada so vpisali v katoliško šolo. Makhadi je z univerzitetnih hodnikov rekrutiral mlade muslimane v verski fanatizem. "Vedi, da je tu družba nevernikov! Ali si musliman?" Sem! Ziadov vrstnik Mohammed Atta je bil medtem že goreč islamski operativec, zaverovan v Koranove verze. "Bog mora postati središče našega sveta," je pripovedoval nevednim poslušalcem na verskem srečanju v hamburški mošeji Al Quds. Ramzi bin al Shihb mu je pritrdil: "Sodobni svet je en sam kaos. Daje samo lažne obljube in mi hoče vzeti mojega Boga!" Ziada je Makhadi očitno prepričal. "Vstopi, brat," ga je pozval mujezin in zapel salat: "Alah je največji! Ni drugega božanstva od Alaha. Mohamed je njegov Prerok. Pridite k molitvi, pridružite se radosti ..." Glasnost je vse bolj naraščala. Od kod so tvoji? Iz Libanona. Potem veš, kaj so Izraelci storili Palestincem? Vem; pa kaj naj storim? Ali naj se razstrelim? Da! Kaj? Da! "Videl sem Srbe, kako so mučili muslimane. Ženske so posilili, moške do smrti izmučili. Le kdo lahko zanika, da se holokavst ne nadaljuje? Muslimane pobijajo po vsem svetu!" Fanatizem je preplaval razum: "Kdo je začel drugo svetovno vojno? Židje! Bili so edini, ki so imeli od nje dobiček! Ameriška hobotnica pa jim pomaga!

Zatorej se mora vsak moški musliman uriti za džihad! Smrt Ameriki!"

Mladi Sampras

Federer se je odločil pisati teniško zgodovino in je tako naslednik Peta Samprasa. Julija 2001 je na sveti wimbledonski travi odigral življenjsko partijo in v osmini finala pretrgal večletni Samprasov zmagovalni niz. "Po tej partiji je postal Sampras moj nekdanji idol," je po zmagi dejal Federer, ki je zablestel že leta 1998, ko je osvojil mladinski Wimbledon. Zaradi podobne konstitucije si je tedaj prislužil vzdevek "mladi Sampras". Letos je tako superioren, da se nasprotnikom bolj ali manj le še opravičuje. Po letošnji (tretji zaporedni) wimbledonski zmagi se je denimo opravičil Andyu Roddicku, ki je moral ugotoviti, da je Roger pač za razred boljši. "Pridejo dnevi, ko presenetim celo sam sebe!" Podobno je Federer odgovoril tudi Agassiju po pred dnevi osvojenem prvenstvu. Očitno Federer preseneča sam sebe. Potemtakem bo presenečen ob naslednjih podatkih:

pisano vzamemo iz konteksta, lahko kaj kmalu začnemo razpredati o džihadu – sveti vojni. Džihad sicer velja tako za boj posameznika z osebnimi izzivi kot za bitko na bojišču. Ideja džihada pa je čedalje bolj zakoreninjena kot vojna proti nevernikom z Alahovim blagoslovom, ki ponuja zmago ali pa pot do večnega paradiza. Eden izmed ključnih akterjev Marwan al-Shehhi, pilot letala št. 175, ki je trčilo v WTC, je dejal: "Komaj že čakam trenutek, ko bom postal mučenik!" Torej gre le za mučenje?! Sumljivca so ob tem namigu takoj vrgli iz sekte. "Vojna se je namreč že začela. Ne bodo nas več poniževali!" je ostro pripomnil Atta, pilot letala, ki je prvo trčilo v enega izmed Dvojčkov.

Življenjski slam

Naslednji teroristični napad bosta s prekaljenim avstralskim trenerjem Tonyjem Rochom uprizorila v naslednjem letu. Njuna tarča je t. i. življenjski slam, vendar želita v nasprotju z Agassijem in še starih v letu dni osvojiti vse štiri velike turnirje. Do zdaj je tovrsten podvig uspel le Donaldu Budgeu leta 1938 in Rodu Laverju leta 1962. Lani se je Federerju tako kot poprej McEnroeju, Beckerju in Samprasu izmaknil samo peščeni Roland Garros. "Kaže, da se bodo morali vsi drugi prilagoditi Federerju, ki je na novi, višji ravni," pravi Boris Becker, ki pa ima še eno slabo novice za druge igralce, saj napoveduje, da bo Švicar igral še bolje. V nas-

"Teniški terorizem" je znova obudil tragedijo 11. septembra leta 2001.

protju z mnogimi, dodaja, Federer uporablja možgane in domišljijo.

Napadite kot prvaki!

November 1999 ... "Šejk želi še nekaj mladih za urjenje v Afganistanu!" Ziad, Atta in še nekateri se ga udeležijo in postanejo potencialni mučeniki. "Si se pripravljen bojevati za Alaha? Ameriko bomo napadli tam, kjer je najbolj ranljiva! Na njihovih tleh! Najprej pa se naučite leteti!" Ziadova dolžnost je postal džihad, z njo pa se julija 2000 vpiše na floridsko pilotsko šolo. "Zacarias Moussaoui, objemi me, postala bova mučenika!!!" Al-Midhar, operativec Al Kaidе, jim je sporočil: "Profesor, vsi gostje so že tukaj!" FBI je prestregel "profesorjev" namig: "Teroristi se pripravljajo na napad!" "Profesor" je napadalcem poslal še zadnjo novico pred odhodom v "mučeništvo": "Če umreš kot mudžahid, lahko s seboj v raj odpelješ še 10 ljudi ... To ti zagotavlja Alah... Čutiti moraš popolno spokojnost, kajti do raja je le še korak ... Pozdravi smrt z vsem srcem! Napadite kot prvaki!" Lovro Kastelic

na kratko

SLOVENIJE NI VEČ MED 50

Na septembrski lestvici najboljših nogometnih reprezentanc, ki jo je pretekli teden objavila Mednarodna nogometna zveza (FIFA), je Slovenija glede na prejšnjo objavljeno lestvico padla za štiri mesta in je tako po novem namesto na 48. na 52. mestu. Precej sprememb je v primerjavi s prejšnjim mesecem tudi med najboljšo deseterico. Tako na vrhu še vedno ostaja Brazili-

ja s 7. nazadovala na 11. Med reprezentancami skupine 5 v kvalifikacijah za svetovno prvenstvo 2006, v kateri nastopa tudi slovenska vrsta, je najvišje Italija, ki je zadržala 13. mesto. Norveška je v primerjavi z avgustom za mesto slabša (37.), Belorusija je 71. (izgubila je 10 mest), Škotska pa je skočila za kar 12 stopnic in je 74. Moldavija, ki je prav tako pridobila šest mest, je zdaj 107.

Slovenski reprezentanci se pozna, da je v kvalifikacijah za SP dosegla malo zmag.

ja, na drugo mesto se je prebila Nizozemska, na tretje pa je padla Argentina. Tri mesta na lestvici je pridobila Francija, ki je zdaj šesta, med boljšimi reprezentancami pa je najbolj napredovala Švedska, ki je s 15. skočila na 10. mesto. Angli-

svetovno prvenstvo ostati na položaju selektorja njihove izbrane vrste.

Matthaeus bo tako, kot kaže, ostal na trenerskem stolčku madžarske reprezentance, čeprav nekateri menijo, da bi moral svoje mesto prepustiti drugemu. Razlog za to je dejstvo, da je

Madžari imajo Matthaeusa radi.

Matthaeus januarja 2004, ko je zasedel položaj, ljubiteljem madžarskega nogometa obljubil, da bo njihovi reprezentanci povrnil staro nogometno slavo, ko so leta 1952 osvojili naslov olimpijskih prvakov in leta 1954 postali svetovni podprvaki, vendar mu obljube ni uspelo izpolniti. S porazom na domačem igrišču proti Švedski v kvalifikacijah za SP so namreč Madžari pred kratkim izgubili še zadnjo možnost, da bi po letu 1986 znova nastopili na svetovnem prvenstvu, saj na tretjem mestu skupine 8 za drugouvrščeno Hrvaško zaostajajo že sedem točk. Kljub temu bodo Madžari Matthaeusu dali še eno priložnost.

Nov časopis:

Direkt

99 SIT

www.direkt.si

Brez milosti!

Politiki bodo odslej dvakrat premislili, preden kaj storijo. Kar je dvakrat več kot prej.

Cankarjev dom je v soboto zvečer za nekaj ur postal hram lepote, v katerem so že 14. okronali najlepšo Slovenko. Naslov je letos pripadel Sanji Grohar. Prva spremljevalka je postala Aneta Salihovič, druga pa Katja Cuderman.

Za naslov mis in potovanje na svetovni izbor na Kitajsko se je tudi letos potegovalo 12 deklet: Sanja Grohar iz Kranja (21 let), Tatjana Caf s Ptuja (20 let), Sonja Dragičević iz Velenja (19 let), Katja Cuderman iz Preddvora (22 let), Maja Kovač iz Ljubljane (20 let), Sara Jug iz Nove Gorice (20 let), Barbara Tekavec iz Ljubljane (22 let), Nataša Pinoza iz Sevnice (21 let), Aneta Salihovič iz Ljubljane (19 let),

Ducat najlepših

Zver, mis fotogeničnosti pa je postala Maja Kovač. Najlepša Slovenka je kot glavno nagrado prejela peugeot 1007 in krono Zlatarne Celje, delo modne oblikovalke Helene Umberger. Prireditev so povezovali simpatična Boštjan Romih in Nina Vidovič ter zanimive glasbene in pesne točke.

Miss World je edino uradno, najstarejše in najuglednejše lepотно tekmovanje na svetu. Letošnje 55. tekmovanje za najlepšo Zemljanko bo 10. decembra v obmorskem turističnem središču Sanya na jugu Kitajske. Organizatorji pričakujejo, da bodo na prireditvi sodelovale predstavnice iz okoli 120 držav, saj so licenco kupili v več kot 140 državah. Ob tem organizatorji napovedujejo, da si bo največji spektakel lepote po televiziji ogledalo blizu tri milijarde ljudi.

Prisanjala svoje sanje

Manca Zver iz Ljubljane (20 let), Aleksandra Petrič iz Ribnice (20 let) in Tadeja Lašič iz Ljutomer (24 let). Na finalnem izboru so se dekleta žiriji in

gledalcem predstavila v treh izhodih. Letošnja novost pa je izbor mis simpatičnosti, ki so jo finalistke izbrale med seboj. Najbolj simpatično, dru-

žabno in kolegialno dekle je postala Tatjana Caf. Sanji Grohar je pripadel tudi naslov mis interneta, najlepša po mnenju bralcev revije Ona je Manca

Glavna nagrada, ki jo bo letos prejela najlepša na svetu, znaša 100.000 angleških funtov oziroma 36 milijonov tolarjev. **Monika Maljevič**

Mis One Manca Zver, najsimpatičnejša finalistka Tatjana Caf in po mnenju fotografov najlepša Maja Kovač

Nekatere sta očarala tudi voditelja.

Privlačne pesne in glasbene točke so dvigovale temperaturo v dvorani.

IZŠLA JE ZGOŠČENKA Z EPIZODAMI PRILJUBLJENEGA MATJAŽA JAVŠNIKA

ZAJE PAJAZ VAS VPRAŠAM

13 EPIZOD MATJAŽA +3 TILIKE

POSTAJA **CENTER** 102.4.103.7

Matjaž Javšnik

ZAJE PAJAZ VAS VPRAŠAM

TILIKA GRATIS

Mala božanstva

Zakon o RTVS nas bo spet zvalil na volišča. Iz naše hiše bomo šli ločeno. Trije člani družine bomo glasovali za zakon, eden proti. Oddaje o novem zakonu pa le gledamo skupaj. In jih komentiramo.

Ko smo videli prvo, vodila jo je Lidija Pak, smo vsi sklenili, da podpremo zakon, kajti takih oddaj si ne želimo več. Ko pa smo videli drugo, ki jo je vodil Slavko Bobovnik, in tretjo s Tanjo Gobec, smo se nekako pomirili. Pomirila se je očitno tudi nacionalka in pripravila dve solidni oddaji; Bobovnikova, v kateri je soočal politike, je bila dokaj gledljiva. Tako smo končno nekaj malega izvedeli o zakonu, o sestavi svetov, pooblastilih direktorja, tretjem programu in tako naprej. Bobovnik jih je pač vse skupaj prisilil, da so se pogovarjali o vsebini in manj klatili politične floskule, poleg tega je bilo skozi vso oddajo čutiti njegovo suverenost. No, pri mlajši voditeljici v zadnji oddaji se je opazilo, da je bil Matevž Krivic zanjo prehud zalogaj. Ne vem sicer, po kakšnem ključu se Krivic vedno znajde v kakšni oddaji, tokrat je predstavljal pobudnike za javno RTV. Ampak te je očitno predstavljal tudi Tone Peršak. Tretja, Sandra Bašič Hrvatina, je s FDV in stara znanka te problematike ter nasprotnica zakona. Med zagovorniki so bili nekdanji direktor RTVS dr. Janez Jerovšek, pa magovec Danilo Slivnik in član sveta RTV dr. Janko Kos, za katerega je moja mama rekla, da je bil najbolj pameten, le da po uvodu skozi vso oddajo ni prišel do besede. Dejal je na primer, da intelektualci v sedanjem svetu RTV niso našli pravega mesta. To pomeni, da je nacionalka v zadnjem desetletju delovala po načelu mediokritete, kar je verjetno res blizu resnici. Drugi približek resnici je bil Slivnikov, ko je dejal, da je pri nas vse politika in da ni neodvisne civilne družbe. Oče je dejal, da ima gotovo prav, saj Janez Kocijancič, predsednik sveta RTV, pač ni nobena civilna družba.

Sestro je navdušil Peršak, ko je dejal, da je takšna hierarhija, kot jo prinaša novi zakon o RTV, značilna za vojsko, ne pa za javno RTV. In da bi generalni direktor lahko vse komandiral in o vsem odločal, po njeno tudi ni prav. Hitro sem jo vprašala, kdo pri nas komandira in odloča. Odgovorila je,

da sta to oče in mama, ampak da je v družinah lahko tako, v podjetjih pa bi moralo biti drugače, bolj samoupravno.

Dr. Jerovšek je v oddaji predstavljal odkritost v najčistejši obliki. Bistvo je povedal v dveh stavkih. "Bivša združena lista in LDS sta imeli vodilni vpliv na nacionalko in tega hočeta imeti še naprej. Nova politična oblast pa tega stanja, te prevlade leve ne tolerira več." Tu bi se zaradi naše družine oddaja lahko tudi končala. Sporočilo smo dojeli. Tudi dr. Bašičeva je opozorila na pomembne stvari. Ena od teh je bila, kako strokovni, kako usposob-

Tanja Gobec

ljeni bodo novoizvoljeni člani programskega sveta RTV. He, he. Dr. Kos ji je odgovoril, da po kriterijih, ki jih prinaša novi zakon, večina članov Kocijancičevega sveta ne bi prišla skozi. Generalni direktor Aleks Štakul, tudi on je bil gost, me je malo presenetil. Ne s tem, kar je povedal, ampak zato, ker je v oddaji sploh sedel. Oddaja je bila namenjena civilni družbi in verjetno prav on kot generalni direktor ni bog ve kakšen predstavnik civilne družbe. Če nič drugega, mi je vse skupaj dišalo po nespodobnem povabilu.

No, tisti, ki je poskrbel za klasično dvigovanje pritiska v naši družini, pa je bil Matevž Krivic. Najprej zaradi gostobesednosti, dolgovestnosti in jemanja besede za vsako ceno. Vmes si je privoščil še ustavnopravno analizo nemškega zakona; verjamem, da o tem veliko ve, ampak to mene pri slovenskem zakonu o RTV čisto nič ne zanima. Višek je bilo njegovo vztrajanje pri dvetretjinski večini, če ne že kar soglasju, ki bi ga bilo treba doseči v parlamentu za izvolitev 16 članov prihodnjega programskega sveta. Sveta preproščina. Dvetretjinske večine ne potrebujejo za izvolitev ne vlada ne predsednik in ne ustavni sodniki... zdaj naj bi pa člani nekega upravnega odbora na nekem javnem zavodu (pa četudi se mu reče nacionalka) volili s 60 glasovi poslancev od 90??? Bodo to mali bogovi ali kaj? **Magična gledalka**

horoskop

Tehtnica (22. september – 22. oktober)

Le kaj se dogaja pri vas doma? In zakaj je nenadoma vse tako kaotično? Ne vznemirjajte se pretirano, ampak poskrbite, da boste vse, kar morate opravljali po točno določenem redu, to tudi opravili. Poleg tega malo popazite na svoje besede.

Škorpion (23. oktober – 21. november)

Končno, končno, končno! Dolgo ste čakali na priznanje in ga končno dobili. In kako se obnašati, da bo vse potekalo, kot je treba? Bodite skromni in pošteni. Predvsem pa računajte s tem, da morate še naprej ostati ustvarjalni.

Strelec (22. november – 20. december)

Sredi tedna boste imeli občutek, da se vam bo zmešalo. Od dela namreč. Kmalu boste prepričani, da vas samo izkoriščajo in boste tudi ukrepali na tak način. Posrečilo se vam bo ohraniti zdravo ravnovesje in za vas bo vesel dan.

Kozorog (21. december – 19. januar)

Govorite tisto, kar mislite, in mislite tisto, kar govorite, takšni ste in tako je prav. Ste direktni strelec in mojster komunikacije. V sredo se boste morali frontalno spopasti z nekom, ki vam ni po godu, konec tedna bo zanimiv.

Vodnar (20. januar – 18. februar)

Najbolje se boste počutili v ponedeljek in torek, pozneje pa bo tudi vas zagrabil gripa, če se ne boste pravočasno podprli z zdravili in vitamini. Koristi predvsem gibanje. Delo vas bo tako ali tako počakalo, ne skrbite.

Ribi (19. februar – 20. marec)

Imeli boste nenaden napad dobre volje. Kako tudi ne, saj boste izvedeli, da vam je uspelo nekaj, za kar se zdalec niste bili prepričani, da vam bo. Ne naredite pa ničesar neodgovornega, kar bi vas lahko ogrozilo.

Oven (21. marec – 20. april)

Na nekoga boste močno jezni in vam ne bo vseeno, kaj se bo zgodilo. Toda premislite dobro, da poravnava ne bo v vašo škodo. Sreda in četrtek bosta polna romantike in zabave. Pomembno pa je tudi premisliti, kako boste ravnali naprej.

Bik (21. april – 21. maj)

Ponedeljek se bo ves vrtil okoli – saj veste koga, a zato ne zamenjajte vseh drugih okoli sebe. Morali boste biti precej občutljivi in ne preveč popustljivi, če želite, da se vam bodo vse stvari obrnile tako, kot je to dobro oziroma najbolje za vas.

Dvojčka (22. maj – 21. junij)

Obisk priljubljene restavracije vam bo izpraznil denarnico, zato se boste odločili, da se boste od nje za lep čas poslovili. V resnici bo bolje, če si boste moški predstavniki znamenja poiskali sopotnico, ki vam bo kdaj tudi kaj skuhalo.

Rak (22. junij – 21. julij)

V začetku tedna boste izgubili glavo in se z nekom hudo sprli. Imeli boste nekaj zanimivih idej, vendar jih ne boste mogli uresničiti zaradi nekaterih neugodnih okoliščin. Sredi tedna si boste lahko dovolili sanjati pri belem dnevu.

Lev (22. julij – 21. avgust)

Obkroženi boste z izjemno nadarjenimi ljudmi, ki vam bodo na trenutke jemali samozavest. Ne dajte se, ampak se bojite naprej za to, da boste veliko bolje opravljali svoje delo kot doslej. Zelo lepo bo konec tedna, ko vas čaka presenečenje.

Devica (22. avgust – 21. september)

Razvijate dobro intuicijo v zvezi z ljudmi v svojem življenju. Nič čudnega, da vam pripisujejo magične lastnosti. Začeli boste ugotavljati, koliko vam pomenijo ljudje, s katerimi ste si blizu. Veliko bo priložnosti, da se jim boste lahko zahvalili.

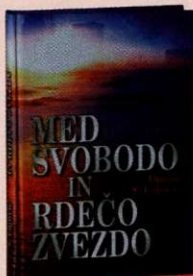
Nova obzorja, d.o.o.

Komenskega 11
1000 Ljubljana

MED SVOBODO IN RDEČO ZVEZDO

Pripoved iz časa druge svetovne vojne in po njej. Dodan seznam sodelavcev Udbe.

Avtor: Dušan S. Lajovic
347 strani

6.200,00 SIT

IZ ARHIVOV SLOVENSKE POLITIČNE POLICIJE

Komunistične tajne službe od svojega nastanka do leta 1950, vključno z imeni njihovih vodilnih članov
Avtor uvodnika: dr. Jože Pučnik
519 strani

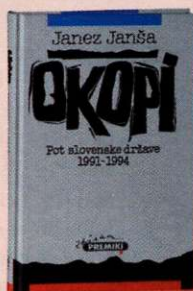
5.000,00 SIT

OKOPI

Politični razvoj slovenske države do leta 1994.

Prodanih več kot 17.000 izvodov!

Avtor: Janez Janša
309 strani

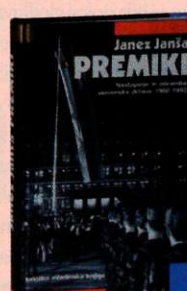
2.200,00 SIT

PREMIKI

Nastajanje in obramba slovenske države 1988-1992

Prodanih več kot 61.000 izvodov!

Avtor: Janez Janša
363 strani

2.200,00 SIT

100 LET SOCIALDEMOKRACIJE

Prikaz klasičnega obdobja slovenske socialdemokracije in njene vnovične oživitve konec prejšnjega stoletja

Avtor: Milan Zver
125 strani

2.200,00 SIT

PUČNIKOVA ZNANSTVENA IN POLITIČNA MISEL

Zbornik razprav in referatov, ki so nastali za simpozij ob prvi obletnici Pučnikove smrti
Avtor: Milan Zver in drugi
155 strani

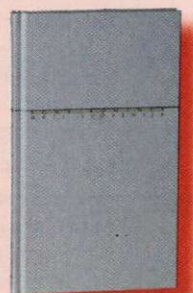

3.000,00 SIT

MATI SLOVENIJA

Pesmi pesnika slovenske pomladi, tradicije, vrednot

Avtor: Tone Kuntner
72 strani

2.200,00 SIT

MOČ PREŽIVETJA

Knjiga opisuje krute zgodbe sirot, ki so jim partizani med 2. svetovno vojno pobili očeta ali oba roditelja.

Avtor: Jože Dežman
336 strani

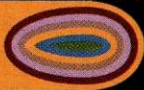

6.510,00 SIT

Knjige lahko naročite na telefonski številki 01/ 43 45 463 ali preko elektronske pošte knjigarna@demokracija.si

knjigarna
DEMOKRACIJA

28 založb in skoraj 400 knjižnih naslovov

KNJIŽNI KLUB
Samorog

*Velike misli,
dogodki in osebnosti preteklosti,
žive teme sedanjosti,
literarni junaki in njihove zgodbe,
pesniške širine duha in
pravljica obzorja sveta.*

Kot član kluba nimate nobenih obveznosti v klubu

Knjižni klub Samorog, Dalmatinova 1, 1000 Ljubljana, telefon: 01 433 43 06,
e-pošta: knjizni.klub@samorog.com, splet: www.samorog.com

DEMOKRACIJA		ŠALA, POTEGAV-ŠČINA (POGOVORNO)	RDEČA KRVNIČKA	RAS TLINA, KI SE UPORABLJA KOT SOLATA	TONE SVETINA	MESTO V FRANCIJI, BLIZU VERDUNA	PODZEMNI CEVASTI PROSTOR	MORALA, ETIKA	GRŠKI OTOK ANG. PIS. HAMMOND	GESLO	STROJ, NAPRAVA	SLOVENSKI PISATELJ ANDREJ	BOLEZEN MLADIH KONJ	MANJŠA PTICA PEVKA	DEMOKRACIJA
															ROMAN EMILA ZOLAJA
												2. RIMSKI PAPEŽ POVEČANJE V VIŠINO			
DEMOKRACIJA															GENERALNI SEKRETAR OZN KOFI
											SLAVKO AVSENIK POTOMEČ			DRŽAVA V KAVKAZU	HUNSKI KRALJ
													ANTON AŠKERC KOZE, OSEPNICE		
					GLASILO IT. SOCIALISTOV GLAS PRI RIGANJU							MANJŠE ZEMLJIŠČE ZADETEK PRI NOGOMETU			
							BENETKE HRVAŠKI IGRALEC NALIS				JEZERO V J. AFRIKI POLOŽAJ, DRŽA				
DEMOKRACIJA		VELIK GORSKI VRH KEMIK ONSAGER						STANE SEVER ORODJE ZA KOŠNJO				PTICA UJEDA GAMSJI BIVOL			
						NIKO KOŠIR OSEBNI ZAI MEK			STALJENA SNOV UMIRANJE (ZASTARELO)						
					TUREK OSMAN ZNAK ZA IRIDIJ							OLIMPIJSKE IGRÉ OLGA REMS			EVA LONGYKA
										POVRŠINA, PROSTOR, OBMOČJE					

rešitev prejšnje križanke

DORATI, ORATOR, LIMONA,
NAOMI, JN, SKI, DIA, KAČ,
STATISTIK, RA, POLIMETER,
ABO, AVALON, NIZKOST,
KOBÉ, ČB, ŽO, MOR, ARAN,
IRS, BOBRI, NS, ACEVA,
MANA, MITOMAN, TLA,
OD, INESA, TERAROSA,
KARAN, AZILANT

nagrajenci 36. številke

- 1. nagrada: LEO ČEPE,**
Ul. Vide Pregarčeve 15,
1000 Ljubljana
- 2. nagrada: ROŽA KAPLAN,**
Breg 20, 1000 Ljubljana
- 3. nagrada: MINA ŠPILER,**
Celovška 26, 1000 Ljubljana

Dobitnikom čestitamo in jih hkrati prosimo,
da nam pošljejo svojo davčno številko.

nagrade

- 1. nagrada:** bon v vrednosti 7.000,00 tolarjev za nakup knjige Nove revije iz knjižnega kluba Samorog
- 2. nagrada:** bon v vrednosti 5.000,00 tolarjev za nakup knjige Nove revije iz knjižnega kluba Samorog
- 3. nagrada:** bon v vrednosti 3.000,00 tolarjev za nakup knjige Nove revije iz knjižnega kluba Samorog

Nagradno križanko izrežite in najpozneje do
29. 9. 2005 pošljite na naš naslov:
Demokracija, p.p. 4315, 1001 Ljubljana,
s pripisom "Nagradna križanka".

- **19. 9. 1598** je nadvojvoda izdal odlok, da morajo v štirinajstih dneh iz štajerskih mest in trgov oditi vsi protestantski pridigarji in učitelji. Mesec dni kasneje je izdal enak odlok tudi za Kranjsko. Za Koroško takšnega odloka ni sprejel, ker je bil Celovec v lasti stanov.
- **19. 9. 1941** sta se v Valjevu srečala Josip Broz Tito in komandant četnikov oziroma uradne starojugoslovanske vojske Draža Mihailović, ki je zavrnil sodelovanje s komunisti.
- **20. 9. 1776** se je v Vačah rodil tržaški škof in nabožni pisec Matevž Ravnikar.
- **20. 9. 1870** se je z vkorakanjem italijanskih čet v Rim uresničila nacionalna združitev Italije.
- **20. 9. 1876** so odprli železniško progo Divača–Rakitovec–Pulj.
- **21. 9. 1866** se je rodil eden najvidnejših pisateljev znanstvene fantastike Anglež Herbert Wells. Imel je zelo odklonilno stališče do Američanov. Nekoč so mu dejali, naj prizna vsaj to, da je lep njihov kip Svobode. Tudi ob tem je bil kritičen: "Zakaj pa ne bi priznal? Vsaj v tem ste podobni drugim narodom, ki postavljajo najlepše spomenike svojim mrtvim."
- **21. 9. 1878** se je v Glinjah pri Kranju rodil slovenski skladatelj in pedagog Franc Kimovec.
- **22. 9. 1862** se je rodil ameriški predsednik Abraham Lincoln, ki je izdal odlok o odpravi suženjstva.
- **22. 9. 1885** se je rodil filmski igralec in režiser Erich von Stroheim. Ko ga je neki novinar vprašal, ali se mu je uresničila kakšna želja iz otroštva, se je pogladil po plešasti glavi in rekel: "Ena se mi je res. Vedno ko me je mama pocukala za lase, sem si želel, da bi mi izpadli."
- **22. 9. 1980** so poljski delavci v Gdansk ustanovili sindikat Solidarnost.
- **23. 9. 1780** je umrla francoska voditeljica literarnega salona markiza du Deffand. Rekla je, da pozna zanesljivo sredstvo za preganjanje vseh ljubezenskih težav: "Pozdraviš se tako, da podležeš."
- **24. 9. 1136** je bila izdana ustanovna listina stiškega samostana.
- **24. 9. 1739** se je rodil ruski politik in vojskovodja, osebni svetovalec Katarine II. Grigorij Aleksandrovič Potemkin, znan predvsem po izrazu Potemkinove vasi.
- **25. 9. 1844** se je rodila francoska igralka Sara Bernhardt. Nekoč ji je neki Nемец tako ognjevito dvoril, da ji je postala njegova pozornost nadležna in je začela zehati. - "No, no, menda me ne boste kar požrli," se je ujezil Nемец. - "Brez skrbi, moja vera mi prepoveduje uživanje svinjine," je odgovorila igralka, ki je bila judovskega rodu.
- **25. 9. 1908** se je v Ljubljani rodil slovenski fzik svetovnega slovesa Anton Peterlin.

Skrivnost Marije Terezije

V času vladanja Marije Terezije se naši predniki ne bi mogli soočiti z nevšečnostmi, da bi jim pisemske nabiralnike vsak dan zasuli s propagandnim materialom. Seveda niti ni imel vsak svojega nabiralnika, vendar je cesarica vseeno **24. septembra 1818** izdala ukaz, s katerim je prepovedala izpisovanje naslovov na nabiralnike in kuverte, ker naj bi s tem izdajali vojaške skrivnosti.

Včasih je bilo veliko vojaških skrivnosti. Še večje skrivnosti kot napisi na pisemskih nabiralnikih so bili na roko izrisani zemljevidi, ki jih je cesarstvo že imelo. Marija Terezija je že leta 1762 ukazala topografsko izmero svojega ogromnega cesarstva. Delo se je v praksi uveljavilo kot Jožefinski vojaški zemljevid. Če bi bil zemljevid izdelan danes, bi ga vsi opisovali kot rekorden dosežek. Šlo je za prvi zemljevid, ki je bil narajen hkrati kot zemljevid Francije, čeprav so francoskega začeli delati nekaj let prej. V tedanjem času pa je vse ostalo skrito v vojaških krogih. Šlo je za strogo varovano vojaško skrivnost. Karto je bilo mogoče uporabiti le s posebnim cesarjevim dovoljenjem.

Veno Pilon

Slovenski slikar in grafik Venó Pilon se je rodil **22. septembra 1896** v Ajdovščini. Bil je eden najpomembnejših predstavnikov slovenskega ekspresionizma. Med prvo svetovno vojno je bil v ruskem ujetništvu, kjer so nastali njegovi prvi gvaši in risbe. Po vojni je študiral v Pragi, Firencah in na Dunaju.

V Ajdovščini je prebil najplodnejša leta svojega življenja, leta 1930 pa je odšel v Pariz in se tam stalno naselil. Po prihodu v Pariz se je srečal s primitivizmom, soočenje še z drugimi modnimi smermi pa je bilo eden od vzrokov, da se je popolnoma odvrnil od slikarstva. Nehal je slikati in tudi ni cenil svojih dotedanjih del, zato so mnoga propadla ali pa jih je sam uničil. V Ajdovščino se je vrnil šele čez 37 let. Po drugi svetovni vojni se je umetniško izražal predvsem s fotografijo. Poskušal se je vrniti tudi k slikarstvu, a so omembe vredne le njegove krokijske slike pariških motivov in slavnih osebnosti. Kot zanimivost povejmo, da je Venó Pilon leta 1948 opremil sceno za prvi slovenski zvočni celovečerni film Na svoji zemlji. Po smrti so njegovo rojstno hišo preuredili v galerijo.

Miška Miki

Film Walta Disneya Parnik Wilie, v katerem je imela glavno vlogo miška Miki (Mickey Mouse), je bil prvič predvajan **19. septembra 1928**. Disney je kasneje ustvaril še niz nepozabnih risanih likov. Za svoje delo je dobil kar 32 oskarjev.

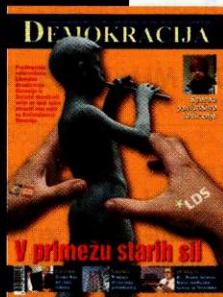
Začel je kot reklamni risar. Z bratom Royem sta izdelovala diapozitive in jih prikazovala v kinodvoranah. Walt je bil odličen risar karikatur, objavljali pa jih je v časopisih. Leta 1927 sta ustanovila lastno filmsko podjetje, za katero je Walt Disney najprej narisal in oživel priljubljenega miška Mikija. Kmalu so mu sledili racman Jaka, Pluton in drugi priljubljeni liki. Po Treh prašičkih je leta 1937 posnel svoj prvi in sploh prvi celovečerni risani film Sneguljčica in sedem palčkov, ki je doživel velikanški uspeh. Sledile so uspešnice Ostržek, Dumbo, Bambi, Pepelka, Alica v čudežni

deželi, Peter Pan, Dama in potepuh in Knjiga o džungli. Walt Disney je del filmske proizvodnje namenil tudi celovečernim igranim filmom, kot so Otok zakladov, Dvajset tisoč milj pod morjem, Vozovi na zahod in Mary Poppins. Še bolj je zaslovel z nizom dokumentarnih kratkih in celovečernih filmov, ki jo je enotno imenoval Resnično življenje (Puščava živi, Vodni ptici, Afriški lev, Prerija izginja).

Spoštovani bralci,

uredništvo si pridržuje pravico do krajsanja pisem, ki presegajo dolžino 45 vrstic. Pisma bralcev objavljamo v skladu z načelom profesionalne novinarske etike, katere namen je služiti interesom javnosti ne glede na politično, svetovnonazorsko ali kakršno koli drugo prepričanje.

nika previsoka, zato bi morala sklada, kot mogoče zavito in prikrito namiguje nekdanji premier, svoja deleža prodati tujcem, ki bi lahko pla-

čali višjo kupnino. Vprašam pa se, ali bi bilo to, gledano z narodnogospodarskega zornega kota, pravilna odločitev. Bi bilo v interesu slovenskega gospodarstva, če bi Mercator – še zlasti zdaj, ko dominira na slovenskem trgu – kupila tuja

trgovska veriga in bi tako trgovski družbi v tuji lasti obvladovali več kot polovico trga? Sam menim, da Slovenija glede tujih vlaganj (še zlasti pri prodaji obstoječih podjetij; drugačna je zadeva pri t. i. greenfield oz. začetnih naložbah) ne bi smela iti v skrajnost. Menim, da ne bila koristna niti popolna zaprtost niti popolna odprtost, temveč bi se bilo najpametneje odločiti za srednjo pot. Nazadnje pa še glede očitkov, kako nenavadno je, da dobavitelja kupujeta trgovca (Bogomir Kovač je celo uporabil besedo incest). Osebo menim, da je veliko bolj smiselno, da izdelovalec živilih izdelkov kupi trgovca na drobno, kot da ima npr. deleže v časopisnih hišah. Z malce šale bi se lahko vprašal, ali znana domača pivovarna ni skušala uveljaviti nove trgovske poti za svoj izdelek, tako da bi kupec poleg časopisa (namesto knjige ali DVD) dobil še steklenico piva?

Aleš Žužek, Trbovlje

Za medijsko uravnoteženost

Neprimerno in smešno je, da se pripadniki liberalne in komunistične opozicije, ki so zahtevali izvedbo referenduma o vladnem zakonu o RTVS, sedaj obračajo na posamezne liberalne kolege v evropskem parlamentu, naj oni posredujejo, da ostane v veljavi stari zakon o RTVS, po katerem imajo vse pristojnosti in kadrovske zasedbe predvsem ideološko preverjeni in liberalno usmerjeni kadri. Pluralnost pa taka!

Verjamem, da veljavni zakon o RTVS povsem ustreza v liberalce

preimenovanim skojevcem in komunistom, po katerem bi še naprej krojili javno mnenje po svoji volji in okusu. Zakon sta leta 1994 pisali LDS in ZLSD sebi v prid, ker pač liberalci in preimenovani komunisti demokracijo zlorabljujejo v njeno nasprotje. (Če bi bila liberalna opozicija vsaj malo resnicoljubna, bi evropske parlamentarce na primer povprašala, kakšni so sadovi prakse verskega pouka na državnih šolah.)

Iz ravnanja ortodoksnih komunistov in skojevcev je očitno, da so kljub demokratičnim spremembam ostali na skoraj enaki miselni ravni, kot so bili njihovi starejši tovariši po zmagi revolucije pa vse do razkroja in finančnega bankrota komunizma. Uporabljajo skoraj enaka sredstva za ustrahovanje in zavanje slovenske javnosti, računajoč, da bodo z javnimi občili vedno poljubno krojili javno mnenje in spet pridobili oblast. Resnica liberalcev in komunistov ne zanima. Nočejo vedeti, da je njihovo ideološko "orožje", njihovo medijsko "strelivo" preživeto, zastarelo, neučinkovito, neproduktivno in zato neuporabno. Nočejo vedeti, da s frontalnim bojem zoper RESNICO smešijo le sami sebe. Nočejo vedeti in priznati zgodovinske resničnosti, da je njihova nasilna komunistična ideologija doživela notranji razkroj in finančni bankrot. Izkazalo se je, da je bila zločinska komunistična ideologija največja prevara in utopija. In čeprav so se komunisti in skojevci po propadu in razkroju komunizma preimenovali v liberalce in celo v demokrate, s svojimi medijskimi nastopi dokazujejo, da se miselno niso nič spremenili. Nasprotno, ko so videli, da jim nova demokratična (Demosova) oblast noče hudega vračati s hudim, so se opogumili in se srdito pognali v medijski boj

zoper demokratično oblast in za uničenje vseh drugače mislečih.

Dovolj in preveč imamo medijske indoktrinacije, samovolje in nepluralnosti pod taktirko komunističnih, pozneje pa še liberalnih vladarjev! Na referendumu bomo glasovali za novi zakon o RTV, ker zagotavlja pluralnost, neodvisnost, je skladen z ustavo ter pisan in oblikovan tako, da bo naša RTVS kot glasnica RESNICE in v službi RESNICE primerljiva z evropskimi medijskimi ustanovami.

Ivan Glušič, Mozirje

Slovenski medijski prostor v očeh Sveta Evrope

Svet Evrope ne pozna resničnega stanja v slovenskem medijskem prostoru. Glede novega zakona o RTVS se je razvila žolčna razprava, v kateri skušajo poražene politične stranke z vsemi sredstvi preprečiti izgubo dosedanjega monopola v vseh medijih, predvsem pa na RTVS in v dnevnikih. Že francoski državnik Charles Maurice de Talleyrand je ugotovil, da je najtežje slovo na svetu slovo od oblasti. Poslanec LDS Jožef Školč ugotavlja (Večer, 5. 9. 2005), da je bil Svet Evrope z vsemi svojimi organi in infrastrukturo ustanovljen predvsem za to, da s svojimi dejavnostmi pomaga širiti prostor svobode in demokracije, človekovih pravic in vladavine prava. Prav neverjetno je, da to poudarja nekdanji zagovornik totalitarističnega režima, ki je zatiral vsakršno svobodo tiska in govora in ki je bil do zadnjega proti osamosvojitvi Slovenije. Je Svetu Evrope znan paradoks demokracije, ki mu v Evropi ni para, da je na vrh sveta RTV pripeljal zelo obremenjeno osebnost, kariernega voditelja Janeza Kocijančiča, nekdanjega predsednika poli-

» tične stranke, neposredne naslednice totalitarizma? Bomo še naprej tolerirali nekdanje aparatčike? Znano je, da Slovenija ne premore pluralnih medijev. Vsi slovenski dnevniki (delna izjema je Večer) so še vedno poslednja opora propadlih strank levice. V svobodni Sloveniji imamo še vedno ulice, trge, šole in ustanove, poimenovane po rdečih totalitaristih, zagovornikih totalitarističnega režima in privilegiranih, krivih za genocid nad slovenskim nekomunističnim narodom, ki pa za zločine v sedanjem sodnem sistemu, polnem fars (primer Petek) nikoli ne bodo odgovarjali (primer Mitja Ribičič). Nič novega tudi ni, da na šolah še vedno učijo tovariši in tovarišice.

Za konec še kratek pregled protitotalitarističnih ukrepov v vzhodno- in srednjeevropskih državah: leta 1995 je albanski parlament sprejel dva zakona, s katerima je na deklarativni ravni obsodil nekdanji režim. Leta 1991 je bolgarski parlament sprejel lustracijski zakon. Leta 1991 je češki parlament sprejel zakon o lustraciji, leta 1997 pa je poljski parlament sprejel lustracijski zakon. Slovaška je ob razdružitvi s Češko sicer sprejela lustracijski zakon, a ga ne izvaja, ker so na oblasti še vedno komunisti, preoblečeni v nacionalne barve. Tako ostaja Slovenija ena redkih držav, ki nekdanjega režima še ni obsodila ne na deklarativni in ne na praktični ravni. Zato upravičeno dvomim, da je Svet Evrope s temi dejstvi seznanjen.

Roman Kralj, Maribor

Umiranje komunizma na obroke

Moje oče je bil eden skrajno poštenih sodnikov v komunizmu.

RADIO
96,4 MHz
Slovenske gorice
Ta pravi!

Tig osvobodilne 5, 2230 Lenart, tel: 02/729 02 20, 720 73 24, fax: 02/720 73 22
ELEKTRONSKA POŠTA: radio@radio-sg.si, INTERNET STRAN: www.radio-sg.si

Njegove pokončne drže in nezlomljive hrbtenice niso mogli upogniti, čeprav so ga šikanirali vse življenje. Leta 1971 je tragično preminil v hribih, izčrpan od dolgotrajnega boja. Po njegovi smrti so se lotili mene, saj so me imeli na piki že vse moje otroštvo; moral sem namreč pokazati več kot drugi vrstniki, da so pustili očeta pri miru. Tedaj sem delal kot zdravnik na Golniku in moja šefica, ki je prav tedaj postala zloglasna šefica Udbe, me je s pretezo spravila na zaprt oddelek v Begunje. Znano je, da so imeli v Sovjetski zvezi 300.000 disidentov, ki so jih s "psihiatričnimi diagnozami" spravili na varno. Zatem sem sklenil oditi v tujino, in brž ko sem opravil specialistični izpit, sem to tudi storil. Bil sem predan poklicu in tedanjemu nobelovcu za mir dr. Schweitzerju ter lojalen lastni državi. Odšel sem v Afriko med Arabce, v Džamaherijo Libijo. O tej deželi je sicer veliko napisanega, marsikaj tudi resničnega. Zdravil sem felahe, ki so v vsaki državi, naj bo režim še tako monstuozen, tudi reveži sami. Svoje je naredila klima in splošno sanitarno stanje in tako sem si dokončno uničil zdravje. Po vrnitvi nisem mogel več dobiti zaposlitve v domovini, vendar sem hotel biti koristen in tako sem se znašel med petimi podpisniki ustanovitelji prve nekomunistične stranke na Gorenjskem. Sešli smo se 14. 7. 1989

v kranjskem hotelu Evropa: Jože Ahačič, predsednik wermachtovcev, mobilizirancev v redno nemško vojsko 1941 do 1945, moja malenkost, Branko Grims in po en delavec iz Save in Iskre. Kasneje sem pisal razne kritične članke v razne časnike in se še sam zameril oblastnikom. Za 15. 4. 2000 je koalicija Slovenija napovedala izstop SLS iz vladne koalicije in tedanji premier je za deseto obletnico prvih večstrankarskih volitev 8. 4. 2000 predložil svojo vlado državnemu zboru v preverjanje o zaupnici. Mediji so nekaj tednov pred tem odvrčali pozornost javnosti in ustvarjali afero za afero. V Kranju so na Slovenskem trgu kmalu po osamosvojitvi pred občinsko zgradbo in nasproti gimnazije posadili t. i. lipo sprave, ki pa so jo "neznanci" ob raznih priložnostih poškodovali, vsakokratni župan pa jo je posadil na novo. Zvečer 25. 3. 2000 je v Kinu Center za občinsko zgradbo potekala proslava v čast katoliškemu materskemu dnevu. Stanoval sem tik ob kinu in sem vsako jutro čez Slovenski trg peljal na sprehod psa. Tudi to jutro sem opazil, da je lipa poškodovana, o čemer sem obvestil medije, a ni nihče reagiral. Navajen sem bil, da sem zgodaj zjutraj prelistal časnike, in skoraj bi me kap, ko sem v Slovenskih novicah zagledal celostranski zapis z inicialkami, ki bi ustrezale mojemu

imenu in starosti. Imenovali so me "uničevalec državnega simbola". Takoj sem šel na policijo, kjer so mi potrdili, da sem osumljen. Pritožba ni zalegla in tako so mi policisti in tisti, ki so mi stvar podtaknili, naprtili na glavo še hišno preiskavo, in to prav tisti dan, ko je nemška televizija prišla snemat prostore kranjskih kriminalistov. Tri mesece sem si prizadeval, da bi dokazal svojo nedolžnost, in šele ko sem prejel pismo iz pisarne tedanje vrhovne tožilke Barbare Brezigar, me je kranjsko tožilstvo oprostilo. Demanti je objavil samo regionalni Glas, drugi mediji vse do danes molčijo. Nad mano so torej izvršili pravi medijski umor, dejanskega storilca pa še do danes niso ugotovili. Do konca me je nato "potunkal" še Lado Stružnik z Dela s pamfletom (gloso) 12. 4. 2000.

Glasoval bom torej ZA novi zakon o RTV. Predsednik države je na to temo izjavil, da upa, da bodo mediji OSTALI svobodni, sam pa bi ga popravil, da je pojedel eno črko – moral bi reči POSTALI svobodni. Laž, medijski umor ne sodita v demokracijo.

Boris Ogrizek, Kranj

Izganjalci hudiča (1)

Z zanimanjem sem prebral članek (Izganjalci hudiča; Demokracija, št. 35) o zapisniku, ki je nastal na 3. seji izvršilnega odbora Liberalne akademije v začetku letošnjega julija, predvsem pa predloge Jožefa Kuniča, ki liberalcem predlaga smernice in stranko lišpa s pavovim perjem, da bi Slovencem postala bolj simpatična. Interesantno bo videti rezultat. Bodo Slovenci nasledili na novo obarvani stranki ali bodo pogledali v njeno preteklost, pa čeprav nam LDS vsiljuje frazo,

ALPSKI VAL
RADIO KOBARID

RADIO BREŽICE
na 88,9 in 95,9 MHz

da je na preteklost treba pozabiti.

V prvi Jugoslaviji so bili liberalci najbolj vneti podporniki kraljevske diktature in sokolstva, ki je z navdušenjem pozdravljalo Srbe z jugoslovanskim pozdravom "zdravo", da so lahko postali najbolj prominentni in so lahko zasedli nagradna mesta.

Na začetku revolucije so bili prav liberalci pomembna podpora komunistom, ko so izvajali svoj morilski načrt in trebili politične nasprotnike enih in drugih.

Tudi po vojni so se množično vključevali v komunistično stranako, da so lahko postali vodilni in soudeleženci v novi politični ureditvi. Čeravno člani avantgarde so svoje potomce šolali v zahodnem svetu, da so po osamosvojitvi znali spretno izkoristiti vse izvode oblasti.

Ob osamosvojitvi so liberalci postali dediči državne lastnine, ker so bili del politične garniture, ki je po liberalni (brez)vesti ropala narodno bogastvo v svojo korist. Njihov vpliv v gospodarstvu in v politiki jih je v Sloveniji dvignil nad vse sloje in nad vse politične stranke, zato še danes obvladujejo medije in vladajo ali so vladali do zadnjih volitev.

In to naj bi bila stranka, ki je za mehko politično opcijo? Še zdaj si liberalci niso slekli komunistične srajce, na katero so si nadeli suknjič, kupljen z dvomljivo pridobljenim narodnim bogastvom. Kdor si je znal sleči prikrojeno srajco komunizma, kot je to storil Janez Janša, si bo znal sleči tudi vsak drug vsiljeni jopič, ki mu ga po Kuničevem mnenju vsiljuje dr. Rode. Ker je nekdanji nadškof liberalcem dejal, da katoličanom Bog po svoji naravi zapoveduje popravo krivic in socialno ureditev družbe, ga Kunič meče v blok trde opcije, ki ne mara liberalcev. Prepričuj nas, da je katoličanom treba lagati in prikazati LDS v novi luči, v barvah, ki jih še nikdar niso imeli.

Cvetko Falez,
predsednik ASK, Avstralija

Mamljiv invalidski denar (2)

Na ugovor Borisa Šuštaršiča, predsednika NSIOS, na članek

Mamljiv invalidski denar želim njemu, vsem invalidom in bralcem pojasniti naslednje: Ta članek ni bil nadaljevanje pisanja o graditvi počitniškega doma Zveze paraplagikov Slovcenije v Piranu in zapletih v zvezi z njim, ampak sem se v njem predvsem poglobila v razdeljevanje denarja, namenjenega vsem slovenskim invalidom prek ustanove FIHO, zato v tem članku nisem z ničimer negirala prejšnjega. Po temeljiti preučitvi delovanja ustanove, predlogov vlade za spremembo zakona, dogajanja okrog (ne)soglasja k imenovanju novega direktorja ustanove FIHO in člana sveta ter zahtev po referendumu sem pač prišla do nekaterih spoznanj in jih objavila v omenjenem članku. Članek sem pisala z globokim spoštovanjem do vseh invalidov, zavedajoč se težavnosti njihovega položaja, in ugotovila, da za politično razslojevanje znotraj delovanja organizacije, ki dejansko vsako leto razdeli veliko denarja, ni prostora. FIHO letno razdeli 3,5 milijarde tolarjev, kar ni malo, četudi vem, da je denarja vedno premalo. Poleg tega ima večje denarne presežke, saj samo z obrestmi v banke plasiranih sredstev letno "zasluži" 25 milijonov tolarjev. Ker gre za razmeroma visoke zneske, se mi ne zdi nič narobe, če v svetu ustanove deluje čim več predstavnikov invalidskih organizacij, četudi je ena od njih predstavnica YHD, ki naj bi po prepričanju nekaterih veljala za podmladek LDS. Ker sem bila deležna očitkov, da zagovarjam LDS in pišem tako kot na primer Dnevnik, moram poudariti, da pri svojem spoznavanju delovanja ustanove FIHO prispevkov v drugih časnikih sploh nisem brala. Imam pač svoj način dela in lastna spoznanja. Torej ni bilo nobenega sugeriranja, nobenega posnemanja. Žal mi je, če gospod Šuštaršič to tako razume. Navedla sem le, da YHD glede na svojih 152 članov (to so podatki FIHO za leto 2002, ne moji; koliko jih je zdaj, ne vem, ker odgovora ne od FIHO ne od Elene Pečarič nisem prejela) iz sredstev FIHO prejme relativno malo denarja (letos le 13 milijonov tolarjev) v primerjavi

Pod krinko elitizma

Ko predlagatelj referenduma o novem zakonu o RTVS ni uspelo prepričati slovenskih volivcev o njegovi škodljivosti, so poklicali na pomoč tuje "strokovnjake", ki naj bi zaostalim podalpskim plemenom zabičali tisto, kar samozvani elitisti LDS/SD že vseskozi trobijo. Če bi imel Aidan White v povsem zasebni, za slovenske volivce neobvezujoči razlagi zakona o RTVS s predsednikom DNS Gregom Repovžem, maskirano civilno družbo in predstavniki opozicije občutek, da ima oprava s pravimi demokrati, verjetno njegov odgovor ne bi bil takšen, kot je. Ta žaljivi odgovor se nanaša izključno na njegove sogovornike, saj se s predlagatelji novega zakona ni srečal in pogovoril. Njegov odgovor je bil, da je ta zakon dober evropski zakon, vendar le za narode demokratične tradicije in politične kulture. To je dokaz, da v pogovoru z omenjeno družino ni dobil vtisa, da ima oprava s iskrenimi in poštenimi demokrati, temveč le s podaljskom (slepčem) nekdanje totalitarne ideologije, ki pa slovenskih državljanov ne more naučiti ne demokracije ne politične kulture. Nasprotnikom zakona o RTVS se je pridružila t. i. civilna družba na čelu s prof. Manco Košir, pred zadnjimi volitvami ustanoviteljico stranke z imenom Jagoda, ki pa je odpadla, še preden je dozorela. "Prepleskani" civilni družbi so se priključile razne znane osebe, med njimi so tudi take, ki zaradi svojega mišljenjskega nihanja ne vedo, kam spadajo. Mnogi med njimi se verjetno imajo za elitiste, so pa le nihilisti, ki zanikujejo vse splošnoveljavne vrednote. Kako se lahko med to samozvano civilno družbo oglasi predsednik ZZB Janez Stanovnik, ki še danes brezkompromisno brani vse medvojne zločine nad slovenskim narodom in uzurpacijo edine medvojne, pod grožnjo smrti revolucionarne oblasti v zasedeni Sloveniji? Ta ni predstavljala Slovencev, temveč le v Sovjetski zvezi izučene revolucionarje in brezvestne likvidatorje. Med njimi ni le Mitja Ribičič, še kar nekaj jih je in slednji ga branijo zato, da zakrijejo sebe. Vsak dan se nizajo novi in novi dokazi, da je prišel čas, ko je treba končno pospraviti s staro miselnostjo in se čim prej pridružiti načelom demokratičnih dežel. Tudi v Evropski uniji ni vse roznato, toda dolžnost Slovenije kot članice te zveze je, da pomaga najti najboljše rešitve za nas, še prav posebno pa za naše zanamce. Za doseg tega bo treba marsikaj spremeniti na našem in evropskem nivoju, začeti pa moramo pri sebi, šele potem bomo lahko delili nauke drugim. Koliko odličnih oddaj je bilo brez razlage odpravljenih samo na zahtevo ZZB in avtorjev tako silovito branjenega starega RTV-zakona? So vsi varuhi človekovih pravic spali? Kaj pa je odkrila Kosova protikorupcijska komisija? Korupcija je odkril le pri podžupanih in občinskih svetnikih, večjih "živin" se ni lotil. Je mar ugotovil, kdo so resnični lastniki "Jankovičevih" delnic? Če je Drago Kos svojo nalogo v Sloveniji "uspešno" opravil, naj kandidira za isto funkcijo pri Organizaciji združenih narodov v New Yorku, saj je tam korupcije na pretek. Težava pa je, da se to dogaja v vrhu te "častitljive" organizacije, ki zavestno že dolga leta pusti umirati otroke v Afriki. Ko je Kofi Anan, Afričan, 23. avgusta obiskal center organizacije Zdravniki brez meja v Nigeriji, ga novinarji niso smeli spremljati in za vso neizmerno požrtvovalnost teh zdravnikov je našel samo besede: "Bil sem prevzet nad njihovim delom." Prave vzroke lakote v Afriki prikrija vrh OZN in resnico o tem bo treba povedati vsemu svetu. Kdor se ne boji resnice, naj gre 25. septembra na volišče in obkroži DA!

Marija Vodišek

z drugimi. Naj končam; ne zdi se mi nič narobe, če se stvari tudi v ustanovi FIHO nekoliko spremenijo, če se število članov, ki dejansko upravljajo z denarjem za invalide, nekoliko spremeni oziroma se spremeni ali razširi njihova sestava. Večja demokratizacija ponavadi pome-

ni tudi boljši nadzor. Prav invalidi bi morali pokazati večjo enotnost, ne pa da se delijo in nasprotujejo predlogom, ki jim ne prinašajo nič slabega. Prepričana sem, da med invalidi ne more biti prostora za razslojevanje, zdravarstvo in prepire. Vida Kocjan, Demokracija

Jankovičev odvetnik

Čprav je poslovni dnevnik Finance, ki ga vodi nekdanji novinar Dela in Gospodarskega vestnika Peter Frankl, do zdaj slovel po strokovnosti in razmeroma objektivnem novinarskem poročanju, si je s poročanjem o odprodaji državnih deležev v Mercatorju zapravil velik del ugleda. V časniku so si namreč pri poročanju o odkupu privoščili nekaj grdih manipulacij. Tako so objavili intervju z "neodvisnim strokovnjakom", partnerjem avstrijske odvetniške družbe Schönherr Cristophom Lindigerjem (dejal je, da je država pri prodaji kršila ustavno pogodbo), ne da bi bralce opozorili, da Lindiger v svojih izjavah ne more biti verodostojen, ker je družba Schönherr poslovno povezana z Mercatorjem. Naslednja manipulacija je bila, ko je časnik tri dni objavljaj javnomnenjske ankete, ne da bi bralce opozoril, da ankete niso verodostojne, saj je šlo za ankete z njihove internetne strani. Pika na i pa je bila nedvomno odločitev njihovega novinarja, da bo odprodajo deleža Mercatorja prijavil pristojnemu direktoratu evropske komisije. V novinarstvu namreč velja nepisano pravilo, naj se novinarji ne bi vključevali v aktualno politično dogajanje. Mogoče pa bi morala Frankla in njegove novinarje vzeti v roke "strokovnjakinja" Manca Košir in jih poučiti o temeljih novinarstva.

Na stari poti?

Filozofinja, sociologinja in publicistka dr. Spomenka Hribar spet buri duhove. Tokrat je v Ljubljani odprla razstavo Prikrito in očem zakrito, ki se nanaša na grobišča po vojni pobitih (avtor razstave je zgodovinar dr. Mitja Ferenc). Dr. Hribarjeva je v nagovoru med drugim krivdo za začetek državljanskega spopada pripisala Cerkvi in njeni politiki pred vojno. Njena vrednotna ocena je seveda prizadela nekatere navzoče ob odprtju razstave, izjava pa je tudi sama po sebi močno sporna, saj odgovornost za komunistične zločine in revolucijo prelaga na ramena Cerkve. S takim stališčem je dr. Hribarjeva pritrdila tistim, ki opravičilo za komunistično revolucijo in njene posledice iščejo v predvojnih razmerah, s tem pa rehabilitirajo komunistične zločince. Vprašati se moramo, kaj bi rekla svetovna javnost, če bi Nemčija krivdo za vzpon nacističnega režima pripisala kar Judom.

Kralj trača

Po treh letih pisanja posebne priloge Slovenskih novic je novinar in specialist za zgeckljive teme Bojan Požar iz časopisne hiše Delo odšel h konkurenčni medijski hiši Dnevnik, kjer ureja in vodi novi rumeni časopis Direkt. Časopis je prvič izšel pretekli teden, po besedah urednika pa je njegov namen dolgoročno prevzeti zajeten del deleža, ki ga ta čas na dnevnem časopisnem medijskem trgu zavzemajo Slovenske novice. Ali bo to Požarju uspelo, bomo seveda videli (poznalci ugotavljajo, da bi največje težave utegnili imeti s pomanjkanjem udarnih tem), začetek pa za Požarja in njegov Direkt nikakor ni spodbuden. V prvi številki je namreč časnik objavil zgodbo o tem, kako naj bi bila znana slovenska slikarka Dora Plestenjak spolno zlorabljala svojega nekajletnega vnuka, za naslednjo številko pa so obljubili nadaljevanje zgodbe (objavili naj bi grozljive izpovedi njenega sina Domna Slane, policijska zaslišanja ipd.). Ko so naslednji dan vsi čakali nove vroče podrobnosti v zgodbi, te ni bilo, namesto nje pa so objavili dokaj nepomembno novico, da Alja Berglez kandidira za predsednico LDS. Pa ne da jim je udarnih tem zmanjkalo, še preden je časopis zaživel?

Dobil rdeči karton

Slovenskega medijskega prostora zadnje čase ne burkajo samo dogajanje, povezano z RTVS, novi časopisi, ampak tudi menjava urednikov. Kot je bilo mogoče pričakovati, je uprava časopisnega podjetja Delo pod vodstvom Tomaža Peroviča v petek, 16. septembra, razrešila odgovornega urednika Dela Darijana Koširja.

Uradni razlog za razrešitev naj bi bili različni pogledi na uredniško politiko časopisa, kar je seveda jasno znamenje, da je bila uredniška politika tudi po odhodu Mitje Mersola in prihodu Darijana Koširja neustrezna zaradi preveč očitnega navijanja za eno politično opcijo, posledica tega pa sta slabša prodaja in branost časnika. Branost je Delu v zadnjem desetletju drastično upadla. Čprav sta Koširja podprli skoraj dve tretjini novinarjev, ga to ni obvarovalo pred razrešitvijo. Glede na to, da je njegov najverjetnejši naslednik Jani Virk, je vprašanje, ali bo Košir svojo razrešitev poskušal prikazati kot posledico političnih pritiskov. Brž ko se je zvedelo, da ga namestnik Perovič zamenjati, je začel širiti govorice, da vlada ustrahuje Delo s kadrovskega menjavami in pritiski na marketing podjetij v državnih rokah, ki naj bi grozila, da ne bodo več oglaševala v Delu. Na podoben način je kasneje blatil vlado še meseca avgusta v intervjuju za srbske Večernje novice in si s tem zapravil vso kredibilnost.

**RADIO
ZELENI VAL**
93.1 & 97.0 Mhz

ALPE ADRIA "ZELENI VAL" d.o.o., Spodnja Slivnica 16, 1290 Grosuplje

Eden - zaupanja vreden

nova humoristična nanizanka

RTV Slovenija, Kolodvorska 2, 1500 Ljubljana

vsako soboto od 24. 9.
na 1. programu TV Slovenija ob 20. uri

**RADIO
TELEVIZIJA
SLOVENIJA**

UMTS internet: hitrost do 384 kb/s.

S podatkovno kartico UMTS enostavno in poceni do interneta in e-pošte.

Informacije na brezplačnih številkah:
naročniki Mobitel GSM/UMTS: 031/041/051 700 700,
Mobiuporabniki: 031/041/051 121, ostali: 080 70 70.
www.mobitel.si

Mobitel UMTS

Nova generacija mobilnih telekomunikacij

